

CARMEN

00

PAPYRI IERCVLANENSIS.

m Nr

B. M.

[...]C [...]un [...]

[...]ael [...]tia [...]xim [...]

Caesaris a [...]p [...]hariam [...]

5

[...]rt [...]sille [...]natocum [...]eiiapor [...]

Quem iuvenes [...]ra navos erat de [...]uncta

Bella, fide dextraque potens rerumque per usum

Callidus, adsiduos tractando in munere fartis.

Imminet opsessis Italus iam turribus hostis

10

A [...]sa nec de fuiti mpetus illis

[...]s [...]q [...]

[...]nt ipso [...]re

CARMEN

[...]edunt patr [...]mia terris [...]
[...]a i [...]gis, quam s [...]ngesta laterent 15
Cum.uper [...]lius Pelusia moenia Caesar
[...]erat imperiis animos cohibere suorum :
‘Quid capitis iam capta ? iacent quae [...]
Subruitis ferro meca moenia ? uondam er [...]ostis
Haec mihi cum s [...]a plebes quoque [...]victrix 20
Vindicat h [...]mulam Romana tot e [...]s . n . m
[...]liu [...]
[...]im [...]o [...]t [...]
[...]t Alexandro thalamos intrare deorum
Di [...]etiam potuisse deam vidisse . um [...]s 25
Actiacos, cum causa fores tu marima elli,
Pars etiam imperii. quae femina tanta ? virorum
Quae series antiqua fuit ? ni gloria mendax
Multa vetustatis nimio concedat honoris
[...]an [...] 30
Saepe ego, quae vestris curae sermonibus [...]
Quas igitur segnis t [...]n nunc quaerere causas
Exsnguisque mors vitae libet ? Est mihi coniunx
[...]h [...]i posset Phariis subiungere regnis

PAPVRI ERCVLANENSIS.

Qui statauit nostraeue mori pro nomine gentis. 35
Hic igitur partis animum diductus in omnis
Quid velit, incertum est ; terris quibus aut quibus undis
[...]ctumque [...]m quo noxia turba coiret
Praeberetque suae spectacula tristia mortis.
Qualis ad instantis acies cum tela parantur, 40
Signa, tubae, classesque simul terrestribus armis,
Est facies ea visa loci, cum saeva coirent
Instrumenta necis, vario congesta paratu :
Vudique sic illuc campo deforme coactum
Omne vagabatur leti genus, omne timoris. 45
[...]acet [...]ferro tu [...]is [...]le ven [...]]
Aut pendente suis cervicibus aspide mollem
.abitur in somnum trahiturque libidine mortis.
Perclit adflatu breris hunc sine morsibus anguis,
Vulnere seu tenui pars inlita parva veneni 50
Ocius interemit ; laqueis pars cogitur artis
Intersaeptam animam pressis effundere venis ;
Inmersisque freto clausurunt guttura fauces.
Has inter strages solio descendit et inter
At [...]alia [...]nc [...]a [...]te 55
Sic illi inter se misero sermone fruuntur.
Haec regina gerit. procul hanc occulta videbat
Atropos inridens inter diversa agantem
Consilia interitus, qum iam oua fata manerent.
Ter fuerat revocata dies ; cum parte senatus 60
Et patriae comitante suae cum milite Caesar

CARMEN PAPYRI ERCVLANENSIS.

CGentis Alexandri ca [...]en [...]ad moenia venit
Signaque constituit. sic omnes terror in artum
[...]rere [...]m portarum claustra nec urbem
Opsidione tamen nec corpora moenibus arcent,
Castraque pro muris atque arma pedestria ponunt.
Hos inter coetus talisque ad bella paratus
Vtraque sollemnis iterum revocaverat orbes :
Consiliis nox apta ducum, lux aptior armis.

65

CARMINACODICIS VERGILIANI VATICANI 3867.

0

OVIDII NASONIS

Argmenta Aeneidis.

Prefatio.

A. II 192.

Moyer. 862.

Behren. P.

L..IVp.161.

Vergilius magno quantum concessit Homero,

5

Tantum ego Vergilio 'Naso poeta meo'.

Nec me praelatum cupio tibi ferre, poeta :

Ingenio si te subsequor, hoc satis est.

CARMINA

Argumenta quidem librorum prima notavi,

Errorem ignarus ne quis habere queat.

10

Bis quinos feci legerent quos carmine versus,

Aeneidos totum corpus ut esse putent.

Adfirmo gravitate mea, me carmine nullum

Livoris titulum praeposuisse tibi.

B. II 191. M. 860. B. IV 176.

15

Aeneas primo Libyes adpellitur oris.

B. II 192. M. 862. B. IV 172.

Vir magnus bello, nulli pietate secundus

Aeneas odiis Iunonis pressus iniquae

Italiam quaerens Siculis erravit in undis.

Iactatus tandem Libyae pervenit ad oras

20

Ignarusque loci, fido comitatus Acbate

Indicio matris regnum cognovit Elissae,

Quin etiam nebula saeptus pervenit ad urbem
Abreptosque undis socios cum classe recepit.

CODICIS VERGILIANI VATICANI 3867.

Hospitioque usus Didus per cuncta benignae	25
Excidium Troiae iussus narrare parabat.	
<i>(cf. ad I)</i>	
Funera Dardaniae narrat fletusque secundo.	
<i>(cf. ad I)</i>	
Conticuere omnes. tum sic fortissimus heros	30
Fata recensebat patriae casusque suorum :	
Fallaces Graios simulataque dona Minervae,	
Laucontis poenam et laxantem claustra Sinonem,	
Somnum, quo monitus acceperit Hectoris atri,	
Iam flammæ caeli, Troum patriaeque ruinas	35
Et regis Priami fatum miserabile semper	
Impositumque patrem collo dextraque prehensum	
Ascanium, frustra a tergo comitante Creusa ;	
Ereptam hanc fato, socios in monte receptos.	

3

Tertius errores pelagi terraeque requirit.
Post eversa Phrygum regna ut fuga coepta mo-
veri
Vtque sit in Thracen primo devectus ibique

CARMINA

[10]

Moenia condiderit Polydori caede piata,
Regis Ani hospitium et Phoebi responsa canen-
tis,
Coeptum iter in Creten, rursus nova fata re-
perta,
Naufragus utque foret Strophadas compulsus
ad undas.
Inde fugam et dirae narrat praecepta Celaenus,
Liquerit utque Helenum perceptis ordine fati,
Supplicem Achaemeniden Polyphemo urgente
receptum
Amissumque patrem Drepani. sic deinde quie-
vit.

Vritur in quarto Dido flammisque fatetur.
At regina gravi Veneris iam carpitur igni.
Consultitur soror Anna ; placet succumbere amor.

Fiunt sacra deis, onerantur numina donis.
Itur venatum, Veneris clam foedera iungunt. 5
Facti fama volat. monitus tum numine divum
Aeneas classemque fugae sociosque parabat.
Sensit amans Dido, precibus conata morari.
Postquam fata iubent nec iam datur ulla facul-
tas,
Conscenditque pyram dixitque novissima verba 10
Et vitam infelix multo cum sanguine fudit.

CODICIS VERGILIANI VATICANI 3867. 11

5

Quintus habet ludos et classem corripit ignis.
Navigat Aeneas. Siculas defertur ad oras.
Hic manes celebrat patrios. una hospes Acestes.
Ludos ad tumulum faciunt, certamina ponunt.
Prodigium est cunctis ardens adlapsa sagitta. 5
Iris tum Beroen habitu mentita senili
Incendit naves, subitus quas vindicat imber.
In somnis pater Anchises, quae bella gerenda
Quoque duce ad Manes possit descendere, monstrat.
Transcribit matres urbi populumque volentem 10
Et placidum Aeneas Palinurum quaerit in undis.

6

Quaeruntur sexto Manes et Tartara Ditis.
Cumas deinde venit. fert hinc responsa Sibyllae.
Misenum sepelit ; mons servat nomen humati.
Ramum etiam divum placato numine portat.
At vates longaeva una descendit Avernum. 5

CARMNA

[10]

Agnoscit Palinurum et ibi solatur Elis-
sam
Deiphobumque videt lacerum crudeliter ora.
Vmbrarum poenas audit narrante Sibylla.
Convenit Anchisen penitus convalle virenti
Agnoscitque suam prolem monstrante parente. 10
Haec ubi percepit, graditur classemque revisit.

7

Septimus Aeneam reddit fatalibus arvis.
Hic quoque Caietam sepelit, tum deinde profec-
tus
Laurentum venit hanc verbis cognoscit Iuli
Fatalem terram : ‘mensis en vescimur’ inquit.
Centum oratores pacem veniamque petentes 5
Ad regem mittit Latii tum forte Latium,
Qui cum pace etiam natae conubia pactus.
Hos furia Allecto Iunonis dissipat ira :
Concurrunt dictis, quamvis pia fata repugnent.
Belli causa fuit violatus vulnere cervus. 10
Tum gentes sociae arma parant, fremit arma
iuventus.

**CODICIS VERGILIANI
VATICANI 3867. 13**

8

Praeparat octavo bellum [et]quos mittat in hostis.

Dat belli signum Laurenti Turnus ab arce,
Mititur et magni Venulus Diomedis ad urbem,
Qui petat auxilium et doceat, quae causa petendi.

Aeneas divum monitu adit Arcada regem, 5
Euandrum Arcadia profugum nova regna tenentem.

Accipit auxilium : huic natum et socia agmina
iungit

Euander. Pallas fatis comes ibat iniquis.
Iamque habilis bello et maternis laetus in armis
Fataque fortunasque ducum casusque suorum 10
Socitatus clipeo divina intentus in arte est.

9

Nonus habet pugnas nec adest dux ipse tumultu.

Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,
Iunonis monitu Turnus festinat in hostem.
Teucrorum naves Rutulis iaculantibus ignem
Nympharum in speciem divino numine versae. 5
Euryali et Nisi coeptis fuit exitus impar.
Pugnatur : castra Aeneadae vallumque tuentur.
Audacem Remulum dat lecto pulcher lusus.

CARMINA

[14]

Fit via vi. Turnus itian et Pandaron al-
tum

Deicit et totis victor dat funera castris, 10
Iamque fatigatus recipit se in castra suorum.

10

Occidit Aeneae decimo Mezentius ira.
Concilium divis hominum de rebus habetur.
Interea Rutuli portis circum omnibus instant.
Advenit Aeneas multis cum milibus heros.
Mars vocat et totis in pugnam viribus itur. 5
Interimit Pallanta potens in proelia Turnus
Caedunturque duces, cadit et sine nomine vul-
gus.

Subtrahitur pugnae lunonis numine Turnus.
‡Aeneas perstat Mezenti caede piata‡
Et Lausum invicta perimit per vulnera dextra. 10
Mox ultor nati Mezentius occidit ipse.

11

Vndecimo victa est non aequo Marte Camilla.
Constituit Marti spoliorum ex hoste tropaeum
Exanimumque patri natum Pallanta remittit.

**CODICIS VERGILIANI
VATICANI 3867. 15**

Iura sepulturae tribuit tempusque Lati-
nis.

Euander patrios adfectns edit in urbe.	5
Corpora caesa virum passim digesta cremantur.	
Legati referunt, Diomedem arma negasse.	
Drances et Turnus leges aequante Latino	
Concurrunt dictis. Aeneas imminet urbi.	
Pugnatur. vincunt Troes. cadit icta Camilla.	10
Deinde duces castris, donec cessere, minantur.	

12

Duodecimo Turnus divinis occidit armis.	
Turnus iam fractis adverso Marte Latinis	
Semet in arma parat pacem cupiente Latino.	
Foedus percutitur, passuros omnia victos.	
Hoc Turni Iuturna soror confundit et ambos	5
In pugnam populos agit ementita Camertem.	
Aenean volucris tardatum membra sagitta	
Anxia pro nato servavit cura parentis.	
Vrbs capitur. vitam laqueo sibi fuit Amata.	
Aeneas Turnum campo congressus utrimque	10
Circumfusa acie vita spoliavit et armis.	

OVIDII NASONIS

*B. II 19, 14.**M. 836, 1 4.*

Argumenta Bucolicon et Georgicon

Qualis bucolicis, quantus tellure domanda,
 Vitibus arboribusque, satis pecorique apibusque
 Aeneadum fuerit vates, tetrasticha dicent.
 Contineat quae quisque liber, lege carmina nostra.

5

*B. II 193,1 4.**M. 863, 1 4.*

Bucolica.

B. IV 173.

Tityrus agresti modulatus carmine ruris,
 Formosum per quod Corydon dilexit Alexin,
 Silenumque seuem sertisque meroque ligavit,
 Pastorumque melos facili deduxit avena.

10

[Georgica]

*B. II 189,5 .**M. 836, q.**B. IV 444.*

Quid faciat laetas segetes, quae sidera servet
 Agricola, ut facilem terram proscindat aratro,

15

CODCIS VERGILANI VATICANM 3867. 17

Semina quae iacienda, modos cultusque locorum,
Et docuit messes magno cum fenore reddi. 20
Hactenus arborum cultus et sidera caeli,
Pampineas canit inde comas collisque virentis
Descriptasque locis vites et dona Lyaei
Atque oleae ramos, pomorum et condere fetus.
Teque Pales et te, pastor memorande per orbem, 25
Et pecorum cultus et gramine pascua laeta,
Quis habitent armenta locis stabulentur et agni,
Omnia divino monstravit carmine vates.
Protinus aerii mellis redolentia regna,
Hyblaeas et apes, alveorum et cerea texta, 30
Quique apti flores, examina quaeque legenda,
Indicat humentisque favos, caelestia dona.

CARMEN

CODICIS VERGILIANI MEDICEI 39, 29.

*Turcius Rufius Apronianus Asterius uc. et inl. ex comite domest.
protect. ex com. priu. largit. ex praef. urbi patricius et
consu ordi. legi et distincxi codicem fratris Macharii c.
non mei fiducia set eius cuius et ad omnia sum devotus
arbitrio XI lal. Mai. Romac.*

B. II 187. M. 281. B V 110.

Distincxi emendans gratum mihi munus amici.

Suscipiens operi sedulus incuui.

Quisque legis, reegas felix parcasque bens,

5

Siqua minus vacuus praeteriit animus

Tempore, quo penaces circo subiuncximus atque

Scenam euripo extulimus subitam,

Vt ludos currusque simul variumque ferarum

Certamen iunctim Roma teneret oans.

10

**CARMEN CODICIS VERGILIANI MDICEI 39,
29. 19**

Ternum quippe 'sofos' merui, terna agmina vulgi
Per caveas plausus concinuere meos.
In quaestum famae census iactura cucurrit,
Nam laudis fructum talia damna ferunt.
Sic tot consumptas servant spectacula gazas, 15
Festorumque trium permanet una dies,
Asteriumque suum vivax transmittit in aevum,
Qui partas trabeis tam bene donat opes.

CARMEN

CODICIS PARI SINI 8084.

B. M.

20

[Contra paganos]

B. III 287.

Dicite, qui colitis lucos antrumque Sibyllae

fol. 156

Idaeumque nemus, Capitolia celsa Tonantis,

Plladium Priamique Lares Vestaeque sacellum

25

Incestosque deos, nuptam cum fratre sororem,

Inmitem puerum, Veneris monumenta nefandae,

Purpurea quos sola facit praetexta sacratos,

Quis numquam verum Phoebi cortina locuta est,

Etruscus ludit semper quos vanus aruspex :

30

Iuppiter hic vester, Ledaë superatus amore,

Fingeret ut cycnum, voluit canescere pluma ?

Perditus ad Danaen flueret subito aureus imber ?

Per freta Parthenopes taurus mugiret adulter ?

Haec si monstra placent nulla sacrata ꝑudica,

35

Pellitur arma Iovis fugiens regnator Olympi ?

Et quisquam supplex veneratur templa tyranni,

Cum patrem videat nato cogente fugatum ?

CARMEN CODICIS PARISNI 808.

0 1

Postremum, regitur fato si Iuppiter ipse,
Quid prodest miseris perituras fundere voces? 40
Plangitur in templis iuvenis formonsus Adonis,
Nuda Venus deflet, gaudet Mavortius heros,
Iuppiter in medium nescit finire querellas,
urgantesque deos stimulat Bellona flagello.
Convenit his ducibus, procures, sperare salutem 45
Sacratīs? Vestras liceat componere lites.
Dicite : praefectus vester quid profuit urbi,
Cu lovis ad solium raptor trabeatus obisset,
Cum poenas scelerum tracta vix morte rependat?
Mensibus iste tribus, totam qui concitus urbem 50
Lustravit, metas tandem pervenit ad aevi!
O Quae fuit haec rabies animi? quae insania metis?
Nempe lovis vestram posset turbare quietem!
Quis tibi iustitium incussit, pulcerrima Roma?
Ad saga confugerent, populus quae non habet olim? 55
Sed fuit in terris nullus sacratior illo,
Quem Numa Pompilius, e multis primus aruspex,
Edocuit vano ritu pecudumque cruore
Polluere (insanum) bustis putentibus aras.
Non ipse est, †vinum patriae qui prodidit olim, 60
Antiquasque domus, turres ac tecta priorum
Subvertens urbi vellet cum inferre ruinam,

[00]

20

CODCIS PARISINI 80s4.

Sexaginta senex annis duravit, efebus,	
Saturni cultor, Bellonae semper amicus,	
Qui cunctis Faunosque deos persuaserat esse	95
Egeriae Nymphae comites Satyrosque Panasque,	
Nympharum Bacchique comes Triviaeque sacerdos ;	
Quem lustrare choros ac molles sumere thyrsos	
Cymbalaeque inbuerat quater Berecynthia mater,	
Quis Galatea potens iussit Iove prosata summo,	100
Iudicio Paridis pulcrum sortita decorem.	
acrato nulli liceat servare pudorem,	
Frangere cum vocem soleant Megalensibus actis.	
Christicolas multos voluit sic perdere demens,	
Qui vellent sine lege mori ; donaret honores	105
Oblitosque sui caperet quos daemonis arte,	
Muneribus cupiens quorundam frangere mentes	
Aut alios facere prava mercede profanos	
Mittereque inferias miseros sub Tartara secum.	
Solvere qui . . . voluit pia foedera leges.	110
.eucadium fecit fundos curaret Afrorum ;	
<i>ol. 158</i>	
Perdere Marcianum, sibi proconsul ut esset.	
Quid tibi diva Paphi custos, quid pronuba luno	
Saturnusque senex potuit praestare sacrato ?	115
Quid tibi Neptuni promisit fuscina, demens ?	
9 Reddere quas potuit sortes Tritonia virgo ?	
Dic mihi, Sarapidis templum cur nocte petebas ?	
Quid tibi Mercurius fallax promisit euti ?	

CARMEN

[24]

Quid prodest coluisse Lares lanumque bifrontem ?	120
Quid tibi Terra potens, mater formonsa deorum,	
Quid tibi sacrato placuit latrator Anubis ?	
Quid miseranda Ceres mater, Proserpina subter,	
Quid tibi Vulcanus claudus, pede debilis uno ?	
Quis te plangentem non risit, calvus ad aras	125
Sistriferam Fariam supplex cum forte rogares ?	
..1sisCumqueOsirimiserumlugens..	
Quaereret, inventum rursum quem perdere posset,	
Post lacrimas ramum fractum portares olivae ?	
Vidimus argento facto inga ferre leones,	130
Ligneae cum traherent iuncti stridentia plaustra,	
Dextra laevaue istum argentea frena tenere,	
Egregios proceres currum servare Cybellae,	
Quem traheret conductae manus Megalensibus actis,	
<i>M. 606.</i>	135
Arboris excisae truncum portare per urbem,	
Attin castratum subito praedicere Solem.	
Artibus heu magicis procerum dum quaeris honores,	
Sic, miserande, iaces parvo donatus sepulcro.	
Sola tamen gaudet meretrix te consule Flora,	140
Ludorum turpis genetrix Venerisque magistra,	
Conposuit templum nuper cui Symmachus heres.	
Omnia quae in templis positus tot monstra colebas,	
Ipsa mola et manibus coniunx altaria supplex	
Dum cumulat donis votaue in limine templi	145
Solvere dis deabusque parat superisque minatur,	

0.

CODICIS PARISNI 808.

Carminibus magicis cupiens Acheronta movere,
Praecipitem inferias miserum sub Tartara misit.
Desine post hydropem talem deflere maritum,
De love qui Latio voluit sperare salutem !

150

5

CARMINA C D I C I S V O S S I A N I O. 9.

Precatio Terrae Matris.

B. M.

B. I 138.

Carmen sic dices :

Dea sancta Tellus, rerum naturae parens,	
Quae cuucta generas et regeneras in dies,	
Quod sola praestas [tuam]tutelam gentibus,	5
Caeli ac maris diva arbitra rerumque omnium,	
Per quam silet natura et somnos capit,	
Itemque lucem reparas et noctem fugas ;	
Tu Ditis umbras tegis et immensum chaos	
Ventosque et imbres tempestive contines	10

CAIRMINA CODICIS VOSSIANI . 9.

[27]

.t, cum libet, dimittis et misces freta
 Fugasque solem et procellas concitas
 Itemque, cum vis, bilarem promittis diem;
 Alimeuta vitae tribuis perpetua fide
 Et, cum recesserit anima, in te refugiemus : 15
 Ita, quidquid tribuis, in te cuncta recidunt.
 Merito vocaris Magna tu Mater deum,
 Pietate quia vicisti divum numina.
 Tu [es]illa vere gentium et divum parens,
 Sine qua nil maturatur nec nasci potest. 20
 Tu es magna, tuque divum regina [ac]dea.
 Te, diva, adoro tuumque ego numen invoco,
 Facilisque praestes hoc mihi, quod te roge,
 Referamque, diva, gratias merito tibi.
 [Me]rite exaudi, quaeso, et fave coeptis meis. 25
 Hoc quod peto a te, diva, mihi praesta volens :
 Herbas, quascumque generat maiestas tua,
 Salutis causa tribuis cunctis gentibus :
 Inc [nunc mihi permittas medicinam tuam.
 Veniat me [...]cum tuis virtutibus. 30
 Quidquid ex his fecero, habeat eventum bonum ;
 Cuique easdem dedero quique easdem a me acceperint,
 Sanos eosdem praestes [...]
 [...]nunc, diva, postulo ut hoc mihi
 Miestas praestet [tua], quod te supplex rogo. 35

Precatio omnium herbarum.

Nunc vos, potentis omnes herbas, deprecor	
Maiestatemque vestram, quas Tellus parens	
Generavit atque gentibus cunctis dedit.	
Medicinam sanitatis in vos contulit,	
Vt omni generi humano utilissimum	5
Auxilium sitis. hoc supplex posco [et]precor :	
Vos huc adeste vestris cum virtutibus;	
Qui vos creavit, ipse permisit mihi,	
Vt colligam. faveatis hoc etiam [mihi],	
Cui tradita est medicina, quantum vestraque	10
Virtus potest, praestate medicinam bonam,	
Causam salutis. gratiam, precor, mihi	
Praestetis per tutelam vestram, ut omnibus	
Virtutibus, de vobis quidquid fecero,	
Cuique homini dederò [quique id a me acceperit],	15
Effectum habeat celerrimum et eventus bonos.	
[Praestetis etiam], semper ut liceat mihi	

CARMINA CODICIS VOSSIANI . 9.

[29]

Favente maiestate vestra †vos colligere,
Ponamque vobis fruges et agam gratias
Per nomen eius, qui vos iussit nascier.

20

CARME

C O D I C I S M A I I N G E N S I S.

6a

Lux mundi laeta, deus, haec tibi celeri cursV,
Alme potens, scripsi, soli famulatus et unI,
Vt te, vita, fruar teque casto inveniam cultV
Rectaque per te ad te ducente te gradiar viA.
Excelse cernis deus, quae me plurima cingunT 5
Nota et ignota tuis male nata eania satiS.
Tu sed mihbi certa salus spesque unica vitaE.
Inmeritum licet lucis facias adtingere limeN.
Verba nam tua valida imis me tollunt AvernI;
Sola haec misero mihi te, vitam, dabunt servul0. 10

CARMNACODICIS PARISINI 10318

EPIGRAMMATON LIBRI

7

B. I 171.

M. 1608.

B. IV 191.

Ipse manu patiens immensa volumina versat
cd.

5

Adtollitque globos. sonuerunt omnia plausu.
Tunc Cererem corruptam undis emittit ab alto.
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
Lubrica convolvens et torrida semper ab igni.
At rubicunda Ceres oleo perfusa nitescit.
Scitillae absistunt, opere omnis semita fervet.

10

CARMINA

[34]

Fervet opus redoletque, volat vapor ater ad auras.
Instant ardentes veribusque trementia figunt,
Conclamant rapiuntque focis onerantque canistris.
Vndique conveniunt pueri innuptaeque puellae.

15

8

B. III 81.
M. I613.

De alea

B. IV 192.

Artis opisque [tuae], tua si mihi certa voluntas,
Expediam dictis donum exitiale Minervae.
Tu vatem, tu, diva, mone. nunc ipsa vocat res
Et furiis agitatus amor ; protentus in octo
Ipse dies agitat festos pro nomine tanto.
Efferat vis animi numeros et nomina fecit.
Ossa minutatim fundo volvuntur in imo.
Mille nocendi artes. varium et mutabile semper
Artificis scelus, atque improvida pectora turbat.
Per varios casus levium spectacula rerum
Intenti ludo exercent rapiuntque ruuntque
Incerti, quo fata ferant, atque aere sonoro
Insanire libet : duris dolor ossibus ardet.
Omnibus extemplo magnum dat ferre talentum,
Qui vocat ; adrectae mentes stupefactaque corda
Vota metu duplicant ; tantae est victoria curae.
Ergo ubi delapsae, mixto premit agmine turba
Consilium quaerens ; subitus tremor occupat artus. . ?
Tunc certare odiis. multos alterna revisens
Lusit et in solido rursus Fortuna locavit :

5

10

15

20

CODICIS SALMASIANI.

[35]

Aut doluit miserans inopem aut invidit habenti.
 Multa viri nequiquam inter se vulnera iactant 25
 Et tenues rumpunt tunicas, caecique furore
 Hinc metuunt cupiuntque, dolent gaudentque. [quid ultra?
 Vidi oculos ante ipse meos me voce vocantem,
 Contulimusque manus : [experto] credite, quantus
 Corde dolor! quid non mortalia pectora cogis? 30
 Monstrum horrendum ingens [tot] sese vertit in ora.
 Tu potes unanimes armare in proelia fratres :
 Aere renidenti de vita et sanguine certant.
 Tunc duo Trinacrii iuvenes noctesque diesque
 Intenti ludo exercent fulgentiaque aera 35
 Accipiunt redduntque; remittunt omnia fatis.
 Conveniunt, quibus ipsa procul discordibus armis
 Fundit humi facilem victum iustissima tellus,
 Aut qui divitiis soli incubuere repertis :
 Considunt transtris nati melioribus annis; 40
 Multi praeterea, quos fama obscura recondit,
 Stant circum.
 Tunc vero ad vocem celeres miserum inter amorem
 [Experiuntur] et in medium quaesita reponunt;
 Pro se quisque viri summa nituntur opum vi. 45
 Nec mora, missus adest fati sortisque futurae.
 Scinditur incertum studia in contraria vulgus.
p.
 Hinc atque hinc ardent animi : vox omnibus una est.

CARMINA

[36]

Et quamvis socium certent superare priorem,
Ima petunt : veris facilis datur exitus umbris.
Praecipites pariterque ruunt, non deficit alter.
Vos, o Calliope. precor, adspirate canenti,
Quae loca quive habeant homines, ubi sistere detur. 5
In summo collem, qui plurimus ; alter ab illo
Est locus, quem iuxta sequitur, quo deinde sub ipso
Hic locus est partis semper sublimis : at illum
Quinque tenent ebuli bacis minioque rubentem.
Terna tibi haec primum fundo volvuntur in imo. 10
Sunt alii, quos ipse via sibi repperit usus.
Triginta magnos adversosque orbibus orbes
Eloquar (an sileam ?), levium spectacula rerum ;
Mores et studia et populos et praelia victis
Expediam, sed summa sequar fastigia rerum. 15
Primus habet ; capit ante locum fremituque secundo
Prima tenet ; [ardent]animi risuque soluto
Voce vocant.
Tunc vero in curas animo diducitur omnis,
Quem petis, obtutuque haeret defixus in uno 20
Atque animum nunc huc celerem nunc dividit illuc,
Spemque metumque [inter], secumque ita corde volutat.
Vt primum discussae umbrae et lux reddita menti,
Sortitus fortunam oculis sic incipit ore :

CODICIS SALMASIANI.

[4]

‘Quae nunc deinde mora est ? veniam, quocumque voca-	
ris ;	25
Quin age, si qua animo virtus, et consere dextram :	
Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.’	
<i>p.4</i>	
Dixit et e curru magna ter voce vocavit,	
Terque quaterque simul vox ingeminata remugit.	30
Tunc variae comitum facies et pallor in ore ;	
Nunc victi tristes, nil magnae laudis egentes	
Deponunt animos et inania murmura miscent.	
Quondam etiam victis redit in praecordia virtus	
Victoresque cadunt, quoniam fors omnia versat.	35
Hic victor superans reddi sibi poscit honorem	
Talia vociferans : ‘da, non indebita posco.	
Quin age, si quid habes, quo me decet usque teneri’	
Clamat.	
Tunc vero victus socios simul increpat omnis,	40
Nomine quemque vocans. illi obstipuerunt silentes ;	
Non ipsi inter se sortem miserantur iniquam,	
Sed graviter vario noctem sermone requirunt.	
Visceribus miserorum atque inter pocula laeti	
Cantantes laetique animos convivia curant.	45
Ecce autem elapsus, genitor quem miserat urgens,	
Vnus natorum longo post tempore venit.	
Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat	
Vndique circuitum, aditumque per avia quaerit.	
Verum ubi nulla datur dextra exsuperare potestas,	50
Constitit in digitos et toto vertice supra	

CARMINA

Obnixus latis umeris et †pectore duro
 Et super incumbens, furiis accensus et ira
 Talia voce refert :
 ‘Quo, moriture, ruis ? quae te dementia ducit ?
p. 5
 Non vires alias conversaue numina sentis ?
 Cede locis !’
 Talia fatus erat pressoque obmutuit ore.
 Illa autem, cui fata parent, et Iuppiter hostis
 Deserit [inceptum] ; conversa [que] numina sentit.
 Postquam illum vita victor spoliavit et auro,
 Tunc vero ardentes oculi atque adtractus ab alto
 Spiritus interdum gemitu ; furor iraque mentem
 Praecipitant, maestis late loca questibus implet,
 Multa gemens ignominiam plagasque superbi
 Victoris, caput [et] glauco velatus amictu
 Ardua tecta petit rursusque ad limina nota
 Victus abit guttisque umectat grandibus ora.

9

B. I. 146.
M. 669.

Narcissus

B. IV 197.
 Candida per silvam primaevo flore iuventus
 Adsidue veniebat : ibi haec caelestia dona
 Et fontes sacros insigni laude ferebat

CODCIS SALMASIANI.

[39]

Insignis facie longumque bibebat amorem,
Intentos volvens oculos, securus amorum.
Dum stupet atque animum pictura pascit inani,
Expleri mentem nequit ardescitque tuendo 10
Egregium forma iuvenem, quem nympa crearat :
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
His amor unus erat, dorso dum pendet iniquo,
Oblitusve sui est et membra decora iuventae
Miratur rerumque ignarus imagine gaudet. 15
Illicet ignis edax secreti ad fluminis undas
p.6
Ipsius in vultu vana spe lusit amantem,
Et praeceps animi collo dare brachia circum
Ter conatus erat nec, quid speraret, habebat. 20

10

MAVORTI

Iuicium Paridis

B. I 147.
M. 282.
B. IV 198.
Pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum
Forte recensebat numerum sub tegmine fagi. 5
Horrescit visu subito et memorabile numen
Aut videt aut vidisse putat. ‘quo tenditis’ inquit
‘Caelicolae magni? pacemne huc fertis an arma?’
Ad quem tum luno supplex his vocibus usa est :
‘O lux Dardaniae, Troianae gloria gentis, 10
Quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans,
†Et proprio fuerint distentae lacte capellae
Vbera, nec metas rerum nec tempora pono.
Haec tibi semper erunt, hic inter flumina nota

CARMINA

[40]

Sponte sua sandyx pascentis vestiet agnos. 15
 Praeterea sceptrum dabitur, Troiane, quod optas.
 Talibus orabat Huno. Tritonia Pallas
 Orsa loqui, nimbo efulgens et Gorgone saeva :
 Disce, puer, virtutem ex me verumque laborem,
 Militiam et grave Martis opus ; sit pectore in isto 20
 Vulnera dirigere et calamos armare veneno.
 Has inter voces, media inter talia verba
 Sic contra est ingressa Venus, male numen amicum,
 Nuda genu, nudos cervix cui lactea crines
p. 7 25
 Corripit in nodum ; rosea cervice refulsit
 Et vera incessu patuit dea. ille repente
 Obstipuit subitaque animum dulcedine movit
 Et mentem Venus ipsa dedit. decus enitet ore
 Exultatque animis et se cupit ante videri. 30
 ‘Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos,
 Sic cytiso pastae distendant ubera vaccae :
 Formosi pecoris custos, formosior ipse,
 Aspice nos tantum, Lacedaemoniosque hymenaeos
 Coniugio iungam stabili propriamque dicabo 35
 Reginam thalamis Phrygio servire marito’
 Ille deae donis ac tanto laetus honore
 Vltro animos tollit dictis ac talia fatur :
 ‘Iam iam nulla mora est neque me sententia vertit.
 Do quod vis : licet arma mihi mortemque minetur, 40
 Me tamen urit amor. vcniam quocumque vocaris ;
 Tu modo promissis maneat.’ ea verba locutus
 Vendidit hic auro patriam. dux femina facti.
 Nec mora, continuo penetrat Lacedaemona pastor

CODICIS SALMASIANI.

[41]

Ledaeamque Helenam Troianas vexit ad urbes,
Et si fata deum, si mens non laeva fuisset,

45

11

B. I 170.
M. 1607.

Hippodamia

B. IV 199.

Pandite nunc Helicon, deae, nunc pectore firmo
Este duces, o si qua via est, et pronuba Iuno ;
Pallida Tisiphone, fecundum concute pectus !
Non hic Atridae et scelus exitiale Lacaenae :
Hic crudelis amor. nunc illas promite vires,
Maius opus moveo : quaesitas sanguine dotes

5

p.8

10

Et scelerum poenas inconcessosque hymenaeos.
Urbs antiqua fuit : fama est obscurior annis.
Quid memorem infandas caedes et facta tyranni ?
Ausi omnes inmane nefas irasque minasque.
Quis tam crudelis optavit sumere poenas ?
Hic, qui forte velit currus agitare volantis,
Invitat pretiis animos et praemia ponit.
Tormenti genus incertum de patre ferebat.
Fama malum ; incautum dementia cepit amantem
Horresco referens : rapido contendere cursu
Conposuit legesque dedit populosque propinquos
Infelix habuit thalamus. ruit omnis in urbem
Magnanimum heroum primaevo flore iuventus.
Vndique conveniunt et virginitatis amore

15

20

CARMINA

[42]

Contendunt petere, dubii seu vivere credant [Sive extrema pati miseri, quibus ultimus esset] Ille dies, vitamque volunt pro laude pacisci. Post, ubi confecti cursus, circensibus actis Supplicia expendunt iuvenes ante ora parentum ; Linquebant dulces animas et corpora patrum.	25 30
Pro molli viola, pro purpureo narcisso Ora virum tristi pendebant pallida tabo Vestibulum ante ipsum saevique in limine regis Terribiles visu formae inposuere coronas. Quin ipsae obstipuerunt domus noctesque diesque ; Vmbrae ibant tenues, odium crudele tyranni Saepe queri et longas in fletum ducere voces. O virgo infelix, iam fas est parcere genti ! Pestis et ira deum crudeli funere virgo,	35 40
p. Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello. Tempore iam ex illo nil magnae laudis egentes Deponunt animos scelerata excedere terra. Ecce inter sanctos ignis, dum sacra morantur, Et iuxta genitorem adstat lasciva puella, Cui pater et coniunx, si qua fors adiuvet ausum, Ora puer prima signans intonsa iuventa, Pictus acu chlamydem et barbara tegmina crurum Venit. amor fidens animi [atque] in utrumque paratus. [Inclusum ut buxo aut Oricia terebintho] Lucet ebur, tantum egregio decus enitet ore. Postquam introgressi et coram data copia fandi,	45 50

CODICIS SALMASINI.

[43]

Rex prior adgreditur dictis atque increpat ultro :
 ‘Quo, moriture, ruis? quae te dementia cepit?
 Aut quisnam ignarum conubia nostra petentem 55
 Iussit adire domos? quidve hinc petis’ inquit
 ‘Poenarum exhaustum satis est miseretque pudetque :
 Pone animos et pulsus abi; miserere tuorum!
 Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?
 Sunt aliae innuptae : thalamis ne crede paratis! 60
 Ne pete conubiis natam : dabis, inprobe, poenas.’
 Ad quae subridens paucis ita reddidit heros :
 ‘Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?
 Ne tantos mihi finge metus tam fortibus ausis.
 Nec mortem horremus, nec nos via fallit euntis : 65
 Quo res cumque cadent, nec me sententia vertit.
 Audentes Fortuna iuvat. stat, quidquid acerbi est,
 Morte pati; quo fata trahunt retrahuntque, sequamur
 Talia dicentem iam dudum aversa tuetur
 Causa mali tanti multos servata per annos. 70
 Qualis gemma micat, fulvum quae dividit aurum,
 Inter utramque viam talem se laeta ferebat,
 Ac veluti Pariusve lapis circumdatur auro
 Arte nova, talis virgo dabat ore colores
 Insignis facie, oculos deiecta decoros. 75
 Vritur infelix, subitoque accensa furore
 Stare loco nescit. quis enim modus adsit amor
 Null Venus, nulli quondam flexere hymenaei;

CODICIS SALMASIANI.

[45]

Graecus erat, fama multis memoratus in oris, Nec visu facilis nec dictu afabilis ulli.	80
Vndique visendi studio turbante tumultu Conveniunt, quibus aut odium crudele tyranni Aut metus acer erat puerique parentibus orbi Et trepidae matres et lamentabile regnum. Flent maesti mussantque patres, hic cara sororum Pectora maerentum, quibus est fortuna peracta. Hos inter motus stat ductis sortibus urna. Tunc loca sorte legunt. extemplo arrectus uterque Stat sonipes ac frena ferox spumantia mandit.	85
Nec mora : continuo vasto certamine tendunt Custodes lecti atque arrectis auribus adstant Orantes veniam ; certatur limine in ipso. Atque ea diversa penitus dum parte geruntur, Discessere omnes medii, signoque repente, Qua data porta, ruunt. sic densis ictibus heros p. 1 ? Stridore ingenti atque oculis vigilantibus exit, Incumbens umero ; sonitu quatit ungula campum. Dant animos plagae, pronique in verbera pendent Pro se quisque viri ; tunc caeco pulvere campus Conditur in tenebras, qua proxima meta viarum, Et longum superant flexu caecique furore.	90
Illi inter sese de vita et sanguine certant. Regina e speculis miro properabat amore Omnia tuta timens, quoniam fors omnia versat. Audit equos, audit strepitus, timet omnia secum	95
	100
	105

CARMINA

Praescia venturi. sed spes incerta futuri.
 Et proni dant lora : volat vi fervidus axis,
 Liquitur, in medioque ardentem deserit ictu.
 Carpit enim vires et, haec ut cera liquescit,
 Excoquitur vitium, tum nititur acer et instat. 110
 Vertitur interea et scelus expendisse merentem
 Matres atque viri voces ad sidera iactant.
 Dum trahitur curruque haeret resupinus inani,
 Radit iter laevum interior subitoque priorem
 Praeterit et super haec inimico pectore fatur : 115
 ‘Istic nunc, metuende, iace vetitosque hymenaeos
 Sume, pater frustra animis elate superbis.
 En qui nostra sibi tot iam labentibus annis
 Servabat senior, nostrasne evadere demens
 Sperasti te posse manus circensibus actis ? 120
 Hic tibi mortis erant metae : submitte furorem,
 Qui iuvenum tibi semper erat ! speravimus ista
 Et tandem laeti sociorum ulciscimur umbras.’
p. 13
 Dixit et e curru saltum dedit ocius arvis. 125
 Excipiunt plausu ; caelum tonat omne tumultu.
 Ipse etiam eximiae laudis cum virgine victor
 Ibat ovans umeroque Pelops insignis eburno.
 Tunc vero exarsit iuveni dolor ossibus ingens.
 Olli (sensit enim simulata mente locutam) 130
 Nec latuere doli, caput horum et causa malorum ;
 Tunc quassans caput haec effundit pectore dicta :
 ‘Me (adsum qui feci) merui, nec deprecor’ inquit,
 ‘Spargite [me]in fluctus. en haec promissa fides est ?

CODICIS SALMASIANI.

[47]

I nunc, ingratis offer te, inrise, periclis. 135
His etiam struxi manibus, deceptus amore.
Nusquam tuta fides; varium et mutabile semper
Femina.' sic fatus liquidas proiecit in undas
Aeternam moriens famam, quae maxima semper
Dicitur aeternumque tenet per saecula nomen. 140

12

B. I 45.
M. 581.

Hercules et Antaeus

B. IV 205.
Litus harenosum [ad]Libyae caelestis origo
Alcides aderat, terrae omnipotentis alumnum 5
Caede nova quaerens et ineluctabile fatum.
Protinus Antaeum vasta se mole moventem
Occupat, ille suae contra non inmemor artis
Concidit atque novae rediere in praelia vires.
Adrepta tellure semel vim crescere victis 10
Non tulit Alcides et terra sublevat ipsum.
Namque manus inter conantem et plurima frustra
Corripit in nodum nisuque inmotus eodem
Auxilium solitum eripuit, corpusque per ingens
Non iam mater alit Tellus viresque ministrat. 15
Verum ubi nulla datur dextra adtrectare potestas,
Illum expirantem magnum Iovis incrementum
Excutit effunditque solo. ruit ille volutus
Ad terram, non sponte fluens, vitaque recessit.

CARMINA

13

B. I 168.
M. 689.

Progne et Philomela

B. IV 206.

Aspice ut insignis vacua atria lustrat hirundo !
Vere novo maestis late loca questibus implet ; 5
Victum infelicem maerens Philomela sub umbra
Adsiduo resonat cantu miserabile carmen.
Causa mali tanti coniunx, thalamique cruenti
Virginis os ; notumque, furens quid femina possit.
Hic crudelis amor : crudelis tu quoque, mater ; 10
Infelix puer, atque odium crudele tyranni.
Progeniem parvam curaeque iraeque coquebant,
Threicio regi cum iam securus amorum
Coniugis infandae inter deserta ferarum
Fas omne abrumpit, pariterque loquentis ab ore 15
Decidit exanimis vox ipsa [et frigida lingua :
Haut impune quidem dementia cepit amantem.
Pectore in adverso saevi monumenta doloris
Fertque refertque soror, crimenque [et]facta tyranni
Sanguis ait. Solidae postquam data copia fandi, 20
(Vulnera siccabat circum praecordia) ‘Sanguis,
Accipe’ [ait]‘vocem’, ac saevo sic pectore fatur :
‘Ieu miserande puer, nunc te fata impia tangunt !’
Roalis inter mensas genitoris et ora
p.15 25
Polluit ore dapes, quidquid solamen humandi est.
Dum genitor nati morsu depascitur artus,
Et soror et coniunx petierunt aethera pinnis.

14

*B. I 14.**M. 575.***Europa***B. IV 27.*

Vulneris inpatiens hominum rerumque repertor	
Et faciem tauro propior descendit ad undas.	5
Europam nivei solatur amore iuveni.	
Dulcibus illa quidem inlecebris in litore sicco	
Luserat, insignis facie, candore nivali.	
Saucius at quadrupes saltus ingressus apertos	
Forte fuit iuxta, superi regnator Olympi,	10
Obtulerat qui se ignotum venientibus ultro	
Virginibus Tyriis aurata fronte iuvenum.	
At circum late comites per litora passim	
DiHugiunt visu exsanguis taurumque relinquunt,	
Sola (novum dictu) contra stetit ora iuveni	15
Ante Iovem : nam te voluit rex magnus Olympi.	
Hunc Phoenissa tenet vasta se mole moventem	
Purpureosque iacit flores omnemque pererrat,	
Ille autem spissa iacuit revolutus harena.	
Inponit regina manum patiensque pericli	20
Mollibus intexens ornabat cornua sertis.	
Hunc ubi contiguum summo tenus attigit ore	
Et super incumbens sertis et fronde coronat	
Iam iam nulla mora est animum labefactus amore	
Accepit venientem ac mollibus extulit nndis.	25
Illi (sensit enim tuus, o clarissime, frater)	
Subsidunt undae, straverunt aequora venti.	
Nunc pelagi nymphae crinem de more solutae	

CARMINA

Suspensum et pariter comitique onerique timentem	
[...]	30
Egregia interea summa sublimis ab unda	
<i>p. 16</i>	
Prona petit maria et pelago decurrit aperto.	
Tunc laeva taurum cornu tenet inscia culpae	
Obliquatque sinus in ventum auramque patentem :	35
Ille, manum patiens, miro properabat amore,	
Et ductus cornu rex omnipotentis Olympi	
Insuetum per iter tacitis subremigat undis	
Perfidus, alta petens abducta virgine praedo.	

15

*B. I 172.**M. 1609.*

Alcesta

<i>B. IV 208.</i>	
Egregium forma iuvenem pactosque hymenaeos	
Incipiam et prima repetens ab origine pergam,	5
Si qua fides, animum si veris inplet Apollo.	
Iam gravior Pelias multis memoratus in oris	
Rex erat et tantas servabat filia sedes.	
Illam omnis tectis primaevo flore iuventus	
Ardebat, sed res animos incognita turbat.	10
Iura dabat legesque viris, sub rupe leonem	
Aut spumantis apri cursum qui foedere certo	
Et premere et laxas sciret dare iussus habenas.	
Iamque aderat Phoebus ante alios dilectus amore ;	
Ipse inter primos caput obiectare periclis	15
Obtulerat, fidens animi fretusque iuventa.	
Ergo iussa parat, multis comitantibus armis.	
Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum,	

CODICIS SALMASIANI.

[51]

Atque hic exsultans animis patiensque pericli
 Optat aprum ant fulvum descendere monte leonem. 20
 Tunc breviter super aspectans sic voce preccatur :
 ‘Sancte deum, summi custos Soractis Apollo,
p. 17
 Quem primi colimus, tua si mihi certa voluntas,
 Ibo animis contra nec me labor iste gravabit’ 25
 Nec mora nec requies ; orauti et multa precanti
 Aethere se mittit auditque vocatus Apollo
 Et iuveni ante oculos his se cum vocibus offert :
 ‘Incipe si quid habes, si tantum pectore robur
 Concipis et si adeo dotalis regia cordi est : 30
 Mecum erit iste labor, mitte hanc de pectore curam’
 Per silvas tum saevus aper cum murmure montis,
 Tum demum movet arma leo vastoque sub antro
 Asper acerba tuens vasta se mole ferebat,
 Excutiens cervice toros ; ea frena furenti 35
 Concuntit et stimulos sub pectore vertit Apollo .
 [...]]
 Dat iuveni et tenuis [fugit]ceu fumus in auras :
 Ille autem inpavidus et munere victor amici
 Emicat in currum et manibus molitur habenas. 40
 Vt ventum ad sedes, reddi sibi poscit honorem ;
 Adiungi generum miro properabat amore.
 Tum sic mortalis referebat pectore voces :
 Non haec humanis opibus, non arte magistra
 (Accipio agnoscoque libens) tibi ducitur uxor, 45
 Omnis ut tecum meritis pro talibus annos

CARMNA

Exigat et possit parvos educere natos'
Haec ubi dicta dedit, solio se tollit ab alto
Iam senior mediisque parant convivia tectis.
Iuterea magnum sol circumvolvitur annum, 50
Parcarumque dies et vis inimica propinquat
Egregium forma iuvenem iam morte sub aegra :
Iamque dies infanda aderat et tempora Parcae
Debita conplerant crudeli morte sodalis.
Vt primum fari potuit crinitus Apollo, 55
Multa gemens casuque animum concussus amici,
Ipsius ante oculos sic fatis ora resolvit :
'Disce tuum, ne me incuses, volventibus annis
Advenisse diem ; nam lux inimica propinquat'
Hacc ubi deflevit, caeli cui sidera parent, 60
Tunc sic pauca refert fatis adductus iniquis :
'Phoebe, tot incassum fusos patiere labores ?
Nil nostri miserere ? mori me denique cogis ?
Eripe me his, invicte, malis ; miserere tuorum,
Si qua fata sinant, et eris mihi magnus Apollo' 65
Tlibus oranti sic ore effatus amico est :
'Desine fata deum flecti sperare precando.
Sed cape dicta memor, duri solacia casus.
Obiectare animam quemquam aut opponere morti
Fas et iura sinunt ; prohibent nam cetera Parcae. 70
Audiat haec genitor : patet atri ianua Ditis ;
Hactenus indulsisse vacat' sic fatus Apollo
Mortalis visus medio sermone reliquit.
Tunc vero ancipiti mentem formidine pressus
Obstipuit, cui fata parent, quem poscat Apollo ; 75
Ire ad conspectum cari genitoris et ora

Cogitur et supplex animum temptare precando ; Multaque praeterea longaevo dicta parenti Cum fletu precibusque tulit, ne vertere secum Cuncta pater fatoque urgenti incumbere vellet ; Ecce iterum stimulat, sed nullis ille movetur	80
<i>p. 19</i> Fletibus aut voces ullas tractabilis audit. Tunc genitor natum dictis affatur amicis : Non, ut rere, meas effugit nuntius auris ; Infelix causas nequiquam nectis inanes. Hoc uno responso animum delusit Apollo. Stat sua cuique dies, lacrimae volvuntur inanes. Vutere sorte tua : patet atri ianua Ditis.'	85
Talia perstabat memorans fixusque manebat. Egredia interea coniunx in limine primo Agnovit longec gemitus (praesaga mali mens), Tunc sic pauca refert : 'Quid, o pulcherrime coniuns, Tare, age, quid venias ? quae causa indigna serenos Foedavit vultus ? quae te fortuna fatigat ? Quaecumque est fortuna, mea est.' et talia fata Demisit lacrimas factoque hic fine quievit. Ille autem gemitus imo de pectore ducens Talia voce refert : 'Quid me alta silentia cogis Rumpere et obductum verbis vulgare dolorem ? Eloquar an sileam ? luctum ne quaere tuorum ; Vixi et, quem dederat cursum fortuna, peregi. Iamque dies nisi fallor adest ; crinitus Apollo Hos mihi praedixit luctus, pro nomine tanto Obiectare animam seu certae occumbere morti'	90
At regina gravi iamdudum saucia cura,	95
	100
	105

CARMINA

[54]

Tristior et lacrimis et pallida morte futura,
 Deficit ingenti luctu (miserabile visu)
 Atque illum, talis iactantem pectore curas,
 Talibus affata est dictis seque obtulit ultro 110
 Decrevitque mori : 'breve et inreparabile tempus p. .
 Omnibus est vitae neque habet fortuna regressus :
 Sed moriamur', ait, 'nihil est, quod dicta retractent
 Concordes stabili fatorum numine Parcae,
 Si fratrem Pollux alterna morte redemit. 115
 Est hic, est animus, lucis contemptor et istum
 Qui vita bene credat emi : nova condere fata
 Nec morte horremus ; sub terras ibit imago,
 Si te fata vocant ; in mne mora non erit ulla.'
 Ergo aderat promissa dies lacrimansque gemensque 120
 Debita conplerat pesti devota futurae.
 Testatur moritura deos stratisque relictis
 Incubuitque toro dixitque novissima verba :
 'O dulcis coniunx, dum fata deusque sinebant,
 Fortunati ambo, scirent si ignoscere manes : 125
 Te propter alia ex aliis in fata vocamur.
 His lacrimis vitam damus et miserescimus ultro,
 Quod te per superos et conscia numina veri,
 Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos
 Adiuro et repetens iterumque iterumque monebo. 130
 O lūcis coniunx, castum servare cubile
 Sis emor ; extremum hoc munus morientis habeto,
 Si bene quid de te merui, lectumque iugalem
 Natis parce tuis. Sic, sic iuvat ire sub umbras.
 Hanc siue me spem ferre tui, audentior ibo. 135
 Iussa mori feror ingenti circumdata nocte.

CODICIS SALMASIANI.

[55]

Haec sunt, quae nostra liceat te voce moneri.
 I decus i nostrum, melioribus utere fatis.
 Iaec effata silet, pallor simul occupat ora.
 Nam quia nec fato ingeminat iam frigida cumba, 140
 Sed misera ante diem, matrum de more locuta,
 Multa patri mandata dabat, solatia luctus :
 Interea dulces pendent [(circum] oscula nati ;
 Illa manu moriens umeros dextramque tenebat
 Amborum et vultum. lacrimis ingressus obortis 145
 ‘O dolor atque decus magnum, sanctissima coniunx,
 Tu lacrimis evicta meis, per sidera iuro,
 Per superos, haerent infixi pectore vultus
 Verbaque ; per caeli iucundum lumen et auras,
 Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus 150
 Oblitus factorum, †] manet alta mente repostum ;
 Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,
 Servati facimus. semper celebrabere donis,
 Et cum frigida mors anima seduxerit artus,
 Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona, 155
 Cui tantum de te licuit. neque enim ipsa feretur
 Fama levis tantive abolescet gratia facti.
 Funeris heu tibi causa fui ! quas dicere grates,
 Quasve referre parem fati sortisque futurae ?
 Aeternam moriens famam tam certa tulisti, 160
 Contra ego vivendo vici mea fata superstes
 Morte tua vivens.’ media inter talia verba
 ‘Non lacrimis hoc tempus eget’ Cyllenia proles,

CARMNA

[56]

‘Adceleremus’ ait ; ‘nos flendo ducimus horas.’
Regina ut tectis venientem conspicit hostem,
Agnoscit lacrimans sua nunc promissa reposci ;
Tempus’, ait, ‘deus, ecce deus’ cui talia fanti
Dilapsus color atque in ventos vita recessit.

165

16

[MAVORTI]

B. M.

De ecclesia

B. IV 214.

Tectum augustum, ingens, centum snblime columnis,
Religione patrum laetum et venerabile templum
Hoc dedit esse suum superi regnator Olympi.
Nam deus omnipotens, qui res hominumque deumque
Aeternis regit imperiis, ‘quo tenditis’ ? inquit,
‘Hic domus est vobis ; haec ara tuebitur omnis.
Hic matres puerique simul mixtaeque puellae
Sacra canunt pariterque oculos ad sidera tollunt.
Hic exaudiri voces, hic vota precesque ;
Noctes atque dies ferit aurea sidera clamor.’
Postquam prima quies et facta silentia tectis,
Incipit effari divino ex ore sacerdos :
‘Accipite haec animis laetasque advertite mentes,
Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae.
Discite iustitiam moniti et spes discite vestras.
Haut incerta cano : deus aethere missus ab alto
Ipsius a solio regis, via prima salutis,

5

10

15

CODICIS SALMASANI.

[57]

Quem nobis partu sub luminis edidit oras 20
Virginis os habitumque gerens, mirabile dictu.
Ore [dei]afflata est spiritu propiore paritque.
Sic nova progenies caelo descendit ab alto.
Ast ubi iam firmata virum te prodidit aetas,
Negavere deum miseri, quibus ultimus esset 25
Ille dies, †quando furentes ac dira canentes
Insontem magno ad regem clamore trahebant.
Ille nihil (namque ipse volens), seque obtulit ultro,
Hoc ipsum ut strueret, vatum praedicta priorum
Prodere iussa dei, telluris operta subire. 30
p.23
Primus ibi ante omnes, sceptrum qui forte gerebat,
Sustulit ablutas lymphis ad sidera palmas
Hoc dicens : ‘equidem in iusto nil tale repertumst ;
Nec fas. o miseri, quae tanta insania, cives ? 35
[At]me nulla dies tantis neque fortibus ausis
Addiderit socium. vestra’ inquit ‘munera vobis :
Vos animam hanc potius quocumque absumite leto.’
Tum magis atque magis magnis furoribus acti
Clamores simul horrendos ad sidera tollunt 40
Et magis atque magis poenas cum sanguine poscunt.
Has inter voces medio in flagrante tumultu

CARMINA

[58]

Arboris obnixus trunco (tibi, magne, tropaeum,
Omnipotens genitor!) palmas utrasque tetendit
Teque vocans multo vitam cum sanguine fudit. 45
Et tamen interea tua nati maxima cura
Non tulit hanc speciem; graviter commotus et alto
Dat clarum e caelo signum. na tempore in illo
Sol medium caeli conscenderat igneus orbem;
Eripiuit subito nubes caelumque diemque 50
Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.
Tres tenuit caeli spatium non amplius horas:
Tunc repetens iterum sol clara in luce refulsit.
Nona fugae melior, rebus iam rite peractis.
Inde datum molitur iter. iamque arva tenebat 55
Scrupca, tuta lacu nigro nemorumque tenebris.
Vt statim ad fauces venit grave olentis Averni, p.
Tum demum horrisono stridentes cardine portae
Panduntur vastae solidoque adamante columnae;
Sponte sua umbrosae penitus patuere cavernae. 60
Ingreditur linquens antrum; tum maxima turba,
Vt videre deum fulgentiaque ora per umbras,
Ingenti trepidare metu. nec plura moratus
Haec ait et dictis maerentia pectora mulcet:
'Ne trepidate, meae animaeque umbraeque pateruae; 65
Vobis parta quies. genitor mihi talia namque
Dicta dedit, divosque haec limina teudere adegit.'

CODICIS SALMASIANI.

[59]

Haec fatus animas, quae per iuga longa sedebant,
 Deturbat, antro miserans submittit aperto,
 Et dicto parens supera ad convexa revexit. 70
 Interea magnam subito vulgata per urbem
 Fama volat, illum expirantem sedibus imis
 Iam revocare gradum superasque evadere ad auras.
 Obstipuerunt animis alii; set sanguinis auctor
 Se causam clamat crimenque caputque malorum, 75
 Et nodum informis leti trabe nectit ab alta
 Proque suis meritis superis concessit ab oris.
 Nec minus interea se matutinus agebat
 Ad socios, quibus in mediis sic deinde locutus
 Extulit os sacrum claraque in luce refulsit, 80
 Omnia longaevo similis, cunctisque repente
 [Improvisus ait] ' [...]
 Ire iterum in lacrimas? coram, quae quaeritis, adsum.
 En perfecta mei cari praecepta parentis.
 Quare agite, o socii, tantarum in munera laudum 85
 Ite', ait; 'egregias animas natiue patrisque
 Sermonum memores pluviali spargite lympha.
 Ipse, ubi tempus erit, omnis in fonte lavabo.'
 Dixit et in caelum paribus se sustulit alis
 Conditus in nubem; hinc regia tecta subivit 90
 Dona ferens victor, cari genitoris et ora.
 Oscula libavit dextramque amplexus inhaesit.
 Huius in adventum cernes a sedibus imis
 †Eruere summas arces et moenia verti

CARMNA

[60]

Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.	95
Tunc autem innumerae gentes populiue frequentes	
Terrentur visu subito. rex omnibus idem	
Iura dabit populis pariter subigeturque fateri,	
Quae quis apud superos furto laetatus inani	
[...]	100
[...]	
[...]	
‘Sed vos, o lecti, ferro pro nomine tanto,	
Quod superest, moriamur et in media arma ruamus.	
Sanguine quaerendi reditus animamque litando.’	105
Haec ubi pro meritis, finem dedit ore precandi.	
Succedunt alii graves aetate ministri.	
Pars in frusta secant onerantque altaria donis ;	
Tum demum pueri et pavidae longo ordine matres	
Stant circum.	110
Quos ubi confertos munus circumtulit omnes,	
Sic prior adgreditur mensas atque incipit ipse ;	
Et postquam primus summo tenuis adtigit ore,	
Accipiunt procures pariterque antistites omnes	
Et pueri rudes ; sequitur tunc cetera pubes.	115
Protinus ad reditum quisquis ac tecta domorum	
Tendimus, et laetum semper celebramus honorem.	

CODICIS SALMASIANI.

[61]

[6e Cumque Mavortio clamaretur 'Maro iunior!', ad prae
sen hoc recitavit
Ne, quaeso, ne me ad talis inpellite pugnas! 120
Namque erit ille mihi semper deus, ille magister.
Nam memini (neque enim ignari sumus ante malorum) :
Formonsum pastor Phoebum superare canendo
Dum cupit et cantu vocat in certamina divos,
Membra deo victus ramo frondente pendit. 125

17

[HOSIDII GETAE]

B. I. 178.

M. 235.

Medea [tragoedia]

B IV 219.

Medea

Esto nunc Sol testis et haec mihi Terra. precanti 5
Et Dirae ultrices et tu, Saturnia luno!
Ad te confugio, nam te dare iura loquuntur.
Conubiis. si quid pietas antiqua labores
Respicit humanos, nostro succurre labori,
Alma Venus! quicnmque oculis haec aspicias aequis, 10
Accipite haec meritumque malis advertite numen!
Quid primum deserta querar? conubia nostra
Reppulit et sparsos fraterna caede penates.
Quid Syrtes aut Scylla mihi, quid vasta Charybdis
Profuerit mediosque Iugam tenuisse per hostis? 15
Inprobe amor, quid non mortalia [pectora]cogis?
Iussa aliena pati iterumque revolvere casus,
Ire iterum in lacrimas. sed nullis ille movetur
Fletibus, infixum stridit sub pectore vulnus.
Extinctus pudor atque inmitis rupla tyranni 20
Foedera et oblitus famae melioris amantis
Oblitusve sui est : lacrimae volvuntur inanes.
Nusquam tuta fides, vana spe lusit amantem

Crudelis. quid, si non arva aliena domosque Ignotas peteret, pro virinitate reponit ? Heu pietas, heu prisca tides ! captiva videbo Reginam thalamo cunctantem ostroque superbo Iaut inpune quidem, si quid mea carmina possunt !	25
Chorus Col- chidarum	
Rerum cui summa potestas, Precibus si flecteris ullis Et si pietate meremur, Nostro succurre labori. Et tu Saturnia Iuno, Cui vincla iugalia curae, Oculis haec aspicias aequis ? Nemorum Latonia custos Triviis ululata per urbes, Sic nos in sceptrum reponis ? Quid, o pulcherrime coniunx, Potuisti linquere solam, Per tot discrimina rerum Nequiquam erepte periculis ? Manet a mente repostum, Quam forti pectore et armis [Medioque ex hoste recepit] Quaesitas sanguine dotes. Felix, heu nimium felix, Dum fata deusque sinebant ! Nescis heu perdita necdum, Quae te dementia cepit Caput obiectare periculis. Iaec nos suprema manebant, †Hoc ignes araeque parabant ? Nostram nunc accipe mentem : Vaginaque eripe ferrum Ferroque averte dolorem ! <i>Creon Medea</i>	30 35 40 45 50 55
Creon	
Femina, quae nostris erras in finibus hostis, Flecte viam velis ; neque enim nescimus et urbem Et genus invisum et non innoxia verba ; Hostilis facies [ne]occurrat et omina turbet.	60
Medea	
Nullae hic insidiae nec tanta superbia victis, Non ea vis animo, nec sic ad praelia veni.	65
Creon	

Non ut rere meas effugit nuntius auris, Vnde genus ducis varium et mutabile semper. Tu potes unanimes armare in praelia fratres Funereasque inferre faces et cingere flamma, Pacem orare manu et vertere sidera retro Atque odiis versare domos. tibi nomina mille, Mille nocendi artes]fecundaque poenis Viscera]]notumque, furens quid femina possit. Cede locis pelagoque volans da vela patenti!	70
Medea Rex, genus egregium, liceat te voce moneri. Pauca tibi e multis, quoniam est oblata facultas, Dicam equidem, licet arma mihi mortemque mineris. Ne pete conubiis natam : meminisse iuvabit ; Dissice compositam pacem ; miserere tuorum !	75
Creon Ne tantos mihi finge metus neve omine tanto Prosequere : causas nequiquam nectis inanes. Stat sua cuique dies. non ipsi excindere ferro Caelicolae valeant, fati quod lege tenetur. Nec mea iam mutata loco sententia cedit. Medea Non equidem invideo genero dignisque hymenaeis, Non iam coniugium antiquum, quod prodidit, oro : Tempus inane peto : liceat subducere classem ; Extremam hanc oro veniam. succurre relictæ, Dum pclago desaevit hiems, miserere parentis, O genitor ! et nos aliquod nomenque decusque Gessimus [et]scis ipse neque est te fallere quidquam. Nunc victi tristes (quoniam fors omnia versat)] Submissi petimus terram litusque rogamus Innocuum, neque te ullius violentia vincat.	80
Creon Quid causas petis]in me exitiumque meorum ? Quidquid id est, timeo vatum praedicta priorum. Eia age, rumpe moras ; quo me decet usque teneri ?	85
Medea . Quem sequimur ? quove ire iubes ? ubi ponere sedes ?	90
Creon Ire ad conspectum cari genitoris et ora, Dum curae ambiguae, dum spes incerta futuri.	95
Medea Nunc scio quid sitamor. hospitio prohibemur arenae, Nec spes ulla fugae, nulla hinc exire potestas, Quassataeque rates, geminique sub ubere nati,	100
	105
	110

Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas. Si te nulla movet tantae pietatis imago, Indulge hospitio noctem non amplius unam ! Hanc sine me spem ferre tui ; audentior ibo.	
Creon	115
Desine iam tandem : tota quod mente petisti, Largior et repetens iterumque iterumque monebo. Si te his adtigerit terris Aurora morantem, Vnum pro multis dabitur caput.	
<i>Vox deintus. Chorus</i>	120
Vox deintus	
O digno coniuncta viro, dotabere virgo. Ferte facis propere, thalamo deducere adorti. Ore favete omnes et cingite tempora ramis.	
Chorus	125
Velamus fronde per urbem Votisque incendimus aras. Heu corda oblita tuorum Vatum praedicta priorum, Fati sortisque futurae !	130
Spe multum captus inani Mactat de more bidentis Phoeboque patrique Ilyaeo, Cui vincla iugalia curae, Cumulatque altaria donis.	135
Tremere omnia visa repente, Fibrae apparere minaces, Vox reddita fertur ad aures : 'Thalamis neu crede paratis, Funus crudele videbis.'	140
Carpebant membra quietem, Animalia somnus habebat, Ferali carmine bubo In fletum ducere voces : Tristis denuntiat iras.	145
Quae tanta insania, cives, Velati tempora ramis ? Thalamo deducere adorti Quaesio miserescite regis ! Recubans sub tegmine fagi	150
Divino carmine pastor Vocat in certamina divos : Ramo frondente pependit. Quae te dementia cepit,	

Saxi de vertice pastor,	155
Divina Palladis arte	
Phoebum superare canendo ?	
Raptim secat aethera pinnis	
Fugiens Minoia regna	
Ausus se credere caelo	160
Vitamque relinquit in auras.	
Demens videt agmina Pentheus,	
Incensas pectore matres ;	
Vocat agmina saeva sororum :	
Caput a cervice revulsum,	165
Iuvenem sparsere per agros.	
<i>Medea. Nutrix</i>	
Medea	
En quid ago ? vulgi quae vox pervenit ad aures ?	
Obstipui magnoque irarum fluctuat aestu	170
Dnrus amor ; taedet caeli convexa tueri.	
Quae potui infelix ! quae memet in omnia verti,	
Cui pecudum fibrae, caeli cui sidera parent,	
Heu furiis incensa feror ! stat gratia facti.	
Illum ego per flammam et mille sequentia tela,	175
Per varios casus, per tot discrimina rerum	
Eripui leto. fateor, arma impia sumpsi.	
Sed quid ego haec autem nequiquam ingrata revolve ?	
Quid loquor aut ubi sum ? ictum iam foedus et omnes	
Conpositae leges. credo, mea vulnera restant.	180
Nutrix	
Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit,	
Sed cape dicta memor, duri solacia casus.	
Sensibus hic imis nostram nunc accipe mentem :	
Heu fuge crudelis terras, fuge litus avarum !	185
Medea	
Cara mihi nutrix, claudit nos obice pontus,	
Deest iam terra fugae ; rerum pars altera adempta est.	
Hac gener atque socer patriaue excedere suadet.	
Nutrix	190
Tu ne cede malis, sed contra audentior ito ;	
Et quo quemque modo fugias [que] ferasque laborem,	
Tu modo posce deos veniam, tu munera supplex	
Tende petens pacem causasque innecte morandi	
Carminibus : forsitan miseros meliora sequentur.	195
Medea	
Nunc oblita mihi tot carmina.]vox faucibus haesit ;	
Mens inmota manet et caeco carpitur igni.	

Carmina vel caelo possunt deducere lunam, Sistere aquam fluviis, deducere montibus ornos. Has herbas atque haec ponto mihi lecta venena Ipse dedit ; nihil ille deos, nuil carmina curat.	200
Nutrix Quid struis ? aut qua spe inimica in gente moraris ?	
Medea Aut pugnam aut aliquid iam dudum invadere magnum ; Seu versare dolos, seu certae occumbere morti. <i>Iason. Satelles. Mede</i>	205
Iason Quod votis optastis, adest : timor omnis abesto. Hic domus, haec patria est, nullum marisaequoraran Solvite corde metum tandem tellure potiti [dum. Per varios casus. bene gestis corpora rebus Procurate, viri ; iuvat indulgere choreis.	210
Satelles Vnde tremor terris ? qua vi maria alta tumescunt ? Quid tantum Oceano properent se tingere soles ? Nescio quod certum est : in nubem cogitur aer. Aspice convexo nutantem pondere mundum, Et fratris radiis obnoxia surgere luna.	215 220
Iason Media fert tristis sucos, infecta venenis, Quo thalamum eripiat atque ossibus implicet ignem. Fare age quid venias iam istinc et conprime gressum.	
Medea Ad te confugio, precibusque inflectere nostris. O dulcis coniunx, non haec sine numine divum Eveniunt. tanta meae si te ceperunt taedia laudis, Hos cape factorum comites, his moenia quaere !	225
Iason Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas Iam propiore deo ? nescis, heu perdita, nescis, Nec quae te circumstent deinde pericula, cernis !	230
Medea Hanc quoque deserimus sedem. tibi ducitur uxor. Cui, pater et coniun, quondam tua dicta relinquer ? Et sedet hoc animo, dotalis regia cordi est Externique iterum thalami. Mene fugis ? hoc sum terraque marique secuta ? Hic labor extremus, longarum haec meta viarum, Hi nostri reditus expectatique triumphus ? Quid tua sancta fides ? iterum crudelia retro	235 240

Fata vocant. tantis nequiquam erepte periclis,
 Mene fugis? per ego has lacrimas, per si quis amatae
 Tangit honos animum, et mensas, quas advena adisti, 245
 Per connubia nostra, per inceptos hymenaeos
 Te precor : [o] miserere animi non digna ferentis.
 Namque aliud quid sit, quod iam inplorare queamus?
 Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis :
 Tum rauca adsiduo longe sale saxa sonabant ; 250
 Ionioque mari tantis surgentibus undis,
 Luctantis ventos tempestatesque sonoras
 Compressi et rabiem tantam caelique marisque.
 Vnius in miseri exitium proque omnibus unum
 Obieci caput, id sperans fore munus amanti. 255
 Sed quid ego ambages et iussa exorsa revolve?
 Nil super imperio moveor ; speravimus ista
 Tempore, quo primum fortes ad aratra iuencos
 Obieci et tauros spirantis naribus ignem,
 Seminibusque satis inmanis dentibus hydri 260
 Exiluit legio et campo stetit agmen aperto,
 Telorum seges et iaculis increvit acutis.
 Ferrea progenies duris caput extulit arvis.
 Illi inter sese magna vi vulnera miscent,
 Confixique suis telis et pectora duro 265
 Transfossi ligno animasque in vulnera ponunt.
 Auro ingens coluber servabat in arbore ramos
 Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli.
 Ille manum patiens inmania terga resolvit.
 Vt me conspexit flammantia lumina torquens, 270
 Cervicem inflexam posuit somnosque petivit.
 Si te nulla movet tantarum gloria rerum,
 Sin absumpta salus nec habet fortuna regressum,
 Si nulla est regio, miseris quam det tua coniunx,
 I decus i nostrum, faciat te prole parentem 275
 Egredia interea coniunx melioribus, opto,
 Auspiciis! [possem] hinc asportare Creusam :
 Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
 Supplicia hausurum scopulis ; dabis, inprobe, poenas,
 Quod minime reris, rebus iam rite paratis. 280

Iason

Desine meque tuis incendere teque querellis.
 Nam mihi parta quies, uellum maris aequor arandum,
 Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent.

Medea 285

Heu tot incassum fusos patiere labores,

Nec venit in mentem fumans sub vomere taurus, Iam gravior Pelias et aena undantia flammis Squamosusque draco et quaesitae sanguine dotes? In regnis hoc ausa tuis	290
Iason laec loca non tauri spirantes naribus ignem, [Invertere satis inmanis dentibus hydri]; Nec galea densisque virum seges horruit hastis, Nec vim tela ferunt : mitte hanc de pectore curam.	295
Medea Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras Iussit adire domos? pelagine erroribus actus, An fratris miseri letum ut crudele videres?	300
Iason Sive errore viae seu tempestatibus acti [Auguriis agimur divom; feror exul in altum]. Quis deus in fraudem, quae [te]demeutia cepit Commaculare manns, fraterna caede penates? Aut ego tela dedi aut vitam committere ventis Hortati sumus? [aut quae dura potentia nostra?	305
Medea Nil nostri miserere, nihil mea carmina curas; Efficiam, posthac ne quemquam voce laccessas. Nec dulcis natos, Veneris nec praemia noris.	310
Iason Quid causas petis et inrita iurgia iactas? Iamque vale, melior quoniam pars acta diei est.	
Medea Vtere sorte tua, susceptum perfice munus.	315
Iason Nunc iter ad regem nobis. quod te adloquor, hoc est.	
Medea Num fletu ingemuit nostro aut miseratus amantem [est]? Et dubitamus adhuc? lacrimantem et multa volentem Dicere deseruit rapidusque in tecta recessit. Quid labor aut benefacta iuvant? mea tristia fata Fessa iacent. ubi nunc nobis deus ille magister Et Fnriis agitatus amor et conscia virtus? Nam quid dissimulo aut quaeme ad maiora reservo? . 3 Stat casus renovare omnis, dare linthea retro, Rursus et [est]casus abies visura marinos. Te sine, frater, erit. quod si mea numina non sunt, Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo!	320
Chorus	325
	330

Dictis exarsit in iras
 Insani Martis amore,
 Poenorum qualis in arvis
 Venantum septa corona
 Fulva cervice leaena; 335
 Qualis mala gramina pastus
 Tractu se colligit anguis.
 Tumidum quem bruma tegebat :
 Caput altum in proelia tollit,
 Linguis micat ore trisulcis; 340
 [Qualis [...]
 Furiis agitatus Orestes
 Armatam facibus matrem ;
 Ardens agit aequore toto
 Patriasque obtruncat ad aras; 345
 Triviis ululata per urbem
 Qualis trieterica Baccho
 Inter deserta ferarum,
 Palla subcincta cruenta,
 Vocat agmina saeva sororum; 350
 Qualis philomela sub umbra
 Pectus signata cruentum
 Late loca questibus implet,
 Maerens miserabile carmen,
 Cantu solata laborem; 355
 [Qualis miserabilis Orpheus]
 Graviter pro coniuge saevit
 Deserti ad Strymonis undam :
 Te solo in litore secum
 Anima fugiente vocabat, 360
 Scirent si ignoscere Manes.
Nuntius. Creon
Nuntius
 Quoferor ? unde abii ? [rumpit]pavor,ossaue et artus
 Perfudit toto proruptus corpore sudor. 365
 Genua labant, [gelidus]oculos stupor urget inertis,
 Arrectaeque horrore comae et vox faucibus haesit.
Creon
 Quo res summa loco ? unde haec tam clara repente
 Tempestas sine more furit ? maria omnia caelo 370
 Miscuit, ingeminant abruptis nubibus ignes.
 Fare age || mihique haec edissere vera roganti.
Nuntius
 Aedibus in mediis quaeque ipse miserrima vidi

Horresco referens. palla subcincta cruenta	375
In medioque focos nocturnas inchoat aras	
Intenditque locum sertis et fronde coronat	
Funerea, crinem vittis innexa cruentis,	
Vnum exuta pedem vinclis, in veste recincta,	
Spargens humida mella soporiferumque papaver.	380
Sparserat et latices simulatos fontis Averni,	
Sanguineam volvens aciem, manibnsque cruentis	
Pro molli viola casiaque crocoque rubenti	
Vrit odoratam nocturno in lumine cedrum	
Scillamque elleborosque gravis et sulfura viva,	385
Obscuris vera involvens lacrimisque coactis	
Voce vocans lecaten ; et non memorabile numen	
Ferro accincta vocat.	
Haec effata silet, oculis micat acribus ignem,	
Expectans, quae signa ferant, ignara futuri.	390
Eripiunt subito nubes caelumque diemque,	
Et tremefacta solo tellus ; micat ignibus aether.	
Continuo auditae voces vagitus et ingens ;	
Visus adesse pedum sonitus et saeva sonare	
Verbera ; [tum]visaeque canes ululare per umbras	395
Adventante dea, refluit [que]exterritus amnis	
Et pavidae matres pressere ad pectora natos.	
Exhinc Gorgoneis Allecto infecta venenis	
Exurgitque facem adtollens atque intonat ore :	
‘Respice ad haec ; adsum dirarum ab sede sororum,	400
Rella manu letumque gero.’	
Talia cernentem tandem sic orsa vicissim :	
‘Venisti tandem. mecum partire laborem,	
Tu dea, tu praesens animis inlabere nostris.	
Dissice conpositam pacem, sere crimina belli	405
(Namque potes), colui vestros si semper honores.’	
Talibus Allecto dictis exarsit in iram	
Horrendum stridens rabidoque haec addidit ore :	
‘O germana mihi, mitte hanc de pectore curam.	
[Et]nunc, sibellare paras etluctu miscere hymenaeos	410
Funereasque inferre faces et cingere flamma,	
Quidquid in arte mea possum, meminisse necesse est,	
Quantum ignes animaeque valent : absiste precando.’	
Dixerat ; adtollit stridentis anguibus alas,	
Ardentis dare visa faces, supera ardua linquens.	415
Illa dolos operi flammisque sequacibus iras	
Iungebat, duplicem gemmis auroque coronam	
Consertam squamis serpentum : flamma volantem	

Implicat involvitque domum caligine caeca,
 Prospectum eripiens oculis ; mihi frigidus horror 420
 Membra quatit gelidusque coit formidine sanguis :
 Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem
 Aut videt aut vidisse putat, metuensque pericli
 Incipit eflari, nec vox aut verba sequuntur.
 Idque audire sat est, quo me decet usque teneri. 425
 Vadite et haec regi memores mandata referte.
Nutrix. Medea
Nutrix
 Hoc habet. haec melior magnis data victima divis.
 Talia coniugia et talis celebrent hymenaeos! 430
Medea
 Tu secreta pyram natorum maxima nutrix
 Erige, [tuque ipsa pia tege tempora vitta,
 Verbenasque adole pinguis nigrumque bitumen.
 Sacra lovi Stygio, quae rite incepta paravi, 435
 Perficere est animus finemque inponere curis.
Nutrix
 Discessere omnes medii spatiumque dedere.
Medea. Filii. Vmbra Apsyrti
Medea 440
 Heu stirpem invisam et fatis contraria nostris!
 Huc ades, o formose puer. qui spiritus illi!
 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat!
 Perfidus et cuperem ipse parens spectator adesset.
Filii 445
 Parce pias scelerare manus! aut quo tibi nostri
 Pulsus amor? || si iuris materni cura remordet,
 Natis parce tuis et nos rape in omnia tecum;
 Quo res cumque cadunt, unum et commune periculum.
Vmbra 450
 Aspice nos. adsum dirarum ab sede sororum :
 Infelix simulacrum, || laniatum corpore toto.

CODICIS SALMASNI.

Medea

Quid dubitas? audendum dextra, nunc ipsa vocat res.
Auctor ego audendi. fecundum concute pectus. 455
Si concessa peto, si poenas ore reposco,
Nullum in caede nefas; [et] amor non talia curat.

Filii

Hostis amare, quid increpitas mea tristia fata? 460

Medea

Suggere tela mihi finemque inpone labori.
Sanguine quaerendi reditus.

Filii

Nec te noster amor pietas nec mitigat ulla,
Nec venit in mentem natorum sanguine matrem 465
Conmaculare manus? nostri tibi cura recessit
Et matri praereptus amor?

Medea

Crimen amor vestrum spretaeque iniuria formae
His mersere malis. fratrem ne desere frater. 470
Poenarum exhaustum satis est, via facta per hostis,
Et genus invisum dextra sub Tartara misi.
Iamiam nulla mora est currus agitare volantis.

Iason. Nuntius. Medea ex alto

Iason 475

Ei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu?
Quaecumque est fortuna, mea est; quid denique restat?
Dic age, namque mihi fallax haut ante repertus.

Nuntius

En perfecta tibi promissa coniugis arte 480
Munera! || ingentem luctum ne quaere tuorum.
Sed si tantus amor menti, si tanta cupido est,
Expediam dictis et te tua fata docebo.

Conspectu in medio cum dona inponeret aris
(A virgo infelix!) oculos deiecta decoros, 485

Vndique conveniunt per limina laeta frequentes
Matres atque viri cumulantque altaria donis.

Religione patrum bforem dat tibia cantum,
Cum subito dictuque oritur mirabile monstrum. 490
Ecce levis summo descendit corpore pestis,

Incipit ac totis Vulcanum spargere tectis,
Regalisque accensa comas, accensa coronam
Membra sequebantur, artus sacer ignis edebat.
Diffugiunt comites et quae sibi quisque timebat

Tecta metu petiere, et sic ubi concava furtim Saxa petunt, furit inmissis Vulcanus habenis. Nec vires herbarum infusaque flumina prosunt, Quaesitaeque nocent artes, miserabile dictu! †Illa autem per populos aditumque per avia quaerit, Arte nova speculata locum, paribusque revinxit Serpentum spiris ventosasque addidit alas, Ense levis nudo, perfusos sanguine currus.	495
Iason Quo sequar? aut quidiam misero mihi denique restat? Me me, adsum qui feci, in me omnia tela Conicite, hanc animam quocumque absumite leto! Funeris heu tibi causa fui; dux femina facti!	505
Medea Huc geminas nunc flecte acies et conde sepulcro Corpora natorum, cape dona extrema tuorum. Ettumulum faciteet tumulosuperaddite carmen : p.43 ‘Saevus amor docuit natorum sanguine matrem Conmaculare manus, luctu miscere hymenaeos Et super aetherias errare licentius auras.’	510
Iason Ias. Crudelis mater, tanton me crimine dignum Duxisti et patrios foedasti funere vultus? Arma, viri, ferte arma! date tela, ascendite muros!	515
Medea Quo moriture ruis? thalamos ne desere pactos! Iortator scelerum, nostram nunc accipe mentem. Sive animis sive arte vales, [si pectore robur Concipis,]et si adeo dotalis regia cordi est; [Quae nunc deinde mora est]nostrasne evadere demens Sperasti te posse manus? opta ardua pinnis Astra sequi clausumque cava te condere terra Et famam extinguere veterum sic posse malorum. Haec via sola fuit, haec nos suprema manebat Exitii positura modum.	520
Sat fatis Venerique datum est. feror exul in altum, Germanum fugiens et non felicia tela, Vltra anni solisque vias. quid denique restat? Et longum, formose, vale, et quisquis amores Aut metuet dulces aut experietur amaros.	525
	530

Epithalamium Tridi a

*B. ILuxor.84.**M. 382.*

LVXORIO

B. IV 237.

uio clarissimo [et]speetabili dictum centone.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustrat,
 Etulit os sacrum caelo tenebrasque resolvit.

5

CARMNA

[80]

Laetitia ludisque viae plausuque fremebant,

p. 44

At Venus aetherios inter dea candida nimbos
Aurea subnectens exertae cingula mammae,
Dona ferens, pacem aeternam pactosque hymenaeos
Atque omnem ornatum, Capitolia celsa tenebat,
Punica regna videns, Tyrios et Agenoris urbem.
Hinc atque hinc glomerantur Oreades et bona Iuno;
Incedunt pariter pariterque ad limina tendunt.
Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
Hae sacris sedes epulis, atque ordine longo
Perpetuis soliti patres considerare mensis.
Vna omnes, magna iuvennm stipante caterva,
Deveniunt faciemque deae vestemque reponunt.
Dant signum, fulsere ignes et conscius aether
Conubiis, mediisque parant convivia tectis.
Fit strepitus tectis vocemque per ampla volitant
Atria, ubi adsuetis biformem dat tibia cantum.
At tuba terribilem sonitum procul aere canoro
Increpuit mollitque animos et temperat iras.
It clamor caelo, cithara crinitus lopas
Obloquitur numeris septem discrimina vocum,
Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.
Nec non et Tyrii per limina laeta frequentes
Convenere, toris iussi discumbere pictis.
Tunc Venus aligerum dictis affatur Amorem :
‘Nate, meae vires, mea magna potentia solus,
Huc geminas nunc flecte acies, illam aspice contra,
Quae vocat insignis facie viridique iuventa,
Iam matura viro, iam plenis nubilis annis,
p. 45

CODICIS SALMASIANI.

[81]

Cui genus a proavis ingens clarumque paternae
Nomen inest virtutis et nota maior imago.
Hoc opus, hic labor est : thalamos ne desere pactos !
Credo equidem, nova mi facies inopinave surgit. 40
Nonne vides, quantum egregio decus enitet ore ?
Os humerosque deo similis, cui lactea colla
Auro innectuntur, crines nodantur in aurum,
Aurea purpuream subnectit fibula vestem ;
Qualis gemma micat, qualis Nereia Doto 45
Et Galatea secant spumantem pectore pontum.
Cura mihi comitumque foret nunc una mearum !
Hanc ego nunc ignaram huius quodcumque pericli est,
Cum tacet omnis ager, noctem non amplius unam
Conubio iungam stabili propriamque dicabo. 50
Hic lymenaeus erit monumentum et pignus amoris.
Incipe si qua animo virtus, et consere dextram,
Occultum inspires ignem paribusque regamus
Auspiciis : liceat Frido servire marito,
Cui natam egregio genero dignisque hymenaeis 55
Dat pater et pacem hanc aeterno foedere iungit.
Paret Amor dictis carae genetricis et alas
Exiit et gressu gaudens sic ore locutus :
'Mecum erit iste labor ; si quid mea numina possunt,
Cum dabit amplexus atque oscula dulcia figet 60
Inmiscentque manus manibus pugnamque lacesunt,
Nusquam abero, solitam flammam (datur hora quieti)
Desuper infundam et, tua si mihi certa voluntas,

CARMINA

[2]

Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.
Sentietl' atque animum praesenti piguore firmat. 65
Illa autem (neque enim fuga iam super ulla pericli est)
Cogitur et supplex animos summittere amor,
Spemque dedit dubiae menti solvitque pudorem.
Illum turbat amor; ramum qui veste latebat
Eripit a femine et flagranti fervidus infert. 70
It cruor inque humeros cervix conlapsa recumbit.
His demum exactis geminam dabit lilia prolem,
Laeta deum partu, centum complexa nepotes.

19

B. M.

Praefatio

B. IV 241.

Hactenus me intra vurgam animi litescentis ini
pitum tua eritudo, instar mihi luminis extimande, a te
normam reduviare compellit. Sed antistat gerras meas 5
anitas †diributa, et post artitum Nasonem quasi agre
dula quibnusdam lacunis baburum stridorem averrun
candus obblatero. Vos etiam, viri optimi, ne mihi in
aginam vestrae hispiditatis arnanti cataclum carmen

CODICIS SALMASIANI.

[83]

inreptet, ad ravim meam convertite cicuresque con
spicite, ut alimones magis meis carnatoriis quam cen
siones extetis. Hgitur conrumo sensu meam returem
quamvis vasculam Pieridem. Actutumde vobis lampenam
comtulam spero adiutandi. Quae cupedia praesument
iam non exippitandum [est], sed oppitandum sibi esse
coniectat. Ergo bene pedam me hac, pudori citimum,
conlucare censete. Quondam, si haec nec crepera ex
iterint nec fracebunt, quae alucinari velut bovinator
adactus sum, voti vobis damium usque ad exodium
vitulantibus coagmentem. Quis enim me sonivium et
murgissonem non fabula aufamabit, quam mentorem
exfabillabit altiboans? Vnde favorem exfebruate

10

15

20

CARMINA

[84]

felli
brem, ut apludam †harmoniae tensore a me velut am
brone collectam adoreos vertatis in struppos.

20

OCTAVIANI

**viri inlustris annorum XVI, filii Crescentini
viri magnifici.**

*B. M. —
B. IV 244.*

Sunt vero versus CLXXII.

Candida sidereo fulgebat marmore Cypris,	
Nec cinctam reddit nobilis arte lapis,	
Mystica secreti dirumpens claustra pudoris	5
Cum urtica [e] gremio prosilit aetherio.	
Proles heu niveis nutritur pessima membris	
Gratum iamque locum protegit herba ferox.	
Sed recte factum. celantur fervida membra,	
Cultibus ut lateat tecta libido malis.	10
Mulciber an Martem metuens hoc sponte peregit,	
Horreat ut Mavors dulcia adulteria?	
Sordet pulcra Venus, temnuntur Cypridis artus!	
Quid placeat nobis, si Venus ipsa piget?	

21

B. M.

B. IV 244.

**‘sacrlegus capite puniatur’. De templo |
Neptuni . aurum periit. interposito tempore
piscator piscem aureum posuit et titulo
inseribsitc ‘De tuo tbi ep tune’. Reus fit
sacrilegii. contra dicit. [convincitur].**

[Prooemium]

‘Vnde redit fulgor templis ? quis inania nuper	
Tantis Salsipotis distendit limina donis ?	5
Ecce abiit damnum : splendescunt tecta metallis	
Marmora et antiquus cepit laquearia fulgor’	
Pone animos laetos, quisquis testantia furtum	
Dona vides. titulis votum quod lucet opimis,	
Gaudendum fuerat, nisi munus pauperis esset.	10
Heu scelus et magnis nequiquam prodiga rebus	
Mens humilis ! miseros semper quam maxima produnt !	
Sordidus et nigrae dudum vagus accola harenae	
Nunc aurum piscator habet gaudetque metallis :	
Nec satis est : donat templis, per limina figit	15
Et titulo confessus ovat. consurgite in iram,	
Quis caelum, quis templa placent ! modo limine in omni	
Supplex, maiorum portans munuscula mensis	
Vel tenuem spectabat opem ; nunc ditior illis	
Quos coluit, meliorque deo est ; quod perdidit ille,	20
Hic donat. prorsus magna est iniuria Nerei.	
Dignus non fuerat titulis, nisi perderet aurum ?	

CARMINA

[86]

Non [tantum]facinus caeso est auctore piandum ?
 Multa patent, sed pluralatent. scelusundique densum est.
 Tollere rem templis furor est temploque vicissim 25
 Rem furti donare nefas. pro dira nocentum
 Consilia in scaevis ! quae mens excogitet istud :
 Res auferre sacras et consecrare rapinas ?
 Sit similis vindicta malo (nunc ipsa pudori est
 Vox mea, ne magnos laedat magis ultio divos. 30
 Audiet haec populus nosque hoc narrabimus ; ergo
 Quod factum est (meminisse nefas), referetur in urbe :
 Elusus custos raptumque altaribus aurum,
 Mens audax, scelus†hoc, manus inproba, perditus ardor,
 Antistes victus, penetralia prodita, numen 35
 Contemtum, templum pauper, piscator abundans.
 Vos, o caelicolae, vestrum nunc invoco numen,
 Sit mihi fas reticenda loqui, dum proditur iste.
 [Narratio]
 Natus ut, ignotum est. neque enim de limine celso 40
 Piscandi doctus ducit genus. improbus ergo,
 Cum tantas terris dederit labor inclitus artes,
 Non Chalybum massas recoquit, non doctior aeris
 Ducit molle latus fulvumve intentus in aurum
 Multiplici gemmas radiantes lumine vestit, 45
 Non ager in voto est illi fortesque iuveni,
 Non inlex fenus, non classica, non pia Musa,
 Sed spretis divum rebus placet omnibus istud :

CODCIS SALMASIANI.

[87]

F	Traus, dolus et furtum pelagi. componitur ergo	
	Saeta nocens, fallax calamus et perfidus amus,	50
	Principium sceleris : iam tunc, iam perfidus iste	
	Neptunum spoliare parans petit alta profundum	
	Nereos et vitreo resupinos marmore campos.	
	Illic sollicite [per]saxa madentia curas	
	<i>p. 50</i>	55
	Disponens imoque trahens animalia fundo	
	Serus furtivum referebat munus ad urbem.	
	†Sed palam sane viderunt moenia, saepe	
	Dum relevant populos vario commercia pisce.	
	Cernere erat genus omne maris, conpleret ut urbem :	60
	Hinc scarus, hinc varius, hinc purpura, polypus inde,	
	Hinc murena ardens, illinc aurata coruscans	
	Et cancer mordax, tergo et russante locusta,	
	Thynnus, salpa, pager, lupus, ostrea, sepia, mullus	
	Et quidquid captum faciebat copia vile.	65
	Proderat hoc illi tantum ad compendia vitae,	
	Nec dabat ars alind ; quamvis praedives adesset	
	Mercatus populi, tamen hinc manus ista nocentis	
	Vix erat aere gravis, nedum copiosior auro.	
	Laudatus sane, quantum spectabat ad artem,	70
	Et stulte multis dictus 'Neptuius heros' ;	
	Hinc etiam adsiduus templo, dum solus ad aras,	
	Solus ad altare est precibusque insistere cultor	
	Creditur et placidos pelagi sibi poscere fluctus,	

79

Bis tibi calcato facta est iniuria caelo :
 Cum tua sacrilegus raperet donaria templo,
 Contemptus fueras ; iam nunc obnoxius esse 105
 Coepisti, ablatum post [quam]tibi reddidit aurum.
 'rs inquit 'studiumquededitmihi,non scelus, aurum'.
 Verum est ? Eoos etenim mercator adisti
 Et repetis patriam longo post tempore dives ?
 Scilicet his manibus viduatos cernimus esse 110
 Ture Arabas, Persen gemmis et vellere Seres,
 Dente Indos, ferro Chalybes et murice Poenos ?
 Non pudet hanc artem, scelerum, [te]dicere, princeps ?
 Remus, cumba, fretum, gurgis, notus, ancora, lembus, p.
 Barca, amus, puex, conchae, vada, litus, harena, 115
 Contus, seta, salum, calamus, †notae, retia, suber :
 Hic labor, haec ars est, hinc fulvum colligis aurum !
 Mercator madidus, parvae stipis actor, ad aurum
 Vt venias, [id]scire velim ; quem quando patronus
 Maximus antiquo donarit tegmine vestis, 120
 Mensibus ignorant maria intermissa clientem.
 'Quis me' inquit 'tantum facinus committere vidit ?'
 Hoc bene habet, haec vox mihi [iam confessio pura est.
 [Probatio]
 Nunc ergo incipiam crimen sic pandere verbis, 125
 Vt visum te, scaeve, putes. ergo omnis ob istud

CARMINA

[90]

Huc ades, [o]iudex, facinus. signantia rebus
 Argumenta feram, magno quae septa vigore
 Interdum visus fallunt et crimina produnt.
 Omne equidem furtum, dirus quod concipit ardor, 130
 His nisi nunc fallor rebus constare necesse est,
 An locus admittat facinus conplerier an non,
 An valeat persona nefas committere tantum.
 Singula si excutimus, casurum est crimen in istum.
 Ergo, ut distinctum est, videamus ab ordine primo, 135
 An locus admittat facinus conplerier an non.
 Templum est, unde istud sublatum dicimus aurum.
 Maxima res : venerandus honos, custodia nulla,
 Quod mane inpactis foribus vix vespere nigro
 Stridula cardinibus claudit antica retortis. 140
 Hoc patet adsidue, patet omnibus, utpote quisque
 Insistit precibus, nec fas est claudere postes.
 Ingressos nullos servat custodia, nulla
p. 53
 Egressos, licet [et]semper discurrere ad aras, 145
 Omnibus et simulacra modis contingere miris ;
 Dona etiam veterum populorum, insignia regum,
 Et laudare licet cunctis et tangere fas est.
 Ianitor hinc longe est primoque in limine custos.
 Ipse etiam interdum penitus discedit ab aris 150
 Antistes metuitque precantibus arbiter esse.
 Hinc facilis causa scelerum facilisque malorum.
 Nullus custodit templum, quia creditur aras
 Caelicolum servare timor. patet omnibus ergo.

CODICIS SALMASIAN.

[91]

Exemplum

155

Sic Phrygiae spes sola perit, dum milite lecto
 Palladii numen servantibus undique Teucris
 Ingressus templum furtim non creditur hostis,
 Et licet liacus flammam Vestamque regentem
 Ioc metuens Priamus muris vallasset et armis,
 Dum tamen ingressos fas qui sint poscere non est,
 Invisum e templis antistes fugit Vlixen.
 Non mirum est ergo, quod nos sic perfidus iste
 Decepit, templis numquam suspectus et aris,
 Sicut Pergameas caesis custodibus aras
 Audax, ut numen raperet, penetravit Achivus.

160

165

[Probatio]

Nunc quoniam cunctis manifestum cernimus esse
 Ad causam scelerum templum patuisse rapinis,
 Quod sequitur, certo tractandum examine rerum est :
 An valeat persona nefas committere tantum.
 Quid metuat pauper (neque enim est iam dives habendus,
 Et cum dona ferat ; quamvis maria alta peragret
 Perditus et templis furtivum congreget aurum,
 Pauper erit, cui nullus honos, cui gratia nulla,
 Non clarus genitor, non noto semine mater) ?
 Scilicet horrescit, prisco sine nomine avorum
 Ne cadat in fasces, miser undique, solus ubique !
 An non hoc genus est, cuius de examine multo
 Quisquis honoratos respexit forte potentes
 Ob meritum fulgere viros, mox improbus, audax,
 Fortunam incusans et tetro lividus ore

170

175

180

CARMINA

Pauperiem monstrat superis ac pectore laevo Dira quiritatus fundit convitia caelo ?	
Pauperis omne nefas : facile scelus aptus ad omne, In pretium pronus, despectu numinis audax, Vilis, iners, scaevus, turpis, temerarius, ardens, Perditus, abiectus, maledictus, sordidus, amens.	185
An non sunt isti, quorum de nomine multi, Ducere concessis dum nolunt artibus aevum, Caedibus infamant silvas et crimine cauto Insidias tendunt domibus gregibusque rapinas ?	190
In quibus haut ulla est caro de sanguine cura ; Pactas temporibus vendunt in proelia mortes. An vobis mirum est, furtum quod fecerit ille, Sanguinis et vitae pretium cui extinguit honorem ?	195
Nunc age, si veris tractavimus undique causis, Pauperis esse nefas, quidquid peccatur in orbe, Quod superest, positus iam rebus ab ordine primo An vindex sceleris sit raptor [et ipse], videndum est.	200
Neptuni e templo votivum perdimus aurum. Heu male cum diris altaria iuncta metallis ! <i>p. 55</i>	
Qui primus templis aurum dedit omine diro, Is causa scelerum primus fuit. omne paratas In facinus mentes hominum succendier auro Non scierat ? rectis semper contraria rebus Fulva metallorum est rabies ; haec proelia miscet, Haec castos vendit thalamos, haec polluit aras. Mille nocendi artes. volumus si visere priscos,	205 210

CODICIS SALMASANI.

Dicite, quod facinus commissum non sit ob aurum.
 Auro ardet Glauce, Danae corrumpitur auro,
 Auro emitur Pluton, Phlegethon transcenditur auro,
 Proditur Ampbiaraus atque Hector venditur auro ;
 Hloc Medea maga est, serpens vigil, exul Iason, 215
 Hoe Mida ieunus, Paris ultus, † naufragus lelles,
 Hoc † sapiens Furia, Venus invida, Iuno cruenta,
 Hippomenes cursu velox, hoc tarda Atalante est.
 Aurum quod nigris Pactolus miscet harenis,
 Quod condit tellus, tristis quod celat Avernus, 220
 Quod ferrum intundit, liquidus quod conficit ignis,
 Quod furor exposcit demens, quod praelia † saeva,
 Quod raptum queritur coluber, quod Punica virgo
 Amissum plangit, Tyria damnandus in aula
 Pygmalion caeso quod perdit fraude Sichaeo, 225
 Quod tutum nec templa tenent nec pauperis ardor.
[Refutation]
 ‘Qui raperet, donum templis non redderet’ inquit.
 Sentio, quas nobis subrepto praeparet auro
 Callidus ambages : templorum abscondere furem 230
 Cultoris temptat donis et divite censu
 Pauperiem foedam scelerum causamque malorum
 Excusat largus ; nos autem insistimus inde.
 Hoc ideo factum est, ut crimen frangere possis.

CARMINA

[94]

Hinc etiam est illud, docto quod concipis astu,	235
Squamigerum in piscem raptum vertatur ut aurum,	
Vt titulum inscribas 'Tibi nunc, salis alme profundi,	
Quod dedimus, Neptune,tuum est'. pulcreomnia, pulcre	
Dissimulas ; sed vera patent. iam frangere votum est	
Hoc quoque, quod longo meditatum tempore profers,	240
Argumentum ingens : 'templis non redderet aurum,	
Qui tulerat.' macte, scelerum doctissime rhetor,	
Verborum auxiliis subverso crimine rerum !	
Rteddere te donum deus inpulit, inpulit ardor,	
Inpulit et scelerum mens conscia, compulit index	245
Furtorum semper timor anxius atraque mentis	
Tristities pallensque metus resecansque medullas	
Post causam raptus trepidis penitudo secunda.	
Haec scaevos vexant. non sunt, mihi credite, non sunt	
Eumenides dirae, fallax quas fabula narrat	250
Cocyti in gremio rapidi, Phlegethontis ad ignes	
Tartarei, incinctas facibus, serpente, flagellis :	
Sed metus et facinus, sed mens est conscia pravi.	
Ni fallor, victum est, magno quod protulit astu.	
Sed superest pars magna mihi de crimine vero :	255
'Qui raperet, totum templis non redderet' ergo	
Hoc quoque sic vincam, verum fatearis ut ipse.	
Sustuleras templis ; partiris, perfide, furtum ;	
Non totum reddis : superavit copia mentem.	

CODICIS SALMASIANI.

[95]

Nunc quoniam manifesta fides gradibusque malorum	260
Hinc illinc lucent conlatis crimina rebus,	
Officium invadam, valeant ut cernere cuncti,	
Piscandi doctis semper nil nequius esse.	
Hic taceam, audaces ducit quod pallida semper	
In scelus omne fames, secretaque litora cogunt.	265
Hoc loquor : infaustis levior cum scanditur alnus,	
Quid faciant remo celeri lemboque volantes,	
Excussum ventis pelagus cum litora frangit :	
Naufragium expectant. sidit cum rapta sub undas	
Puppis, submersi fundo scrutantur harenas.	270
At cum lassatus portum vix navita vidit,	
Furta parant missosque secant in litora funes.	
O scelerum auctores, tetro et cum crimine ponti	
Cladum participes et tempestatis amici !	
Haec quoque si excutitur, quam magni criminis ars est !	275
Non scelus est, unco piscem quod fallitis amo,	
Quod placidas subter lina intertextitis undas ?	
Piscibus adsuetis fallaces tendere morsus	
Neptuni pulcrum visum est non parcere templis. p. i6	
<i>Epilogus</i>	280
Iam satis haec. factis [mea]vox inpressa nefandis	
Piscantis facinus cecinit versuque coegit	
Aurum, templa, nefas, titulos, epigrammata, munus.	
Supplicium restat scelerum, quod reddere debet	
Iudex, horrendo tollens tortore securim.	285

CARMINA

[96]

Dicite, quos ius est examina figere causis,
Dicite iam poenas mandatas legibus almis.
Vos quoque, quis ferro mortales caedere fas est,
Cum iam damnati iugulos ac colla petetis,
Ne campis patriaeque loco nec caedite inxta. 290
Deprecor. ad nigras ducatur vinctus harenas,
Vltima despumans pelagus qua litora lambit;
Hic iaceat medius ponto terrisque nefandus,
Et cum sollicitum ventis mare tollitur alte,
Destruat unda rogam rapiantque animalia corpus. 295
Hic tamen expositis tumulos componite membris
Et titulum facite et versu hoc includite carmen :
'Piscibus hic vixit, deprensus piscibus hic est,
Piscibus occubuit. spes crimen poena sub uno est.'

22

00

B. III 260.

M. 1005.

Epithalamium

B. IV 256.

Ite, verecundo coniungite foedera lecto 5
Atque Cupidineos discite ferre iocos.
Concordesque tegat cum maiestate benigna
Quae regit Hdalium, quae Cnidon alma regit.
Alliget amplexus 'tenerorum mater Amorum'
Constituat [que]patres ut cito reddat avos. 10

23

B. III 278.

M. 1013.

Verba amatoris ad pictorem

Pinge, precor, pictor, tali caudore puellam,

p. 59

Qualem pinxit amor, qualem meus ignis anhelat.

5

Nil pingendo neges; tegat omnia Serica vestis,

Quae totum prodat teuui velamine corpus.

Te quoque pulset amor, crucient pigmenta medullas;

Si bonus es pictor, miseri suspiria pinge.

24

B. III 279.

M. 1014.

Amans amanti

B. IV 256.

Dic quid agis, formosa Venus, si nescis amanti

Ferre vicem? perit omne decus, dum deperit aetas.

5

Marcent post rorem violae, rosa perdit odorem,

Lilia post vernum posito candore liquesunt.

Haec metuas exempla precor, et semper amanti

Redde vicem, quia semper amat, qui semper amatur.

25

B. III 280.

M. 1015.

Rescriptum

B. IV 237.

Non redit in florem, sed munus perdit amantis,

Quidquid vile iacet. dulce est, quodcumque negatur.

5

Nam si formosa facili penetratur amore,
FTacit adulterium, sed munus perdit amantis.

CARMNA

26

MARTIALIS

*B. III 59.**M. 280.*

De habitatione ruris

B. IV 116.

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.

Mane deos oro; famulos, post arva reviso

5

Partitusque meis iustos indico labores.

Deinde lego Phoebumque cio Musamque lacesso.

Hinc oleo corpus fingo mollique palaestra

Stringo libens. animo gaudens et fenore liber

Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cene, quiesco.

10

Dum parvus lychnus modicum consumit olivi,

Haec dat nocturnis elucubrata Camenis.

27

07

B. I 166.

M. 687.

De Progne et Philomela

B. IV 257.

Da sensus mihi, Phoebe, precor ; nam poena puellae
Non habet exemplum. tristis post funera linguae
Sanguis inest pingitque cruor tormenta pudoris.

5

28

Vr

LINDINI

B. III 94.

M. 541.

B. IV 257.

De aetate

Vitam vivere si cupis beatam
Et votis Lachesis dabit senectam,
Annos ludere te decem decebit,
Viginti studiis dabis severis,
Triginta pete litium tribuna,
Quadraginta stilo polita dicas,
Quinquaginta velim diserta scribas,
Sexaginta tuo satis fruaris,
Septuaginta velis venire mortem,
Octoginta senes caveto morbos,
Nonaginta time labante sensu,
Centum nec puer unus adloquetur.

5

10

15

CARMINA

[100]

29

AVITI

B. III 259.

M. 259.

B. IV 258.

Adlocutio sponsalis

Linea constricto de pectore vincula solve
Et domino te crede tuo. ne candida laedas
Vnguibus ora, vide, vel ne contacta repugnes.
Est in nocte timor, non est in nocte periculum.
Nec volo contendas : vinces, cum vicerit ille.

5

30

B. V 137.

M. 1075.

De somnio ebriosi

B. V 258.

Phoebus me in somnis vetuit potare Lyaeum.
Pareo praeceptis : tunc bibo, dum vigilo.

5

31

B. III 87.

M. 935.

De uvis

B. IV 258.

Vindicat ipsa suos, quos pertulit, uva labores ;
Quae pede dum premitur, subtrahit ipsa pedem.

5

32

B. I 24.

M. 584.

B. IV 258.

De Libero patre

Orgia lassato quotiens solvuntur Iaccho,

p. 061

Sic deus uda mero ponere membra solet.

5

33

B. I 76.
M. 621.

De Luna et Musis

B. IV 259.
Phoeba sedens gremio cum fert †germana reclinem
Languidulos pueri respiciens oculos,
Vos Heliconiadae lentum submittite carmen :
Carmine somnus adest, carmine somnus abest.

5

34

B. I 67.
M. 611.

De statua Veneris

B. IV 259.
In gremio Veneris quoddam genus herba virescit.
Sensit dura silex, quo foco exaestuet ignis.

5

35

B. V 167.
M. 1097.

De vipera

B. IV 259.
Accensa in Venerem serpens genitalibus auris
Sic coit ut perimat, sic parit ut pereat.
Hi sunt affectus, haec oscula digna venenis,
†Coniugioque Venus semper amore nocens.

5

36

B. III 30.

M. 893.

De balneis

B. IV 259.

Exultent Apono Veneti, Campaia Bais,
Graecia Thermopolis : his ego balneolis.

5

CARMINA

37

0 4
B. Lu. init.
M. 296.

De titutlo Luxorii cum versibus

Priscos, Luxori, certum est te vincere vates ;
 Carmen namque tuum duplex Victoria gestat.

5

38

B .
M. 929.

De fortuitis casibus

B. IV 260.
 Omnia casus agit. fatum consulta sequuntur.
 Cedamus fatis : omnia casus agit.

5

39

B. I 143.
M. 666.

De Narcisso

B. IV 260.
 Dum putat esse parem vitreis Narcissus in undis,
 Solus amore perit, dum putat esse parem.

5

40

B. I 120.
M. 651.

De iudicio Paridis

B. IV 260.

Iudicium Paridis provexit couiuge Troiam,
Decepit Troiam iudicium Paridis.

5

p. 62

41

B. I 117.

M. 648.

De equis Diomedis

B. IV 260.

Vim Diomedis equi monstrabant hospite caeso ;
Hospite fregerunt vim Diomedis equi.

5

42

De Polyxena

Deest.

43

nB. I 92.
M. 633.

[De Deidamia]

B. IV 261.

Credita virgo parem blande decepit Achilles,
Implevitque piam credita virgo parem.

5

44

B. I 132.
M. 661.

De Orete et Clytaemestra

B. IV 261

Pro pietate nefas matris purgavit Orestes ;
Incurrit magnum pro pietate nefas.

5

45

B. I 134.
M. 663.

De Pentheo et Agave

B. IV 261.

Fert miseranda caput, domino quod monstret, Agave.
Solum, quod doleat, fert miseranda caput.

5

46

B. I 116.

M. 647.

De Turno et Pallante

. IV 261.

Turnus honore ruit fusi Pallantis in hostem ;

Pallantis fusi Turnus honore ruit.

5

CARMINA

47

B. I 127.
M. 656.

De Iasone et Medea

B. IV 261.
 Coniugis arte decus patriae reduxit Iason ;
 Amisit patriae coniugis arte decus.

5

48

B. I 152.
M. 673.

De Hero et Leandro

B. IV 261.
 Fecit amore viam iuvenis crudele per aequor ;
 Praedurae morti fecit amore viam.

5

49

B. I 118.
M. 649.

De Euryalo

B. IV 232.
 Enicus Euryalus meruit solacia matris ;
 Ereptus matri est unicus Euryalus.

5

50

B. I 156.
M. 677.

De Hyacintho

B. IV 262.

Sanguine flos genitus fraudem testatur Vlixis ;
Servat erile decus sanguine flos genitus.

5

51

p. 63

B. I 115.

M. 646.

De Pallante

B. IV 262.

Quae dedit, ipsa tulit virtus Pallanta dolendum ;
Prima dies, bello quae dedit, ipsa tulit.

5

52

B. I 129.
M. 658.

De Creonte et Medea

B. IV 252.
Mens tibi dira, Creon, vel cum Medea fugatur,
Vel cum busta negas : mens tibi dira, Creon.

5

53

B. I 160.
M. 682.

De Deidamia

B. IV 262.
Deidamia virum qua coepit nocte mereri,
Perdidit hac dulcem Deidamia virum.

5

54

B. I 133.
M. 662.

De Theseo

B. IV 262.
Thesea magnanimum non cepit ianua Ditis;
Decepit coniunx Thesea magnanimum.

5

55

B. I 40.
M. 596.

De Iunone et Hercule

B. IV 26.

Viribus Herculeis dum noxia facta requirit,
Iuno dedit laudem viribus Herculeis.

5

56

B I 68.

M 612.

De Venere

B. IV 263.

Vritur igne suo fumantibus Aetna cavernis.
Pendet amore Venus : uritur igne suo.

5

57

B. I 94.
M. 634.

De tractu Hectoris

B. IV 263.
Funere turbat equos necdum satiat Achilles,
Hector et exanimis funere turbat equos.

5

58

B. I 122.
M. 691.

De Aegypto et Danao

B. IV 263.
Perfida nox Danai dirarum caede sororum ;
Mitis ypermestrae perfida nox Danai.

5

59

B I 10.
. 566.

De cygno et Leda

B. IV 263.
Carmine dulcis olor dum virginis otia mulcet,
Texit furta Hovis carmine dulcis olor.

5

60

B I 158.
M. 680.

De Calypso et Didone

B. IV 263.

Inputat aegra toris vim per deserta Calypso ;

Vim Dido incensis inputat aegra toris.

5

p. 64

61

B. I 69.

M. 613.

De Adone etc Venere

B. IV 264.

Pingitur ora Venus, ne se contemnat Adonis ;

Ut roget Armipotens, pingitur ora Venus.

5

62

B. I 46.
M. 599.

De Castore et Polluce

B. IV 264.
Ordine mortis eunt alternae ad munera vitae,
Inque diem fratres ordine mortis eunt.

5

63

B. I 95.
M. 636.

De Dolone et Achille

B. IV 264.
Praemia magna Dolon currus dum poscit Achillis,
Prodidit ipse cadens praemia magna Dolon.

5

64

B. I 167.
M. 688.

De Progne et Philomela

B. IV 264.
Sanguine muta probat facinus Philomela sorori,
Vimque vice linguae sanguine muta probat.

5

65

B. I 162.
M. 684.

De Lemniadibus

B. IV 264

FTunera Lemniadum nescit veneranda Thoantis;
Sola tamen sensit funera Lemniadum.

5

66

B. I 109.

M. 643.

De Glauco et [Archemoro]

B. IV 265.

Squameus anguis erat, qui reddidit aethera Glauco;
Qui tulit Archemoro, squameus anguis erat.

5

CARMINA

B. I 163.
M. 685.

De Pelope

B. IV 265.
 Fervidus axe Pelops contemnit iura tyranni,
 Fata ligat soceri fervidus axe Pelops.

68

B. I 70.
. 614.

De Adone

B. IV 265.
 Vulnera saevus aper laesae spectanda Dianae,
 Flenda dedit Veneri vulnera saevus aper.

5

69

B. I 151.
M. 672.

De Hyla et Hercule

B. IV 265.
 Raptus aquator lylas : Nympharum gaudia crescunt.
 Herculis ira tumet : raptus aquator Hylas.

5

70

B.
.

De incesto partu

B. IV 265.

Proditā prole parens partus enixa biformes ;

Facta paterna luit proditā prole parens.

5

71

B. I 164.

M. 686.

De Caphareo monte

B. IV 265.

Reliquias Danaum dira premit arte Caphareus ;

Albula Tuscus amat reliquias Danaum.

5

72

B. I 8.
M. 564.

De Ganymede [et Hermaphrodito]

Captus amante puer aquila moderante pependit ;
Infamavit aquas captus amante puer.

73

B. I 150.
M. 671.

De Pyramo et Thisbe

B. IV 266.
Pallia nota foveat lacrimis decepta Themisto ;
Pyramus heu lacrimis pallia nota foveat.

5

74

B. I 130.
M. 659.

De Iocasta et Oedipo

B. IV 266.
Dirum Iocasta nefas, vel cum venit effera coniunx,
Vel cum fit mater : dirum Iocasta nefas.

5

75

B. I 153.
M. 674.

De Hippolyto et Phaedra

. IV 266.

Vincere falsa pudor poterat. sed castus et insons
Erubuit Phaedrae vincere falsa pudor.

5

76

B. I 96.

M. 637.

†De tumulo Achillis

B. IV 266.

Iurgia conflat amor, ut blandius urat amantes :

Ad cumulum fidei iurgia conflat amor.

5

CARMINA

[110]

77

B. I 119.
M. 650.

De Niso et Euryalo

B. IV 266.
Nomen amicitiae magna pietate colendum est ;
Maxima pars vitae est nomen amicitiae.

5

78

B. III 283.
M. 537.

Item unde supra

B. IV 267.
Mens, ubi amaris, ama : rarum est agnoscere amicos,
Rarum invenire [est]Mens, ubi amaris, ama.

5

79

B. .
M. 577.

De Apolline

B. IV 267.
Gratia magna tibi, Paeon, qui pectora comples ;
Lector, si faveas, gratia magna tibi.

5

80

B. Lux. init.
M. 297.

Epitaphion

p. 66

B. IV 267.

Nil mihi mors faciet : pro me monumenta relinquo.

5

Tu modo vive, liber : nil mihi mors faciet.

PORFIRII

B. III 89.

M. 236.

Versus anacyclici

B. IV 238

Blanditias fera Mors Veneris persensit amando,	
Permisit solitae nec Styga tristitiae.	5
Tristitiae Styga nec solitae permisit, amando	
Persensit Veneris Mors fera blanditias.	
Omnipotens pater huic semper concessit amori,	
Fecit nec requiem tot sibi fulminibus.	
Fulminibus sibi tot requiem nec fecit amori,	10
Concessit semper huic pater omnipotens.	
Purpureus tibi flos vultum nou pingit, Iacche,	
Monstrat nec mitem frons nova laetitiam.	
Laetitiam nova frons mitem nec monstrat, Iacche,	
Pingit non vultum flos tibi purpureus.	15
Occubuit minor hic, fractis et viribus astu	
Torpuit oppressus Amphitryoniades.	
Amphitryoniades oppressus torpuit astu	
Viribus et fractis hic minor occubuit.	
Incaluit iubar hoc externis iguibus ardens	20
Fortius; ardorem Sol sibi congeminat.	
Congeminat sibi Sol ardorem; fortius ardens	
Ignibus externis hoc iubar incaluit.	

CARMINA

Deposita face Nox quaesivit lumina Phoebes, Vulnere sed blandus hanc tenet Endymion. Endymion tenet hanc blandus sed vulnere ; Phoebes Lumina quaesivit Nox ace deposita. Armipotens deus hoc suspirat pondere, vulnus Ferrea nec rabies aut furor exsuperat.	25
<i>p. 6</i> Exsuperat furor aut rabies nec ferrea vulnus, Pondere suspirat hoc deus armipotens. Inpatiens Venus est, silvas dum lustrat Adonis, Carpit si Martem, iam cui conveniat. Conveniat cui iam, Martem si carpit, Adonis Lustrat dum silvas, est Venus inpatiens.	30 35

82

*B. III 79.**M. 17.*

De tabula

<i>B. IV 269.</i> Has acies bello similes cano, quas Palamedes Constituit. casu vario paribusque periclis Inscius ac sollers sistunt se ; namque superbis Vana supervacue crescunt mendacia buccis Et se sollertes punctis fallentibus inflant. En proceres Fridi asseclae lususque magister. Assidue similes mittuntur semper in ꝑimo, Vtque deus ꝑdedit, se praefert inscius artis.	5 10
---	-----------------------------

CODICIS SALMASIANI.

Quid labor ingeniumque iuvat ? cur pallidus extat
Atque iners dubitat ? securus ludat amator,
Nummos quisquis habet : discedat lividus hostis
Se doctum iactans. quodsi reppertor adesset 15
Princeps ac sollers, victum se saepe vocasset.
Adversis punctis doctum se nemo fatetur.
Vulnera plus crescunt punctis, quam bella sagittis.

83

[Epistula. Dido Aeneae]

B. I 173.
M. 1610.

Praefatio

B. IV 271.
Sic tua semper ames, quisquis pia vota requiris,
Nostra libenter habe ; quid carminis otia ludant, 5
Cerne bonus mentisque fidem probus indue iudex.
Dulce sonat, quod cantat amor ; cui grata voluptas
Esse potest, modicum dignetur amare poetam.
p. 68
Carmen 10
Debuit ingrato nullam dictare salutem
Laesus amor. sed nulla iuvant convitia flentem ;
Si modo flere vacet. nam me magis, inprobe, mortis
Fata vocant. Troiane nocens, haec dona remittis ?
Quamvis saepe gravi conponam carmine fletus, 15
Plus habet ipse dolor, nec complent verba dolorem,
Quem sensus patientis habet. vertenda requiro,

CARMINA

Quae maledicta dedi, miseris circumdata fatis!
Pendet amore dolor, cassum dolor auget amorem.
Dum studet iratas calamus celerare querellas, 20
Continuit dolor ipse manuum, nec plura loquentem
Passus amor mentisque vias et verba ligavit.
A, quotiens revocata manus, dubiumque pependit!
Quid factura fuit trepidanti pollice! dextram
Torpor et ira ligat, dum dura vocabula format, 25
Et minus explicitam condemnat littera vocem;
Torsit iter male tractus apex dubiaque remissus
Mente pudor, dum verba notat, dum nomina mandat
Flamma nocens, iram tardans; penitusque cucurrit
Sopitus per membra calor diroque medullas 30
Igne vorat. nullus confessam culpet amantem.
Conubium nunc crimen erat? male credula votis
Cuncta dedi (nec mira fides) sub lege mariti,
Cunius et ipsa fui; numquam nec conscia reddeut
Vota fidem, si talis erit non digna marito. 35
Hanc reddis, Troiane, vicem? meus ista meretur
Affectus? non ille torus, non conscia lecti
Sacramenta tenent? totum pro crimine perdo,
Quidquid amore dedi. fati licet, iprobe, tendas
Aemula regna meis: nihil est quod, perfide, iactes; 40
Fraude perit, non sorte, fides. Sed regna petebas

COD7CIS SALMASIANI.

1 1 7

[110]

Debita, nec mecum poteras coniungere sortem ?
Si datur ire, placet. nam quod fugis, unde recursus,
Vota 'nocentis' habes ; nihil est, quod dura querellis
Verba fidemque voco ; quisquis mea vulnera deflet, 45
Invidiam fecisse neget. trahit omnia casus.
Dum sortem natura rapit, 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' reparatum Cynthia format
Lucis honore iubar curvatis cornibus ꝑarcus,
Quod de fratre rubet : cessurus lege sorori 50
Consumit sua iura dies. sic continet orbem
Dum recipit natura vicem. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' mersum pallentibus umbris
Circumdat nox atra diem fruiturque tenebris
Lege poli, peraguntque micantia sidera cursus . . . 55
Navifragi tacet unda salis nec murmurat auster
Nec flexum quatit aura nemus. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' ramis male garrula pendens
Iam philomela tacet damuo male victa pudoris,
Amplexuque fovens querulos sub culmine nidos 60
Pensat amore nefas, miserasque alitura querellas
Nocte premit, quod luce dolet. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor,' nunc iam bene iunctus amantes
Ardor alit thalamique fidem sua pignera complent.
Coniunx laeta viro, felix uxore maritus. 65

CARMINA

[116]

Vota recenset amor secretaque dulcia ; somnus
Concordat cum nocte torum. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' fecundo semine rerum
Mutat terra vices et alumni temporis auras
Laeta vocat ; spisso revirescit gramine campus 70
Et vitreas ligat herba comas nec fallit aristas
Proventu meliore dies. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' fessus iuga solvit arator
Et noctem per vota capit : reparare labores
Novit grata quies, nec cessat reddere vires 75
Infusus per membra sopor rurisque ministram
Ruricolis dat semper opem. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' reparant sua litora ponti
Successu post damna suo, perituraque ludunt
Incrementa maris dubii, regit aequora fluctus 80
Lege sua vicibusque suis quod deperit auget.
Officiis natura vacat. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' [Discussis imbribus atra
Cum requievit hiems,]gemmatis roscida verni
Rident prata rosis et floribus arva tumescunt. 85
Pictus ager sub flore latet, dat fronde coronas
Lascivis natura rosis : 'sua taedia solus
Fallere nescit amor' nec grata silentia noctis
Nec somni pia dona placent, nec munera lucis

CODICIS SALMSMANI.

Carpit et indutias fugientis non capit anni :	90
Sed sua victus amor tantummodo vulnera pascit	
Inter mille dolos totidemque pericula fraudis.	
Vota queror : vellem tacitis peritura querellis	
Flere domo, vellem [iam]tabida fundere fletus.	
Sed negat ipse dolor, quod iam pudor ante negavit ;	95
Scribere iussit amor miseram me, cuius honestam	
Fecit culpa fidem. poteram dispergere ponto	
Membra manusque tuas miseramque tumentibus undis	
Praecipitare diem, poteram cresceuntis Iuli	
Rumpere fata manu parvumque resolvere corpus	100
Morte gravi mersumque in viscera figere ferrum	
Vel dare membra feris ; sed nostro pectore pulsum	
Cessit amore nefas et honesta pericula passus	
Corde ligavit amor. quis tantum in hospite vellet	
Hoc andere nefas ? quis vota nocentis habere ?	105
Nullus amor sub †laude latet. ‘Cui digna rependes,	
Si mihi dura paras ?’ miserandae fata Creusae	
Lamentis gemituque trahens infanda peregi	
Vota deis durumque nefas sortemque malorum	
Te narrante tuli ; gemitus mentisque dolorem	110
Et lacrimas prior ipsa dedi. ‘cui digna rependes,	
Si mihi dura paras ?’ dulcis mea colla fovebat	
Ascanius miserumque puer figebat amorem,	
Cui modo nostra fides amissam reddere matrem	

CARMNA

Dum cupit, boc verum mentito pignore nomen	115
Format amor gemitusque graves atque oscula figit	
Confessus pietate dolor. 'cui digna rependes,	
Si mihi dura paras?' nostri modo litoris hospes	
Nudus et exul eras, dispersa classe per undas	
Naufragus; ut taceam clades quascumque videbas	120
Inpendisse ibi : licet haec tibi cuncta fuissent,	
Regna tamen Carthago dedit. 'cui digna rependes,	
Si mihi dura paras?' nihil est, quod dura reposcam :	
Nequiquam donasse velim ! quae perdere possem,	
Numquam damna voco. vel hoc mihi, perfide, redde,	125
Quod sibi debet amor, si nil pia facta merentur.	
Esse deos natura docet ; non esse timendos,	
Rerum facta probant. quid enim non credere possum ?	
Tutus fraude manes et nos pietate perimus !	
Inprobe dure nocens crudelis perfide fallax	130
Officiis ingratis meis ! quid verba minantur ?	
Non odit, qui vota dolet, nec digna rependit,	
Quidquid flexa gemit. tibi nempe remissus habetur	
Lege pudoris amor ! qui tauta dedisse recusem :	
Sceptra domum Tyrios regnum Carthaginis arces	135
Et quidquid regnantis erat ? de coniuge, fallax,	
Non de iure queror, meritum si non habet ardor :	
Sed quod hospes eras, nec te magis esse nocentem	
Quam miserum, Troiane, puto, qui digna repellis,	
Dum non digna cupis : nondum bene siccus ad aequor	140

CODICIS SALMASIAN.

[119]

Curris et extremas modo naufragus arripis undas.
Tutior esse times et honesta pericula poscis.
Cum mala vota cupis, solus tibi dura profecto
Damna paras. fugis, ecce fugis nostrosque penates
Deseris et miseram linquis Carthaginis aulam, 145
Quae tibi regna dedit, sacro diademate crines
Cinxit et augustam gemmato sidere frontem
Conplevit nostrumque tibi commisit amorem.
Nil puto maius habes et adhuc sine coniuge regnas,
Aeneas ingratus meus. regat ira dolenti 150
Consilium! sed praestat amor. mea vulnera vellem
Fletibus augeri, sed iam discrimine mortis
Victa feror. neque enim tantus de funere luctus,
Quantus erat de fratre. licet simul inprobus exul
Et malus hospes eras et ubique timendus haberis : 155
Vive tamen nostrumque nefas post fata memento!

84

B. IM 2s8.
M. 1020.

De rosis

B. IV 278.
[A] quales ego mane rosas procedere vidi!
Nascebantur adhuc neque erat par omnibus aetas. 5
Prima papillatos ducebat [tectis] corymbos,
Altera puniceos apices umbone levabat,
Tertia iam totum calathi patefecerat orbem,

CARMNA

Quarta simul nituit nudato germine floris.
 Dum levat una caput dumque explicat altera nodum,
 Ac dum virgineus pudor exsinuatur amictu,
 Ne pereant, lege mane rosas : [cito]virgo senescit.

10

85

EIVs SDEM

B. III 289.
M. 1021.

De rosa

B. IV 278.
 Aut hoc risit Amor aut hoc de pectine traxit
 Purpureis Aurora comis, aut sentibus haesit
 Cypris et bic spinis insedit sanguis acutis !

5

86

EIVSDEM

B. III 290.
M. 1022.

De rosis

B. IV 278.
 Hortus erat Veneris, roseis circumdatus herbis,
 Gratus ager dominae, quem qui vidisset amaret.
 Dum puer hic passim properat decerpere flores
 Et velare comas, spina violavit acuta
 Marmoreos digitos : mox ut dolor adtigit artus
 Sanguineamque manum, tinctus sua lumina gutta

5

Pervenit ad matrem frendens defertque querellas :
‘Vnde rosae, mater, coeperunt esse nocentes ?

10

CODICIS SALMAMAN1.

[0]

Vnde tui flores pugnant latentibus armis?
Bella gerunt mecum. floris color et cruor unum est'

87

B. III 291.
M. 221.

FLORI

p. 74
B. IV 279.
Venerunt aliquando rosae. pro veris amoeni
Ingenium! una dies ostendit spicula florum,
Altera pramidas nodo maiore tumentes,
Tertia iam calathos; totum lux quarta peregit
Floris opus. pereunt hodie, nisi mane legantur.

5

88

B. I 73.
M. 616.

De Musis

B. IV 27.
Clio saecla retro memorat sermone soluto.
Euterpae geminis loquitur cava tibia ventis.
Voce Thalia cluens soccis dea comica gaudet.
Melpomene reboans tragicis fervescit iambis.
Aurea Terpsichorae totam lyra personat aethram.
Fila premens digitis Erato modulamina fingit.
Flectitur in faciles variosque Polymnia motus.
Vranie numeris scrutatur sidera mundi.
Calliope doctis dat laureaserta poetis.

10

CARMIN

[100]

89

EIVSDEM

B. I 131.

M. 660.

B. IV 230.

Stat duplex uullo completus corpore Chiron.

90

B. Lux. init.

M. 298.

Praefatio

B. IV 2e1.

Parvula quod lusit, sensit quood iunior aetas,

Quod sale Pierio garrula lingua sonat,

Hoc opus inclusit. tu, lector, corde perito

Omnia perpendens delige quod placeat.

5

91

De velo ecelesiae

B. M.

B. IV 281.

91a

Omnia quae poscis domium, si credis, habebis.

Quae bona vota pelunt, recipit alma fides.

92

B. M.

De christiano infante mortuo

Nobilis adque insons occasu inpubes acerbo
Decessit, lacrimas omnibus incutiens.
Sed quia regna patent semper caelestia iustis
2. 75
Atque animus caelos immaculatus adit,

5

CODICIS SALMASIANI.

[123]

Damnantes fletus casum laudemus ephebi,
Qui sine peccato raptus ad astra viget.
Felix morte sua est, celeri quem funere constat
Non liquisse patrem, sed placuisse deo.

10

93

B. M.

De iudicio Salomonis

B. IV 281.
Inventa est ferro pietas prolemque necando
Conservat mater, contempto pignore victrix.

94

B. V 1883.
M. 1118.

De cereo

B. IV 282.
Lenta paludigenam vestivit cera papyrus,
Lumini ut accenso dent alimenta simul.

5

95

B. V 1e9.
M. 1112.

Aliter

B. IV 282.
Vt devota piis clarescant limina templis,
Niliacam textit cerea lamna budam.
Congrua votiferae submittit pabula flammae,
Quae castis apibus praebuit ante domus.

5

96

B. II268.

M. 854.

De maistro ludi neglegenti

Indoctus teneram suscepit cauculo pubem,
Quam cogat primas discere litterulas.

CARMNA

[124]

Sed cum discipulos nullo terrore coercet
Et ferulis culpas tollere cessat iners,
Proiectis pueri tabulis Floralia ludunt.
Iam nomen ludi rite magister habet.

5

97

B. I 123.
M. 53.

De Bellerophonte

B. IV 282.
Bellerophon superans incendia dira Chimaerae
Victor Gorgoneo nubila tangit equo.

5

98

B. V 165.
M. 1095.

De Chimaera

B. IV 233.
Ore leo tergoque caper postremaque serpens
Bellua tergemino mittit ab ore faces.
p. 76

5

99

B. I 110.
M. 644.

De Lauconte

B. IV 23.
Laucontem gemini distendunt nexibus angues
Cumque suis genitis sors habet una patrem.
Quod sacra iligni violarit terga caballi,
Hinc lacerasse ferunt saeva venena virum.

5

Quid sperare datur superum iam numine laeso,
Cum sic irasci ligneus audet ecus?

100

M. 615.
B. IV 283.

**De templo Veneris, quod ad muros
[extruendos dirutum est]**

Caeduntur rastris veteris miracula templi
Inque usum belli tecta sacrata ruunt.
Nam qua delectis volvuntur saxa catervis,
Hac sunt murorum mox relocanda minis.
Pilati Mavors compendia cepit Amoris :
Per muros quaerit iam sua templa Venus !

5

101

B. III 183.
M. 958.

De basterna

B. IV 283.
Aurea matronas claudit basterna pudicas,
Quae radians patulum gestat utrumque latus.
Hanc geminus portat duplici sub robore burdo,
Provehit et modico pendula saepta gradu.
Provisum est cante, ne per loca publica pergens
Fucetur visis casta marita viris.

5

102

B. I 128.
M. 657.

De Medea cum fliis suis

B. IV 284.
Opprimit insontes infidi causa parentis,
Iasonis et nati crimina morte luunt.

5

CARMINA

Sed quamvis mater vivo viduata marito
 Coniugis in poenam pignora cara metat,
 Sacra tamen pietas insanae mitigat ausus :
 Hunc furiata premit, hunc miserata levat.

103

B. III 15.

M. 960.

De homine qui per se molebat

p. 77

Cum possis parvo sumptu conducere asellum,
 Qui soleat teretes volvere rite molas,
 Cur nummi cupidus sic te contemnis, amice,
 Vt cupias duro subdere colla iugo ?
 Linque precor gyros ! poteris pistore ministro
 Candentis quadrae munus habere sedens.
 Per te namque terens Cererem patiere labores,
 Quos quaerens natam pertulit ipsa Ceres.

5

10

104

B. V 168.

M. 1098.

De formica

B. IV 285.

Verrit tetra boum gratos formica labores
 Et caveis fruges turba nigella locat,
 Quae, licet exiguo videatur pectore, sollers
 Colligit hibernae commoda grana fami.
 Ianc iuste famulam nigri iam dixeris Orci,
 Quam color et factum composuit domino.

5

CODICIS SALMASIAN.

[127]

Namque ut Plutonis rapta est Proserpina curru,
Sic formicarum verritur ore Ceres.

10

105

B. I 161.
M. 683.

De Hecuba

B. IV 285.
Prole viro regnoque carens Priameia coniunx
Dura sorte venit sub iuga nunc Ithaci.
Quae cupiens tantos lacrimis aequare dolores
Perpetuo planctu transit in ora canis.
Quid valeat, variis monstrat Fortuna figuris :
Post regnum in vico saucia latrat anus.

5

106

B. V 152.
M. 106.

De anser

B. IV 285.
Aedibus in nostris volitans argenteus anser
Dulcisono strepitu colla canora levat.
Ales grata bono duplici ; nam fercula mensae
Conplet et adservat nocte silente domum.
p. 78
Solut Tarpeia canibus in rupe quietis
Eripuit Gallis Romula tecta vigil.

5

10

107

B. V 173.
M 1103.
Do sepia
B. IV 286.
Femineo geminum designat nomine sexum

5

Et candens piceum sepia claudit onus.
Vuilior nullus piscis per caerula oberrat,
Cui pretium capto debuit esse duplum.

CARMNA

[128]

Praestat carne cibos, apicum dat felle figuras,
Atque brevi specie usum ad utrumque facit.
Hanc potius doctos adsumere convenit escam,
Quae sapit in morsu et probat articulos.

10

108

B. II 175.
M. 2.

De eunueho

B. IV 286.
Quem natura marem dederat, fit femina ferro ;
Nam teneri pubes viribus exuitur.
Hinc iuvenem cernis tanto sub robore mollem,
Et dubii pulcher corporis errat homo.
Coniugibus cautis placita est monstrosa voluptas ;
Fidus enim est custos, qui sine teste datur.

5

109

B. III 176.
M. 953.

Aliter

B. IV 286.
Incertum ex certo sexum fert pube recisa,
Quem tenerum secuit mercis avara manus.
Namque ita femineo eunuchus crure movetur,
Vt dubites quid si, vir [magis]an mulier.
Omnem grammaticam castrator sustulit artem,
Qui docuit neutri esse hominem generis.

5

110

B. III 31.
M. 894.

De balneis

B. IV 287.

Hic ubi Baiarum surrexit grata voluptas
Et rudibus splendens molibus extat opus,

5

CODICIS SALMASIANI.

[129]

Rura prius, nullum domino praestantia quaestum,
Nullaque tecta tulit glebula frugis inops.
Haec nunc Bellator multo sublimis honore
Vestivit cameris balnea pulcra locans.
Prospera facta viri naturae munera mutant, 10
Cum salsum salubri litus abundat aqua.
Alpheum fama est dulcem per Tethyos arva
Currere nec laedi gurgitibus pelagi.
Dant simile exemplum nostri miracula fontis :
Vicinum patitur nec sapit unda salum. 15

111

B. III 178.

M. 954.

De pantomimo

B. IV 287.

Mascula femineo derivans pectora flexu
Atque aptans lentum sexum ad utrumque latus 5
Ingressus scenam populum saltator adorat ;
Sollerti spondet prodere verba manu.
Nam cum grata chorus difundit cantica dulcis,
Quae resonat cantor, motibus ipse probat.
Pugnat ludit amat bacchatur vertitur adstat, 10
Inlustrat verum, cuncta decore replet.
Tot linguae quot membra viro. mirabilis ars est,
Quae facit articulos ore silente loqui.

112

De funambulo

B. III 179.

M. 956.

B. IV 288.

Stuppea suppositis tenduntur vincula lignis,
Quae fido ascendit docta iuventa gradu. 5

Quae super aerius protendit crura viator

Vixque avibus facili tramite currit homo.

Brachia distendens gressum per inane gubernat,

Ne lapsu facili planta rudente cadat.

Daedalus adstruitur terras mutasse volatu 10

Et medium pinnis persecuisse diem.

p. 80

Praesenti exemplo firmatur fabula mendax :

Ecce hominis cursus funis et aura ferunt.

113

De citharoedo

B 1 1

B. III 151.

M. 255.

B. IV 288.

Musica contingens subtili stamina pulsu 5

Ingreditur, vulgi auribus ut placeat.

Stat tactu cantuque potens, cui brachia linguae

Concordant sensu conciliata pari.

Nam sic aequali ambo moderamine librat

Atque oris socias temperat arte manus, 10

CODICIS SALMASANI.

Vt dubium tibi sit gemina dulcedine capte,
Vox utrumne canat an lyra sola sonet.

114

B. III 12.
M. 957.

Aliter

B. IV 289.
Doctus Apollineo disponere carmina plectro
Gaudet multifidam pectore ferre chelyn, 5
Quam mox linguato decurrens pollice cogit,
Humanum ut possit chorda canora loqui.
Amphion cithara Thebarum moenia saepsit,
Aurita ad muros currere saxa docens.
Nec minus hac valuit reparator coniugis Orpheus, 10
Impia cum flexit Tartara dulcis amor.
Ars laudanda nimis, cuius moderamine sacro
Vnum ex diversis vox digitique canunt !

115

B. III 184.
M. 959.

De pyrricha

B. IV 289.
In spatio Veneris simulantur proelia Martis,
Cum sese adversum sexus uterque venit. 5
Femineam maribus nam confert pyrricha classem
Et velut in morem militis arma movet.
Quae tamen haut ullo chalybis sunt tecta rigore,
Sed solum reddunt buxea tela sonum.
Sic alterna petunt iaculis clipeisque teguntur, 10
Nec sibi congressi vir nocet aut mulier.

CARMINA

Lusus habet pugnam, sed dant certamina pacem;
Nam remeare iubent organa blanda pares.

116

IB. V 66.
M. 1035.

Laus temporum quattuor

B. IV 290.
Carpit blanda suis ver alium dona rosetis.
Torrida collectis exultat frugibus aestas.
Indicat autumnum redimito palmite vertex.
Frigore pallet hiems designans alite tempus.

5

117

V 84.
4
M 1050.

Laus omnium mensuum

B. IV 290.
Fulget honorifico indutus mensis amictu,
Signans lomuleis tempora consulibus.
Rustica Bacchigenis intentans arma novellis
Ilic meruit Februi nomen habere dei.
Martius in campis ludens simulacra duelli
Ducit Cinyphii lactea dona gregis.
Sacra Dioneae refereins sollemnia matris
Lascivis crotalis plaudit Aprilis ovans.
Maius Atlantis natae dicatus honori [est],
Expolit et pulcris florea sarta rosis.

5

10

CODICIS SALMASIAN.

Ornat sanguineis aestiva prandia moris	15
Iunius : huic nomen fausta iuventa dedit.	
Quintilis mensis Cereali germine gaudet ;	
Iulius a magno Caesare nomen habet.	
Augustum penitus torret Phaethontius ardor,	
Cum recreant fessum gillo flabella melo.	20
Aequalis Librae September digerit horas,	
Cum botruis captum rure ferens leporem.	
Conterit October lascivis calcibus uvas	
Et spumant pleno dulcia musta lacu.	
Arva November arans fecundo vomere vertit,	25
Cum teretes sentit pinguis oliva molas.	
Pigra suum cunctis commendat bruma Decembrem,	
Cum sollers famulis tessera iungit eros.	

118

B. I 90.
M. 1 4.

De Thetide

<i>B. IV 291.</i>	
Cauta quidem genetrix, noceant ne vulnura nato,	
Confirmat Stygio fonte puerperium.	5
Sed quia fas nulli est humanam vincere sortem,	
In membris tincti dant sibi fata locum.	

CARMINA

[134]

119

B. III 42.

M. 897.

De balneis

B. IV 58.

Aspice fulgentis tectis et gurgite Baias,
Dant quibus haut parvum pictor et unda decus. 5
Namque gerunt pulcras splendentia culmina formas,
Blandaue perspicuo fonte fluenta cadunt.
Gaudia qui gemino gestit decerpere fructu
Et vita novit praetereunte frui,
Hic lavet : hic corpus reparans mentemque relaxans 10
Lumina picturis, membra fovebit aquis.

120

B. III 43.

M. 9.

Aliter

B. IV 298.

Fausta novum domini condens Fortuna lavacrum
Invitat fessos huc properare viae. 5
Laude operis fundi capiet sua gaudia praesul,
Ospes dulciflua dum recreatur aqua.
Condentis monstrant versus primordia nomen
Auctoremque facit littera prima legi.
Lustrent pontivagi Cumani litoris antra : 10
Indigenae placeant plus mihi deliciae.

121

B. III 44.

M. 900.

Aliter

B. IV 299.

Quisquis Cumani lustravit litoris antra
Atque hospes calidis saepe natavit aquis,

5

Hic lavet, insani vitans discrimina ponti ;
Baiaurum superant balnea nostra decus.

122

100
B. III 45.
M. 901.

Aliter

B. IV 299.
Flammea perspicuis coeunt bic lumina lymphis
Dantque novum mixti Phoebnus et unda diem.
Denique succedit nostris lux tanta lavacris,
Vt cernas nudos erubuisse sibi.

5

123

B. III 46.
M. 902.

Aliter

B. IV 299.
Infundit nostris Titan sua lumina Bais
Inclusumque tenet splendida cella iubar.
Subiectis caleant aliorum balnea flammis :
Haec reddi poterunt sole vapore suo.

5

124

B. III 39.
M. 895.

De thermis

B. IV 299.
Delectat variis infundere corpora lymphis
Et mutare maris saepe fluenta libet.

5

Nam ne consuetae pariant fastidia thermae,
Hinc iuvat alterno tingere membra lacu.

CARMNA

125

Aliter

Deest

126

B. III 40.

M. 896.

De Bibliotheca in ticlinium mutte

Tecta novem Phoebi nuper dicata Camenis

Nunc retinet Bacchus et sua tecta vocat.

Namque ubi tot veterum manserunt scripta virorum,

Hic potat laete dulcia vina Cypris.

. 85

Cognato semper lustrantur numine sedes : p.uacu ess'

Quas coluit Phoebus, has colit et Bromius.

5

127

B. III 168.

M. 947.

De lenone uxoris suae

B. IV 300.

Graecule, consueta lenandi callidus arte,

Coepisti adductor coniugis esse tuae,

Et, quem forte procax penitus conroserat uxor,

Consueras propria praecipitare domo.

Sed praetensa catus derisit retia quidam,

Conversa statuens sorte manere domo :

Nam semel admissus tenuit mox omnia felix

Teque tuis miserum depulit e laribus.

5

10

CODICIS SALMASANI.

Solus vera probas iucundi verba poetae :
'Dum iugulas hircum, factus es ipse caper.'

128

B. III 169.
M. 948.

Ad lenonem comitiacum

B. IV 300.
Militiae cultus et nigri tegmina panni
Cur magis eoptes, dissere, leno, mihi. 5
Exiguosne tibi praebebat cellula quaestus ?
Non gravis adducta virgine saccus erat ?
An nescis populi pastum sibi tollere paucos,
Vnde miser fisco paupere miles eget ?
Effuge vitandos, si qua potes arte, labores, 10
Vt valeas tenso vivere, leno, pede.
Nam si formonsas redeas lenare puellas
Et dederit quaestus cotidiana Venus,
Non iam miles eris humilis, sed divite nummo
Fies militiae mox utriusque comes. 15

129

B. III 170.
M. 949.

De Martio cinaedo

p. 86
B. IV 301.
Quid prodest Martis nomen de nomine ductum, 5
Pruriat infami cum tibi clune Venus ?
Sors fuerat melior, Cypridos si nomen haberes
Et natura daret Martia membra tibi.

CARMINA

Nunc utroque carens, ignoti fabula sexus,
Femina cum non sis, vir tamen esse nequis.

10

130

B. III 171.
M. 950.

De Caballina meretrice

B. IV 301.
Caballina furens amanda nulli
Excussis modo calcibus fremebat ;
Quae quamvis facie micet rubenti
Et vibret Parium nitens colorem,
Hirsutis tamen est petenda mulis,
Qui possint pariles citare iunctas.

5

131

B. III 167.
M. 946.

De Arzucitano vate

B. IV 302.
Praecisae silicis cautibus edite,
Silvestri iuvenis durior arbuto,
Trunco cum stupeas horridior, cupis
Formare e propriis carmina versibus
Et metri variis ludere legibus ?
Sed quis te docilem iudicet artium,
Quas natura dedit cordis acutior ?
Solus ligna dolans fortibus asceis
Et duri resecans robora pectoris
Vatem te poterat reddere ligneum,

5

10

CODICIS SALMASIANI.

[139]

Qui vaccam trabibus lusit adulteris
Vel qui struxit ecum fraudis Achaicae. 15

132

B. V 150.
M. 260.

De capone phasianacio

B. IV 302.
Candida Phoebeo praefulgunt ora rubore,
p. 7 5
Crista riget radiis, ignea barba micat.
Alae colla comae pectus femur inguina cauda
Paestanis lucent floridiora rosis.
Flammea sic rutilum distinguit pinna colorem,
Vt vibrare putes plumea membra faces. 10

133

B. III 208.
M. 980.

Do malis Matiani

B. IV 303.
Haec poterant celeres pretio tardare puellas,
Haec fuerant Veneri iudice danda Phryge. 5
Nam sic ingenuo flvescunt mala colore,
Vt superent auro vera metalla suo.

134

B. III 209.
M. 981.

Aliter. Laus.

B. IV 303.

IHis constat Veneri praclatae gratia formae,
Haec moriente sacrum perdidit angue nemus.

5

135

B. III 210.
M. 4982.

Aliter. Vituperatio

B. II V 03.
His contempta deum tenuit Discordia mensam,
Prodidit atque urbem his Briseida suam.

5

136

B. V 130.
M. 107.

De gillone

B. 1 V 309
Gillo vomit gelidum vastis singultibus amnem,
Vis aliena cui frigoris addit opem.
Nam tepidum laticem curamus claudere testa,
Vt mersa imbrigenis unda nivescat aquis.

5

137

De theo

IB. V 198.
M. 1127.
B. IV 304.
Inguine suspensam gestas sub ventre lagoenam,
Quae tibi fit turgens amphora flante Noto.
Vectigal poteras figulorum reddere fisco,
Quorum tam tereti ramice vincis opus.
p. 88

5

138

B. V 199.

M. 1128.

Aliter

B. IV 304.

Moles tanta tibi pendet sub ventre syringis,

Vt te non dubitem dicere bicipitem.

5

CODICIS SALMASIANI.

Nam te si addictum mittat sententia campo,
Vispillo ignoret, quod secet ense caput.

139

B. I 7.
M. 562.

De Iove in pluteo

B. IV 304.
Flexilis obliquo sinuatur circulus orbe
Inclusumque gerit machina sacra Iovem.
Vana sub aspectum duxit mendacia fictor :
Orbis rectorem quis probat orbe tegi ?

5

140

Aliter

Deest

141

B. I 9.
M. 565.

De Iove et Leda

B. IV 304.
Cygneas Genitor gestans post fulmina pinnas
Dulcia difundit carmina virginibus,
Quem retinens Leda, prenso cum gaudet olore,
Amisssa agnovit virginitate Iovem.

5

142

B. I 11.

M. 567.

De ovo Ledaë

B. IV 305.

Ledaëi partus ovo monstrantur aperto,

In cygnum verso a Iove quod genuit.

5

CARMINA

Vna tribus genetrix, sed sors diversa creatis :
Sidera pars faciet, pars fera bella Phrygum.

143

B. I 12.
M. 568.

De Europa

B. IV 35.
Terga bovis credens Europa ascendit alumni
Inseditque Iovi non revisura patrem.
Fraude suos Genitor celat vel complet amores :
Nam deus in tauri corpore praedo latet.

5

144

B. I 13.
M. 569.

Aliter

p. 59
B. IV 305.
Mentitus taurum Europam Iuppiter aufert,
Virgineos ardens pandere fraude sinus.
Humano tandem veniam donemus amori,
Si tibi, summe deum, dulcia furta placent.

5

145

B. I 140.
M. 243.

De Narcisso

B. IV 305.

Invenit proprios mediis in fontibus ignes
Et sua deceptum urit imago virum.

5

146

B. I 144.

M. 667.

Aliter

B. IV 306.

Ardet amore sui lagrans Narcissus in undis
Cum modo perspicua se speculatur aqua.

5

147

B. I 145.
M. 668.

Aliter

B. IV 306.
Suspirat propriae Narcissus gaudia formae,
Quem scrutata suis vultibus unda domat.

5

148

B. 1s.
M. 961.

**De equa Filagri advocati. Insultatio pro
concubitu**

B. IV 306.
Causidicus pauper media sub nocte lucubrans
Cornipedis voluit terga fricare suae.
Sed cum corpus equae dextra famulante titillat,
Invasit iuvenem prodigiosa Venus.
Nam qua longa solet quadruvia carpere sessor,
Subducens durae peudula crura viae,
Hanc fovet amplexu molli cunuumque caballae
Adterit adsiduo pene fututor hebes.
Concubitus Cressa legitur quaesisse iuveni,
Quam gravis ira deae iussit amare pecus.
Par crimen flammae nostris fors intulit anuis :
Passiphae tauro, Filager arsit equa.

5

10

15

p. 90

149

B. III 187.
M. 362.

Aliter

B. IV 306.

Defensor probe tristium reorum,
Cuius voce sacrum tonat tribunal

5

CARMINA

[144]

Et palmas capiunt lares Vitenses :
Cur post athla fori togaeque pompam
Gaudens monstrifero calere luxu,
Vectricis propriae furens in usus
Fessae cornipedis fricas hiatum, 10
Verso et munere dignitatis optas
Admissarius esse quam patronus?
Expellas animo nimis, rogamus,
Mores inlicite libidinantes.
Horrendum vitium est in avvocato, 15
Orando solitum movere caulas
Subantis pecudis tenere ambas.

150

B. III 80.

M. 98.

De tabula picta

B. IV 307.
Hunc, quem nigra gerit tabella, vultum,
Clarum linea quem brevis notavit, 5
Mox pictor varios domans colores
Callenti nimium peritns arte
Formavit similem, probante vero
Ludentem propriis fidem figuris,
Vt, quoscumque manu repingat artus, 10
Credas corporeos habere sensus.

151

B. I 85.
M. 626.

De Galatea

B. IV 307.

Defugiens pontum silvas Galatea peragrat,
Custodem ut pecorum cernere possit Acim.
Nam teneros gressus infigit sentibus ardens

5

p. 91

Nec tamen alta pedum vulnera sentit amor.
Ipsa Cupidineae laedunt tormenta pharetrae,
Cuius et in mediis flamma suburit aquis.

10

152

B. I 86.
M. 627.

Aliter. De Galatea in vase

B. IV 308.

Fulget et in patinis ludens pulcherrima Nais,
Prudentum inflammans ora decore suo.
Congrua non tardus difundat iura minister,
Et lateat positis tecta libido cibis.

5

153

B. I 87.
M. 630.

Aliter

B. IV 308.

Ludere sueta vadis privato nympha natatu
Exornat mensas membra venusta movens.
Comtas nolo dapes; vacuum mihi pone boletar :

5

Quod placet aspiciam, renuo quod saturat !

154

B. I 88.

M. 631.

Aliter

B. IV 308.

In medio generata salo nunc arte magistra
Pervenit ad mensam. hic quoque nuda nato.

5

CARMINA

Si prandere cupis, differ spectare figuram,
Ne tibi ieiuno lumina tentet amor.
Quae sim ne dubites : ludens sine nomine nympha
Quod Galatea vocer, lactea massa probat.

155

B. II 21.
M. 712.

De Scaevola

B. IV 309.
Lictorem pro rege necans nunc Mucius ultro
Scrifico propriam concremat igne manum.
Miratur Porsenna virum poenamque relaxans
Maxima cum obsessis foedera victor init.
Plus flammis patriae confert, quam iuverat armis
Vna domans bellum funere dextra suo.

5

156

B. III 172
M. 951.

De viro quem mulier caedebat

p. 92
Cum te Barbati referas de sanguine cretum,
Vt tibi cognatus sit Varitinna ferox,
Cur tua femineo caeduntur tergora socco
Infamique manu barbula vulsa cadit ?
Desine iam tibimet auctores fingere fortes
Vimque tuis membris stirpis inesse ferae.
Illa Salautensi magis est de stirpe creata,
Audet quae proprium sternere calce virum.

5

10

157

B. III 277.
M. 1012.

De die frigido

B. IV 309.
Sint tibi deliciae, sint ditis prandia mensae,
Munera post Bacchi sit tibi pulcra Venus,
Vincere nec libeat villosa veste rigorem,
Sed iungat calidum fervida virgo latus.

5

158

B. II 200 sq.
M. 529 .

De imagine Vergilii

B. IV 310.
Subduxit morti vivax pictura Maronem
Et quem Parca tnlit, reddit imago virum.
Lucis damna nihil tanto valuere poetae,
Quem praesentat honos carminis et plutei.

5

159

B. III 188.
M. 963.

De discipulo medici

B. IV 31.
Discipulum medicus quidam suscepit adultum,
Traderet ut inveni dogma salutiferum.
Qui primo, ut inssum nosset tolerare magistri,
Publica selliferum per loca duxit ecum.
Artis prolixae breviavit tempora doctor :
Incepto puerum reddidit.

5

160

**De venatore qui cum aprum excepit serpentem
calcavit imprudens**

B. IV 158.

Sus, iuvenis, serpens casum venere sub unum :
Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

161

EIVSDEM

B. I 93.

M. 635

In Achillem

B. IV 159.

Inprobe distractor, pretium si poscere nosses,
Non traheres quod pondus erat [...]

5

162

B. M .

De Troia

B. IV 159.

Desine, Troia, tuos animo deflere labores :
Romam capta creas ; merito tua postuma regnat.

163

B. I 121.

M. 652.

De iudicio Paridis

B. IV 159.

Conubii bellicae deas superavit amorum,
Cum pastor pulcrum iudicat esse Cyprin.

5

164

Aliter

B. M. B. b.

Verticis et thalami pignus sublime Tonantis
Exuperat Paridis laude probata Venus.

165

Aliter

B. M. B. b.

Extat causa mali, malum cessasse Dionae :
Corruerunt Graia Pergama pulsa manu.

Aliter

B. M. B. lb.

Dat Veneri malum formae pro munere pastor ;
Cum lunone dolens victa Minerva redit.

CARMNA

167

B. I 155.
M. 675.

De Hyacintho

B. IV 310.

Discrimen vitae, ludit dum forte, Hyacinthus
Incurrit, disco tempora fissa gerens.
Non potuit Phoebus fato subducere amatum,
Sed cruor extincti florea rura replet.

5

168

B. .
M. 676.

Aliter

B. ib.

Dispersit remeans ludentis tempora discus
Et dira pulcher morte Hyacinthus obit.
Gratia magna tamen solatur morte peremtum :
Semper Apollineus flore resurgit amor.

5

169

B. V 134.
M. 1114.

De citro

B. IV 311.

Septa micant spinis felicitis munera mali :
Permulcet citri aureus ora tumor.

5

p. 94

Hippomenes tali vicit certamina malo ;
Talia poma nemus protulit Hesperidum.

170

B. V 185.

M. 1115

Aliter

B. IV 311.

Stat similis auro citri mirabilis arbos,
Omnibus autumnu anteferenda bonis.

5

Haec ornant mensas, haec praestant poma medellam,
Cum quatit incurvos tussis anhela senes.

171

B. V 188.

M. 1116.

Aliter

B. IV 311.

Omne genus mali dignum est adsurgere citro,

Vis cui multa subest corticis et medii.

5

Vnum quaeque suum referunt pomuscula sucum :

Ternus ab hoc semper carpitur ore sapor

172

B. I 159.

M. 681.

De Daphne

B. IV 311.

Frondebis et membris servavit dextera sollers,

Congruus ut sculptis posset inesse color.

5

Dant mirum iunctae ars et pictura decorem,

Ostendit varius cum duo signa lapis.

173

B. I 138.

M. 665.

De Mara

B. IV 312.

Aerio victus dependet Marsya ramo

Nativusque probat pectora tensa rubor.

5

Docta manus varios lapidem limavit in artus ;

Arboris atque hominis fulget ab arte fides.

174

B. I 125.

M. 654.

De Philocteta

B. IV 312.

Prodentem ducibus Tirynthia tela Pelasgis

Laesa Philoctetam vulnere planta domat.

5

Docta manus vivos duxit de marmore sensus ;

Sentit adhuc poenam, tristis et in lapide.

175

B. III 49.

M. 905.

De balneis

B. IV 312.

Vna salus homini est calidum captare lavacrum,

Ne tepidus reddat morbida membra vapor.

5

176

De ansere, qut intra se capit copiam prandii

M. 1087.

B. IV 312.

Eminet impletus pullorum carnibus anser

Et varias mensae turgidus ambit opes.

Inguinibus nam portat olus ventrisque soluti

5

Truditur e medio esitiata nitens.

Fulcit utrumque latus turdus cum turture pinguis

†Multaque peruniferum corpore pandit opus.

Quis non credat ecum Graiam celasse phalangem,

Si parvus tantas anser habet latebras ?

10

Plura saginato conclusit fercula capso

Aucupia et pulpas ducere docta manus.

CODICIS SALMASIANI.

[153]

Intus inest quodcumque placet ; crescitque voluptas,
Cum scisso multas pectore prodit opes.
Cedat Cecropii lascivans bucula fabri, 15
Qua consuerat amor claudere Passiphaen ;
Cedat et ille, dolo sollers quem struxit Epeos,
Qui gravidus bellis Pergama solvit ecus.
Maiorem in parvo haec monstrat fabrica technam ;
Vna capit totas anseris arca dapes. 20

177

B. I 101.
M. 639.

De Pyrrho

B. IV 313.
Placat busta patris iugulata virgine Pyrrhus
Dilectasque litat Manibus inferias. 5
Sors nova nymphigenae : votum post fata meretur ;
Quam pepigit thalamis, hanc habet in tumulis.

178

B. III 47.
M. 903.

De balneis cuiusdam pauperis

Vita opibus tenuis, sed parvo in cespite sollers
Fundavit gemino munere delicias.
Nam nova in angusto erexit balnea campo, 5
p. 6
Edulibusque virens fetibus hortus olet.
Quae natura negat, confert industria parvis :
Vix sunt divitibus, quae bona pauper habet.

CARMINA

179

B. III 48.
M. 904.

Aliter

B. IV 314.
 Parvula succinctis ornavit iugera Bais
 Vrbanos callens fundere Vita locos.
 Hic quoque pomiferum coniunxit sedulus hortum,
 Qui vario auctorem gramine dives alat.
 Rus gratum domino duplici iam munere constat :
 Hinc capitur victus, sumitur inde salus.

5

180

B. V 166.
M. 1096.

De sphinga

B. IV 31.
 Ales virgo leo crevit de sanguine Lai,
 Thebano nascens et peritura malo.
 Haec fecit thalamos Hdipum conscendere matris,
 Vt prolem incestam mutua dextra necet.

5

181

De catto qui comedens picam mortuus est

B. V 162.
M. 1093.
B. IV 314.
 Mordaces morsu solitus consumere mures
 Invisum et domibus perdere dente genus

5

Cattus in obscuro cepit pro sorice picam
Multiloquumque vorax sorbuit ore caput.

CODICIS SALMASIANI.

[155]

Poena tamen praesens praedonem plectit edacem,
Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.
Faucibus obsessis vitalis semita cessit
Et satur escali vulnere raptor obit.
Non habet exemplum volucris vindicta peremptae :
Hostem pica suum mortua discruciat.

10

182

B. IIM 163.
M. 949.

De Aegyptio

B. IV 315.
Ex oriente die noctis processit alumnus.
Sub radiis Phoebi solus habet tenebras.
p. 97
Corvus carbo cinis concordant cuncta colori.
Quod legeris nomen, convenit : Aethiopsis.

5

183

B. III 163.
M. 942.

Aliter

B. IV 315.
Faex Garamantarum nostrum processit ad axen
Et piceo gaudet corpore verna niger,

5

CARMINA

Quem nisi vox hominem labris emissa sonaret,
Terreret visu horrida larva viros.
Dira, Hadrumeta, tuum rapiant sibi Tartara monstrum;
Custodem hunc Ditis debet habere domus.

184

B. I 99.
M. 185.

De Telepho

B. IV 316.
Telephus, excellens Alcidis pignus et Augae,
Externae sortis bella inopina tulit. 5
Nam Grai Troiam peterent cum mille carinis
Tangeret et classis litus adacta suum,
Occurrens Danaïs forti dum pugnat Achilli,
Scyria pugnanti perculit hasta femur.
Pro cuius cura consultus dixit Apollo, 10
Hostica quod salubrem cuspis haberet opem.
Mox precibus flexi Pelidae robore raso,
Iniecto membris pulvere plaga fugit.
Monstrant fata viri vario miracula casu :
Vnde datum est vulnus, contigit inde salus. 15

185

B. V 187.
M. 1117.

De cicindelo

B. IV 318.
Igniculus tenuis pingui fulcitur olivo,
Vt frangat tenebras luminis igne sui. 5

186

B. V 169.
M. 1099.

De capris

B. IV 317.
Lenaeos latices hircorum tergora gestant,
Fitque caper romio, fuerat qui victima, carcer.

5

187

B. V 170.
M. 1100.

Aliter

p. 98
B. IV 317.
Barbati pecoris vulgus per rura vagatur,
Pampineum gaudens laedere dente nemus.
Omnibus hinc aris Baccho caper hostia fertur
Puniturque sacro munere culpa gregis.

5

188

B. V 171.
M. 1101.

Aliter

B. IV 317.
Sanguine Cinyrbio placantur templa Lyaei,
Caprigenum cui fit victima iusta pecus.
Sed licet ulcisci nequeant animalia divos
Nec possit reddi talio numinibus,
Est vindicta capris : cassatur nomine Liber,
Cum hircino adversus clauditur utre deus.

5

189

B. I 107.

M. 641.

De Memnone

B. IV 317.

Filius Aurorae, Phoebi nascentis alumnus,
Producit gentis milia tetra suae.

5

CARMINA

Succurrens fessis fausto non omine Teucris
 Pergit Pelidae protinus ense mori.
 Iam tunc monstratur, maneat qui Pergama casus,
 Cum nigrum Priamus suscipit auxilium.

190

B. V 195.
M. 1124.

De Bumbulo

B. IV 318.
 Nominis et formae pariter ludibria gestans
 Conventus nostros, Sumbule parvus, adis. 5
 Sed ratio est : extas longis Pygmaeus in armis,
 Ne te deprensum grus peregrina voret.
 Nec frustra ostendis proprio placuisse parenti,
 Quod turpis nomen sumpseris heniochi.
 Ille habuit doctas circi prostrare puellas ; 10
 Te duce lascivae nocte fricantur anus.
B. V 196.

191

M. 1125.

Aliter

B. IV 318.
 Dum sis patris heres teneas et, Bumbule, censum
 Vtile nec tibi sit, pietas si laesa probetur,
 Das operam proprio auctori adversus haberi. 5
 Discordat multum contra suscepta voluntas ;
 Dilexit genitor prasinum, te russeus intrat.
B. III 76.

192

M. 74.

De tabula

B. IV 318.

Discolor ancipiti sub iactu cauculus astat
Decertantque simul candidus atque rubens.

CODICIS SALMASIANI.

[159]

Qui quamvis parili scriptorum tramite currant,
Is capiet palmam, quem bona fata iuvant.

5

193

B. III .
M. 9.

Aliter

B. IV 318.

In parte alveoli pyrgus velut urna resedit,
Qui vomit internis tesserulas gradibus,
Sub quarum iactu discordans cauculus exit
Certantesque foveat sors variata duos.
Hic proprium faciunt [ars]et fortuna periculum :
Haec cavet adversis casibus, illa favet.
Composita est tabulae nunc talis formula belli,
Cuius missa facit tessera principium.
Ludentes vario exercent proelia talo,
Ruseus an nitidus praemia sorte ferat.
Pascitur a multis avide damnosa voluptas,
Ne foedet gliscens otia segnities.
Hoc opus inventor nimie Palamedes amavit
Et parili excellens Mucius ingenio.

5

10

15

194

B. III 78.
M. 931.

Aliter

B. IV 319.

Indica materies blandum certamen amicis
Offert, sed belli fert simulacra tamen.
Namque acie aequali concurrat ruseus albo,
Vt gravibus damnis domet alteruter.
p. 100

5

CARMINA

[160]

Contorquet varios alternans tessera missus
Fataque ludentum collis et ima probant.
Pax ac pugna simul ludo iunguntur in unum,
Cum victi spoliis victor amicus ovat.

10

195

B. V 145.
M. 1081.

De elephanto

B. IV 320.
Horrida cornuto procedit belua rostro,
Quam dives nostris Hndia misit oris.
Sed licet inmani pugnet proboscide barrus
Spondeat et saevis dentibus interitum,
Fert tamen et domitus residentis iussa magistri,
Quoque velit monitor, cogitur ire ferus.
Vis humana potest rabiem mutare ferinam :
Ecce hominem parvum belua magna timet.

5

10

196

IB V 144.
M. 1080.

Aliter

B. IV 320.
Monstrorum princeps elepbans proboscide saevus
Horret mole nigra, dente micat niveo.
Sed vario fugienda malo cum belua gliscat,
Est tamen expertis mors pretiosa feri.

5

CODICIS SALMASIANI.

[161]

Nam quae conspiciamus montani roboris ossa,
Iumanis veniunt usibus apta satis.
Consulibus sceptrum, mensis decus, arma tablistis,
Discolor et tabulae calculus inde datur.
Haec est humanae semper mutatio sortis :
Fit moriens ludus, qui fuit ante pavor.

10

197

B. III 15.
M. 891.

De circensibus

B. IV 320.

Circus imago poli, formam cui docta vetustas
Condidit et numeros limitis aetherei.
Nam duodenigenas ostendunt ostia menses
Quaeque ineat cursim aureus astra iubar.

5

p. 101

Tempora cornipedes referunt, elemeata colores ;
Auriga, ut Phoebus, quattuor aptat equos.
Cardinibus propriis includunt septa quadrigas,
Ianus vexillum quas iubet ire levans.

10

Ast ubi panduntur funduntque repagula currus
Vnus et ante omnes cogitat ire prius,
Metarum tendunt circumdare cursibus orbes ;
Namque axes gemini ortum obitumque docent.

15

Iamque his Euripus quasi magnum interiacet aequor,
Et medius centri summus obliscus adest.

CARMNA

20

Septem etiam gyri claudunt certamina palmae,
 Quot caelum stringunt cingula sorte pari.
 Lunae biga datur semper Solique quadriga,
 Castoribus simpli rite dicantur equi.
 Divinis constant nostra spectacula rebus,
 Gratia magna quibus crevit honore deum.

198

Verba Achillis in parthenone, cum tubam Diomedea audisset

M. 695.
B. IV 322.
 Vana velut caetae surgens formido parenti
 Femineos iuvenem iussit me sumere cultus
 Et celare virum falso per tegmina sexu. 5
 Vnde ego lanificas temptavi inglorius artes
 Virgineisque toris carpenda ad vellera inhaesi.
 Nunc autem proprium servans natura vigorem
 Conpellit fluxos umeris depellere amictus.
 Dum nos bella vocant rauco clangore tubarum, 10
 Mens quatitur saevusque movet praecordia Mavors.
 Rumpe moras omnes, fervens in praelia virtus,
 Nec fuerit latuisse meum! si classica temno,
p. 102
 Dilexi latebras, neque culpa est ulla parentis. 15
 Nam cum respicio quo sim de semine cretus
 Semiferique animo recolo praecepta magistri,
 Nec puerum decuit muliebri pectora peplo
 Induere et teneram gressu simulare puellam.

CODICIS SALMASIANI.

[163]

Nunc igitur crescens annis sapientior aetas	20
Devovit Marti tenuit quae corda Cupido,	
Belligerumque deum cum mens tum membra secuntur.	
Stamina linquentes currant ad spicula palmae	
Terrificumque caput praefixa casside mitram	
Pellat, tecta gravi decorentur tempora ferro,	25
Arma tegant nostrum potius quam suppara corpus.	
A telis ad tela decet transire iuventam	
Atque hostes gladio quam lanas fundere fuso.	
Tenuia loricae cedant multicia forti	
Splendeat et raptus proiecto pectine mucro ;	30
Contentis radiis onerentur brachia pilis,	
Clausula diu thalamo reddamus pectora campo.	
Praesumit certam virtus sibi conscia palmam	
Ac dubios gaudet perferre interrita casus.	
Nil metuit, qui magna cupit. constantia mentis	35
Fata domat, nec iam potis est Fortuna nocere	
Securio mortis, cui non sunt bella timori.	
Fortibus una viris parilisque per omnia sors est,	
Aut palmae aut leti pugnando acquirere laudem.	
Cernere iam videor, quanta mercede cruoris	40
Constabit raptus Paridi crimenque iacenti,	
Obvia cristatus cum sparserit agmina vertex	
Et solo aspectu claudentur Pergama nostro ;	
<i>p. 103</i>	
Cumque novus visos bellator fudero Teucros,	45

CARMINA

[164]

Multa trahet Xanthi Troiana cadavera gurgis
Maioremque feret cultorum sanguine cursum.
Sed mihi quis referat : ‘Tu, quem praesaga creatrix
Subducens fati alieni schemate sexus
Ad Lycomedeos fecit transire penates
Depositumque suum maluit committere blandis
Virginibus, ne, te rapiat si Martius ardor,
Orbatam crucies invisio funere matrem :
Vadis in arma ferox thalamum natumque relinquens
Nec venit in mentem, quantum mereatur amorem,
Quae te prima virum conlato pectore fecit ?
Is ad bella libens, ubi quaeritur alea mortis,
Nec spondet certam tristis Bellona salutem !’
Sed Danais comes esse placet sociumque pericli
Pro famae titulis meliori adiungere causae.
‘Scilicet ut coniunx viduo reddatur Atridi,
Procumbat vilis Teucrorum victima Achilles ?’
Aufer, iners monitor, turpis fomenta medellae
Meque sine proprio sectari praelia sensu.
Non ita me genitor praeclarus nomine Peleus
Aut dilecta Iovi fudit Thetis alma sub auras,
Degener ut lateam primaevo in flore iuventae
Maior et ignavo tantum mihi torpeat aetas
Abstrudamque toris iam debita pectora castris,

CODICIS SALMASIAN1.

Cum manus Argivum ultricia iuret in arma.	70
Denique cum promptum ruat in certamina vulgus, Solutus ego in cunctis infami carcere clausus Subducatur pugnae? quanto tolerabo pudore	
<i>p. 104</i>	
Me non ferre pedem, quo fert Thersites, in omni Parte miser, forma brevior menteque fugaci? Absit ab ingenio ac viribus Aeacidarum, Vt dubitem pro laude mori metuamque supremum Quem dat Parca diem. mihi nam lux amplior illa est, Quae virtute cluit, quae nescit claustra sepulcri.	75
Namque hominis semper meritorum lege perenni, Quam breviat fatum, propagat gloria vitam. Ergo animus fidens in Dardana saeviat arma Nec mihi iam gemini dilectus pigneris obstat :	80
Deidamiam Pyrrhumque meos nunc Scyros habebit Visuros nostrum reditum celebremque triumphum. Me pudor hortatur rapere in certamina gressus ; Ferre potest, quaecumque †labans successibus aetas Exigit. observans matris praecepta verendae	85
Induxi molles habitus velut edita virgo ; Lusimus et tactis modulantes carmina chordis. Virtuti adsurgat, fuerat quaecumque, voluptas ; Succedat ferrum citharae. quod nutrit amores, Depensum est Veneri ; reddamus cetera Marti.	90

VESPAE

189

CODICIS SALMASIANI.

[167]

Aurea coeperunt sub te quoque saecula farre.	
Denique si Cereris non tu pia dona dedisses,	25
Roderet adsidue cocus iste sub ilice glandes.	
Nempe opus est cunctis panis, quem nemo recusat ;	
Quo sine quas possunt mortales ponere cenas ?	
Qui vires tribuit, qui primum poscitur, hic est,	
Quem serit agricola, quem maximus educat aether.	30
Hunc pater Aeneas Troianis vexit ab oris,	
Nil sine quo tua iura valent, ingrata, coquina.	
Provocor ut dicam : mihi panem tu, coce, temptas,	
Quem docuit notus Cerealis fingere panes	
Vrbe Placentinus, cunctas qui tradidit artes.	35
Pythagoras populo nescis quae suaserit olim ?	
Mandere ne vellent mixto cum sanguine carnes.	
‘Si iugulatis oves, quid erit quod vestiat ?’ inquit,	
‘Mactentur vituli : nec erit iam vomeris usus	
<i>p. 106</i>	40
Nec segetum fecunda dabit sua munera tellus’	
Set temere facio, si te, coce, conparo nobis,	
Cum possim, numen quodcumque potest superiorum.	
Iuppiter ipse tonat : tono, cum molo, sic ego pistor.	
Mars subigit bello multas cum sanguine gentes :	45
Pistor ego macto flavas sine sanguine messes.	
Tympana habet Cybele : sunt et mihi tympana cribri ;	
Thyrsitenens Satyros : facio et saturos ego plures ;	
Illum praecedunt Panes : facio mihi panes.	

CARMINA

[168]

Quidque etiam manibus nostris non dulce paratur ? 50
Nos facimns populo studiose coptoplacentas,
Nos adipata damus, nos grata canopica vobis,
Crustula nos lano ; sponsae mustacia mitto.
Noverunt omnes pistorum dulcia facta :
Noverunt multi crudelia facta cocorum. 55
Tu facis in tenebris miserum prandere Thyestem ;
Nescius ut Tereus cenet, facis, inprobe, natum ;
Tu facis, in lucis ut cantet tristis aedon
Maestaque sub tecto sua murmuret acta chelidon.
Talia si numquam feci nec talia suasi, 60
Ordine primus ero, dignus quem palma sequatur'
Conticuit pistor. coepit cocus ordine fari,
Ora niger studio, faciem mutante favilla :
'Si verbis pistor damnavit iura cocorum,
Illi ne credas aliquid, quia fingere novit, 65
Qui semper multis dicit se vendere fuhum,
Stat qui sub saxo quasi Sisyphus atque laborat,
Denique qui tantum de melle et polline fingit
Has quas iactat opes. nobis quae copia, dicam.
Silva feras tribuit, pisces mare et aura volucres, 70
Dat vinum Bromius, Pallas mihi praestat olivam,
Datque sues Calydonia et saepe ego condio dammas,
Saepe etiam perdix iacet et Iunonius ales,
Gemmatam pinnis solitus producere caudam..

CODICIS SALMASIANI.

[169]

Certe quem extollit, quem laudat saepius ille,	75
Ille tuus panis sine nobis, crede, placere	
Solus non poterit, nec si sit melleus ipse.	
Quis me non laudet sternentem pisce patellas,	
Cum positus madeat deceptus ab aequore rombus?	
Sed similem superis ego me magis esse docebo.	80
Est Bromio Pentheus : est et mihi de bove Pentheus.	
Vritur Alcides flammis : conburor ad ollas.	
Sicut Neptuno, fervent in caccabo fluctus.	
Novit Apollo suas studiose tangere chordas :	
Et mihi per digitos texuntur quam bene chordae!	85
Exseco sic gallos, quasi A Berecyntia Gallos.	
Partes quisque suas tollit, qui cenat aput me.	
Vngellam Oedippi, sycotum pono Promethei,	
Pentheo pono caput, ficatum do Tityoni ;	
Solus aqualiculum reddi sibi Tantalus orat.	90
Cervinam Actaeon tollit, Meleager aprinam,	
Agninam Pelias, taurinam lingulus Ajax.	
Orpheu, tu tollis chordas ; Leandre, lacertos ;	
Me sterilem Niobe, linguam Philomela rogant me.	

CARMINA

[170]

Pluma Philoctetae servit, rogat Icarus alas ;
Bubula Passiphae, Europe bubula poscit.
Auratam Danaae, cygnum bene condio Ledaе.
Iam finem pugnae faciat sententia nobis.'

95

p. 103

Vtque cocus pressit vocem, sic Mulciber inquit :
'Es, coce, suavis homo ; dulcis sed tu queque, pistor.
Aequales dimitto deus, qui vos bene novi.
Consentite (probis sine rixa vivere dulce est),
Ne frigus faciam, si me subduxero vobis'

100

200

Pervigilium Veneris

B. M.

Sunt vero versus XXII

B. I V 292.

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet !
Ver novum, ver iam canorum ; vere natus orbis est,

CODICIS SALMASIANI.

Vere concordant amores, vere nubunt alites, Et nemus comam resolvit de maritis imbribus. Cras amorum copulatrix inter umbras arborum Implicat casas virentis de flagello myrteo, Cras Dione iura dicit fulta sublimi throno.	5
Crasametquinumquamamavitquiqueamavit crasamet ! Ipsa gemmis purpurantem pingit annum floridis, Ipsa surgentes papillas de Favoni spiritn Vrget in nodos patentes ; ipsa roris lucidi, Noctis aura quem relinquit, spargit umentis aquas.	10
Gutta praeceps orbe parvo sustinet casus suos Et micant lacrimae trementes de caduco pondere. En pudorem florulentae prodiderunt purpurae ! Vmor ille, quem serenis astra rorant noctibus, Mane virgineas papillas solvit †umentis peplo.	15
Ipsa iussit, mane totae virgines nubant rosae : Facta Cypridis de cruore deque Amoris osculis Deque gemmis deque flammis deque solis purpuris Cras ruborem, qui latebat veste tectus ignea,	20

CARMINA

Vnico marita voto non pudebit solvere.	
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet !	25
Ipsa Nymphas diva luco iussit ire myrteo :	
‘Ite, Nymphae, posuit arma, feriatuſ est Amor.’	
It puer comes puellis ; nec tamen credi poteſt,	
Esſe Amorem feriatum, ſi ſagittas exuit.	
‘Iuſſuſ eſt inermis ire, nuduſ ire iuſſuſ eſt,	30
Neu quid arcu neu ſagitta neu quid igne laederet.’	
Sed tamen, Nymphae, cavete, quod Cupido pulcher eſt :	
Totuſ eſt in armis idem quando nuduſ eſt Amor.	
Craſ amet qui numquam amavit quique amavit craſ amet !	
Conpari Venus pudore mittit ad te virgineſ :	35
<i>p. 10</i>	
‘Vna reſ eſt quam rogamuſ : cede, virgo Delia,	
Vt nemuſ ſit incruentum de feriniſ ſtragibuſ.	
Ipſa vellet te rogare, ſi pudicam flecteret,	
Ipſa vellet ut venireſ, ſi deceret virginem.	40
Iam tribuſ choroſ videreſ feriantiſ noctibuſ	
Congregeſ inter catervuſ ire per ſaltuſ tuoſ	
Floreuſ inter coronaſ, myrteuſ inter caſaſ.	
Nec Cereſ nec Bacchuſ abuſuſ nec poetaruſ deuſ.	

CODICIS SALMASAN1.

[173]

Detinenda tota nox est, perviglanda canticis. 45
Regnet in silvis Dione; tu recede, Delia'
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Iussit Hyblaeis tribunal stare diva floribus :
Praeses ipsa iura dicet, adsidebunt Gratiae.
Hybla, totos funde flores, quidquid annus adtulit! 50
Hybla, florum subde vestem, quantus Ennae campus est,
Vt recentibus virentes ducat umbras floribus!
Ruris hic erunt puellae vel puellae montium
Quaeque silvas quaeque lucos quaeque fontes incolunt.
Iussit omnes adsidere pueri mater alitis, 55
Iussit et nudo puellas nil Amori credere.
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Cras erit, cum primus Aether copulavit nuptias.
Vt pater totum crearet vernis annum nubibus,
In sinum maritus imber fluxit almae coniugis, 60
Vnde fetus mixtus omnis aleret magno corpore.
Tunc cruore de superno spumeo pontus globo
Caerulas inter catervas inter et bipedes equos
Fecit undantem Dionen †de maritis imbribus.

CARMNA

Crasamet qui numquam amavit quique amavit cras amet !	65
Ipsa venas atque mentem permeanti spiritu	
Intus occultis gubernat procreatrix viribus,	
<i>n. 177</i>	
Perque caelum perque terras perque pontum subditum	
Pervium sui tenorem seminali tramite	70
Inbuit iussitque mundum nosse nascendi vias.	
Crasamet quinumquam amavitquiqueamavitcrasamet !	
Ipsa Troianos penates in Latinos transtulit,	
Ipsa Laurentem puellam coniugem nato dedit,	
Moxque Marti de sacello dat pudicam virginem ;	75
Romuleas ipsa fecit cum Sabinis nuptias,	
Vnde Ramnes et Quirites, unde prolem posterum,	
Romuli gentem, crearet et nepotem Caesarem.	
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet !	
Rura fecundat voluptas, rura Venerem sentiunt ;	80
Ipsae Amor puer Dionae rure natus dicitur.	
Ipsae ager cum parturiret, ipsa suscepit sinu,	
Ipsa florum delicatis educavit osculis.	
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet !	
Ecce iam subter genestas explicant tauri latus,	85
Quisque tutus quo tenetur coniugali foedere.	
Subter umbras cum maritis ecce balantum greges	

CODICIS SALMASIANI.

[175]

Et canoras non tacere diva iussit alites.
Iam loquaces ore rauco stagna cgni perstrepunt,
Adsonat Terei puella subter umbram populi, 90
Vt putes motus amoris ore dici musico
Et neges queri sororem de marito barbaro.
Illa cantat, nos tacemus. quando ver venit meum?
Quando faciam ꝑuti cbhelidon, ut tacere desinam? p.
Perdidi Musam tacendo nec me Phoebus respicit. 95
Sic Amyclas cum tacerent perdidit silentium.
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

201

B. I 91.

M. 632.

De hetide

B. IV 331.

Pande manum, genetrix; totus tingatur Achilles!

Tu facies natum mortis habere locum.

5

202

B. III 52.

M. 928.

De lueo amoeno

B. IV 331.

Hic, Cytherea, tuo poteris cum Marte iacere :

Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbris.

5

CARMNA

203

*B. III 27.**M. 383.*

LVXORII

B. IV 331.

In Anclas ; in saluatorium domini regis

Hildirici regis fulget mirabile factum

Arte opere ingenio divitiis pretio.

5

Hinc radios sol ipse capit, quos huc dare possit :

Altera marmoribus creditur esse dies.

Hic sine nube solum, †nix iuncta et sparsa putatur ;

Dum steterint, credas mergere posse pedes.

204

*B. V 201.**M. 1133.*

De Servando medico

B. IV 332.

Servandum spurcum medicum nostrumque medeum,

Qui se Tartareo missum de carcere finxit,

5

Auctoritate tumens Orci, cui corpora mittit

Inperitus iners, haustu terrae repetendus !

Cum staret in medio, mox illi voce superba

Burdonum ductor (paleas nam forte gerebat)

‘Servande infamis, Servande abule, pestis’

10

Aibat, ‘Servande canis, servande catenis,

O Servande meis semper servande flagellis,

CODICIS SALMASIAN1.

[177]

Servande in parte misera nabras tanos aesis
Vitivalas valmam vitiduis tanda vitritam
Capia feis' : gibatus enim transire volebat.

15

205

B. V 205.

M. 1134.

De castellano

B. IV 332.

Castellane sorex cluacae, pressura tuorum
Horrida, caeca fames! cenum tibi bullit in ore, .
Putredo et cancer trivit dentesque malasque.
Accipe, nariputens oris latrina, Philippe :
Lividus in rubro color est tibi, cepula, vultu,
Obscenitas frontem mortis sulcavit aratro,
Fistula sunt oculi, polypus de naribus horret
Et Manes patitur putido sub coniuge coniunx,
Ac viduam simul [...] facit fortuna suorum.
Qua te cumque moves, os culum porrigis ultro ;
Nam turpe est fetore gravi, si forte loquaris ;
Si taceas, fissis secessum naribus efflas.
Lasanus es plenus, †guttur fusorius est tibi grandis.

5

10

15

CARMINA

206

B. V 200.
M. 1129.

De Perpetuo

B. IV 333.
 Parce, rapa, epulis vehemens, Perpetue, glutto
 Mensarumque vorax, omnis cui †cicula cessit,
 Dulci qui maragas furto subducis ofellas.

5

207

B. V 202.
M. 11131.

De Crescituro

B. IV 333.
 Crescituro, ferox ne quid tibi dorsa flagellis
 Conscindat coniunx, iunctis tu pedibus astas.

5

208

B. V 201.
M. 1130.

De Tautano

B. IV 333.
 Tautane, infamem nulla quem coniuge captum
 Spiritus inmundus subito praecordia torsit,
 Vendere mancipium pulcrum commune theatro

5

209

B. V 203.
M. 1132.

De Abcare servo dominico

B. IV 354.

Regius est Abcar servus, †palus hispidus ursus
Rana nanus strobilus palmus zeloceca cylindrus.

5

CODCIS SALMASIANI.

[179]

Piperis exigui formam vix corpore comples.
Pulicis e corio vestit te gunna profusa.
Ad maratros dabitur grandis formica caballus.
p. 114
Pulveris ut pilula brevis es, ut glomus hic erras.
Ast ubi dormieris, caveat castissima coniunx,
Erres ne subito mistus sub nocte tomento.
Lendis forma tibi, statu non transilis ova,
Aequalis pipcri, par est tibi forma cumini,
Fasciarii pondus, longi pars summa telonis.
Sic sepiam pelagus crispanti vertice gestat,
Sic niger inpellit pilulas de stercore inzar
Araneosque leves digitis pendens in stamine bulla.

10

15

210

FELICIS

viri clarissimi

B. III 3.

M. 291.

De thermis Alianarum

B. IV 3E1.

Hic ubi conspicuis radiant nunc signa metallis
Et nitido clarum marmore fulget opus,
Arida pulvereo squalebat cespite tellus
Litoreique soli vilis arena fuit.
Pulcra sed inmenso qui duxit culmina caelo,
Ostendens pronis currere saxa iugis,
Publica rex populis Thrasamundus gaudia vovit,
Prospera continuans numine saecula suo.

5

10

CARMNA

[180]

Paruit imperiis mutato lymphæ sapore
Et dulcis fontes proluit unda novos.
Expavit subitas Vulcanus surgere thermas
Et trepida flammæ subdidit ipse manu.
01 1

15

211

EIVSDEM

B. III 35.
M. 22.

Aliter

B. IV 335.
Nobilis insultat Baiarum fabrica thermis
Et duplicat radios fontibus aucta dies.
Hoc uno rex fecit opus Thrasamundus in anno,
Inclita dans populis munera temporibus.
Hic senibus florens virtus renovatur anhelis,
Hic fessos artus viva lavacra foveant.
p. 115
Miscentur pariter sociis incendia lymphis
Et gelidos imbres proximus ignis habet.
Vtilis hic flamma est et nullos pascitur artus
Optaturque magis per nova vota calor.
Longior hic aegros morborum cura relinquit
Nec lavat in vitreis hic moriturus aquis.

5

10

15

212

EIVSDEM

II 36.
I. 23.

Aliter

B. IV 335.

Regia praeclaras erexit iussio moles,
Sensit et imperium calx lapis unda focus.

5

CODICIS SALMASIANI.

[181]

Inclusus Vulcanus aquis argentibus hic est
Et pacem liquidis fontibus ignis habet.
Cum lymphis gelidis extat concordia flammae
Ac stupet ardentes frigida nympa lacus.
Vritur hic semper gaudens neque laeditur hospes 10
Et vegetat medicus pectora fota vapor.
Mxima sed quisquis patitur fastidia solis
Aut gravibus madido corpore torpet aquis,
Hi Thrasamundiadis properet se tinguere thermis :
Protinus effugiet tristis uterque labor. 15

213

EIVSDEM

B. III 37.

M. 294.

Aliter

B. IV 36.

Publica qui celsis educit moenia tectis,
Hic pia rex populis Thbrasamundus vota dicavit, 5
Per quem cuncta suis consurgunt pulchra ruinis
Et nova transcendunt priscas fastigia sedes.
Hic quoque post sacram meritis altaribus aedem
Egregiasque aulas, quas grato erexit amore,
Condidit ingentes proprio sub nomine thermas. 10
Hic bonus inriguis decertat fontibus ignis,
Hic etiam ardentis nemo timet ora camii,
p. 116
Plurimus hic imber gelidas adcommodat undas,
Hic aestus levis est, hic nullum frigora torrent, 15
Hic geminata dies per candida marmora fulget.

CARMNA

214

EIVSDEM

*B. III 33.**M. 892.*

Aliter

B. IV 336.

Tranquillo, nymfae, deCurrite fluminis ortV ;	5
Huc, proba, flagranti sVccedite, numina, FoebO,	
Rupibus ex celsis ubi Nunc fastigia surgunT	
Aequanturque polo toTis praecelsa lavacrA	
Sedibus. hic magnis exArdent marmora signiS,	
Ardua sublimes praevIncunt culmina termaE,	10
Muneraque eximius taNti dat liminis auctoR	
Vnica continuae praeNoscens praemia famaE.	
Non hic flamma nocet. vOtum dinoscite carmeN,	
Discite vel quanto viVat sub gurgite lymphA.	
Vandalicum hic renovAt caro de semine nomeN,	15
Sub cuius titulo meriTis stat gratia factiS.	

215

*IB. V 182.**M. I112.*

In Ancias

B. IV 337.

Vandalirice potens, gemini diadematis bheres,	
Ornasti proprinm per facta ingentia nomen.	5

CODICIS SALMASIANI.

Belligeras acies domuit Theodosius ultor,
Captivas facili reddens certamine gentes.
Adversos placidis subiecit Honorius armis,
Cuius prosperitas melior fortissima fecit.
Ampla Valentiniani virtus cognita mundo 10
Hostibus addictis ostenditur arce nepotis.

216

B. III 156
M. 940.

Postulatio muneris

p.211
B. IV 37.
Sic tibi florentes aequaevo germine nati 5
Indolis aetheriae sidera celsa petant,
p.212
Sic priscos vincant atavos clarosque parentes
Exuperent meritis saeclaue longa gerant,
Sic subolis numerum transcendat turba nepotum 10
Nobilibusque iuges gaudia tanta toris :
Ne sterilem praestes indigno munere Musam,
Vtque soles, largus carmina nostra fove,
Imperiis ut nostra tuis servire Thalia
Possit et in melius personet icta chelys! 15

217

B. III 253.
M. 183.

Epistula. Amans amanti

p. 116
B. IV 338.
Candida sidereis ardescunt lumina flammis, 5
Fundunt colla rosas et cedit crinibus aurum,

CARMINA

Mollia purpureum †depromunt ora ruborem	
<i>p. 777</i>	
Lacteaque admixtus sublimat pectora sanguis,	10
Ac totus tibi servit honos formaque dearum	
Funlges et Venerem caelesti corpore vincis.	
Argento stat facta manus digitisque tenellis	
Serica flā trahens pretioso in stamine ludis.	15
Planta decens nescit modicos calcare lapillos	
Et dura laedi scelus est vestigia terra ;	
Ipsa tuos cum ferre velis per lilia gressus	
Nullos interimis leviori pondere flores.	20
Guttura nunc aliae magnisve monilibus ornent	
Aut gemmas aptent capiti : tu sola placere	
Vel spoliata potes. nulli laudabile totum est :	
In te cuncta probat, si quisquam cernere possit.	25
Sirenum cantus et dulcia plectra Thaliae	
Ad vocem tacuisse rear, qua mella propagas	
Dulcia et in miseros telum iacularis amoris.	
Langueo deficio marcesco punior uror	25
Aestuo suspiro pereor debellor anhelor,	
Et grave vulnus alicui nullo sanabile ferro.	

CODICIS SALMASIANI.

[185]

Sed tua labra meo saevum de corde dolorem
Depellant morbumque animae medicaminis huius
Cura fuget, ne tanta putres violentia nervos
Dissecet atque tuae moriar pro crimine causae.
Sed si hoc grande putas, saltem concede precanti,
Vt iam defunctum niveis ambire lacertis
Digneris vitamque mihi post fata reducas. V

30

218

B.III27. M.379.

B. IV 96.

Bucoh. Petron.

PETRONII

De malis aureis amator ab amata missis

Aurea mala mihi, dulcis mea Martia, mittis,
Mittis et hirsutae munera castaneae.

5

p.778

Omnia grata putem ; sed si magis ipsa venires,
Ornares donum, pulcra puella, tuum.

Tu licet adportes stringentia mala palatum,
Tristia mandenti est melleus ore sapor.

10

At si dissimulas, multum mihi cara, venire,
Oscula cum pomis mitte : vorabo libens.

CARMINA

219

B. I 12.
M. 246.

De Narcisso

B. IV 340.
 Se Narcissus amat captus lenonibus undis.
 Cui si tollis aquas, non est ubi saeviat ignis.

5

220

B. II 11 et V 93.
M. 706.

De Perdicca

B. IV 310.
 Eximius Perdicca fuit, qui corpore eburno
 Fulgebat roseisque genis, cui lumina blanda
 Fundebant flammis, crocei per colla capilli
 Pendebant variosque dabant sibi saepe colores.
 Fulvus poples erat, nitidus pes. omnia rident,
 Quidquid habet iuvenis. solus vincebat Adonem.

5

221

IB. I 28.
M. 586.

De Cupidine

B. IV 340.
 Sol calet igne meo. flagrat Neptunus in undis.
 Pensa dedi Alcidae. Bacchum servire coegi,
 Quamvis 'Liber' erat. feci mugire Tonantem

5

222

B. II 183.

M. 835.

De libris Vergili ab asino comestis

Carminis liaci libros consumpsit asellus.

O fatum Troiae! aut ecus aut asinus!

223

B. I 176.

CORONATI

M. 549.

B. IV 186.

viri clarissimi

Locus Vergilianus :

Vivo equidem vitamque extrema per oni duco'

sunt vero versus XXIII

Aspera diverso lassatur vita dolore

Et morti vicinus eo vivitque dolori

5

Aegra salus. nostras cruciant dum flamina mentes,

Vitae flatus abit. quantos post Pergama casus

(Vidit enim praeclara manus), quos saepe dolores

Pertulit atque iterum quas sensit Troia ruinas!

Plus cecidit post fata Phrygum : nunc ipsa cremata est

10

In natis incensa suis recidivaque morti

CARMINA

Iuncta est et casum †meruit miseranda †maritum.
 Traditur infestis semper nova nupta procellis
 Et flammās habet ipsa suas taedasque ministrat
 Sola sibi. non †lucis eget, non ignibus umquam : 15
 De facibus micat ipsa suis lumenque nigellum
 Possidet infelix semper. quas aequoris iras,
 Quas caeli terraeque lues miserabile vulgus
 Pertulit, errantes saevis Tritonis in undis!
 Atque domus mihi pontus erat Phrygiique penates 20
 Et quasi iam pirata fui, lacrimisque profusis
 Inter aquas †siccabat homo nostrasque proferto
 Fluctibus addebant; fluctus crescebat in astra,
 Et mihi naufragium nostri fecere liquores.

223a

Iam mulier sibi nauta fuit, iam Virginis astrum
 Vidit virgo, potens fortes torquere rudentes
 Et remis aptare manus; curaue vigente
 Nocte vigil fuerat. non norat femina somnum;
 Sideribus iam docta poli (labor ipse magistram 5
 Fecerat astrorum) norat venientia fata.
 Non ver tranquillum fuerat, non mollior aestas;
 Sideribus tempus, requiem non denique uorat.

224

M. 925.

De electione coniugii

B. IV 341.

Moribus et vultu coniunx quaeratur habenda.

Horrida nam facies nullo celatur ab auro.

p.120

5

Si quis erit sponsus, talem qui ducat, avarus,

Horret et ipse suam : feditas dissolvit amorem.

Sequitur illa calens, dorsum dabit ille calenti ;

Cogetur fervore suo clunem submittere asello,

10

Concubitu turpi monstrum paritura biforme,

Quem mater ipsa suum timeat contingere natum.

Discite, formosas aurum superare puellas.

225

B V 154.

. 1088.

De esiciata

B. IV 341.

Amisit proprias vacuato corpore carnes

Accepitque novas. dedit ac tulit et grave lucrum

5

Perdendo acquirit. damno bene crevit in illo.

CARMINA

226

CORONATI

M. 550.

viri clarissimi

B. IV 342.

Aliter unde upra

Mortua fit praedo ; pullorum turgida membris
Ex aliis crescit nec sese repperit in se.

227

DONATI

. V 156.
M. 552

De ovata

B. IV 342.

Ovorum copiosa phalanx in ventre tumentis
Conditur et membris crescit gallina repletis.
Mortua concepit, quantum nec viva creavit.

5

228

CORONATI

B. I 177. V 157.
M. 551.

viri clarissimi

B. IV 342.

Vnde supra

Medeam fertur natos Progenque necasse :
Iaec natis atavisque simul vel caede sororum
Crescit ; plus moriens sumpsit de prole tumorem.

5

229

B. V 1583.
M. 1089.

De pressa

B. IV 342.
Turgida sum moriens sollertique arte defixa.
Crescens decresco, nomine pressa vocor.

5

230

B. V 159.

M. 100.

De mistu asso

B. V 342.

Perna, lepus, turtur, perdix, Iunonius ales,

Agnus, porcellus iunguntur, candidus anser.

5

Aethera quod pontusque, altrix quod terra creavit,

Cernimus esciferum paulatim sumere ventrem.

I 4

B. V 160.

M. 1091.

10

De pastillo coceti

B. IV 34.

Blandum mellis opus sollerti fingitur arte.

Faucibus hoc dulce est, dentibus interitus.

232

SENECAE

B. III 95.

M. 131.

De qualitate temporis

. IV 55.

Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,

Omnia sede movet, nil sinit esse diu.

5

Flumina deficiunt, profugum mare litora siccant,

Subsidunt montes et iuga celsa ruunt.
Quid tam parva loquor? moles pulcherrima caeli
Ardebit flammis tota repente suis.
Omnia mors poscit. lex est, non poena, perire :
Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

10

CARMINA

233

†CAESARIS

*B. I1 230.**M. 554.*

De libris Lucani

B. IV 102.

Mantua, da veniam, fama sacrata perenni :

Sit fas Thessaliam post Simoenta legi.

5

0

234

PEnTADI

*B. III 105.**M. 251.*

De fortuna

B. IV 343.

Res eadem adsidue momento volvitur uno

Atque redit dispar res eadem adsidue.

5

Vindice functa manu Progne pia dicta sorori,

Impia sed nato vindice functa manu.

Carmine nisa suo Colchis fuit ulta maritum,

Sed scelerata fuit carmine nisa suo.

Coniugis Eurydice precibus remeabat ad auras :

10

Rursus abit vitio coniugis Eurydice.

Sanguine poma rubent Thisbae nece tincta repente :

Candida quae fuerant, sanguine poma rubent.

Daedalus arte sua fugit Minoia regna :

Amisit natum Daedalus arte sua.
p. 122

15

Munere Palladio laeti qua nocte fuere,
 Hac periere Phryges munere Palladio.
 Nate, quod alter ades caelo, sunt gaudia Ledaë;
 Sed maeret mater, nate, quod alter ades. 20
 Hostia †saepe fuit diri Busiridis hospes,
 Busirisque aris hostia †saepe fuit.
 Theseus Hippolyto vitam per vota rogavit,,
 Optavit mortem Theseus Hippolyto.
 Stipite fatifero iuste quae fvatribus usa est, 25
 Mater saeva fuit stipite fatifero.
 Solarelictatorisflevisti [in]litore,Gnosis;
 Laetatur caelo sola relictā toris.
 Aurea lana fuit, Phrixum quae per mare vexit;
 Helle qua lapsa est, aurea lana fuit. 30
 Tantalus est numero natorum facta superba,
 Natorum adfficta Tantalus est numero.
 Pelias hasta fuit, vulnus grave quae dedit hosti;
 Hoc quae sanavit, Pelias hasta fuit.
 Per mare iacta ratis pleno subit ostia velo, 35
 In portu mersa est per mare iacta ratis.
 Lux cito summa datur natusque extinguitur infans
 Atque animae prima lux cito summa datur.

CARMINA

[194]

Sunt mala laetitiae diversa lege creata,
Iuncta autem adsidue sunt mala laetitiae.

40

235

EIVSDEM

B. V 69.

M. 252.

De adventu veris

B. IV 344.

Sentio fugit hiems ; Zephyrisque ani,antibus orbem
Iam tepet Euris aquis. sentio, fugit hiems.
Parturit omnis ager, persentit terra calores
Germinibusque novis parturit omnis ager.

5

.
Laeta virecta tument, foliis sese induit arbor,
Vallibus apricis laeta virerta tument.
Iam Philomela gemit modulis, ltyn impia mater
Oblatum mensis iam Philomela gemit.
Monte tumultus aquae properat per laevia saxa
Et late resonat monte tumultus aquae.
Floribus innumeris pingit sola flatus Eoi
Tempeaque exhalant floribus innumeris.
Per cava saxa sonat pecudum mugitibus Ebo
Bisque repulsa iugis per cava saxa sonat.
Vitea musta tument vicinas iuncta per ulmos ;
Fronde maritata vitea musta tument.
Nota tigilla linit iam garrula luce chelidon
Dum recolit nidos, nota tigilla linit.

10

15

20

CODICIS SALMASIANI.

[195]

Sub platano viridi iucundat somnus in umbra,
Sertaue texuntur sub platano viridi.
Tunc quoque dulce mori, tunc fila recurrere fuis,
Inter et amplexus tunc quoque dulce mori.

25

236

SENECAE

B. III 12.
M. 129.

De Corsica

B. IV 55.
Corsica Phocaico tellus habitata colono,
Corsica quae Graio nomine Cynos eras,
Corsica Sardinia brevior, porrectior Iva,
Corsica piscosis pervia fluminibus,
Corsica terribilis, cum primum incanduit aestas,
Saevior, ostendit cum ferus ora Canis :
Parce relegatis ; hoc est : iam parce solutis !
Vivorum cineri sit tua terra levis !
p. 124

5

10

237

EIVSDEM

B. III 13.
M. 130.

Item

B. IV 56.
Barbara praeruptis inclusa est Corsica saxis,
Horrida, desertis undique vasta locis.

5

CARMNA

Non poma autumnus, segetes non educat aestas
 Canaque Palladio munere bruma caret.
 Imbriferum nullo ver est laetabile fetu
 Nullaque in infausto nascitur herba solo.
 Non panis, non haustus aquae, non ultimus ignis;
 Hic sola haec duo sunt : exul et exilium.

10

238

B. V 14.
M. I026.

De die occiduo

B. IV 56.
 Iam nitidum tumidis Phoebus iubar intulit undis,
 Emeritam renovans Tethyos amne facem.
 Astra subit niveis Phoebe subvecta iuvcis,
 Mitis et aetherio labitur axe sopor.

5

238a

Adludunt pavidis tremulis conatibus agni
 Lacteolasque animas lacteus umor alit.

239

B. II 12.
M. 186.

Laus Xersis

B. IV 77.
 Xerses magnus adest. totus comitatur euntem
 Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum ?

5

CODICIS SALMASAN1.

[197]

Tellus iussa facit, caelum texere sagittae,
Abscondunt clarum Persica tela diem.
Classes fossus Athos intra sua viscera vidit,
Phryxae peditem ferre iubentur aquae.
Quis novus hic dominus terramque diemque fretumque
Permutat? certe sub Iove mundus erat.

10

240

B. I 30.
M. 588.

Cupido amans

B. IV 345.
Quis me fervor agit? nova sunt suspiria menti.
Anne aliquis deus est nostro vehementior arcu?
Quem mihi germanum fato fraudante creavit
p. 125
Diva parens? satis an mea spicula fusa per orbem
Vexavere polum laesusque in tempore mundus
Invenit poenam? sed si mea vulnera novi,
Hic meus est ignis; meus est, qui parcere nescit.
In furias ignesque trahor! licet orbe superno,
Iuppiter, exultes; undis, Neptune, tegaris;
Abdita poenarum te cingant Tartara, Pluton:
Inpositum rumpemus onus! volitabo per axem
Mundigerum caelique plagas pontique procellas
Vmbriferumque Chaos; pateant adamantina regna,
Torva venenatis cedat Bellona flagellis!
Poenam mundus amet, stupeat, vincatur, anhelet!
Instat saevus Amor fraudemque in vulnere quaerit!

5
10
15
20

CARMINA

241

B. M.

De rore

B. IV 346.

Cumque sereniflue sudat nox humida caelo,
 Mane rigent herbae vitreaque aspergine lucent
 Gramina et in emmis stabiles tenet aura liquores

5

22

*B. II 176.**M. 869*

Vnde supra

B. IV 183.

Temporibus laetis tristamur, maxime Caesar,
 Hoc uno : amissum (quod gemo) Vergilium.
 Et vetuit relegi, si tu patiere, libellos,
 In quibus Aenean condidit ore sacro.
 Roma rogat, precibusque isdem tibi supplicat orbis,
 Ne pereant flammis tot monumenta ducum.
 Anne iterum Troiam, sed maior, flamma cremabit ?
 Fac laudes Italum, fac tua gesta legi,
 Aeneidemque suam fac maior †Mincius ornet :
 Plus fatis possunt Caesaris ora dei.

5

10

243

B. V 175.

M. 1105.

De equis aeneis

B. IV 183.

Quae manus hos animavit equos ? quis in aere rigenti

Currere velle dedit et in aethere quaerere cursus ?

5

Spirant aérias involvere cursibus auras,

Arte citi sed mole graves, properante metallo.

244

B. I 175.

M. 1612.

Themas : Turne, in te suprema salus

Turne, spes Italum, custos fortissime regni,

Si properes ! muros arces civesque Latinos

Non solitis urguet Troianus viribus hostis.

5

Sed potiora premunt. Quem nunc (ignosce) fugavit,

Nec pugnae inferior nec belli (crede) relictor

Adserar. armatus timendo fulmine miles

Nec culpam nec crimen habet ; nam bella minatus

Nunc gerit Aeneas : reverendi fragor Olympi

10

Ex umbone tonat, caelestes concita flammas

Hasta iacit, oculis elatus ingerit ensis

Fulgura, progeniesque dei testata vigorem

Numinis antiqui spoliavit fulmine caelum

Et tulit arma Iovi. quod felix turba deorum

15

In saevos quondam potuit conferre Gigantes,

Aeneas nunc solus habet urbisque ruinam

CARMINA

[200]

Saevo Marte parat, Italasque evertere tures
Non ariete gravi, non torti turbine saxi
Disponit, spernit belli tormenta magister ;
Et memor, exitio Troiam sic esse sepultam,
Iam faces, non tela iaci. scit quippe tyrannus,
Iliacas sine face domus stetisse per aevum.

20

p. 12

Heia age, curre, precor ; te mater rexque Latinus,
Turba senum, lacrimans Lavinia virgo requirit.

25

245 252

245

FLORI

De qualitate vitae

B. I 20.

M. 213.

B. IV 346 348.

Bacche, vitium repertor, plenus adsis vitibus,
Effluas dulcem liquorem comparandum nectari,
Conditumque fac vetustum, nec malignis venulis
Asperum ducat saporem versus usum in alterum.

5

246

B. III 114.

M. 214.

Omnis mulier intra pectus celat virus pestilens :
Dulce de labris locuntur, corde vivunt noxio.

247

M. 215.

B. I 17.

Sic Apollo, deinde Liber sic videtur ignifer :
Ambo sunt flammis creati prosatique ex ignibus ;
Ambo de donis calorem, vite et radio, conferunt ;
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.

5

248

M. 216.

B. II 265.

Quando ponebam novellas arbores mali et piri,
Cortici summae notavi nomen ardoris mei.
Nulla fuit exinde finis vel quies cupidinis :
Crescit arbor, gliscit ardor : animus implet litteras.
B. III 113.

5

249

M. 217.

Qui mali sunt, non fuere matris ab aluo mali,
Sed malos faciunt malorum falsa contubernia.
B. II 111.

250

M. 218.

‘Sperne mores transmarinos, mille habent ofucias.
Cive lomano per orbem nemo vivit rectius.
Quippe malim unum Catonem quam trecentos Socratas.’
Nemo non haec vera dicit : nemo non contra facit.

5

CARMINA

[202]

251

B. III 112.

M. 219.

Tam malum est habere nummos, non habere quam malum est.
Tam malum est audere semper, quam malum est semper pudor.
Tam malum est tacere multum, quam malum est multum loqui.
Tam malum est foris amica, quam malum est uxor domi.

5

252

B. III 115.

M. 220.

Consules fiunt quotannis et novi proconsules :
Solus aut rex aut poeta non quotannis nascitur.

253

REPOSIANI

B. I 72.

M. 559.

De concubitu Martis et Veneris

Discite securos non umquam credere amores.
Ipsa Venus, cui flamma potens, cui militat ardor,
Quae tuto posset custode Cupidine amare,
Quae docet et fraudes et amorum furta tuetur,
Nec sibi securas valuit praebere latebras.
Inprobe dure puer, crudelis crimine matris,
Pompam ducis, Amor, nullo satiate triumpho!
Quid conversa lovis laetaris fulmina semper?
Vt mage flammantes possis laudare sagittas,
Iunge puer teretes Veneris Martisque catenas,
Gestet amans Mavors titulos et vincula portet
Captivus, quem bella timent! utque ipse veharis,
Iam roseis fera colla iugis submittit amator;

5

10

15

CODICIS SAMASIANI.

[203]

Post vulnus, post bella potens Gradivus anhelat
 In castris modo tiro tuis, semperque timendus
 Te timet et sequitur qua ducunt vincla marita.
 Ite, precor, Musae; dum Mars, dum blanda Cythere
 Imis ducta trahunt suspiria crebra medullis 20
 Dumque intermixti captatur spiritus oris,
 Carmine doctiloquo Vulcani vincla parate,
 Quae Martem nectant Veneris nec brachia laedant
 Inter delicias roseo prope livida serto.
 Namque ferunt Paphien, Vulcani et Martis amorem, 25
 Inter adulterium vel iusti iura mariti
 Indice sub Phoebō captam gessisse catenas.
p.29
 Illa manu duros nexus tulit, illa mariti
 Ferrea vincla sui. quae vis fuit ista doloris? 30
 An fortem faciebat amor? quid, saeve, laboras?
 Cur nodos Veneri Cyclopia flamma paravit?
 De roseis conecte manus, Vulcane, catenis!
 Nec tu deinde liges, sed blandus vincla Cupido,
 Ne palmas duro †comodus vulnere laedat. 35
 Lucus erat Marti gratus post vulnera Adonis
 †Pictus amore deae, si Phoebi lumina desint
 Tutus adulterio, dignus quem Cypris amaret,
 Quem Byblis coleret, dignus quem Gratia †servet.
 Vilia non illo surgebant gramina luco, 40

CARMINA

Pingunt purpureos candentia lilia flores,
 Ornat terra nemus. nunc lucos vitis inumbrat,
 Nunc laurus nunc nyrtus. labent sua munera rami :
 Namque hic per frondes redolentia lilia pendent,
 Hic rosa cum violis, hic omnis gratia florum, 45
 Hic inter violas coma mollis laeta hyacintbi :
 Dignus amore locus, cui tot sint munera rerum.
 Non tamen in lucis aurum, non purpura fulget :
 Flos lectus, flos vincla toris, substramina flores ;
 Deliciis Veneris dives natura laborat. 50
 Texerat hic liquidos fontes non vilis arundo,
 Sed qua saeva puer conponat tela Cupido.
 Hunc solum Paphie puto lucum fecit amori,
 Hic Martem expectare solet. quid Gratia cessat,
 Quid Charites ? cur, saeve puer, non lilia nectis ? 55
 Tu lectum consterne rosis ! u sorta parato
 Et roseis crinem nodis subnecte decenter !
 Haec modo purpureum decerpens pollice florem
 Cum delibato suspiria ducat odore !
 Ast tibi blanda manus [flores] sub pectore condat ! 60
 Tu, ne purpurei laedat te spina roseti,
 Destructis teneras foliis constringe papillas !
 Sic decet in Veneris luco gaudere puellas,
 Vt tamen inlaesos Paphiae servetis amores.
 Vincula sic mixtis caute constringite ramis, 65

Ne diffusa ferat per frondes lumina Titan !	
His igitur lucis Paphie, dum praelia Mavors	
†Horrida, dum populos diro terrore fatigat,	
Ludebat teneris Bybli permixta puellis.	
Nunc varios cantu divum referebat amores	70
Inque modnum vocis nunc motus forte decentes	
Corpore laeta dabat, nunc miscens †denique plantas,	
Nunc alterna movens suspenso pollice crura,	
Molliter inflexo subnitens poplite sedit.	
Saepe comam pulcro collectam flore ligabat,	75
Ornans ambrosios divino pectine crines.	
Dum ludos sic blanda Venus, dum gaudia miscet,	
Dum flet, quod sero veniat sibi grata voluptas,	
Et dum suspenso solatia quaerit amor :	
Ecce furens post bella deus, post praelia victor	80
Victus amore venit. cur gestas ferrea tela ?	
Ne metuat Cypris, comptum decet ire rosetis.	
A, quotiens Paphie vultum mentita furentis	
Lumine converso serum incusavit amantem !	
<i>p. 431</i>	85
Verbera saepe dolens minitata est dulcia serto,	
Aut, ut forte magis succenso Marte placeret,	
Admovit teneris suspendens oscula labris,	
Nec totum effundens medio blanditur amore.	
Decidit aut posita est devictis lancea palmis	90
Et dum forte cadit, myrto retinente pependit.	
Ensem tolle, puer ! galeam tu, Gratia, solve !	
Solvite, Bybliades, praeduri pectora Maris !	

CARMNA

[206]

Haec laxet nodos, haec ferrea vincula temptet
Loricæque moras! vos scuta et tela tenete! 95
Nunc violas tractare decet. laetare, Cupido,
Terribilem divum tuo solo numine victum :
Pro telis lores, pro scuto myrtea sarta,
Et rosa forte loco est gladii, quem iure tremescunt.
Iverat ad lectum Mavors et pondere duro 100
Floribus incumbens totum turbarat honorem.
Ibat pulcra Venus vix presso pollice cauta,
Floreâ ne teneras violarent spicula plantas,
Et nunc innectens, ne rumpant oscula, crinem,
Nunc vestes fluitare sinens vix laxa retentat, 105
Cum nec tota latet nec totum nudat amorem.
Ille inter flores furtivo lumine tectus
Spectat hians Venerem totoque ardore tremescit.
Incubuit lecis Paphie. pro sancte Cupido,
Quam blandas voces, quae tunc ibi murmura fundunt! 110
Oscula permixtis quae tunc fixere labellis!
Quam bene consertis haeserunt artubus artus!
Stringebat Paphiae Mavors tunc pectora dextra
Et collo innexam ne laedant pondera laevam,
Lilia cum roseis supponit candida sertis. 115
Saepe levi cruris tactu conmovit amantem
In flammas, quas diva movet. iam languida fessos
Forte quies Martis tandem compresserat artus ;
Non tamen omnis amor, non omnis pectore cessit

CODICIS SALMASIANI.

[207]

Flamma dei, trahit in medio suspiria somno	120
Et Venerem totis pulmonibus ardor anhelat.	
Ipsa Venus tunc tunc calidis succensa venenis	
Vritur ardescens, nec somnia parta quieta.	
O quam blanda quies! o quam bene presserat artus	
Nudos forte sopor! niveis suffulta lacertis	125
Colla nitent, pectus gemino quasi sidere turget.	
Non omnis resupina iacet, sed corpore flexo	
Molliter et laterum qua se confinia iungunt.	
Martem respiciens deponit lumina somno,	
Sed gratiosa, decens. Pro lucis forte Cupido	130
Martis tela gerit; quae postquam singula [sumpsit,	
Loricam clypeum gladium galeaeque minacis	
Cristas, flore ligat. tunc hastae pondera temptat	
Miraturque suis tantum licuisse sagittis.	
Illum medium Phoebus radiis possederat orbem,	135
Iam tumidis calidum spatium libraverat horis.	
Flammantes retinebat equos. pro conscia facti	
Invida lux! Veneris qui nunc produntur amores	
Lumine, Phoebe, tuo! stant capti iudice tanto	
Mars Amor et Paphie, ramisque inserta tremescunt	140
Lumina, nec crimen possunt te teste negare.	
Viderat effusis Gradivum Phoebus habenis	
In gremio Paphiae spirantem incendia amoris.	
O rerum male tuta fides! o gaudia et ipsis	
Vix segura deis! quis non, cum Cypris amaret,	145

CARMNA

[208]

Praeside sub tanto tutum speraret amorem ?
Criminis exemplum si iam de numine habemus,
Quid speret mortalis amor ? qua vota ferenda ?
Quod numen poscat, quo sit securus, adulter ?
Cypris amat, nec tuta tamen. coupressit habenas 150
Phoebus et ad lucos tantummodo lumina vertit
Et sic pauca refert : 'nunc spargis tela, Cupido,
Nunc nunc, diva Venus, nati devicta sagittis
Das mihi solamen ; sub te securus amavi.
Fabula, non crimen, nostri dicentur amores' 155
Haec ait et dictis Vulcanum instigat amaris :
'Dic ubi sit Cytherea decens, secure marite !
Te expectat lacrimans, tibi castum servat amorem ?
Vel si forte tuae Veneris fera crimina nescis,
Quaere simul Martem, cui tu modo tela parasti.' 160
Dixit et infuso radiabat lumine lucos
Inque fidem sceleris totos demiserat ignes.
Haeserat Ignipotens stupefactus crimine tanto.
Iam quasi torpescens (vix sufficit ira dolori)
Ore fremit maestusque dolum gemit, ultima pulsans 165
Ilia et indignans suspiria pressa fatigat.
Antra furens Aetnaea petit. vix iusserat : omnes
Incubuere mnus, multum dolor addidit arti.
Quam cito cuncta gerunt ars numen flamma maritus
Ira dolor ! nam vix causam tunc forte iubendo 170
Dixerat, et vindex coniunx iam vincla ferebat.
Pervenit ad lucos, non ipsi visus Amori,

CODICIS SALMASIANI.

[209]

Non Chariti : totas arti mandaverat iras.
Vincula tunc manibus suspenso molliter ictu
Inligat et teneris conectit brachia palmis. 175
Excutitur somno Mavors et pulcra Cythere.
Posset Gradivus validos dirumpere nexus,
Sed retinebat amor, Veneris ne brachia laedat.
Tunc tu sub galea, tunc inter tela latebas,
Saeve Cupido, timens. stat Mavors lumine torvo 180
Atque indignatur, quod sit deprensus adulter.
At Paphie conversa dolet non crimina facti,
Sed quae sit vindicta sibi. dum singula volvens
Cogitat, hanc poenam sentit, si Phoebeus amaret.
Iamque dolos properans decorabat cornua tauri, 185
Passiphaeae crimen mixtique cupidinis iram.

254

FLAVII FELICIS

B. d Lux. 6.
M. 95.

viri clarissimi

B. IV 356.

**Postulatio honoris aputc Victorinianum
virum inlustrem et primiscriniarium**

Sunt versus XXXII

Aspera dum quaterent humanas praelia mentes
Aut raperet vastum nigra procella fretum, 5

CARMINA

[210]

Cum dubiis fortuna suis penderet habenis
 Torqueretque vagus stolidi corda metus,
 Anxia Pboebei sanabant pectora templis
 Et sacros tripodas nosse salubre fuit.
p. 135 10
 Nunc etiam saevis agitat quos cura periclis
 Atque inopi vexat dura labore fames,
 Altera Parnasi currunt ad numina montis
 Castalioque lacu viscera maesta foveant.
 Te nudi tristesque rogant, tibi flebile plangit 15
 Auxilium poscens paupera turba tuum.
 Tu mihi numen eis, Phoebeo munere plenus
 Qui potes infirmos morte levare manu.
 Erige languetem, morbos depelle meroris
 Et miserum melior factus Apollo iuva, 20
 Quaeque meos domus est proavos miserata patremque,
 Haec eadem natis praemia nota ferat.
 Non ego litigeros cupio cognoscere fasces,
 Nec mihi reddantur iura superba precor ;
 Triste forum nolo, vexant quod praelia pacis 25
 Fraternisque odiis alea caeca subit ;
 Confictus audire piget rixasque togarum,
 Quas inter fictus concrepat ore furor,
 Iustitiam calcat seductus faenore praedae
 Et, quas defendit, partibus arma parat ; 30
 Nec mihi qui pereant ulli poscuntur honores
 Aut avidus pompae maxima lucra peto :
 Sit mihi fas audire sacros et cernere cultus,
 Ecclesiae spectans dona venire mea.

CODICIS SALMASANM.

Sic tibi Phoenicis transcendere congruat annos	35
Incolumique aevum coniuge laetus agas,	
Sic thalamis prolem socies videasque nepotes	
Prudentis gremio ludere semper avi,	
Inclita sic celsi praevectus fata parentis	
<i>p. 136</i>	40
Exsuperes meritis saeclaque longa geras ;	
Sic priscos vincas atavos clarosque parentes	
Et placido regi nuntius orsa feras :	
Adnue poscenti, miserum sustolle ruinae ;	
Clericus ut fiam, dum velis ipse, potes.	45

255

Thema Vergilianum

B. I 171.
M. 1611.

‘Nec tibi, diva parens’

<i>B. IV 1e5.</i>	
Dedecus o iuvenum turpisque infamia Teucrum,	
Qui segnis per bella lates, †gens perfida et amens,	5
Non virtute potens, non belli maximus auctor,	
Ignavus tu semper eris semperque fuisti,	
Naufragus atque miser segnisque in praelia ductor !	
Nec non est aliud, quod maius crimen obibis.	
Iamque tuo generi quia semper perfidus extas,	10
Non equidem miror. non est ex tempore natum ;	
Antiquos imitaris avos, periuria patrum.	
Nec non haut Veneris pulcra de stirpe crearis	
Nec pater Anchises vestrae [est] aut Dardanus auctor	
Gentis, sed durae tigres lapidesque sinistri	15

CARMINA

Te genuere virum, silvae montesque profani.
Vberaque tibi et potum admovere malignum,
Quae tibi perfidiam mixto cum lacte dederunt.

256

B. II 68.
M. 88.

VERGILI

B. IV 156.
Nocte pluit tota, redeunt at mane serena.
Commune imperium cum love, Caesar, agis. 5

257

B. II 69.
M. 88.

EIVSDEM

B. IV 156.
Hos ego versiculos feci. tulit alter honorem.
Sic vos non vobis mellificatis apes. 5

258

B. III 20.

M. 96.

EIVSDEM

B. IV 157.

Pars uibit, Nise, datur Bacchi, pars deinde negatur :

p.13

Esse potes liber, non potes esse pater.

5

259

B. III 142.

M. 91.

EIVSDEM

B. IV 157.

Arretine calix, mensis decor ante paternis,

Ante manus medici quam bene sanus eras !

5

260

B. III 148.

M. 99.

EIVSDEM

B. ib.

Humor alit segetem ; segeti contrarius humor.

Quod iuvat, hoc dulce est ; quod cogitur, altera mors est.

5

261

.

M. 97.

EIVSDEM

B. ib.

Monte sub hoc lapidum premitur Ballista sepultus :
Nocte die tutum carpe viator iter.

5

CARMINA

[214]

262

B.
M.
II 33sq.

EIVSDEM

B. IV 157.
Si quotiens peccant homines, sua fulmina mittat
Iuppiter, exiguo tempore inermis erit.

5

263

B. III 268.
M. 95.

EIVSDEM

B. IV 158.
Dum dubitat natura, marem faceretne puellam,
Natus es, o pulcher, paene puella, puer.

5

264

SEXTI PROPERTI

.

De Vergilio

B. IV 158.
Cedite Romani scriptores, cedite Grai :
III 32, 65sq.
Nescio quid maius nascitur Iliade.

5

PENTADI

*B. I 139.**M. 242.*

De Narcisso

B. IV 358.

Cui pater amnis erat, fontes puer ille colebat
Laudabatque undas, cui pater amnis erat.
Se puer ipse videt, patrem dum quaerit in amne,
Perspicnoque lacu se puer ipse videt.
Quod Dryas igne calet, puer hunc inridet amorem
Nec putat esse decus, quod Dryas igne calet.

5

CODICIS SALMASIANI.

[01]

Stat stupet haeret amat rogat innuit aspicit ardet
Blanditur queritur stat stupet haeret amat.
Quodque amat, ipse facit vultu prece lumine fletu;
Oscula dat fonti, quodque amat ipse facit.
p.138

10

266

EIVSDEM

B. I 141.
M. 244.

Aliter

B. IV 358.
Hic est ille, suis nimium qui credidit undis,
Narcissus vero dignus amore puer.
Cernis ab inriguo repetentem gramine ripas,
Vt per quas periit crescere possit aquas.

5

267

B. I 165.
M. 248.

EIVSDEM

B. IV 358.
Chrysocome gladium fugiens stringente marito
Texit adulterium iudice casta reo.

5

268

B. III 83.
M. 245.

EIVSDEM

B. IV 359.

Crede ratem ventis, anuimum ne crede puellis ;

Namque est feminea tutior unda lide.

Femina nulla bona est, vel, si bona contigit una,

Nescio quo fato res mala facta bona est.

5

CARMINA

269

OVIDI

De aetate

B. M. B

Vtendum est aetate ; cito pede labitur aetas,
Nec bona tam sequior quam boa prima fuit [...]

III 65sq.

Heu me nunc miserum ! laxantur corpora rugis
Et perit, in nitido qui fuit ore, color. 5

270

B. III 38.

M. 537.

REGIANI

B. IV 359.

Quis deus has incendit aquas ? quis fontibus ignes
Miscuit et madidas fecit decurrere flammis ?
In regnis, Neptune, tuis Vulcanus anhelat ! 5

271

B. III 28.

M 536.

EIVSDEM

B. IV 359.

Ante bonam Venerem gelidae per litora Baiae
Illa natare lacus cum lampade iussit Amorem.
Dum natat, argentes cecidit scintilla per undas ;
Hinc vapor ussit aquas : quicumque natavit, amavit. 5

272

B. III 53.

M. 538.

EIVSDEM

B. IV 359.

Bellipotens Mavors, Veneris gratissime furto,

p.139

Hic securus ama. locus hic amplexibus aptus.

Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbra.

5

CODICIS SALMASIANI.

273

B. I 31.

M. 231.

MODESTINI

B. IV 360.

Forte iacebat Amor victus puer alite somuo
Myrti inter frutices pallentis roris in herba. 5
Hunc procul emissae tenebrosa Ditis ab aula
Circueunt animae, saeva face quas cruciarat.
'Ecce meus venator', ait 'bunc' Phaedra 'ligemus!'
Crudelis 'crinem' clamabat Scylla 'metamus!'
Colchis et orba Progne numerosa caede : 'necemus!' 10
Dido et Canace : 'saevo gladio perimamus!'
Myrrha : 'meis ramis', Euhadne : 'igne crememus!'
'Hunc' Arethusa 'in aquis', Byblis 'in fonte necemus!'
Ast Amor evigilans dixit : 'mea pinna, volemus.'
B. II 71. 15
4
M. 539.

274

PONNANI

B. IV 360.

Picta fuit quondam Pharii regina Canopi
Artificis formata manu. nam vivere serpens
Creditor et morsu gaudens dare fata papillae.
O quam vivit opus, quam paene figura dolorem 5
Sentit et ex ipso moritur pictura veneno!
B III 261.

275

MARTIALIS

M. B.

Qualem, Flacce, velim quaeris nolimve puellam? Maril.

Nolo nimis facilem difficilemque nimis.

CARMNA

[218]

Illud quod medium est atque inter utrumque, probatur :
Nec volo quod satiet nec volo quod cruciet.

5

276

B
. 200.

EIVSDEM

B. IV 117.

Apud

Nec volo me summis ortuna neque adplicet imis, nial

5

Sed medium vitae temperet illa gradum. non ertat

Invidia excelsos, inopes iniuria vexat :

p. 140

Quam felix vivit, quisquis utraque caret !

7 4 4

10

B. III 281.

M. 545.

ru

TVCCIANI

B. IV 360.

Cantica gignit amor et amorem cantica gignunt.

Cantandum est, ut ametur, et ut cantetur, amandum.

278

B. III 22.

M. 546.

EIVSDEM

B. IV 361.

Pallas tota Iovis patrio de vertice nata

In caelum cecidit .

5

VINCENTI

B. I 154.

M. 548.

Phaedra

B. IV 361.

Victe pudor, conpone preces! secreta duorum

5

Tertius ignoret; sit tantum littera testis

CODICIS SALMASIAN1.

[219]

Inmensum locutura nefas. metus unicus urget,
Ne speret iuvenis lacrimas finxisse novercam.
Hinc tamen incipiam. caeli regnator amavit
Et thalamos tenet una soror; nec crimine dignum est, 10
Quod mundus cum lege facit. Telluris alumnus
Vnus in orbe fuit : nulla est cognatio plebis?
Venimus ex uno mixti patre, matre, sorore.
Ne metuas facinus! 'on vult hoc scire Cupido.'
Pignus habes tabulas : rea sum semper, rea sola. 15
Sed si virgineum suffundunt ora ruborem,
Vel negature veni. liceat sperare rogantem
Et fastus tolerare tuos. sequar ora superbi,
Oscula suspensis defigam singula plantis.
Me cruciet captivus amor, nemus omne resultet 20
Hippolytum, secumque ferat vox ultima nomen.
Testor amoris onus Venerisque insignia nostrae :
Dum volo, dum nolo, dum vincor scribo repugno,
Suspensos collo laqueos rogatura resolvi.
p. 141 25

280

BONOSI

B . .
Vnde supra
B. IV 362.
Incestum si promiseris, petii;
Si negaveris, tu petisti. 5

281

B. III 156.
M. 921.

De unambulo

B. IV 362.
Vidi hominem pendere cum via,
Cui latior era planta quam semita.

5

282

, v 7s. De ursa aenea, In qua serpens uit,
M. 1196.
FS. ubi inscius puer manum misit
Aere cavo falsam serpens impleverat ursam,
Addidit et morsum et iubet esse feram
Inplevit serpens quod minus artis erat.

5

283

B. V 183.

De pectine

B. IV 362.
Crinibus ambrosiis Veneris decus addidit, ut se
Pulchras iactarent Pallas vel pronuba Iuno. . .

284

B V 181.
M. 1111.

De antlia

B. IV 363.
Fundit et haurit aquas, pendentes evomit undas,
Et fluvium vomitura bibit. mirabile factum!

5

CODCIS SALMASIANI.

[001]

Portat aquas, portatur aquis. sic unda per undas
Volvitur et veteres haurit nova machina lymphas.

285

B. V 161.

M. 1092.

De convlviis barbaris

B. IV 364.

Inter 'eils' goticum 'scapia matia ia drincan'

Non audet quisquam dignos edicere versus.

5

285a

[Item]

Calliope madido trepidat se iungere Baccho,

Ne pedibus non stet ebria Musa suis.

286

SYMPIOSII

scholastici

. *M*

A e n i g m a t a

B. IV 365 385.

Praefatio

[XXII) Ille quoque Symphosius de carmine lusit inepto

(Sic tu, Sexte, doces; sic te deliro magistro),

5

CARMINA

[222]

Annua Saturni dum tempora festa redirent
Perpetuo semper nobis sollemnia ludo.
Post epulas laetas, post dulcia pocula mensae
Deliras inter vetulas puerosque loquaces,
Cum streperet late madidae facundiae linguae,

10

. 142

Tum verbosa cohors studio sermonis inepti

CODICIS SALMASIANI.

[002]

Nescio quas passim magno de nomine nugas
Est meditata diu ; sed frivola multa locuta est.
Nec mediocre fuit, magni certaminis instar,
Ponere diverse vel solvere quaeque vicissim.
Ast ego, ne solus foede tacuisse viderer,
Qui nihil adtulerim mecum, quod dicere possem,
Hos versus feci subito †de carmine vocis.
Insanos inter sanum non esse necesse est.
Da veniam, lector, quod non sapit ebria Musa.
I Graphium
De summo planus, sed non ego planus in imo
Versor utrimque manu. diverso munere fungor.
Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit.
II Harundo
Dulcis amica dei, ripae vicina profundae,
Suave canens Musis, nigro perfusa colore,
Nuntia sum linguae digitis signata magistris.

5

10

15

CARMINA

[004]

III Anulus cum gemma

Corporis extremi non magnum pondus adhaesi. 20
Igenitum dicas ; ita pondere nemo gravatur.
Vna tamen facies plures habet ore figuras.

IIII Clavis

Virtutes magnas de viribus affero parvis.
Pando domos clausas, iterum sed claudio patentes. 25
Servo domum domino, sed rursus servor ab ipso.

V Catena

Nexa ligor ferro, multos habitura ligatos.
Vincior ipsa prius, sed vincio vincta vicissim.
Et solvi multos, nec sum tamen ipsa soluta. 30

VI Tegula

Terra mihi corpus, vires mihi praestitit ignis ;
De terra nascor ; sedes est semper in alto ;
Et me perfundit, qui me cito deserit, umor.

CODICIS SALMASIANI.

[225]

VII Fumus

35

Sunt mihi, sunt lacrimae, sed non est causa doloris.
Est iter ad caelum, sed me gravis inpedit aer,
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

VIII Neula

40

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore
Inque die media tenebras tamen affero mecum.
Nec mihi dant stellae lucem nec Cynthia lumen.

VIII Pluvia

Ex alto venio, longa delapsa ruina.

45

De caelo cecidi medias transmissa per auras :
Sed sinus excepit, qui me simul ipse recepit.

X Glacies

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram.
Nunc rigidi caeli duris conexa catenis
Nec calcata pati possum nec nuda teneri.

50

XI Nix

Pulvis aquae tenuis modico cum pondere lapsus,
Sole madens, aestate fluens, in frigore siccus,
Flumina facturus totas prius occupo terras.

CARMINA

XII Tlumen et piscis	55
<i>p. 144</i>	
Est domus in terris, clara quae voce resultat.	
Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes.	
Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una.	
XII Navis	60
<i>Vrr</i>	
Longa feror velox formosae filia silvae,	
Innumeris pariter comitum stipata catervis.	
Curro vias multas, vestigia nulla relinquens.	
XIII Pullus in ovo	65
Mira tibi referam nostrae primordia vitae.	
Nondum natus eram nec eram iam matris in alvo.	
Iam posito partu natum me nemo videbat.	
XV Vipera	
Non possum nasci, si non occidero matrem.	70
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.	
Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.	
XVI Tine	
Littera me pavit, nec quid sit littera novi.	
In libris vixi nec sum studiosior inde.	75
Exedi Musas nec adhuc tamen ipsa profeci.	

CODICIS SALMASIANI.

[227]

XVII Arane

Pallas me docuit texendi nosse laborem.
Nec pepli radios poscunt nec licia telae.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

80

XVIII Coclea

Porto domum mecum, semper migrare parata,
Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi concilium de caelo nascitur ipso.

XVIII Rana

aucisonans ego sum media vocalis in unda,
Sed vox laude sonat, †quasi se quoque laudet et ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

85

XX Testudo

Tarda, gradu lento, specioso praedita dorso ;
Docta quidem studio, sed saevo prodita fato
Viva nihil dixi ; quae sic modo mortua canto.

90

XXI Tpa

Caeca mihi facies atris obscura tenebris.
Nox est ipse dies nec sol mihi cernitur ullus.
Malo tegi terra : sic me quoque nemo videbit.

CARMINA

XXII Formica

95

Providasumvitae,durononpigralabori,
 psa ferens umeris securae praemia brumae.
 Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.

XXIII Musca

V

Inproba sum, fateor. quid enim gula turpe veretur?
 Frigora vitabam, quae nunc aestate revertor;
 Sed cito submoveor falso conterrita vento.

100

XXIII Crclio

Nou bonus agricolis, non frugibus utilis hospes,
 Non magnus forma, non recto nomine dictus,
 Non gratus Cereri non parvam sumo saginam.

105

r

XXV Mus

Parva mihi domus est, sed ianua semper aperta.
 Exiguo sumptu furtiva vivo sagina.
 Quod mihi nomen inest, omae quoque consul habebat.

XXVI 6rus

110

Littera sum caeli pinna perscripta volanti,
 Bella cruenta gerens volucris discrimine Martis.
 Nec vereor pugnās, dum non sit longior hostis.

CODICIS SALMASIANI.

XXVII Corix

V c r

Vivo novem vitas, si me non Graecia fallit, 115
 Atraque sum semper nullo compulsa dolore,
 Et non irascens ultro convitia dico.

XXVIII Vespertilio

V

Nox mihi dat nomen primo de tempore noctis. 120
 Pluma mihi non est, cum sit mihi pinna volantis;
 Sed redeo in tenebris nec me committo diebus.

XXVIII Eicius

rr

Plena domus spinis; parvi sed corporis hospes
 Incolumi dorso telis completus acutis 125
 Sustinet armatas sedes, habitator inermis.

XXX Peduculus

Est nova nostrarum cunctis captura ferarum,
 Vt si quid capias, id tu tibi ferre recuses,
 Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes. 130

CARMNA**XXXI Pboenix**

Vita mihi mors est ; morior si coepero nasci.
 Sed prius est fatum leti, quam lucis origo.
 Sic solus Manes ipsos mihi dico parentes.

XXXII Taus

Moechus eram regis, sed lignea membra sequebar.
 Et Cilicum mons sum, sed mons sum nomine solo.
 vehor in caelis et in ipsis ambulo terris.

135

XXXIII Lpus

Dentibus insanis ego sum, qui vinco bidentes,
 Sanguineas praedas quaerens victusque cruentos.
 Multa cum rabie vocem quoque tollere possum.

140

XXIII Vulpes

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius.
 Sum versuta dolis, arguto callida sensu,
 Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.

XXXV Cpra

Alma Iovis nutrix, longo vestita capillo,
 Culmina difficili peragrans super ardua gressu,
 Custodi pecoris tremula respondeo lingua.

145

XXXVI Porcs

Setigerae matris fecunda natus in alvo
Desuper ex alto virides expecto saginas,
Nomine numen habens, si littera prima periret.

XXXVII MI

Dissimilis patri, matri diversa figura
Confusi generis; generi non apta propago.
Ex aliis nascor nec quisquam nascitur ex me.

XXXVIII ris

A fluvio dicor, fluvius vel dicitur ex me.	
Iunctaque sum vento, quae sum velocior ipso.	5
Et mihi dat ventus natos nec quaero maritum.	
XXXVIII Centaurus	
Quattuor insignis pedibus manibusque duabus	
Dissimilis mihi sum, quia sum non unus et unus.	
Et vehor et gradior, qua me mea corpora portant.	10
XL Papaver	
Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.	
Pes unus solus, sed pes longissimus unus.	
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.	

CARMINA

XLI Matva

15

Anseris esse pedes similes mihi, nolo negare.
 Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis;
 Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.

XLII 3et

Tota vocor graece, sed non sum tota latine. 20

A nte tamen mediam cauponis scripta tabernam
 In terra nascor, lymphæ labor, unguor olivo.

XLIII Cucurbita

Pendeo, dum nascor; rursus, dum pendeo, †nascor.

Pendens commoveor ventis et nutrior undis. 25

Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.

XLIII Cēpa

Mordeo mordentes, ultro non mordeo quemquam;
 Sed sunt mordentem multi mordere parati.
 Nemo timet morsum, dentes quia non habet ullos.

XLV Rosa

30

Purpura sum terræ, pulcro perfusa rubore,
 Saepaque, ne violer, telis defendor acutis.
 O felix, longo si possim vivere fato!

XLVI Vo

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus.
Spiritus est magnus, quamvis sim corpore parvo. 35
Nec mihi germen habet noxam nec culpa ruborem.
cr r

XVII Tu

Dulcis odor nemoris flamma fumoque fatiger,
Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes :
Nec mihi poena datur, sed habetur gratia 40
dandi.

p. 19

XLVIII Suecinum

De lacrimis et pro lacrimis mea coepit origo.
Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor. 45
Laetus honor frondis, tristis sed imago doloris.
r r rrr

XLVIII Ebur

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.
Nunc ego per partes in corpora multa recessi.
Nec remanent vires, sed formae gratia mansit. 50

CARMINA

[234]

[02]

Fenum

Herba fui quondam viridi de gramine terrae;
Sed chalybis duro mollis praecisa metallo
Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.

LI Mol

55

Ambo sumus lapides, una sumus, ambo iacemus.
Quam piger est unus, tantum non est piger alter :
Hic manet inmotus, non desinit ille moveri.

LII Farina

Inter saxa fui, quae me contrita premebant ;
Vix tamen effugi totis conlisa medullis.
Et iam forma mihi minor est, sed copia maior.

60

III Viis

Nolo toro iungi, quamvis placet esse maritam.
Nolo virum thalamo : per me mea nata propago est.
Nolo sepulcra pati ; scio me submergere terrae.

65

LIIII Amus

Exiguum munus flexu mucronis adunci
Fallaces escas medio circumfero fluctu.
Blandior, ut noceam ; morti praemitto saginam.

CODICS SALMASIANI.

0.

LV Acula	70
<i>p. 750</i>	
Longa, sed exilis, tenui producta metallo, Mollia duco levi comitantia vincula ferro, Et faciem laesis et nexum reddo solutis.	
LVI Cli	
Maior eram longe quondam, dum vita manebat ; Sed nunc exanimis lacerata ligata revulsa Dedita sum terrae, tumulo sed condita non sum.	75
LVII Clavus caligaris	
In caput ingredior, quia de pede pendeo solo. Vertice tango solum, capitis vestigia signo ; Sed multi comites casum patiuntur eundem.	80
LVIII Capillus	
Findere me nulli possunt, praecidere multi. Sed sum versicolor, albus quandoque futurus. Malo manere niger : minus ultima fata verebor.	85

CARMNA

LVIII P

rr

Non sum cincta comis et non sum compta capillis.
 Intus enim crines mihi sunt, quos non videt ullus.
 Meque manus mittunt manibusque remittor in auras.

LX Serra

5

Dentibus innumeris sum toto corpore plena.
 Frondicomam subolem morsu depascor acuto.
 Mando tamen frustra, quia respuo praemia dentis.

LXI Ancora

Mucro mihi geminus ferro coniungitur uno.
 Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.
 Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.

10

XII Pons

. 7151

Stat nemus in lymbis, stat in alto gurgite silva,
 Et manet in mediis undis immobile robur.
 Terra tamen mittit, quod terrae munera praestat.

CODICIS SALMASIAN1.

[237]

LXII Spoogi

Ipsa gravis non sum, sed aquae mihi pondus inhaeret.
Viscera tota tument patulis diffusa cavernis.
Intus lymphba latet, sed non se sponte profundit.

5

LXIII Trides

Tres mihi sunt dentes, unus quos continet ordo.
Vnus praeterea dens est et solus in imo.
Meque tenet numen, ventus timet, aequora curant.

10

LXV Sitt

Saepta gravi ferro, levibus circumdata pinnis
Aera per medium volucris contendo meatu,
Missaque discedens nullo mittente revertor.

15

LXVI Tlagellum

De pecudis dorso pecndes ego terreo cunctas,
Obsequio cogens moderati lege doloris.
Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.

LXVII Lantera

Cornibus apta cavis, tereti perlucida gyro,
Lumen habens intus, divini sideris instar,
Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

20

CARMINA

[238]

LXVIII Speculr

Perspicior penitus nec luminis arceo visus,
Transmittens oculos intra mea membra meantes.
Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me.

25

LXVIII Speelm

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura.
Fulgor inest intus radianti luce coruscus,
Qui nihil ostendit, nisi [si]quid viderit ante.
LXX Clepsydr
Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi,
Ius avidae linguae, finis sine fine loquendi,
Ipsa fluens, dum verba fluunt, ut lingua quiescat.
LXXI Puteus
Mersa procul terris in cespite lymphæ profundo
Non nisi perfossis possum procedere rimis,
Et trahor ad superos alieno ducta labore.

30

35

r r

LXXII Tbus

Truncum terra tegit, latitant in caespite lymphae.
Alveus est modicus, qui ripas non habet ullas.
In ligno vehitur medio, quod ligna vebebat.

40

LXXIII V6e :

Non ego continuo morior, dum spiritus exit :
Nam redit adsidue, quamvis et saepe recedit.
Nunc [que]mihi magna est animae, nunc nulla facultas.

LXXIII Lope

Deucalionea proveni sospes ab unda,
Afinis terrae, sed longe durior illa.
Littera decedat : volucrum quoque nomen habebo.
r r

45

LXXV Cx

Evasi flammas, ignis tormenta profugi.
Ipsa medella meo pugnât contraria fato :
Ardeo de lymphis ; mediis incendor ab undis.

50

CARMINA

[20]

LXXVI Siex

Semper inest intus, sed raro cernitur ignis.
Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.
Nec lignis ut vivat eget, nec ut occidat undis.

XXVII Rotae

p. 153

55

Quattuor aequalcs currunt ex arte sorores
Sic quasi certantes, cum sit labor omnibus unus.
Et prope sunt pariter nec se contingere possunt.
r1

XXVIII Scale

Nos sumus, ad caelum quae tendimus, alta petentes,
Concordi fabrica quas unus continet ordo,
Vt simul haerentes per nos nitantur ad auras.

60

LXXVIII Seop

Mundi magna parens, laqueo conexa tenaci,
Vincta solo plano, manibus compressa duabus
Ducor ubique sequens et me quoque cuncta sequuntur.

65

CODICIS SALMASIAN.

[241]

rr r

LXXX Tntinnbulum

Aere rigens curvo patulum conponor in orbem.

Mobilis est intus lingnae crepitantis imago.

Non resono positus, sed motus saepe resulto.

70

x

LXXXI Laee

Mater erat Tellus, genitor est ipse Prometheus,

Auriculae [que]regunt redimito ventre cavato.

Dum cecidi, subito mater mea me laniavit.

LXXXII Coditum

75

Tres olim fuimus, qui nomine iungimur uno.

Ex tribus est unus, et tres miscentur in uno.

Quisque bonus per se ; melior, qui continet omnes.

LXXXIII Vinum in acetum covesum

Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum ;

80

Nec tamen inveni, quicquid prius ipse reliqui.

Quod fuerat, non est ; coepit, quod non erat,

eSs5e.

CARMINA

0 0

cc

LXXIII Mlum

Nomen ovis graece, contentio magna dearum, 85
Fraus iuvenis Phrygii, multarum cura sororum.
Hoc volo, ne breviter mihi syllaba prima
legatur.

LXXXV Pera

Nobile duco genus magni de gente Catonis.
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur. 90
De fumo facies, sapientia de sale nata est.

LXXXVI Mates

Non ego de toto mihi corpore vindico vires,
Sed capitis pugna nulli certare recuso.
CGrande tamen caput est, totum quoque pondus in illo.

LXXXVII Psiiu

Contero cuncta simul virtutis robore magno. 95
Vna mihi cervix, caput sed forma duorum.
Pro pedibus caput est : nam cetera corpore non sunt.

CODICIS SALMASIANI.

[01]

LXXXVIII Strigilis aenea.

†Rubida curva capa, alienis humida guttis,
Luminibus falsis auri mentita colorem,
Dedita sudori, modico subcumbo labori.

100

LXXXVIII 3alneum

Per totas aedes innoxius introit ignis.
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.
Non est nuda domus, sed nudus convenit hospes.
XXXX Tessemr

105

p. 157

E85 Dedita sum semper voto, non certa futuri.
Iactor in ancipites varia vertigine casus
N on ego maesta malis, non rebus laeta secundis.

LXXXXI Peeuia

Terra fui primo, latebris abscondita terrae ;
Nunc aliud pretium flammae nomenque dederunt,
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

110

CARMNA

[244]

V V

XXXXII Mulier quae geminos pariebat
Plus ego sustinui, quam corpus debuit unum. 115
Tres animas habui, quas omnes intus habebam :
Discessere duae, sed tertia paene secuta est.

r V 1

LXXXII Miles podaricus
Bellipotens olim, saevis metuendus in armis, 120
Quinque pedes habui, quod numquam nemo negavit. 295s
Nunc mihi vix duo sunt ; inopem me copia fecit.

V V c 1

LXXXIII Luscus alium tenens
Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est. 125
Vnus inest oculus, capitum sed milia multa.
Qui quod habet vendit, quod non habet unde parabit ?

r

LXXXV Funambulus
Inter luciferum caelum terrasque iacentes 130
Ara per medium docta meat arte viator.
Semita sed brevis est, pedibus nec sufficit ipsis.

LXXXVI

[Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.
Octo tenes manibus, sed me monstrante magistro
Sublatis septem reliqui tibi quinque manebunt]

LXXXVII Vmb

Insidias nullas vereor de fraude latenti ;
Nam deus attribuit nobis haec munera formae,
Quod me nemo movet, nisi qui prius ipse movetur.

5

LXXXVIII Eio

Virgo modesta nimis legem bene servo pudoris.
Ore procax non sum nec sum temeraria linguae.
Itro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

XXXVIII Somnus

Sponte mea veniens varias ostendo figuras.
Fingo metus vanos nullo discrimine veri.
Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

10

CARMINA

[246]

C Monumentum

Nomen habens hominis post ultima fata relinquer.

Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.

15

Vita tamen superest morti post tempora vitae.

Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me.

B. V I 1 83.

LVXORII

M. 299 381.

B. IV 356 425.

irt c ari ssi m i e t sp e et abo i i s

LIBE EPIGRAMMATON

Sunt [verol versusLXXXXVII

287

Metro phalaecelo ad Paustum

[XXIV)

Ausus post veteres tuis, amice,
Etsi iam temere est, placere iussis,
Nostro Fauste animo probate conpar,
Tantus grammaticae magister artis, 5
Quos olim puer in foro paravi
Versus ex variis locis deductos
(illos scilicet, unde me poetam
Insulsum puto quam magis legendum),
Nostri temporis ut amavit aetas, 10
In parvum tibi conditos libellum
Transmisi memori tuo probandos
Primum pectore; deinde, si libebit,
p.157
Discretos titulis, quibus tenentur, 15

CARMINA

[248]

Per nostri similes dato sodales.
Nam si doctiloquis nimisque magnis
Haec tu credideris viris legenda,
Culpa nos socios notabit index :
Tam te, talia qui bonis recenses, 20
Quam me, qui tua duriora iussa
Feci nescius, inmemor futuri.
Nec me paeniteat iocos secutum,
Quos verbis epigrammaton facetis
Diversos facili pudore lusit 25
Frigens ingenium, laboris expers.
Causam, carminis unde sit voluptas,
Edet ridiculum sequens poema.

288

Iambiei ad eectorem operis sui
Priscos cum haberes, quos probares, indices,
Lector, placere qui bonis possent modis,
Nostri libelli cur retexis paginam
Nugis refertam frivolisque sensibus, 5
Et quam tenello tiro lusi viscere ?
An forte doctis illa cara est versibus,
Sonat pusillo quae laboris †schemate,
Nullo decoris, ambitus, seutentiae ?
Hanc tu requiris et libenter inchoas, 10
Velut iocosa si theatra pervoles ?

289

Asclepiadei ad librum suum	
Parvus nobilium cum liber ad domos	
Pomposique fori scrinia publica	
Cinctus multifido veneris agmine,	
<i>p. 15</i>	5
Nostri defugiens pauperiem laris,	
Quo dudum modico sordidus angulo	
Squalebas, tineis iam prope deditus :	
Si te despiciet turba legentium	
Inter Romulidas et Tyrias manus,	10
Isto pro exequiis claudere disticho :	
Contentos propriis esse decet focus,	
Quos laudis facile est invidiam pati.	

290

Epigrammata parva uod in hoc	
libro scripserit	
Si quis hoc nostro detrahit ingenio,	
Attendat modicis condi [de]mensibus annum,	
Et graciles hiemis, veris et esse dies ;	5
Noverit [in]brevibus magnum deprendier usum.	
Vltra mensuram gratia nulla datur.	
Sic mea concinno si pagina displicet actu,	
Finito citius carmine clausa silet.	

CARMINA

Nam si constaret libris longissima multis,
 Fstidita forent plurima †vel vitio. 10

291

Troehaicum de piseibus, qui ab hominibus cibos
 epiebant
 Verna clausas inter undas et lacunas regias
 Postulat cibos diurnos ore piscis parvolo
 Nec manum fugit vocatus nec pavescit retia. 5
 Roscidi sed amnis errans hinc et inde margine
 Odit ardui procellas et dolosi gurgitis,
 Ac suum, quo libet esse, transnatans colit mare.
 Sic famem gestu loquaci et mitiori †vertice
 Discit ille quam sit aptum ventris arte vincere. 10
00
 Archiloehium de apro mitissimo in trielinio nutrito
 Martis aper genitus iugis inesse montium
p. 159
 Frangere [et]horrisonum nemus ferocius solens, 15
 Pabula porticibus capit libenter aureis
 Et posito famulans furore temperat minas ;
 Nec Parios lapides revellit ore spumeo
 Atria nec rabidis decora foedat ungulis,
 Sed domini placidam manum quietus appetens 20
 Fit magis ut Veneris dicatus ille sic sacris.

293

De auriga Aegptio ui semper vineebat

Quamvis ab Aurora fuerit genetrice creatus
 Memnon, Pelidae conruit ille manu.
 At te Nocte satum, ni fallor, matre paravit
 Aeolus et Eephyri es natus in antra puer.
 Nec quisquam qui te superet nascetur Achilles :
 Dum Memnon facie es, non tamen es genio.

5

294

Sapphicum in grammaticum furiosum
 Carminum interpres meritique vatum,
 Cum leves artem pueros docere
 Diceris vel te iuvenes magistrum
 Audiunt verbis veluti disertum,
 Cur in horrendam furiam recedis
 Et manu et telo raperis cruentus?
 Non es, in quantum furor hic probatur,
 Dignus inter grammaticos vocari,
 Sed malos inter sociari Orestas.

5

10

295

lyconeum Mn advoeatum efeminatum
 Execti species viri,
 Naturae grave dedecus,
 Vsus femineo Paris,

CARMINA

[252]

Foedae cura libidinis :

5

p. 160

Cum sis ore facundior,

Cur causas steriles agis

Aut corrupta negotia

Et perdenda magis locas ?

10

Agnovi : ut video, tuo

Ori quid bene credier

Non vis, sed puto podici.

296

B. III 161.

In clmosum Pygmaeum corpore

M. 911.

et furiosum

Corpore par querulis es vel clamore cicadis :

5

hinc potior, quod te tempora nulla vetant.

Dum loqueris, quaerunt cuncti, vox cuius oberret,

Atque sonum alterius corporis esse putant.

Miramur, tantum capiant qui membra furorem,

Cum sit forma levis, clamor et ira gravis.

10

297

Phalaeclum in moeehum. quod debriatus plorabat,

eum coitum implere non posset

Saepius futuis nimisque semper,

Nec parcis, nisi forte debriatus

Effundis lacrimas, quod esse moechus

5

CODCIS SALMASIANI.

Multo non valeas mero subactus.
Plura ne futuas, peto, Lucine,
Aut semper bibe taediumque plange,
Aut, numquam ut futuas, venena sume.

298

In spadonem regium ui mitellam sumebat
Rutilo decens capillo
Roseoque crine ephebus
Spado regius mitellam
Capiti suo locavit ; 5
Proprii memor pudoris,
p. 767
Bene conscius quid esset,
Posuit cogente nullo,
Fuerat minus quod illi. 10

299

Anapaesticeum in maum mendieum
Tibi cum non sit diei panis,
Magicas artes inscius inples.
Ire per umbras atque sepulcra
Pectore egeno titubans gestis. 5
Nec tua Manes carmina sumunt,
Fame dum pulsus Tartara cantu
Omnia turbas, aliquid credens
Dare quod possit superis Pluton

CARMNA

Pauperibus. qui puto quod peius 10
 Egeas totum semper in orbem,
 Mage, si posces membra perempta.

300

In acceptorarium obesum et infelieem
 Pondere detracto miseras, Martine, fatigas
 Pressura crudelis aves. pinguedine tanta
 Vt tu sis, frustra maciem patiuntur iniquam.
 Debuerant, fateor, magis has tua pascere membra, 5
 Vt numquam possent ieiuna morte perire.

301

In vetulam virginem nubentem
 Virgo, quam Phlcgethon vocat sororem,
 Saturni potior parens senecta,
 Quam Nox atque Erebus tulit Chaosque,
 Cui rugae totidem graves, quot anni, 5
 Cui vultus elefans dedit cutemque,
 Mater simia quam creavit arvis
 Grandaeva in Libycis novo sub orbe,
p. 162
 Olim quae decuit marita Diti 10
 Pro nata Cereris dari per umbras :
 Quis te tam petulans suburit ardor,
 Nunc cum iam exitium tibi supersit ?

0.

An hoc pro titulo cupis sepulcri,	
Vt te cognita fama sic loquatur,	15
Quod stuprata viro est anus nocenti?	
In medieolenonem	
Quod te pallidulum, Marine noster,	
Cuncti post totidem dies salutant,	
Credebam medicum velut peritum	20
Curam febribus et manum pudicam	

De pactis logicae parare sectae

Aut de methodicis probare libris.	
At tu fornice turpius vacabas,	
Exercens aliis, quod ipse possis	
Lenatis melius tibi puellis	
Scortandi solito labore ferre.	5
Novi, quid libeat tuum, chirurgae,	
Conspectos animum videre cunnos :	
Vis ostendere te minus virum esse,	
Arrectos satis est mares videre.	

303

In diaconum festinantem ad prandium cauponis
 Quo festinus abis gnla inpellente, sacerdos?
 An tibi pro psalmis pocula corde sedent?

CARMNA

[256]

Pulpita templorum, ne pulpita quaere tabernae,
Numiua quo caeli, non fialas referas.

5

304

De turre in viridiario posita, ubi se Pridama
prum pinxit oeeidere

1. 73

Extollit celsas uemoralis Aricia sedes,
Sternit ubi famulas casta Diana feras ;
Froudosis Tempe cinguntur Thessala silvis
Pinguiaque Nemeae lustra Molorchus habet ;
Haec vero aetherias exit quae turris in auras,
Consessum domino deliciosa parans,
Omnibus in medium lucris ornata refulget
Obtinuitque uno praemia cuncta loco.
Hinc uemus, hinc fontes exstructa cubilia cingunt
Slatque velut propriis ipsa Diana iugis.
Clausa sed in tanto cum sit splendore voluptas
Artibus ac variis atria pulcra micent,
Admiranda tuae tamen est virtutis imago,
Fridamal, et stratae gloria magna ferae.
Qui solitae accendens mentem virtutis amore
Aptasti digno pingere facta loco :
Hic spumantis apri iaculo post terga retorto
Fronte et cum geminis uaribus ora feris.

5

10

15

20

Ante ictum subita prostrata est bellua morte,
Cui prius extingui quam cecidissee fuit.
Iussit fata manus telo, nec vulnera sensit
Exerrans anima iam pereunte cruor.

305

De avibus marinis, quae post volatum a
domum remeabant
Felix marinis alitibus Fridamal,
Felix iuventa, prosperior genio,
Quem sponte poscunt aequoreae volucres 5
Nec stagna grato frigida concilio
p. 164
Pigris strepentes gurgitibus retinent ;
Sed quo tuorum temperiem nemorum
Monstrent, volatu praememores famulo 10
Pro te relictam non repetunt patriam.

306

In aurigam senem victum crimina in populos
Iactantem
Te quotiens victum circus, Cyriace, resultat,
Crimine victores polluis et populos.
Non visum quereris senio languente perisse 5
Castigasque tuae tarda flagella manus.
Sed quod in alterius divulgas crimina nomen,
Cur non illa magis credis inesse tibi ?

CARMNA

[258]

Es meritis inpar, virtute, aetate relictus :
laec cum habeant alii, crimina vera putas. 10
Sola tamen falsis surgat tibi poena loquellis,
Vt victus semper nil nisi crimen agas.
In podagrum venationi studentem
Apros et capreas levesque cervos
Incurvus rapidis equis fatigat. 15
Tantum nec sequitur capitque quicquam.
Esse inter iuvenes cupit, vocari
Baudus, dum misero gemat dolore
Et nil praevaleat. quid ergo gestit ?
Mori praecipiti furit caballo, 20
Cum lecto melius perire possit.

308

In supra scriptum quod multa seorta habuit
et eas custodiebat
Eelo [agitas]plures, Incurvus, clune puellas,
Sed nulla est, quae te sentiat esse virum.
Custodis clausas, tamquam sis omnibus aptus ; 5
Est tamen internus luppiter ex famulis.
Si nihil ergo vales, †vacuo cur arrigis †oge
Et facis ignavus mentis adulterium ?

309

Anacreontium in medicum inpotentem, qui ter	
vViduam duxit uxorem	
Post tot repleta busta	
Et funerum catervas	
Ac dispares maritos,	5
Rugosa quos peremit	
F'Tatis anus sinistris,	
Tu nunc, chirurgus, quartus	
Coniunx vocate plaudis.	
Sed vivus es sepultus,	10
Dum parte qua decebat	
Nil contines mariti.	
Iam nosco, cui videtur	
Nupsisse Paula rursus.	
Nulli! quid ergo fecit?	15
Mutare mox lugubrem	
Quam sumpserat cupivit	
Vxor nefanda vestem,	
Vt quartus atque quintus	
Possit venire coniunx!	20

310

In pantomimam maeam, quae Andromachae	
fabulam freuenter saltabat et rptum elenae	
Andromacham atque Helenam saltat Macedonia semper,	
Et quibus excelso corpore forma fuit.	
Haec tamen aut brevior Pygmaea virgine surgit	5
Ipsius aut quantum pes erat Andromachae.	

CARMINA

[260]

Sed putat illarum fieri se nomine talem,
Motibus et falsis crescere membra cupit.
Hlac spe, crede, tuos incassum decipis artus :
Thersiten potius finge, quod esse soles !
In ebriosum nihil comedentem, sed solum
bibentem
Dum bibis solus pateras, quot omnes,
Saepe nec totis satiaris horis
Et tibi munus Cereris resordet
Ac nihil curas nisi ferre Bacchum,
Nerfa, iam te non hominem vocabo,
Sed nimis plenam et patulam lagunam.

10

15

312

De Tama picta in stabulo eirci

Qualem te pictor stabulis formavit equorum,
Talem te nostris blanda referto iugis.
Semper et adsiduo vincendi munera porta
His, quorum limen fortis amica sedes.
Aliter
Verum, Fama, tibi vultum pictura notavit,
Dum vivos oculos iunceae forma gerit.

5

CODICIS SALMASIANI.

[261]

[0]

Tu quamvis totum velox rapiaris in orbem,
Pulcrior hoc uno limine clausa sedes.

314

In vieinum invidum
Euleris nimium cur mea, Marcie,
Tamquam si pereas, limina, nescio,
Cum sis proximior, una velut domus,
Et nostros paries dimidiet lares.
Sed gratum ferimus : talis es omnibus,
Nec quemquam nisi te [vis]miser aspici.
Contingat (quesumus, numina) quod cupis,
Te solum ut videas, Marcie, dum vivis!
p.16

5

10

315

In gibberosum. qui se genrosum iactabat
Fingis superbum quod tibi patrum genus,
Nunc Iuliorum prole te satum tumens,
Nunc Memmiorum Martiique Romuli,
Prodesse gibbo forte quid putas tuo?
Nil ista falso verba prosunt ambitu.
Tace parentes, ne quietos moveas :
Natura nobis unde sis natus docet.

5

316

De eo qui se poetam dicebat quod in triviis
 Cantaret et a pueris laudaretur
 Conponis fatuis dum pueris melos,
 Eenobi, et trivio carmine perstrepis
 Indoctaque malis verba facis locis,
 Credis tete aliquid laudibus indere
 Tamamque ad teneros ducere posteros?
 Hoc nostrae faciunt semper et alites :
 Ni rite institues, sibila tum canunt.

5

317

In puellam hermaphroditam
 Monstrum feminei bimembre sexus,
 Quam coacta virum facit libido,
 Quin gaudes futui furente cunno?
 Cur te decipit inpotens voluptas?
 Non das, quo pateris facisque, cunnum.
 Illam, qua mulier probaris esse,
 Partem cum dederis, puella tunc sis.

5

318

Ad eum qui per diem dormiens noctu vigilabat
 Stertis anhelanti fessus quod corde, Lycaon,
 Exhorrens lucis munera parta die,

Et tibi vigilias semper nox tetra ministrat,
Iam scio te nostro vivere nolle die.
At si tale tibi studium natura paravit,
Vivas ad antipodas; sis vel ut inde, redi!

5

319

De sareopho. ubi turpia sculpta fuerant

Turpia tot tumultu defixit crimina Balbus,
Post superos spurco Tartara more premens.
Pro facinus! finita nihil modo vita retraxit,
Luxuriam ad Manes moecha sepulcra gerunt.

320

tem unde supr scriptum : ubi eui ceirei
bebant
Crevit ad ornatum stabuli circique decorem
Purior egregio reddita nympha loco,
Quam cingunt variis insignia clara metallis
Crispatumque super scinditur unda gradum.
Excipit hanc patuli moles miranda sepulcri,
Corporibus vivis pocula blanda parans.
Nec iam sarcophagus tristis sua funera claudit,
Sed laetos dulci flumine complet equos.
Fundit aquas duro signatum marmore flumen,
Falsa tamen species vera fluenta vomit.

5

10

CAiRMNA

Plaudite vos, Musae, diversaue, plaudite, sigua,
 Quae circum docili continet arte decor ;
 Et dum palmiferis post praelia tanta quadrigis 15
 Garrula victores turba resolvit equos,
 Praebete innocuos potus potusque salubres,
 Vt domino proprius gaudia circus agat.

101

In cinedum bon sua corruptoribus dantem
 Divitias grandesque epulas et munera multa,
 Quod proavi atque atavi quodque reliquit avus,
 Des licet in cunctos et spargas, ecca, maritos :
 Plus tamen ille capit, cui dare saepe cupis. 5
 Nescio quid miserum est, quod celas, Becca : talento
 Vendere debueras, si bona membra dares.
 oo
 De eo qui uxorem suam prostare faeiebat
 pro fliis habendis 10
 Stirpe negata patrium nomen
 Non pater audis ; carus adulter
 Coiugis castae viscera damas,
 Pariat spurios ut tibi natos,
 Inscia, quo sint semine creti. 15
 Fuerant forsitan ista ferenda
 Foeda, Proconi, vota parumper,

†Scire vel ipsa si tuus umquam
†Posset adultus dicere matrem.

323

De aleatore in pretio lenoeinii uidente

Ludis, nec superas, Eltor, ad aleam,
Nec quicquam in tabula das, nisi virginem,
Spondens blanditias et coitus simul.
loc cur das aliis, quod poteras tibi?
An tali melius praemia grata sunt?
Aut prodest vitium tale quod impetras?
Si vincas, ego te non puto virginem
In luxum cupere, sed mage vendere. 5

324

In nomen Aeptii, quo eui cirei infortunium
piebant
'Icarus' et 'Phaethon' Veneto nolente vocaris
Atque 'agilis', pigro cum pede cuncta premas.
Sed tamen et Phaethon cecidit super aethera flammis, 5
Dum cupit insolitis nescius ire plagis;
Tu quoque confractis defectus in aequore pinnis,
Icare, Phoebeo victus ab igne cadis.
Digna his ergo tibi praebentur nomina fatis,
Per te iterum ut pereant, qui periire prius. 10

CARMINA

325

De Romulo pieto, ubi in muris fratrem occidit
 Disce pium facinus : percusso, omule, fratre
 Sic tibi Roma datur. huius iam nomine culpet
 Nemo te c(aedis, murorum si decet omen.

326

De eo qui amteos ad prandium clamabat,
 ut plura exposceret xenia
 Gaudeo quod me nimis ac frequenter
 Ambitu pascis, Blumarit, superbo.
 Vnde sed pascor? ea sunt per omnes 5
 Sparsa convivas bona. nec volebam,
 Pasceres quemquam peteresque mecum,
 Ne tibi quicquam detur, unde pascas.
 Hoc tamen sed si vitio teneris,
 Me precor numquam iubeas vocari. 10

327

De auriga elato frequenter cadente

Pascasium aurigam populi fortem esse fatentur,
 Ast ego non aliud quam turgida membra notabo
 Inflatumque caput papulis et amica ruinis
 Brachia, quae numquam recto moderamine frenant.
 Mox cadit et surgit, rursum cadit, inde resurgit 5
 Et cadit, ut miseris frangantur crura caballis.

Non iste humano dicatur nomine natus :
Hunc potius gryphum proprium vocet Africa circo.

328

De laude aurige prasini

Iectofian prasino felix auriga colore,
Priscorum conpar, ars quibus ipsa fuit.
p.171
Suetus equos regere [et]metas lustrare quadrigis
Et quocumque velis ducere frena manu.
Non sic Tantalides humero stat victor eburno ;
Vna illi palma est, at tibi multa manet.

5

329

In eum qui foedas amabat
Diligit informes et foedas Myrro puellas ;
Quas aliter pulcro viderit ore, timet.
Iudicium hoc quale est oculorum, Myrro, fateri,
Vt tibi non placeat Pontica, sed Garamas !
Ilam tamen agnosco, cur tales quaeris amicas :
Pulcra tibi numquam, sed dare foeda solet.

5

330

De simii canum dorso fnpositis

Reddita post longum Tyriis est mira voluptas,
Quem pavet ut sedeat simia blanda canem.

CARMNA

Quantum magna parant felici tempora regno,
Discant ut legem pacis habere ferae!

0 1

5

De partu ursae

Lambere nascentis fertur primordia prolis
Vrsa ferox, placido cum facit ore genus.
Expolit informes labris parientibus artus
Et pietas subolem rursus amore creat.
Attrito truncum formatur corpore pignus,
‘t sculpendo facit crescere membra faber.
Officium natura suum permisit amanti :
Formam post uterum lingua magistra parit.
1210

10

De laude horti Eugeti

Hortus, quo faciles fluunt Napaeae,
Quo ludunt Dryades virente choro,
Quo fovet teneras Diana Nymphas,
p. 72
Quo Venus roseos recondit artus,
Quo fessns teretes Cupido flammās
Suspensis reficit liber pharetris,
Quo se Laconides ferunt puellae,

5

CODICIS SALMASIANI.

[269]

Cui numquam minus est amoena frondis,
Cui semper redolent amoma verni, 10
Cui fons perspicuis tener fluentis
Muscoso riguum parit meatu,
Quo dulcis avium canor resultat :
Quidquid per varias refertur urbes,
Hoc uno famulans loco subaptat. 15

333

De tablista furloso quasi tesseris imperante

Ludit cum multis Vatanans, sed ludere nescit,
Et putat imperio currere puncta suo.
Sed male dum numeros contraria tessera mittit,
Clamat et irato pallidus ore fremit.
Tum verbis manibusque furens miserandus anhelat, 5
IDe solitis faciens proelia vera iocis.
Efundit tabulam meusam subsellia pyrgum
Perditaque larpyacis aera rapit manibus.
lic si forte unam tabulam non arte sed errans
Vicerit aut aliam, nil bene dante manu, 10
Mox inflat venas et †pallida guttura tendit
Plusque furit vincens, quam superatus erat.
Non iam huic ludum sapientum calculus aptet

CARMINA

334

De venatore piety in manibus oculos habente
 Docta manus saevis quotiens se praebuit ursis,
 Numquam fallentem tela dedere necem.
 Hinc etiam digitis oculos pictura locavit,
 Quod visum frontis provida dextra tulit.

5

335

Aliter unde supr
 Venatori oculos manibus pictura locavit
 Et geminum egregia lumen ab arte manet.
 Hic quocumque modo venabula fulgida pressit,
 Signatum veluti contulit exitium.
 Naturae lucem vicerunt fortia facta :
 Iam visus proprios coepit habere manus.

5

336

In aurigam efeminatum numquam vincentem
 Praecedis, Vico, nec tamen praecedis,
 Et quam debueras tenere partem,
 Iac mollis misero teneris usu.
 Vmquam vincere possis ut quadrigis,
 Corruptor tibi sit retro ponendus.
0 4
 De paranympho delatore,. ui se ad hoc officium
 omnibus ingerebat
 Hermes cunctorum thalamos et vota pererrat,
 Omnibus ac sponsis pronubus esse cupit.

5

10

CODICIS SALMASIANI.

r

Hunc quisquam [si] forte velit contemnere dives,
Mox eius famam rodit iniqua ferens.
Nec tutum obsequium nuptis : famulatur, amicis
Indicet ut potius, quae videt, ille nocens. 15
Non sua sortitur, te qui facit auspice vota,
Sed tua ; cui multum conferet, ut taceas.

338

De funere mulieris formosae, uae litigiosa fuit
Gorgoneos vultus habuit Catucia coniunx :
Haec dum pulcra foret, iurgia saepe dabat.
p. 174
Fecerat atque [suum] semper rixando maritum, 5
Esset ut insano stultius ore tacens.
Et quotiens illam trepido cernebat amore,
Horrebat, tamquam vera Medusa foret.
Defuncta est tandem, haec iurgia ferre per umbras
Cumque ipsa litem reddere Persephone. 10

339

De duobus ui se onpedibus, uibus vincti
erant, eeeiderunt
Conpedibus nexi quidam duo forte sedebant
Criminis ob causam carceris ante fores.
Hi secum subitae moverunt iurgia rixae ; 5
Ebrietatis opns gessit iniqua fames.
Nec caedem pugnis aut calcibus egit uterque :
Vincla illis telum, vincla fuere manus.

CARMINA

Nemo truces posthac debet pavitare catenas,
Si reus e poenis ingerit arma suis. 10

340

De causidico turpi, qui coneubam suam Charitem
Vocabat
Esset causidici si par facundia nervo,
impleret cuncti viscera negotii.
At tamen invigilat causis, quae crimina pandunt : 5
Cum Veneris famula iure Priapus agit.

341

In ministrum regis. qui alienas facultates vi
extorquebat
Bella die noctuque suis facit Eutychus armis,
Divitias cunctis e domibus rapiens.
Huic si forte aliquis nolit dare sive repugnet, 5
Vim facit et clamat, regis habenda, nimis.
Quid gravius hostis, fur aut latrunculus implet,
Talia si dominus atque minister agit ?

342

De eodem aliter

p. 775
Cum famulis telisque furens penetralia cuncta
Eutychus inrumpit divitiasque rapit.

CODCIS SALMASIANI.

[0]
[40]

Iunc nullus vetat ire parens, non forsā amicus;
Deterior precibus redditus ille manet.
Quae sunt ergo manus aut ferrea tela ferenda,
Quisve aries talem quodve repellat opus?
Huic si nemo potest ullas opponere vires,
Obvia sint illi fulmina sola dei!

5

343

In eum ui, cum senior dici nollet, multas sibi
eOncubas faeiebat et . .
Accusas proprios cur longo ex tempore canos,
Cum sis Phoenicis grandior a senio,
Et quotiens tardam quaeris celare senectam,
Paelicibus multis te facis esse virum?
Incassum reparare putas hac fraude iuventam;
Harum luxus agit, sis gravis ut senior.

5

344

ItCem in supra scriptum, uod se mori numquam
dieeret
Quantum tres Priami potuissent vivere mundo
Aut quantum cornix atque elefans superest,
Tantam dum numeres longaeva aetate senectam,
Te numquam firmas Tartara posse pati
Et credis Lachesim numquam tua rumpere fata
Aeternoque putas stamine fila trahi.
Quamvis tarda, tibi veniet mors ultima tandem,
Cum magis oblitus coeperis esse tui.

5

10

CARMMNA

[4]

Nam poena est potius morbis producere vitam ;
Quod non semper habes, tristius, esse diu, est.

345

Epitphion de flia Oageis infantula
Heu dolor ! est magnis semper mors invida fatis,
Quae teneros artus inimico sidere mergit !
Damira hoc tumultu regalis clauditur infans,
Cui vita iunocua est quarto dirupta sub anno. 5
Quam facile ofuscant iucundum tristia lumen
Nemo rosam albentem, fuerit nisi quae bona, carpit.
Iaec parvam aetatem cuncta cum laude ferebat.
Grata nimis specie, verecundo garrula vultu
Naturae ingenio modicos superaverat annos. 10
Dulce loquebatur, quidquid praesumpserat ore,
Linguaeque diversum fundebat mellea murmur,
Tamquam avitum verna resonat per tempora cantus.
Huius puram animam stellantis regia caeli
Possidet et iustis inter videt esse catervis. 15
At pater Oageis, Libyam dum protegit armis,
Audivit subito defunctam funere natam.
Nuntius hic gravior cunctis fuit hostibus illi,
Ipsaque sub tali flevit Victoria casu.

346

B.III1. De amphitheatro in villa vicina mari
fabricato
M. 916.
Amphitheatrales mirantur rura triumphos
Et nemus ignotas cernit adesse feras. 5

Spctat arando novos agrestis turba labores
Nautaque de pelago gaudia mixta videt.
ecundus nil perdit ager, plus germina crescunt,
Dum metuunt omnes hic sua fata ferae.

347

B. I 29.

De sieillo Gupidinis uas fundentis !

gne salutifero Veneris puer omnia flammans
Pro facibus proprias arte ministrat aquas.

348

De Neptuno in marmoreo alveo au

B. I 16.

fundente

M. 571.

Quam melior, Neptune, tuo sors ista tridente est :
Post pelagus dulces hic tibi dantur aquae !

5

349

B. III 25.

De puteo cavato in monte arido '

IHunc quis non credat ipsis dare Syrtibus amnes,

Qui dedit ignotas viscere montis aquas ?

350

[B. etiam

De aquis ealidis Cinensibus

III 32.

Ardua montanos inter splendentia lucos

Culmina et indigenis nunc metuenda feris,

CARMINA

[276]

Cum deserta prius solum nemus atra tenebat
Tetraque inaccessam sederat umbra viam :
Qua vos laude canam quantoque in carmine tollam,
In quibus exstructa est atque locata salus ?
lic etiam ignitus tepet ad praetoria fervor,
Plenior et calidas terra ministrat aquas. 10
[Quis sterilem non credat humum ? fumantia vernant
Pascua, luxuriat gramine cocta silex]
Innocuos fatus membris parit intima tellus
Naturamque pio temperat igne calor.
[Et cum sic rigidae cautes fervore liquescant,
Contentis audax ignibus herba viret.] 15

351

De sententiis septem philosophorum distieht

Solon praecipuus, fertur qui natus Athenis,
Finem prolixae dixit te cernere vitae.
Chilon, quem patria egregium Lacedaemona misit,
Hoc prudenter ait, te ipsum ut cognoscere possis.
Ex Mitylenaeis fuerat qui Pittacus oris, 5
Te, ne quid nimis ut cupias, exquirere dixit.

CODICS SALMASIANI.

Thales ingenio sapiens Milesius acri
Errorem in terris firmat non caelitus esse.
Inde Prienaea Bias tellure creatus
p. 73 10
Plures esse malos divina voce probavit.
Urbe Periander genitus, cui fama Corintho est,
Omnia constituit tecum ut meditando revolvat.
Cleobolus, proprium clamat quem Lindia civem,
Omne, inquit, magnum est, quod mensura optima librat. 15

De Ianuario mense

Lucifer annorum et saeculis, Sol, lane, secundus
Est rota certa tui tecum sine fine laboris ;
Iteque reditque tibi, quidquid in orbe venit.
Omnia perpetuis praecedis frontibus ora ;
Quae necdum venient quaeve fuere vides. 5
59a5

De Olympio venatore Aegyptio

Grata voluptatis species et causa favoris,
Fortior innumeris, venator Olympie, palmis,

CARMNA

[278]

Tu verum nomen membrorum robore signas,
 Alcides collo scapulis cervice lacertis,
 Admirande audax velox animose parate. 5
 Nil tibi forma nocet igro fuscata colore.
 Sic ebum pretiosum atrum natura creavit,
 Purpura sic †magno depressa in murice fulget,
 Sic nigrae violae per mollia gramina vernant,
 Sic tetras quaedam commendat gratia gemmas, 10
 Sic placet obscuros elefans inmanis ad artus,
 Sic turis piperisque Indi nigredo placeat.
 Postremum tauto populi pulcrescis amore,
 Foedior est quantum pulcher sine viribus alter.
 a 15
 n epitphion supra scripti Olympii
 r
 Venator iucunde nimis atque arte ferarum
 p. 179
 Saepe placens, agilis gratus fortissimus audax, 20
 Qui puer ad iuvenes dum non advixeris annos,
 Omnia maturo complebas facta labore.
 Qui licet ex propria populis bene laude placeres,
 Praestabas aliis, ut tecu viuere possent.
 Tantaque miraudae fuerant tibi praemia formae, 25
 Vt te post fatum timeant laudentque sodales.

CODICIS SALMASHANI.

[279]

Heu nunc tam subito mortis livore peremtum
Iste capit tumulus, quem non Carthaginis arces
Amphitheatrali potuerunt ferre triumpho!
Sed nihil ad Manes hoc funere perdis acerbo :
Vivet fama tui post te longaeva decoris
Atque tuum nomen semper Carthago loquetur.

30

355

De Chfimaera aenea

Aeris fulgiduli nitens metallo
Ines pertulit, ante quos vomebat,
Et facta est melior Chimaera flammis.

356

De statua Veneris, in cuius capite violae sunt
natae
Cypris †cendenti reddita marmore
Veram se exanimis corpore praebuit :
Infudit propriis membra caloribus,
Per florem in statuam viveret ut suam.
Nec mendax locus est : qui violas feret,
Servabit famulas inguinibus rosas.
0
In eaeum, qui pulcras mulieres taetu nosebat
Lucis egenus, viduae frontis,
Iter amittens, caecus amator

5

10

CARMNA

[280]

Corpora tactu mollia palpat
Et muliebres iudicat artus,
p. 180
Nivei cui sit forma decoris.
Credo quod ille nolit habere
Oculos, per quos cernere possit,
Cui dedit plures docta libido.

15

358

In philosophum hirsutum. nocte tantum cum
puelis concumbentem
Hispidus tota facie atque membris,
Crine non tonso capitis verendi,
Omnibus clares Stoicus magister.
Te viris tantum simulas modestum
Nec die quaeris coitum patrare,
Ne capi possis lateasque semper ;
Fervidus sed cum petulante lumbo
Nocte formosas subigis puellas.
Incubus fies subito per actus,
Qui Cato dudum fueras per artes.

5

10

359

De catula sua brevissima, ad domini sui nutum
currente
Forma meae catulae brevis [est], sed amabilis inde,
lanc totam ut possit concava ferre manus.
Ad domini vocem famulans et garrula currit,
Iumanis tamquam motibus exiliens.

5

CODICIS SALMASIANI.

[281]

Nec monstrosum aliquid membris gerit illa decoris ;
Omnibus exiguo corpore visa placet.
Mollior huic cibus est somnusque in stramine molli,
Muribus infensa est, saevior atque cati.
Vincit membra nimis latratu fortia torvo ;
Si natura daret, posset ab arte loqui.

10

360

De pardis mansuetis, ui cum cenbus venationem
faciebant
Cessit Lyaei sacra fama numinis
p. 181
Lynces ab oris qui subegit Hndicis.
Curru paventes duxit ille bestias
Mero gravatas ac minari nescias
Et quas domarent vincla coetu garrulo.
Sed mira nostri forma constat saeculi,
Prdos feroces saeviores tigribus
Praedam sagaci nare mites quaerere
Canum inter agmcn et, famem doctos pati,
Quidquid capessunt, ore ferre baiulo.
O qui magister terror est mortalium,
Diros ferarum qui retundit impetus,
Morsum repertis ut cibus non audeant !

5

10

15

CARMINA

01.

In psaltriam foedam
 Cum saltas misero, Gattula, corpore
 Nec cuiquam libitum est, horrida, quod facis, 20
 Insanam potius te probo psaltriam,
 Quae foedam faciem motibus ingraves
 Et, dum displiceas, quosque feras iocos.
 Credis, quod populos cymbala mulceant?
 Nemo iudicium tale animi gerit, 25
 Pro te ut non etiam gaudia deserat.
 70

50

Item de ea quod ut amaretur praemia
 promittebat
 Qui facis, ut pretium promittens, Gattula, ameris?
 Da pretium, ne te oderis ipsa simul!
 Praemia cur perdis? cur spondes munera tantis? 5
 Accipe tu pretium, ne mihi dona feras!
 Non est tam petulans pariterque insanus amator,
 Qui te non credat prodigiale malum.
 Sed si forte aliquis moechus surrexit ab umbris,
 Cui talis placeas, huic tua dona dato. 10

363

In ebriosam et satis meientem
 Quod bibis [et]totum dimitis ab inguine Bacchum,
 Pars tibi superior debuit esse femur.
 Potabis recto (poteris, Follonia!) Baccbo,
 Si parte horridius inferiore bibas.

5

364

(*B. em III 222.3*)
 n mulierem pulcram eastitati studentem
 Pulcrior et nivei cum sit tibi forma coloris,
 Cuncta pudicitiae iura tenere cupis.
 Mirandum est, quali naturam laude gubernes,
 Moribus ut Pallas, corpore Cypris eas.
 Te neque coniugii libet excepisce levamen,
 Saepius exoptas nolle videre mares.
 Haec tamen est auimo quamvis exosa voluptas :
 Numquid non mulier conparis esse potes?

5

10

365

De eo qui ceum Burdo diceretur fliae suae
 Passiphaae nomen inposuit
 Disciplinarum esse hominem risnsque capacem,
 Quod nulli est pecudi, dixit Aristoteles.

CARMNA

[284]

Sed [cum)Burdo homo sit, versum est sophismate verum :
Nam et ridere solet vel ratione viget.
Surrexit duplex nostro sub tempore monstrum,
Quod pater est burdo Passiphaeque redit.

5

366

De laude rosae centumfoliae

Hanc puto de proprio tinxit Sol aureus ortu
Aut unum ex radiis maluit esse suis.
Sed si etiam centum foliis rosa Cypridis extat,
Fluxit in hanc omni sanguine tota Venus.
Haec florum sidus, haec Lucifer almus in agris,
Iuic odor et color est dignus honore poli.

5

367

De statua Heetoris in lio, uae videt Achillem
et sudat
lion in medium Pario de marmore facti
Stant contra Phrygius lector vel Graius Achilles.
Priamidae statuam sed verus sudor inundat
Et falsum fictus lector formidat Achillem.
Nescio quid mirum gesserunt Tartara saeclo :
Credo quod aut superi animas post funera reddunt
Aut ars mira potest legem mutare barathri.

5

CODCIS SALMASMANI.

[285]

Sed si horum nihil est, certe exstat marmore Hector
Testaturque suam viva formidine mortem.

10

368

De muliere Marina vocabulo

Quidam concubitu futuit fervente Marinam.
Fluctibus in salsis fecit adulterium.
Non hic culpandus, potius sed laude ferendus,
Qui memor est Veneris, quod mare nata foret.

369

De horto domni Oageis, ubi omnes herbae
mediinales plantatae sunt
Constructas inter moles parietibus altis
lortus amoenus inest aptior et domino.
Hic vario frondes vitales semine crescunt,
In quibus est Genio praemedicante salus.
Nl Phoebi Asclepique tenet doctrina parandum :
Omnibus hinc morbis cura sequenda placet.
Iam puto, quod caeli locus est, ubi numina rcegnant,
Cum datur his herbis vincere mortus onus.

5

10

370

De piea, quae humanas voces imitabatur
Pica hominum voces cuncta ante animalia monstrat
Et docto exterum perstrepat ore melos.
p. 184

CARMNA

Nec nunc oblita est, quidnam prius esset in orbe : Aut hae Picns erat aut homo rursus inest.	5
4 De rustica in disco fact, quae spinam tollit de plnta Satri	
Cauta nimis spinam Satyri pede rustica tollit, Luminibus certis vulneris alta notans.	10
llam panduri solatur voce Cupido, Inridens, parili teste carere virum. Nl falsum credas artem luisse figuris : Viva minus speciem reddere membra solent.	15
0	

De colocasia herba in tecto populante

Nilus quam riguis parit fluentis, Extendens colocasia tectorum Ramos, per spatium virens amoenum, laec nostris laribus creata frondet. Naturam famulans opella vertit, Plus tecto ut vigeat, solet quam horto.	5
---	---

De eo qui podium amphitheatri saliebat

Amphitheatralem podium transcendere saltu
Velocem audiui iuvenem, nec credere quivi

COICIS SALMASIANI.

[287]

Hunc hominem, potius sed avem, si talia gessit.	
Et posui huic, fateor, me Dorica vina daturum,	
Conspicere ut possem tanti nova facta laboris.	5
Aspexi victusque dedi promissa petenti	
Atque meo gravior levis extitit ille periclo.	
Non iam mirabar sumtis te, Daedale, pinnis	
Isse per aetherios natura errante meatus :	
Iunc magis obstipui, coram qui plebe videnti	10
Corpore, non pinnis, fastigia summa volavit.	
<i>6 t</i>	
De Dicgene pieto, ubi laseivienti menetrix	
barbam evellit et Cupido mingit in podice eius	
Diogenem meretrix derisum Laida monstrat	15
Barbatamque comam frangit amica Venus.	
Nec virtus animi nec castae semita vitae	
Philosophum revocat, turpiter esse virum.	
Hoc agit infelix, alios quo saepe notavit.	
Quodque nimis miserum est : mingitur archisophus.	20
<i>0 49</i>	
De ceatto qui, eum sorieem maiorem devoraseet,	
pOplexiam passus oceubouit	
<i>B. V 163.</i>	
<i>M. 1091.</i>	25
<i>B. IV 25</i>	
Deliciis periit crudior ille suis.	

CARMINA

Pertulit adsuetae damnum per viscera praedae;
 Per vitam moriens concipit ore necem.
o t0

30

L.ORENTINI

V I

B. Lux. 85.

M. 290.

In laudem regis

B. IV 426.

5

Regia festa canam sollemnibus annua votis.
 Imperiale decus Thrasamundi gloria mundi,
 egnantis Libyae. toto sic clarior orbe
 Sol radiante micans cunctis super enitet astris.
 In quo concordant pietas prudentia mores
 Virtus forma decus animus sensusque virilis,
 Invigilans animo sollers super omnia †sensus.
 Sed quid plura moror? vel quo me ad devia ducam?
 Solus habet, toto quidquid praefertur in orbe.
 Parthia quot radiat sublimibus ardua gemmis,
 Lydia Pactoli rutilas quot sulcat harenas,
 Vellera quot Seres tingunt variata colore,
 Regnantum meritis pretioso praemia dantes
 Tegmine, quo fulgent admisto murice vestes,
p. 166
 Africa quot fundit fructus splendentis olivae,
 Et si quid tellus gignit laudata per orbem,
 In regnis venere tuis, cui maximus auctor
 Contulit et soli tribuit haec cuncta potiri.

10

15

20

CODICIS SALMASIANI.

Te regnante diu fulgent Carthaginis arces,	25
Filia quam sequitur Alianas inpare gressu,	
Nec meritis nec honore minor, cui plurimus ardens	
Regnantis increvit amor, quam surere fecit	
Delectisque locis claram [et vitalibus auris,	
Quae meruit celsum meritis sufferre regentem.	30
hinc freta marmoreo resonant sub gurgite ponti,	
hinc telluris opes viridanti vertice surgunt,	
Vt maris et terrae dominus splendore fruatur.	
Nam Carthago suam retinet per culmina laudem,	
Carthago regimen; victrix Carthago triumphat,	35
Carthago Asdingis genetrix, Carthago coruscat,	
Carthago excellens Libycas Carthago per oras,	
Carthago studiis, Carthago ornata magistris,	
Carthago populis pollet, Carthago refulget,	
Carthago in domibus, Carthago in moenibus ampla,	40
Carthago et dulcis, Carthago et nectare suavis,	
Carthago lorens, Thrasamundi nomine regnans!	
Cuius ut imperium maneat per saecula felix,	
Optamus domino multos celebrare per annos	
Annua, dum repetit fulgentia gaudia regui.	45
<i>B. III 41.</i>	
<i>0 4 4</i>	
<i>M 384.</i>	
Versus balnearum	
<i>B. IV 427.</i>	50
In parvo magnas fecit manus ardua Baias,	
Culmina distendit niveis suspensa columnis,	
Curvavit cameris varioproschemate conchas.	

CARMNA

[290]

Marmora resplendent solida conpage decora,
Vnitumque nitet decus [et]sartura magistri. 55
Murmure raucisono fornacibus aestuat ardor,
In flammis dominantur aquae, furit ignis anhelus.
Stat tutus lautor multo circumdatus igne
Innocuas inter flammās (mirabile dictu),
Ignibus ut possit fervores vincere solis; 60
Inde petit latices glaciali fonte fuentis :
IHinc calor, inde nives reparant per membra salutem.
Discurrunt nymphae, piscinas flumina replent.
Vitrea crispatur labris refluētibz unda.
Haec laudis monumenta tibi natisque manebunt, 65
Et decorabit avus claros per saecula nepotes.
Tu tamen excelsus per tempora longa fruaris.
0 40

CALBVI GRAMMATICI

Versus fontis
B. . II p. 623.
M .
A parte episcopi
B. IV 28. 5
Crede prius veniens, Christi te fonte renasci :
Sic poteris mundus regna videre dei.
Tinctus in hoc sacro mortem non sentiet umquam ;
Semper enim vivit, quem semel unda lavit.

CODICIS SALMASIANI.

[291]

Descensio fontis	10
Descende intrepidus : vitae fomenta perennis Aeternos homines ista lavacra creant.	
Ascensio fontis	
Ascende in caelos, animam qui in fonte lavisti, Idque semel factum sit tibi perpetuum.	15
Econtra epicopum	
Peccato ardentes hoc fonte extinguite culpas. Currite ! quid statis ? tempus et hora fugit.	
<i>p.188</i>	
Et in circuitu fontis	20
Marmoris oblatis speciem, nova munera, supplex Calculus exhibuit. fontis memor, unde renatus, Præ formam cervi gremium perduxit aquarum.	
<i>0 49</i>	
<i>B. b. M.</i>	25
Versus sanctæ cruci	
<i>B. IV 29.</i>	
Hinc crux sancta potens caelo successit et astris : Dum retinet corpus, misit in astra deum.	
Qui fugis insidias mundi, crucis utere signis : Hac armata fides protegit omne malum.	30
Crux domini mecum, crux est quam semper adoro, Crux mihi refugium, crux mihi certa salus.	
Virtutum genetrix, fons vitæ, ianua cæli, Crux Christi totum destruit hostis opus.	35
Pax Domini tecum, puro quam pectore quaeris.	

CARMNA

380

B. d Lux. 88.
M. 555.

v e. DOMNI PETRI REERENDARII

IV I m

p. 92

Versus in basilica palatii sanctae Mariae 5
 Qualiter intacta processit Virgine partus
 Vtque pati voluit Natus, perquirere noli.
 Haec nulli tractare licet, sed credere tantum.

381

[A ulcem]

B M. B. 1.

Felices illos qui te genuere parentes,
 Felicem solem qui te videt omnibus horis,
 Felicem terram quam tu pede candida calcas, 5
 Felices fascias cingentes corpus amatae,
 Felices [que]toros quibus, Dulcis, nuda recumbis!
 Vt visco capiuntur aves, ut retibus apri,
 Sic ego nunc Dulcis diro sum captus amore.
 Vidi nec tetigi : video nec tangere possum. — 10
 Totus in igne fui : non sum consumptus et arsi.

382

[Ad meretricem]

B. M. B. i.

Post mille amplexus, post dulcia savia penem
p. 93
 Continiis laterum retortum suscipe, posce, 5
 Viribus ut propriis mollem tu reddas, ab alvo
 In alvum sumptura, iterum quem tempore certo

CODICIS SALMASIANI.

[293]

Et tunc, si suffert, tertio supplere conabor.
Nec volo plus cupias : nam me si cogis, iniquum est,
Vt tu victorem superes. noctisque futurae
Incipiant tenebrae, numerum qua spondeo ternum !

10

DE SIN 6v.IS CAVSIS

r r

[7]

[I]

p.2 3

[VAE SVPERSSvNr)

Sunt uersus LXX

383

B. V 172.

M. 102.

De alcyonibus

B. IV 432.

Stat domus exerrans constructa lymphis et ulva.

Fervet amor lymphis, liquescunt ova tepore.

5

Exposito partu natus non cernitur ullus.

p. 274

Albus in albo manens rursus succendor ab albo,

Miraturque novos fetus consurgere ab undis

Alcyon, cui totus pelagus sunt parvoli nidus.

10

B. V 177.

M. 1107.

De Iuvenale venatore

. IV 32.

Excipit ingentem Iuvenalis fortior aprum.

Incumbens umero laevo pede pronior instat

Et spumantis adbuca morsum de vulnere fraudat.

CODICIS SALMASIANI;

385

*B. V 1783.**M. 1108.*

Item de apro

B. IV 33.

Invadunt post terga suem. stat torvus in ira :

5

Creticus excutitur lunato dente rebellis,

Quem socius morsu auxilians defendit in hostem.

386

. M.

De Mandrite mimo

B. IV 433.

Mandris notus olim felix fur, cautus et audax,

Quattuor in medio dicit peccasse colonas.

‘Sive ego sive lupus’, dixit, ‘tollatur et anser’.

5

*0**B M.*

CATONIS

B. IV 33.

Rex Humerix, manifesta fide quem fama perennis

Inclitat, hominibus spargit memorabile factum,

10

Quod verbo divisit aquas molemque profundi

Discidit iussis, semel [ut]nudata natantum

lugera calcet homo. pelagus fodisse ligones

Expavit natura maris : subducitur unda,

Tortilis anfractu liquidus converritur imber,

15

Oceanumque movent manibus; mare coclea sorbet.

388

B. I 124.

M. 692.

De Pegaso ellerephonte et Chimaera

B. IV 433.

Vectum Pegaseo volucris pendente caballo

Conspicit senserunt Bellerephonta denm.

Cuius iter vacuos et calcans ungula ventos

Rlia est.

5

CARMNA

CODICVM SAECVLI IX

M I

CAREN

CODICIS BEROLINENSIS DIE. 3 66

r

388a

B. M.

[Celeuma]

B. III 167.

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia !

Arbiter effusi late maris ore sereno

5

Placatum stravit pelagus posuitque procellam,

Edomitique vago sederunt pondere fluctus.

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia !

Annisu parili tremat ictibus acta carina.

Nunc dabit arridens pelago concordia caeli

10

Ventorum motu praegnanti currere velo.

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia !

Aequora prora secet delphinis aemula saltu

Atque gemat largum, promat seseque lacertis,

Pone trahens canum deducat [et orbita sulcum.

15

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia !

Aequoreos volvens fluctus [ratis audiat]heia !

Convulsum remis spumet mare ; os tamen : heia.

Vocibus adsiduis litus re [duci]sonet heia !

CARMINA

VI

CODICIS PARISINI 8071

OIM TIVANEI

389

B. V 1.

M. 1021 q.

In laudem solis

B. IV 43.

Dum mundum Natura potens terramque dicaret,

5

Sol dedit ipse diem. horrentia nubila caelo

Dispulit et faciem roseo diffudit in orbe.

Pulcra serenigero fulserunt sidera motu.

Nam chaos est sine sole dies. tum discere lucem

Coepimus et croceum caeli sentire teporem.

10

Gurgite [de]roseo surgunt ex more iugales :

Naribus elatis eflant e pectore lucem.

Sol rumpit tenebras, rutiloque ut fulet ab ortu,

Spargit in aethereos flammantia lumina campos.

Hlaec armenta hominesque simul dant semina rerum,

15

Hinc alites,pecudumbinc [genusetlgenusomne natantum,

CODICIS PARISNI 8071.

q

Quod caelum, quod terra tenuet, quod sustinet aequor.
hinc calor infusus, totum qui continet orbem,
Dulcia mellifluæ dum pandit munera vitae.
Ast ubi iam Titau croceum conscendit in orbem 20
2 Fluctibus ac nitidum tollit caput aethera in altum,
Cuncta patent, quacunque tacens nox clauserat atra,
Et silvae campique virent et florea rura.
Tunc placidum iacet omne mare et vernantibus undis
Flumina : per tremulos currit lux aurea fluctus. 25
Sic regit imperium mundi, sic tempora sancit.
Mox tamen alipedum gemmæ lora rigescunt. . .
Aureus axis inest, currus ardescit ab auro,
Du pretio fulgens imitatur lumina Phoebi.
Ile solus viget orbe dens, quem cernere nobis 30
as nimis es, cum iurat per florea rura.
O rerum virtutis opus, quod flamma gubernat !
cum non igne suo præstat cum lumine sensus,
Iunc ceps, hinc vita redit, hinc cuncta resurgunt.
Namque docet Phoenix, ustis reparata favillis 35
Omnia Phoebeo vivescere corpora tactu.
Iam vitam de morte petit, post fata vigorem,
Vascitur ut præcreat, perit ut nascatur ab igni,

CARMINA

Vna cadit totiens surgitque ac deficit una :	
Rupe sedet, capitur radiis, et lumine Phoebi	40
Suscipit inmissum recidiva morte calorem..	
Sol qui purpureo diffundit lumine terras,	
Sol cui vernanti tellus respirat odorem,	
Sol cui picta virent fecundo gramine prata,	
Sol speculum caeli, divini numinis instar,	45
Sol semper iuvenis, rapidum qui dirigit axem,	
Sol facies mundi caelique volubile templum,	
Sol Liber, Sol alma Ceres, Sol Iuppiter ipse,	
Sol frater Triviae, insunt cui numina mille,	
Sol qui quadriiugo difundit lumina curru,	50
Sol et Hlyperboreo fulget matutinus in ortu,	
Sol reddit cum luce diem, Sol pingit Olympum.	
Sol aestas, autumnus, hiems, Sol ver quoque gratum, 4	
Sol saeculum mensisque, dies Sol, annus et hora,	
Sol globus aethereus, Sol est lux aurea mundi.	55
Sol bonus agricolis, nautis quoque prosper in undis,	
Sol repetit quaecumque potest transcendere semper.	
Sol cui sereno pallescunt sidera motu,	
Sol cui tranquillo resplendet lumine pontus,	
Sol cui cuncta licet rpido lustrare calore,	60

CODICIS PARISINI 8071.

[303]

9 Sol cui surgenti resonat levis unda canorem,
Sol cui mergenti servat maris unda teporem,
Sol mundi caelique decus, Sol omnibus idem,
C0 Sol noctis lucisque decus, Sol finis et ortus.

390

B. V 133.

M. 385.

EVCIERIAE

fl. 58 r.

B. V 361.

Aurea concordi quae fulgent fila metallo

5

Setarum cumulis consociare volo :

Sericeum tegmen, gemmantia texta Lacouum

Pellibus hircinis aequiperanda loquor :

Nobilis horribili iungatur purpura burrae,

Nectatur plumbofulgida gemma gravi :

10

CARMNA

[304]

Sit captiva sui nunc margarita nitoris
Et clausa obscuro fulgeat in chalybe :
Lingonico pariter claudatur in aere smaragdus,
Conpar silicibus nunc hyacinthus eat :
Rupibus atque molis similis dicatur iaspis, 15
Eligat infernum iam modo luna chaos :
Nunc etiam urticis mandemus lilia iungi,
Purpureamque rosam dira cicuta premat :
Nunc simul optemus despectis piscibus ergo
Delicias magni nullificare freti : 20
Auratam crassantus amet, saxatilis angucem,
Limacem pariter nunc sibi tructa petat :
Altaque iungatur vili cum vulpe leaena,
Perspicuam lyncem simius accipiat :
lungatur nunc cerva asino, nunc tigris onagro, 25
lungatur fesso concita damma bovi :
Nectareum vitient nunc lasera tetra rosatum
Mellaque cum fellis sint modo mixta malis :
Gemmantem sociemus aquam luteumque barathrum,
Stercoribus mixtis fons eat inriguus : 30
Praepes funereo cum vulture ludat hirundo,
Cum bubone gravi nunc philomela sonet :

Tristis perspicua sit cum perdice cavannus
Iunctaque cum corvo pulcra columba cubet :
Iaec monstra incertis mutant sibi tempora fatis
Rusticus et servus sic petat Eucheriam!
B .

35

391

M. 874.

B. V 363.

Cervus aper coluber non cursu dente veneno
Vitarunt ictus, Maioriane, tuos.

CARMINA

CODICIS VOSSIANI Q. 86

B. II 258. 5
Co. 3V
M. 210.

392

fol. 92 r.
B. IV 111.
Vt belli sonuere tubae, violenta peremit
lippolyte Teuthranta, Lyce Clonon, Oebalon Alce,
Oebalon ense, Clonon iaculo, Teuthranta sagitta. 5
Oebalus ibat equo, curru Clonus, at pede Teuthras,
Plus puero Teuthras, puer Oebalus, at Clonus heros.
Figitur ora Clonus, latus Oebalus, ilia Teuthras.

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[307]

Iphicli Teuthras, Dorycli Clonus, Oebalus Idae;
Argolicus Teuthras, Moesus Clonus, Oebalus Arcas.
B. II 257.

10

393

M. 253.

B. IV 112.

Almo Theon Thyrsis orti sub colle Pelori
Semine disparili : Laurente Lacone Sabina.

Vite Sabina, Lacon sulco, sue cognita Laurens.

5

Thyrsis oves, vitulos Theon egerat, Almo capellas,

Almo puer pubesque Theon et Thyrsis ephebus;

Canna Almo, Thyrsis stipula, Theon ore melodus.

Nais amat Thyrsin, Glauce Almona, Nisa Theonem;

Nisa rosas, Glauce violas dat, lilia Nais.

10

fol. 92 u.

394

Versu de ¶numero dierum ingulorum [

M. 1037.

menium

B. I 205.

Dira patet Iani Romanis ianua bellis.

5

Vota deo Diti Februa mensis habet.

CARMNA

Incipe, Mars, anni felicia fata reducti.
Tunc Aries Veneri luteaserta legit.
Dulcia, Maie, tuis ducis hexagona nonis.
Arce poli Geminos Iunius ecce locat. 10
Iulius ardenti divertit lumina soli.
Aera flammigero cuncta Leone calent.
Poma legit Virgo maturi mitia solis.
Fundit et October vina Falerna lacis.
Aret tota soli species vi dura Nepai. 15
Vde December, amat te genialis hiems.

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

395

M. 10

singulis mensibus

Ianuarius

lic Hani mensis sacer est (en aspice ut aris

Tura micent, sumant ut pia iura Lares),

5

Annorum saeclicque caput, natalis honorum,

Purpureos fastis qui numerat procures.

Februariusfol.93r

At quem caeruleus nodo constringit amictus

Quique paludicolam prendere gaudet avem,

10

Daedala quem iactu pluvio circumvenit Iris,

Romuleo ritu Februa mensis habet.

Martius

Cinctum pelle lupae promptum est cognoscere mensem :

Mars olli nomen, Mars dedit exuvias.

15

Tempus ver [num] aedus petulans et garrula hirundo

Indicat et sinus lactis et herba virens.

Aprilis

Contectam myrto Venerem veneratur Aprilis :

Lumen veris habet, quo nitet alma Thetis.

20

CARMNA

Cereus et dextra flammæ diffundit odoras, Balsama nec desunt, quis redolet Paphie. Maius Cunctas veris opes et picta rosaria gemmis Liniger in calathis, aspice, Maius habet,	5
Mensis Atlantigenae dictus cognomine Maiaë, Quem merito multum diligit Vranie. Iunius Nudus membra dehinc solares respicit horas Iunius ac Phoebum flectere monstrat iter.	10
Lampas maturas Cereris designat aristas Floralisque fugas lilia fusa docent. Iulius Ecce coloratos ostendat Iulius artus, Crines cui rutilos spicea sarta ligat.	15
Morus sanguineos præbet gravidata racemos, Quæ medio Cancrî sidere laeta viret. Augustus Fontanos latices et lucida pocula vitro Cerne ut demerso torridus ore bibat	20
Aeterno regni signatus nomine mensis, Latona genitam quo perhibent Hecaten.	

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[311]

September	
Turgentes acinos varias et praesecat uvas	
September, sub quo mitia poma iacent,	25
Captivam filo gandens religasse lacertam,	
Quae suspensa manu mobile ludit opus.	
Oetob s.	
Dat prensu leporem cumque ipso palite fetus	
Ocober ; piois dat ubi ru aes ? . 7 3	30
Iam Bromios spumare lacus et musta sonare t.†	
Apparet : vino vas calet ecce novo.	
November	
Carbaseos post hunc artus indutus amictus	
Memphidos antiquae sacra deamque colit,	35
quo vix avidus sistro compescitur anser	
Devotusque satis incola Memphideis.	
December	
Annua sulcatae †coniecti semina terrae	
Pascit hiems ; Pluvio de Iove cuncta madent.	40
Aurea nunc revocet Saturno festa December :	
Nunc tibi cum domino ludere, verna, licet.	

396

*B. III 151.**M. 134.*

Parcendum misero

B. IV 57.

Occisum iugulum quisquis scrutaris ꝑamici,

5

Tu miserum necdum me satis esse putas ?

Desere confossum victori vulnus iniquo

Mortiferum impressit mortua saepe manus.

*B. II 48.**M. 744.*

10

Mors Catonis

*fol. 93 u.**B. IV 58.*

Invictum victis in partibus, omnia Caesar

Vincere qui potuit, te, Cato, non potuit.

15

398

*B. II 49.**M. 745.*

[Item]

B. IV 58.

Ictu non potuit primo Cato solvere vitam :

5

Defecit tanto vulnere victa manus.

Altius inseruit gladium : qua spiritus ingens

Exiret, magnum dextera fecit iter.

Opposuit Fortuna moram voluitque, Catonis

Sciremus ferro plus valuisse manum.

10

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

399

B. II 50. 51.

M. 746.

[Item]

B. IV 58.

Iussa manus sacri pectus violare Catonis

5

Haesit et inceptum victa reliquit opus.

Ille ait infesto contra sua vulnera vultu :

‘Estne aliquid magnum, quod Cato non potuit ?

Dextera, nunc dubitas ? durum est, iugulasse Catonem ?

Sed quia liber erit, iam puto non dubitas !

10

Fas non est vivum cuiquam servire Catonem :

Rectius et vivit nunc Cato, si moritur’.

400

B. II 26.

M. 732.

Epitaphion Pompeiorum

B. IV 59.

Magne, premis Libyam ; fortes tua pignera nati

5

Europam atque Asiam. nomina tanta iacent !

401

B. II 27.

M. 733.

[Item]

B. b.

Quam late vestros duxit Fortuna triumphos,

5

Tam late sparsit funera, Magne, tua.

402

B. II 28 q.

M. 734 q.

[Item]

B. IV 59.

Pompeius totum victor lustraverat orbem,

5

At rursus toto victus in orbe iacet :

Membra pater Libyco posuit male tecta sepulcro ;

Filius Hispana est vix adopertus humo ;

Sexte, Asiam sortite tenes. divisa ruina est :

Vno non potuit tanta iacere solo.

10

403

B. II 30.

M. 736.

[Item]

B. ib.

Aut Asia aut Europa tegit aut Africa Magnum.

5

Quanta domus, toto quae iacet orbe, fuit !

404

B. II 31.

M. 737.

[Item]

B. ib

Maxima civilis belli iactura †sub ipso est :

5

Quantus quam parvo vix tegeris tumulo !

405

B. III 152.

M. 135.

Ad amicum optimum

B. IV 60.

Crispe, meae vires laesarumque ancora rerum,

5

Crispe vel antiquo conspiciende foro,

Crispe, potens numquam, nisi cum prodesse volebas,

Naufragio litus tutaque terra meo,

CODICIS VOSSIANI . 86.

[315]

Solus honor nobis, arx et tutissima nobis
Et nunc afflicto sola quies animo, 10
Crispe, fides dulcis placideque acerrima virtus,
Cuius Cecropio pectora melle madent,
Maxima facundo vel avo vel gloria patri,
Quo solo careat si quis, in exilio est :
Intactae iaceo saxis telluris adhaerens, 15
Mens tecum est, nulla quae cohibetur humo.

406

B. II 35.

M. 741.

De sacris evocantis animas Magnorum Vc

Fata per humanas solitus praenoscere fibras
Impius infandae religionis apex
Pectoris ingenui salientia viscera flammis fol. 94 r. 5
Imposuit ; magico carmine rupit humum,
Ausus ab Elysiis Pompeium ducere campis !
Pro pudor, hoc sacrum Magnus ut aspiceret !
Stulte, quid infernis Pompeium quaeris in umbris ?
Non potuit terris spiritus ille premi ! 10

407

B. III 66 68.

M. 907 902.

De vita humiliori

B. IV 61.

Vive et amicitias regum fuge' pauca monebas :
Maximus hic scopulus, non tamen unus, erat. 5

CARMINA

Vive et amicitias nimio splendore nitentes
 Et quicquid colitur perspicuum, fugito!
 Ingentes dominos et famae nomina clarae
 (90sI
 Inlustrique graves nobilitate domos 10
 Devita et longe tenuis cole; contrahe vela
 Et te litoribus cymba propinqua vehat.
 In plano semper tua sit fortuna paresque
 Noveris: ex alto magna ruina venit.
 Non bene cum parvis iunguntur grandia rebus: 15
 Stantia namque premunt, praecipitata ruunt.

408

B. III 69.
M. 910.
 Ixemi
B. IV 61.
 Vice et amicitias omnes fge': verius hoc est, 5
 Quam 'regum' solas 'efuge amicitias'.
 Est mea sors testis: maior me afflixit amicus
 Deseruitque minor. Turba cavenda simul.
 Nam quicumque pares fuerant, fugere fragorem
 Necdum conlapsam deseruere domum. 10
 [I nunc et reges tantum fuge! Vivere doctus
 Vni vive tibi; nam moriere tibi.

409

B. III 11.
M. 129.

De se ad patriam

B. IV 62.
 Corduba, solve comas et tristes indue vultus;
 Inlacrimans cineri munera mitte meo. 5

CODICIS VOSSIANM Q. 86.

Nunc longinqua tuum deplora, Corduba, vatem,
 Corduba non alio tempore maesta magis :
 Tempore non illo, quo versis viribus orbis
 Incubuit belli tota ruina tibi,
 Cum geminis oppressa malis utrimque peribas 10
 Et tibi Pompeius, Caesar et hostis erat ;
 Tempore non illo, quo ter tibi funera centum
 Heu nox una dedit, quae tibi summa fuit ;
 Non, Lusitanus quateret cum moenia latro,
 Figeret et portas lancea torta tuas. 15
 Ille tuus quondam magnus, tua gloria, civis
 Infigor scopulo ! Corduba, solve comas
 Et gratare tibi, quod te natura supremo
 Adluit Oceano : tardius ista doles !

410

*B. III 153.**M. 137.*

De custodia sepulcri

B. IV 62.
 Quisquis es (et nomen dicam ? dolor omnia cogit !),
 Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis 5
 Et non conutentus tantis subitisque ruinis
 Stringis in extinctum tela cruenta caput :
 Crede mihi, vires aliquas natura sepulcris
 Attribuit : tumulos vindicat umbra suos.
 psos crede deos hoc nunc tibi dicere, livor, 10
 Hoc tibi nunc Manes dicere crede meos :
 Res est sacra miser ; noli mea tangere fata :
 Sacrilegae bustis abstinere manus !

411

B. III 2.
M. 877.

De Athenis

B. IV 63.

Quisquis Cecropias hospes cognoscis Athenas,
Quae veteris famae vix tibi signa dabunt, 5
‘Hasne dei’ dices ‘caelo petiere relicto?’
legnaque partitis haec sua cura deis?’
Idem Agamemnonias dices cum videris arces :
‘Heu victrix victa vastior urbe iacet!’
Iae sunt, quas merito quondam est mirata vetustas : 10
Magnarum rerum magna sepulcra vides.
10

412

B. III 154.
M. 138.

In eum qui maligne ioetur
fol. 94 u.
B. IV 63. 5
Carmina mortifero tua sunt suffusa veneno,
At sunt carminibus pectora nigra magis.
Nemo tuos fugiet, non vir non femina, dentes ;
Haut puer, haut aetas undique tuta senuis.
Vtque furens totas inmittit saxa per urbes 10
In populum, sic tu verba maligna iacis.
Sed solet insanos populus conpscere sanus
Et repetunt notum saxa remissa caput.
In te nunc stringit nullus non carmina vates
Inque tuam rabiem publica Musa furit. 15
Dum sua compositus nondum bene concutit arma
Miles, it e nostra lancea torta manu. —

Bellus homo es ? Valide capitalia crimina ludis
Deque tuis manant atra venena iocis !
Sed tu per [que iocum dicis vinumque ? Quid ad rem,
Si plorem, risus si tuus ista facit ?
Quare tolle iocos : non est iocus, esse malignum.
Numquam sunt grati, qui nocuere, sales.

20

413

B. II 3.
M. 742.

De insepultis elaris

B. IV 64.
Litore diverso Libyae clarissima longe
Nomina vix ullo condita sunt tumulo,
Magnus et hoc Magno maior Cato. quam procul a te
Aspicias heu cineres, Roma, iacere tuos !

5

414

B. II 37.
M. 77.

P. TERETII VARRONIS ATACINI .

u
Marmoreo Licinus tumulo iacet, at Cato nullo,
Pompeius parvo. credimus esse deos ?

5

414a

B. M. ib.
[Responsum]
B. IV 65.
Saxa premunt Licinum, levat altum fama Catonem,
Pompeium tituli : credimus esse deos.

5

CARMINA

415

*B. III e2.**M. 932.*

De spe

B. IV 65.

(Quertur per exempl

Spes fallax, spes dulce malum, spes summa malorum,

5

Solamen miseris, quos sua fata trahuut,

Credula res, quam nulla potest fortuna fugare,

Spes stat in extremis officiosa malis.

Spes vetat aeternis Mortis requiescere portis

Et curas ferro rumpere sollicitas.

10

Spes nescit vinci, spes pendet tota futuris ;

Mentitur, credi vult tamen illa [sibi].

Improba, mentis inops, rebus gratissima laesis,

Quas fovet et verti fata subinde docet.

Sola tenet miseros in vita, sola moratur,

15

Sola perit numquam, nec venit atque redit.

Saepe bono rursusque malo blandissima saepe [est] ;

Et quos decepit, decipit illa tamen.

Instabilis, dubio devexa ad tempora motu,

Audax et clausum quae putet esse nihil,

20

Omnia promittit nota levitate deorum ;

Nil fixum et casus admonet esse leves.

Naufragus hac cogente natat per feta procellis
 Aequora, cum mersas viderit ante rates ;
 Captivus duras illa solante catenas 25
 Perfert et victus vincere posse putat ;
 Noxius infami districtus stipite membra
 Sperat et a fixa posse redire cruce.
 Spem iussus praebere caput paloque ligatus,
 Cum micat ante oculos stricta securis, habet. 30
 Sperat et in saeva victus gladiator harena,
 Sit licet infesto pollice turba minax :
 Et cui descendit iugulato in pectora mucro,
 Spem, quamuis lecto iam referatur, habet.
 Spem recipit carcer foribus praeclusus aenis, 35
 Spes et in horrendo robore parva manet.
 Spes Marium movit, turpi se credere limo
 Et tantum furto vivere velle virum ;
 Haec illum Libyae penetrare in litora victae
 Iussit ; et, o superi, quis fuit ille dies, 40
 Quo Marium vidit suppar Carthago iacentem !
 Tertia par illis nulla ruina fuit.
fol. 9 r.
 Spes lagnum profugum toto discurrere in orbe
 Iusserat et pueri regis adire pedes. 45
 Spes uni numquam potuit dare verba Catoni,
 Mendacisque deae non tulit ille dolos.
 Quid non spes audet ? Priamo post Iectora mansit ;
 Spes fuit uxori, Protesilae, tuae.

CARMNA

[322]

Orpheus infernas speravit tollere leges	50
Tartareum et cantu flectere posse canem.	
Spe duce per medias enavit Daedalus auras	
Et nova mirantes terruit ales aves.	
Passiphae (quid non homini sperare licebit ?)	
Speravit torvo posse placere bovi.	55
Sperat qui curvo sulcos perrumpit aratro,	
Sperat qui ventis vela ferenda dedit.	
Spes hamis pisces, laqueo captare volucres	
Erudit ; haec orbem bella cruenta docet.	
Spes sequitur gravibus rastris mala rura domantem,	60
In nova se nulla cum ratione parat.	
Semper adulatur, semper male fida vagatur	
Et populos urbes totaque regna capit.	
Desertos medicis spes numquam deserit aegros,	
Confessi numquam spem posuere rei.	65
Spes est, quae classis diverso ex hoste coactas	
Ducit ; spes cupidos tollit in arma viros.	
Spes dicit 'dura ! nec te praesentia tangant :	
Fors varias mutat mobilitate vices'.	
Incerto ludit casu Fortuna per orbem :	70
Spes semper constat, nec fugit atque redit.	

416

B. III 159.

M. 941.

Ad malivolum

B. IV 68.

Invisus tibi sum : peream si, Maxime, miror.

5

Odi te et, si vis, accipe cur faciam.

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[02]

Famam temptasti nostram sermone maligno
 Laedere fellitis, invidiose, iocis.
 Contra rem nuper pugnasti, livide, parvam :
 Tu tamen in magna te nocuisse putas.
 Hae peream nisi sunt animi mihi, Maxime, causae :
 Odi, nec mentem res magis ulla iuvat,
 Inque vicem ut facias oro pereoque timore,
 Ne minus invisus sim tibi quam videor.

10

417

B. II 261.

M. 187.

Memoriam litteris permanere †
 Haec urbem circa stulti monumenta laboris
 Quasque vides moles, Appia, marmoreas,
 Pyramidasque ausas vicinum attingere caelum,
 Pyramidas, medio quas fugit umbra die,
 Et Mausoleum, miserae solacia mortis,
 Intulit externum quo Cleopatra virum,
 Concutiet sternetque dies, quoque altius extat
 Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.
 Carmina sola carent fato mortemque repellunt ;
 Carminibus vives semper, lomere, tuis.

5

10

418

B. II 262.

M. 851.

[Item]

B. IV 6.

Nullum opus exsurgit, quod non annosa vetustas
 Expugnet, quod non vertat iniqua dies,

5

CARMINA

[324]

Tu licet extollas magnos ad sidera montes
Et calidas aequas marmore pyramidas.
Ingenio mors nulla nocet, vacat undique tutum ;
Inlaesum semper carmina nomen habent.

10

419

B. II 84.

M. 762.

Laus Caesaris

B. IV 69.

Ausoniis numquam tellus violata triumphis
Icta tuo, Caesar, fulmine procubuit
Oceanusque tuas ultra se respicit aras :
Qui finis mundo est, non erat imperio.

5

420

B. II 85.

M. 763.

[Item]

B. ib.

Victa prius [nulli], nullo spectata triumpho
Inlibata tuos gens patet in titulos.
Fabula visa diu medioque recondita ponto ol. 95 .
Libera victori quam cito colla dedit !

5

421

B. ib5.

M. 1b.

[Item]

B. 1b.

Euphrates ortus, lhenus secluserat Arctos :
Oceanus medium venit in imperium.

5

422

*B. II 86.**M. 764.*

[Item]

B. IV 70.

Libera, non hostem, non passa Britannia regem
 Externum, nostro quae procul orbe iaces,
 Felix adversis et sorte oppressa secunda [es] :
 Communis nobis et tibi Caesar erit !

5

423

*B. II 87.**M. 765.*

[Item]

B. IV 70.

Vltima cingebat Thybris tua, Romule, regna :
 Hic tibi finis erat, religiose Numa.
 Et tua, Dive, tuo sacrata potentia caelo
 Extremum citra constitit Oceanum.
 At nunc Oceanus geminos interluit orbes ;
 Pars est imperii, terminus ante fuit.

5

10

424

*B. II 88.**M. 766.*

[Item]

B. IV 70.

Mars pater et nostrae gentis tutela Quirine
 Et magno positus Caesar uterque polo,
 Cernitis ignotos Latia sub lege Britannos :
 Sol citra nostrum flectitur imperium.
 Vltima cesserunt adaperto claustra profundo
 Et iam Romano cingimur Oceano.

5

10

425

*B. II 89q.**M. 767 0.*

[Item]

. IV 70.

Opponis frustra rapidum, Germania, Rhenum ;
Euphrates prodest nil tibi, Parthe fugax ;

5

CARMINA

[326]

Oceanus iam terga dedit, nec pervius ulli
Caesareos fasces imperiumque tulit :
Illa procul nostro semota exclusaque caelo
Alluitur nostra victa Britannis aqua.

10

426

B. II 91.

M. 769.

[Item]

B. IV 71.

Semota et vasto disiuncta Britannia ponto
Cinctaque inaccessis horrida litoribus,
Quam pater invictis Nereus velaverat undis,
Quam fallax aestu circuit Oceanus,
Brumalem sortita polum, qua frigida semper
Praefulget stellis Arctos inocciduis,
Conspectu devicta tuo, Germanice Caesar,
Subdidit insueto colla premenda iugo.
Aspice, confundat populos ut pervia Tetbys :
Coniunctum est, quod adhuc orbis et orbis erat.

5

10

4

B . M.

De voluptate adsidua per noetem

Sic et ames, mea lux, et rursus semper ameris,
Mutuus ut nullo tempore cesset amor.
Solis ad occasus, solis sic . ad orts
Hesperus hoc videat, Lucifer hoc videat.

5

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[327]

Si das saepe negas, si das saepe rc . . nis
Et pede preda tuo . atier re! . o . res
Nox mihi tota data est hite dampna peribunt
Hultac nimis debet timodius .

. S

10

Promittis, mea vita, semel non amplius una
.lisid..od.

Dum iaceam tecum permixtus corpore toto

Io.fto..re.

Nempeq.acd..m2ille

15

. 1 .

. li

m .

Lentus..rte

. p .

Femina cara semel, sed sine fine semel.

5

O certe numero vinctes me . rera . t i

. . l . emper ego.

428

B. II 248.

M. 343.

De tbns amicis bonis

B. IV 72.

Serranum Vegetumque simul iunctumque duobus

Herogenem, caros aspice Geryonas.

5

Esse putas fratres : tanta pietate fruuntur.

Immo neges : sic est in tribus unus amor.

Triga mihi paucos inter dilecta sodales,

Triga sodalicii pars bene magna mei!

429

B. III 192.

M. 965.

ol. 96 . uod non severa carmina soribat †
Iam libet ad lusus lascivaque furta reverti.
Ludere, Musa, iuvat : Musa severa, vale!

5

CARMINA

[328]

Iam mihi narretur tumidis Arethusa papillis
Nunc astricta comas nunc resoluta comas ;
Vt modo nocturno pulset mea limina signo
Intrepidus tenebris ponere docta pedes,
Nunc collo molles circum diffusa lacertos 10
Inflectat niveum semisupina latus,
Inque modos omnes, dulcis imitata tabellas,
Transeat et lecto pendeat illa meo,
Nec pudeat quicquam, sed me quoque nequior ipso
Exultet toto nou requieta toro. 15
Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret :
Ludere, Musa, iuvat : Musa severa, vale !

430

iber IIII
B. III 22.
M. 996.

[De puero amto ;

B. IV 73
O sacros vultus Baccho vel Apolline dignos, 5
Quos vir, quos tuto femina nulla videt !
O digitos, quales pueri vel virginis esse
Vel potius credas virginis esse dei !
Felix, si qua tuum conrodit femina collum,
Felix, quae labris livida labra facit, 10
Quaeque puella tuo cum pectore pectora ponit
Et linguam tenero lassat in ore suam.

431

B. III 153.

M. 966.

Excusatio insanioris mteriae

B. IV 73.

Esse tibi videor demens, quod carmina nolim

5

Scribere patricio digna supercilio ?

Quod Telamoniaden non aequo iudice victum

Praeteream et pugnas, Penthesilea, tuas ?

Quod non aut magni scribam primordia mundi

Aut Pelopis currus aut Diomedis equos ?

10

Aut [ut]Acilleis infelix Troia lacertis

Quassata lectoreo vulnere conciderit ?

Vos mare temptetis, vos detis linthea ventis :

Me vehat in tuto parva carina lacu.

432

B. II 53.

M. 748.

De sepulcro Catonis

B. IV 74.

Ne mirere sacri deformia busta Catonis :

Visuntur magni parva sepulcra lovis.

5

B. III 60.

M. 906.

De bono vite humilioris

B. IV 74.

Est mihi rus parvum, fenus sine crimine parvum ;

Sed facit haec nobis utraque magna quies.

10

Pacem animus nulla trepidus formidine servat

Nec timet ignavae crimina desidia.

Castra alios operosa vocent sellaeque curules

Et quicquid vana gaudia mente movet.

CARNA

Pars ego sim plebis, nullo conspectus honore,
Dum vivam, dominus temporis ipse mei. 15

434

B. III 194.

M. 967.

. Excusat quod amoribus serviat
Insanus vobis videor. nec deprecor ipse,
Quominus hoc videar. cur tamen hoc videor? 5
Dicite nunc : ‘quod semper amas, quod semper amasti’
Hic furor, hic, superi, sit mihi perpetuus!

435

B. III 195.

M. 968.

De ea uae amat]

B. IV 75.

Quaedam me (si credis) amat. sed dissilit, ardet
Non sic, non leviter, sed perit et moritur. 5
Dum faciet gratis quaedam, simul atque rogaro,
Ostendam, quam non semper amatus amem.

436

B. III 223.

M. 994.

De eretatae facie

B. IV 75.

Cum cretam sumit, faciem Sertoria sumit.
Perdidit [ut]cretam, perdidit et faciem. 5

43

B. II 16.

M. 703.

Mote omnes aeuari

B. IV 75.

Quisquis adhuc nondum fortunae mobile regnum

5

Nec sortem varias credis habere vices,

Aspice Alexandri positum venerabile corpus.

Abscondit tantum putris harena virum ! ol. 96 u.

438

B. II 25.

M. 731.

Iteml

B. IV 76.

Iunxit magnorum casus fortuna virorum :

5

Hic parvo, nullo conditus ille loco est.

Ite, novas toto terras conquirite mundo :

Nempe manet 'magnos' parvula terra duces.

439

B. III 227.

M. 995.

De puero amato

B. IV 76.

Quid saevis, Cypare ? domiti modo terga iuveni

Quid premis et tenerum currere cogis equum ?

5

Dum stupet ac novus est et adhuc non novit amorem,

Parce : premendus erit, cum veteranus erit.

440

B. III 65.

M. 913.

De bono quietae vitae

B. IV 76.

Ante rates Siculo discurrent aequore siccae
Et deerit Libycis putris harena vadis,

5

CARMNA

Ante nives calidos demittent fontibus amnes
 Et hōdānus nullas in mare ducet aquas,
 Ante mari gemino semper pulsata Corinthos
 Confundet fluctus pervia facta duos,
 Ante feri cervis submittent colla leones 10
 Saevaue dediscet proelia torvus aper,
 Medus pila geret, pharetras Romana iuventus,
 Fulgebit rutilus India nigra comis,
 Quam mihi displiceat vitae fortuna quietae
 Aut credat dubiis se mea puppis aquis. 15

44

B. II 155.
M. 139.

De fratris lio parvulo

B. IV 77.
 Sic mihi sit frater maiorque minorque superstes
 Et de me doleant nil nisi morte mea ; 5
 Sic illos vincam, sic vincar rursus amando,
 Mutuus inter nos sic bene certet amor ;
 Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit,
 Facundo patruos provocet ore duos

442

e. B. II 12.
M. 186.

De monte Atho

B. IV 77.
 Xerses magnus adest. totus comitatur euntem
 Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum ? 5

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

Mundus iussa facit : solem texere sagittae,
Calcatur pontus, fluctuat altus Athos.

443

B. III 70.
M. 911.

De divitiis et inhonesto animo †

Quod tu amille domus solidas habet altae columnas,
Quod tua marmoreo ianua poste nitet,
Aurea quod summo splendent laquearia tecto, 5
Imum crusta tegit quod pretiosa locum,
Atria quod circa dives †tegit omnia cultus :
Hoc animos tollit nempe, beate, tuos ?
Aedibus in totis gemmae licet omnia claudant,
Turpe est, nil domino turpius esse suo. 10

44

B. III 93.
M. 250.

De eodem

B. IV 78.
Non est (falleris) haec beata, non est,
Quam vos creditis esse, vita ; non est, 5
Fulgentes manibus videre gemmas
Aut testudineo iacere lecto
Aut pluma latus abdidisse molli
Aut auro bibere et cubare cocco,
Regales dapibus gravare mensas 10
Et, quidquid Libyco secatur arvo,
Non una positum tenere cella :

CARMINA

[334]

Sed nullos trepidum timere casus
Nec vano populi favore tangi
Et stricto nihil aestuare ferro :
Hoc quisquis poteri, licebit ille
Fortunam moveat loco superbus.

15

445

B. II 249.
M. 136.

De amiceo mortuo

B. IV 78.
Ablatus mihi Crispus est, amici,
Pro quo si pretium dari liceret,
Nostros dividerem libenter annos.
Nunc pars optima me mei reliquit, ol. 9 r.
Crispus, praesidium meum, voluptas,
Pectus, deliciae : nihit sine illo
Laetum mens mea iam putabit esse.
Consumptus male debilisque vivam :
Plus quam dimidium mei recessit.

5
10

446

B. III 204.
M. 976.
. De divite formose generosa inpudica
Formosa es, fateor, dives generosa venusta :
Confitear, si vis, omnia. redde vicem.
Nempe parum casta es, nempe es deprensa. negabis :
Res venit ad lites. 'rursus et illa nego'
Dic potius : 'sed nempe semel, sed nempe puella ;
Et cum deprensa quis nisi frater erat'

5

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[335]

Frater erat ? 'nihil est, fecit quia Iuppiter illud.'
Sed quod non fecit Iuppiter, hoc facitis !

10

447

B. III 1.

M. 876.

De raeeciae ruina

B. IV 79.

Graecia bellorum longa succisa ruina

Concidit, inmodice viribus usa suis.

5

Fama manet, fortuna perit : cinis ipse iacentis

Visitur, et tumulo est nunc quoque sacra suo.

Exigua ingentis retinet vestigia famae

Et magnum infelix nil nisi nomen habet.

448

B. III 191.

M. 964.

B. IV 80.

Sic tua sit, quamcunque tuam vis esse puellam,

Sic quamcunque voles mutuus ignis edat,

5

Sic numquam dulci careant tua pectora flamma

Et sic laesuro semper amore vacent.

449

B. III 84.

M. 933.

De vino et laetitia

B. IV 80.

Vince mero curas et, quidquid forte remordet,

Comprime deque animo nubila pelle tuo.

5

Nox curam, si prendit, alit : male creditur illi

Cura, nisi a multo marcida facta mero.

450

B. III 196.
M. 969.

De silentio amoris

B. IV 80.
Iuratum tibi me cogis promittere, Galla,
Ne narrem. Iura rursus et ipsa mihi,
Ne cui tu dicas nimium est lex dura ; remittam :
Praeterquam si vis dicere, Galla, viro !

5

451

B. III 197.
M. 17.

De initio et fine amoris

B. IV 80.
Nescio quo stimulante malo pia foedera rupi.
Non capiunt vires crimina tanta meae.
Institit et stimulis ardentibus inpulit actum
Sive fuit fatum, seu fuit ille deus.
Arguimus quid vana deos ? vis, Delia, verum ?
Qui tibi me dederat, idem et ademit : amor.

5

452

B. III 202.
M. 974.

De tinnitu auris

B. IV 81.
‘Carrula, quod totis resonant mihi noctibus aures,
Nescio quem dicis nunc meminisse mei’
‘lic quis sit, quaeris ? resonant tibi noctibus aures,
Et resonant totis : Delia te loquitur’

5

‘Non dubie loquitur me Delia : mollior aura
Venit et exili murmure dulce fremit.
Delia nou aliter secreta silentia noctis
Summissa ac tenui rumpere voce solet,
Non aliter teneris collum complexa lacertis
Auribus admotis condita verba dare.

10

Agnovi : verae venit mihi vocis image,
Blandior arguta tinnit in aure sonus.
Ne cessate, precor, longos gestare susurros!
Dum loquor haec, iam vos opticuisse queror.

15

453

B. III 193.
M. 970.

De elotyp

B. IV 81.
Sic me custodi, Cosconia : neve ligata
Vincula sint nimium neve soluta nimis.
Effugiam laxata nimis, nimis aspera rumpam,
Sed neutrum faciam, commoda si fueris. (ol. u.
acu est)

5

454

B. II 32.
M. 738.

De tumulis Manorum

fol. 98 r.
B. IV 82.
Alter Niliaco tumulo iacet, alter llibero,
Tertius Eois partibus occubuit.
Omnis habet Magnos mundi plaga. dis [ita visum est :
Partem quisque suam nunc quoque victus habet.

5

455

B. II 33.
M. 739.
[Item]
B. IV 2.
Patria, diverso terrarum litore Magnos
Spectas compositos heu sine nominibus,

5

Europa [que]Asiaque simul Libyaque sepultos.
Victores victa sic potiuntur humo !

456

*B. II 31.**M. 740.*

Item

B. IV 82.

Diversis iuvenes Asia atque Europa sepulcris

5

Distinet ; infida, Magne, iaces Libya

Distribuit Magnos mundo Fortuna sepultos,

Ne sine Pompeio terra sit ulla suo.

457

*B. IV 1.**M. 1144.*

[De Cascis fratribus]

B. IV 82.

Occidere simul Cascae, simul occubuere,

Dextra quisque sua, qua scelus ausus erat.

5

Castra eadem fovere, locus quoque vulneris idem ;

Prtibus afflictis victus uterque iacet.

Quanta fuit mentis, tanta est coucordia fati,

Et tumulus cinerem parvus utrumque tegit.

Par fratrum multo celebrandum carmine vatun,

10

Vna si fierent parte minus gemini !

458

*B. III 199.**M. 971.*

V nterdum et neleetem formam placere

Semper munditias, semper, Basilissa, decores,

Semper dispositas arte decente comas

5

Et comptos scmper vultus unguentaque semper,

Omnia sollicita culta videre manu,

Non amo ; neglectam, mihi se quae comit amica,

Se det : inoruata simplicitae valet.

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

Vincula nec curet capitis discussa soluti 10
 Nec decoret faciem : mel habet illa suum.
 Fingere se semper non est confidere amori.
 Quid, quod saepe decor, cum probibetur, adest ?

459

B. III 200.
M. 972.
 [Ad eandem]
B. IV 83.
 Ante dies multos nisi te, Basilissa, rogavi 5
 Et nisi praemonui, te dare posse negas.
 Vt subito crevere, solent ex tempore iunctae
 Quam scriptae melius cedere deliciae.

460

B. III 201.
M. 973.
 [Item]
B. IV 83.
 Cur difers, mea lux, rogata, semper ? 5
 Cur longam petis advocationem ?
 Primum hoc artificis scelus puellae est,
 Deinde est difficile et laboriosum
 In tentie tam diu morari.
 Nil est praeterea, pell,niE est 10
 Deprensa melis fitutione.

461

B. II 13.
M. 188.

De Atho monte

B. IV 84.
 Hic, quem cernis, Athos inmissis pervius undis
 Flexibus obliquis circumeundus erat. 5

CARMINA

[340]

Accepit magno deductum Nerea fluctu
Perque latus misit maxima bella suum.
Sub tanto subitae sonuerunt pondere classes,
Caeruleus cana sub nive pontus erat.
Idem commisit longo duo litora ponte
Xerses, et fecit per mare miles iter.
Quale fuit regnum, mundo nova ponere iura!
'Hoc terrae fiat, hac mare' dixit 'ea'.

10

462

B. II 131.

M. 820.

De malo belli civilis

B. IV 84.

Venerat Eoum quatiens Antonius orbem
Et coniuncta suis Partbica signa gerens,
Dotalemque petens Romam Cleopatra Canopo.
Hinc Capitolino sistra minata Iovi,
Iinc invicta deo fidebat Caesare Roma,
Quae tunc paene suo pondere lapsa ruit.
Deserta est tellus, classis contexerat aequor,
Omnia permixti plena furoris erant.

5

10

fol. 98 u.

Fratribus heu fratres, patribus concurrere natos
Impia sors belli fataque saeva iubent.
Ilic generum, socerum ille petit, minimeque cruentus
Qui fuit, [is] sparsus sanguine civis erat.
Maevius, a castris miles melioribus, ausus
Hostilem saltu praecipitare ratem,

15

CODICIS VOSSIANI 0. 86.

[341]

In damnum felix et victor ut impius esset,
 Nescius occiso fratre superbus erat. 20
 Dum legit exuvias hostiliaque arma revellit,
 Fraternos vultus oraue maesta videt.
 Quod fuerat virtus, factum est scelus. haeret in hoste
 Miles et e manibus mittere tela timet.
 Inde ferox : 'quid lenta manus ? nunc denique cessem ? 25
 Iustius hoste tibi qui moriatur adest.
 Fraternam res nulla potest defendere caedem ;
 Mors tua sola potest ; morte luenda tua est.
 Scilicet ad patrios referes spolia ampla penates ?
 Ad patrem victor non potes ire tuum, 30
 Sed potes ad fratrem. nunc fortiter utere telo !
 Impius hoc telo es, hoc potes esse pius.
 Vivere si poteris, potuisti occidere fratrem !
 Nescisti : sed scis : haec mora culpa tua est.
 Viximus adversis, iaceamus partibus isdem.' 35
 Dixit, et in dubio est, utrius ense cadat.
 'Ense meo moriar, maculato morte nefanda ?
 Cui moreris, ferrum quo moriari dabit'
 Dixit et in fratrem fraterno concidit ense.
 Victorem et victum condidit una manus. 40

468

B. II 132.

M. 821.

[Item]

B. IV 86.

Sicine componis populos, Fortuna, furentis 5
 Vt vinci levius, vincere sit gravius

CARMINA

q0

Occisum credens gaudebat Maevius hostem :
Infelix fratris vulnere laetus erat.
Nec licuit non nosse : ferox dum membra cruenti
Nudat, in exuvias incidit ipse suas. 10
Et scelus et fratrem pariter cognovit et amens
'loc age', ait, 'maius nunc tibi restat opus.
Vincere victorem debes, defendere fratrem.
Cessas ? ad facinus quam modo fortis eras !
Terram, iura, deos, bellum iam polluis ipsum : 15
Quod civile fuit, sic quoque culpa gravis.
Hlis manibus patriae tu iam pia signa sequeris
Miles, in Antoni dignior ire rates ?
Eripuit virtus pietatem, reddere virtus
Debet : qua rapuit, hac reparanda via est. 20
Quid moror absolvi' Dixit, gladioque cruento
Incubuit, iungens fratris ad ora sua.
Sic, ortuna, regas semper civilia bella,
Vt victor victo non superesse velit !
B. III 122. M. 118. 25

4654

Petron. ed Buech.
fa 35.
Item
B. IV 88.
Inveniat, quod quisque velit. non omnibus unum est, 5
Quod placet. hic spinas colligit, ille rosas.

465

B. M.

Buecb. 38.

Item

B. IV 88.

Iam nunc ardentes autumnus fregerat umbras
Atque hiemem tepidis spectabat Phoebus habenis,
Iam platanus iactare comas, iam coeperat uvas
Adnumerare suas defecto palmite vitis.
Ante oculos stabat, quidquid promiserat annus.

5

466

rr

ETRONII

B. III 119.

M. 145.

uecb. 27.

Item

B. IV 88.

Primus in orbe deos fecit timor, ardua caelo
Fulmina cum caderent discussaque moenia flammis
Atque ictus flagraret Athos : mox Phoebus ad ortus
Lustrata devectus humo, Lunaeque resectus
Et reparatus honos ; hinc signa effusa per orbem,
Et permutatis disiunctus mensibus annus.
Profecit vitium, iamque error iussit inanis
Agricolae primos Cereri dare messis honores,
Palmitibus plenis Bacchum vincere, Palemque ol. 99 r.

5

10

15

CARMNA

Pastorum gaudere manu : natat obrutus undis
 Neptuni demersus aqua, Pallasque tabernas
 Vindicat. et voti reus, et qui vendidit orbem,
 Iam sibi quisque deos avido certamine fingit.
B. II 120.

20

467

M. 146.
Buech. 33.
 Item
B. IV 89.
 Nolo ego semper idem capiti sufundere costum
 Nec noto stomachum conciliare mero.
 Taurus amat gramen mutata carpere valle
 Et fera mutatis sustinet ora cibis.
 Ipsa dies ideo nos grato perluit haustu,
 Quod permutatis hora recurrit equis.
B. III 121.

5

10

468

M. 147.
Buech. 34.
 [Item]
B. IV 90.
 'Vxor legitimus debet quasi census amari'.
 Nec censum vellem semper amare meum.
B. II 124.

5

469

M. 10.
uech. 37.
 Item
B. IV 90.
 Linque tuas sedes alienaque litora quaere,
 [O]iuvenis : maior rerum tibi nascitur ordo.
 Ne succumbe malisx te noverit ultimus lister,
 Te Boreas gelidus securaque regna Canopi,

5

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

[345]

Quique renascentem Phoebum cernuntque cadentem :
 Maior in externas lthacus descendat harenas. 10
B. III 123.

470

M. 149.
Buech. 36.
 ItCem
B. IV 90.
 Nam nihil est, quod non mortalibus afferat usum. 5
 Rebus in adversis, quae iacuerunt, iuvant.
 Sic rate demersa fulvum deponderat aurum :
 Remorum levitas naufraga membra vehit.
 Cum sonuere tubae, iugulo stat divite ferrum ;
 Barbara contemptu praelia pannus habet. 10
B. III 61.
M. 142.
Buech. 30.
 Item
B. IV 91. 15
 Parvula securo tegitur mihi culmine sedes
 Vvaeque plena mero fecunda pendet ab ulmo.
 Dant rami cerasos, dant mala rubentia silvae
 Palladiumque nemus pingui se vertice frangit.
 Iam qua diductos potat levis area fontes, 20
 Corycium mihi surgit olus malvaeque supinae
 Et non sollicitos missura papavera somnos.
 Praeterea sive alitibus contexere fraudem
 Seu magis inbelles libuit circumdare cervos
 Aut tereti lino pavidum subducere piscem, 25
 Hos tantum noverere dolos mea sordida rura.
 I nunc et vitae fugientis tempora vende

CARMINA

[346]

Divitibus cenis! me si manet exitus idem
Hic precor inveniatur consumptaque tempora poscat.

B. III 13.

30

A

M. 181.

Buech. 32.

Item

B. IV 91.

35

Non satis est, quod nos mergit furiosa iuventus,
Transversosque rapit fama sepulta probris :

En etiam famuli cognata faece soluti

Inter transgressas luxuriantur opes!

Vilis servus habet regni bona, cellaque capti

40

Deridet Vestam Romuleamque casam.

Ilcirco virtus medio iacet obruta caeno,

Nequitiae classes candida vela ferunt.

473

B . M.

Buech. 39.

Item

B. IV 92.

Sic et membra solent auras includere ventris,

5

Quae penitus mersae cum rursus abire laborant,

Verberibus rimantur iter; nec desinit ante

Frigidus, adstrictis qui regnat in ossibus, horror, s

Quam tepidus laxo manavit corpore sudor.

CODICIS VOSSIANI Q. 86.

0 4

B. III 62.

10

474

M. 143.

uech. 51t.

Item

B. IV 92.

O0 litus vita mihi dulcius! o mare felix,

5

Cui licet ad terras ire subinde meas!

0 formosa dies! hoc quondam rure solebam

†lliadas armatas sollicitare manus.

Hic fontis lacus est, illic sinus egerit algas,

Haec statio est tacitis fida Cupidinibus.

10

Pervixi : neque enim fortuna malignior umquam

Eripiet nobis, quod prior hora dedit.

475

B. M.

uech. 40.

Item

B. IV 93.

Haec ait et tremulo deduxit vertice canos

5

Consecuitque genas; oculis nec defuit imber,

Sed qualis rapitur per vallis improbus amuis, l. 99 u.

Cum gelidae periere nives et languidus Auster

Non patitur glaciem resoluta vivere terra,

Gurgite sic pleno facies manavit et alto

10

Insonuit gemitu turbato murmure pectus.

476

B. III 125.

[PETRoNI]

*. 178.**uech. 28.*

Item

B. IV 83.

5

Nam citius flammās mortales ore tenebunt
 Quam secreta tegant. quicquid dimittis in aula,
 Efuit et subitis rumoribus oppida pulsat.
 Nec satis est, vulgasse fidem. cumulatiū exit
 Proditionis opus famamque onerare laborat . . .
 Sic commissā verens avidus reserare minister
 Fodit humum regisque latentes prodidit aures.
 Concepit nam terra sonos calamique loquentes
 Invenere Midam, qualem narraverat index.

10

B. IM 62.

15

*t**M d I43.**Buech. 1.*

Item

B. IV 93.

20

Illic alternis depugnat pontus et aer,
 Hic rivo tenui pervia ridet humus.
 Illic divisas conplorat navita puppis,
 Hic pastor miti perluit amne pecus.
 Illic inmanes mors obvia solvit hiatus,
 Hic gaudet curva falce recisa Ceres.

25

Illic inter aquas urit sitis arida fauces,
 [Illic].
 [I5c1 .
 Hic dantur caro basia multo viro.
 Naviget et fluctus lasset mendicus Vlixes :
 In terris vivit candida Penelope!
B. III 63

30

478

M. 144.
Buech. 52.
 Item
B. IV 94.
 Qui non vult properare mori nec cogere fata
 Mollia praecipiti rumpere fila manu,
 Hactenus iratum mare noverit. ecce refuso
 Gurgite securos subluit unda pedes,
 Ecce inter virides iactatur mytilus algas
 Et rauco trahitur lubrica concha sono.
 Ecce recurrentes qua versat fluctus harenas,
 Discolor attrita calculus exit humo.
 Haec quisquis calcare potest, in litore tuto
 Ludat et hoc solum iudicet esse mare.
B. III 224.

5

10

15

479

M. 12.
uech. 31.
 Item
B. IV 95.
 Non est forma satis, nec, quae vult bella videri,
 Debet vulgari more placere sibi.
 Dicta, sales, lusus, sermonis gratia, risus
 Vincunt, naturae candidioris opus.

5

CARMINA

Condit enim formam, quicquid consumitur artis;
 Et nisi velle subest, gratia nuda perit. 10
s

480

B M.

De peibus iber IIII

fol. 116 r.
B. IV 11.
 Pes est spondius, longa qui constat utraque.
 Hunc contra pariambus erit gemina breve innctus. 5
 Longa brevisque pedem faciet postlata trochaeum.
 At praelata brevis longae concludet iambum.
 Dactylus ex longa veniet brevibusque duabus.
 Idem anapaestus erit, brevibus si coeperit antc.
 Cum brevis una duas distinguit syllaba longas, 10
 Creticus est. .

AENI6MATA

V

CODI CIS BERN EN SIS 611

I

481

B. M. I.

De ola

Ego nata duos patres habere dinoscor.
Prior semper manet alterque morte finitur.
Tertia me mater dura mollescere cogit
Et tenera gyro formam assumo decoram.
Nullum dare victum frigenti corpore possum,
Calida sed cunctis salubres porrigo pastus.

5

De lueerna

Me mater novellam vetus de germine finxit.
Et in nullo patris formata sumo figuram.
Oculi non mihi lumen ostendere possunt,
Patulo sed flammas ore produco coruscas.

10

AENI6MTA

[352]

Nolo me contingat imber nec flamina venti.
Sum amica lucis, domi delector in umbris.
B De sale
Me pater ignitus, ut nascar, creat urendo
Et pia defectu me mater donat ubique.
Is qui dura solvit, hic me constringere cogit.
Nullus me solutum, ligatum cuncti requirunt.
Opem fero vivis opemque reddo defunctis.
Patria me sine mundi nec ulla valebit.

15

20

De scamno

Mollior horresco semper consistere locis.
Vngula nam mihi firma, si caute ponatur.
Nullum iter agens sessorem dorso requiro.
Plures libens fero, meo dum stabulo versor.
Nolo frena mihi, mansueto iuveni, pendas,
Calcibus et senum nolo ne verberer ullis.

5

5

De mensa

Pulcbhra mater ego natos dum collego multos,
Cunctis trado libens, quicquid in pectore gesto.
Nulli sicut mihi pro bonis mala redduntur.
Oscula nam mihi prius qui cara dederunt,
Vestibus exutam turpi me modo relinquunt.
Quos lactavi, nudam pede per angula versant.

5

6

De caliee

Nullus ut mea lux sola penetrat umbram
Et natura vili miros postpono lapillos.
Ignem fero nascens : natus ab igne fatigor.
Nulla me putredo tangit nec funera turbant :
Pristina defunctus sospes in forma resurgo.
Et amica libens oscula porrigo cunctis.

5

7

De vesica

Teneo liquentem, sequor membrana celatum.
Verbero nam cursu, visu quem cernere vetor.
Inpletur domus invisus sed vacua rebus.
Permanet dum cibum nullum de pondere gessi.
Quae dum clausa fertur, velox ad nubila surgit,
Patefacta nullum potest tenere manentem.

5

8

De ovo

Nati mater ego natus ab utero mecum.
Prior illo non sum, semper qui mihi coevus.
Virgo nisi manens numquam concipere possum.
Sed intacta meam infra concipio prolem.
Post si mihi venter disruptus ictu patescit,
Moriens viventem sic possum fundere fetum.

5

9

De mol

Senior ab aevo, Eva sum senior ego.
Et senectam gravem nemo currendo revincit.

AENIGMAA

[354]

Milia prosterno, manu dum verbero nullum.
Vitam dabo cunctis, vitam si tulero multis.
Satura nam victum, ignem ieiuna produco
Et uno vagantes possum comprehendere loco.

5

0

De scala

Singula si vivens firmis constitero plantis,
Viam me roanti directam ire negabo.
Gemina sed soror meo se latere iungat :
Coeptum valet iter velox percurrere quisquis.
Subito mihi pedem nisi calcaverit ille,
Manibus, quae cupit, numquam contingere valet.

5

De nave

Mortua maiorem quam vivens porto laborem.
Dum iaceo, multos servo ; si stetero, paucos.
Viscera si mihi foris detracta patecant,
Vitam fero cunctis victumque confero multis.
‡Bestia defunctam avisque nulla me mordet,
Et onusta currens viam nec planta depingo.
I2 De greno
Mortem ego pater libens adsumo pro natis
Et tormenta simul, cara ne pignora tristem.
Mortuum me cuncti gaudent habere parentes

10

15

CODICIS BERNENSIS 611.

[355]

0 Et sepultum nullus parvo vel funere plangit.
Vili subterrena pusillus tumulor urna,
Sed maiore possum post mortem surgere forma.

I3 De vite

20

Vno fixa loco longinquis porrigo victum.
Caput mihi ferrum secat et brachia truncat.
Lacrimis infecta plura per vincula nector,
Simili damnandos nece dum genero natos.
Sed defuncti solent ulcisci liberi matrem,
Sanguine dum fuso lapsis vestigia versant.

25

De oliva

Nullam ante tempus lustreri genero prolem
Annisque peractis superbos genero natos,
Quos domare quisquis valet industria parvus,
Cum eos marinus iunctus percusserit imber.
Asperi nam lenes sic creant filii nepotes,
Tenebris ut lucem reddant, dolori salutem.

5

15

De palma

Pulchra semper comis locis consisto desertis.
Ceteris dum mihi cum lignis nulla figura,
Dulcia petenti de corde poma produco

AENIGMAA

[356]

Nulloque de ramis cultore confero fructum.
Nemo qui me serit de meis fructibus edit.
Et amata cunctis flore sum socia iustis.

5

6

De cedria

Me mater ut spinis vivam enutrit iniquis,
Et dulcem faciat, inter acumina servat.
†Teretinam formam rubentem confringo ceratam
Et incisa nullam dono de corpore guttam.
Mellea cum mihi sit sine sanguine caro,
Acetum eructant . . . exta clausa saporem.

5

7

De cribro

Patulo sum semper ore nec labia iungo.
Incitor ad cursum frequenti uerbere tactus.
Escae mihi ullae manu si forte ponantur,
Hlas amitto currens minuto vulnere ruptas.
Meliora cunctis, mihi nam vilia servant
Vacuumque bonis inane cuncti relinquunt.
I1 De scopa
Florigeras gero comas, dum maneo silvis,
Et honesto vivo modo, dum habito campis.
Sed acta vili solo depono capillos.
Turpius me nulla domi vernacula servit.

5

10

CODICIS BERNENSIS 611.

D6 4

Cuncti per horrenda me terrae pulvere iactant.
Sed amoena domus sine me nulla videtur.

I9 De pioce

Dissimilem sibi me mater concipit infra, 15
Et nullo virili creata de semine fundor.
Dum nascor sponte, gladio divellor a ventre.
Caesa vivit mater : ego nam flammis aduror.
Nullum clara manens possum concedere quaestum ;
Plurimum fero lucrum, nigro si corpore mutor. 20

20

De melle

Lncida de domo lapsus diffundor ubique ;
Et quali dimissus modo, non invenit ullus.
Bisque idem natus, semel inde utero cretus,
Qualis in conceptu, talis in partu renascor.
Milia me quaerunt, ales sed invenit una 5
Cereamque mihi domum depingit ab ore.

De apibus

Masculus qui non sum, sed neque femina, coniux
Filios ignoto patre parturio multos.
Vberibus prolem nullis enutrio tantam.
Quos ab ore cretos nullo de ventre sumsi. 10

AENIGMAA

[358]

Nomen quibus unum natisque compar imago,
Meos inter cibos dulci conplector amore.

De ove

Exigua mihi virtus, sed magna facultas.
Opes ego nulli quaero, sed confero cunctis,
Paupera quae multum ipsos nam munero reges.
Modicos operans cibos egena requiro
Et ieiuna saepe cogor exsolvere censum.
Nullus sine meo mortalis corpore constat.

5

23

De ine

Durus mihi pater, dura me generat mater :
Verbere nam multo huius de viscere funudor.
Modica prolatus feror a ventre figura,
Sed adulto mihi datur immensa potestas.
Durum ego patrem duramque mollio matrem,
Et quae vitam cunctis, haec mihi funera praestat.

5

De membran

Manibus me perquam reges et visu mirantur.
Lucrum viva manens toti nam confero mundo
Et defuncta mirum praesto de corpore quaestum,
Vestibus exuta multoque vinculo tensa.
Gladio sic mihi desecta viscera pendent,
Miliaque porto nullo sub pondere multa.

10

5

De litteris

Nascimur albensibus locis sed nigrae sorores.
Tres unito simul nos creant ictu parentes.
Multimoda nobis facies et nomina multa,
Meritumque dispar, vox et diversa sonandi.
Numquam sine nostra nos domo detinet ullus
Nec una responsum dat sine pari roganti.

5

8

De sinapi

Me si visu quaeras, multo sum parvulo †parvus,
Sed nemo maiorum mentis astutia vincit.
Cum feror sublimi parentis umero vectus,
Simplicem ignari me putant esse natura.
Verbere correptus saepe si giro fatigor,
Protinus occultum produco cordis saporem.

5

27

De papiro

Amnibus delector, molli sub cespite cretus,
Et producta levi natus columna virdesco.
Vestibus sub meis nequeo cernere solem,
Alieno tectus possum producere lumen,
Filius profundi, dum fio lucis amicus.
Sic qui vitam dedit mater et lumina tollit.

5

28

De serieo

Arbor una mihi, quae vilem conferat escam,
Qua repleta parvus produco vellera magna,

AENIGMATA

[360]

Exiguos conlapsa foetos pro munere fundo
Et ales effecta mortem adsumo libenter.
Nobili perfectus forma me Caesares ulnis
Eferunt et reges infra supraque mirantur.

5

De speculo

Vterum si mihi praelucens texerit umbra,
Proprios volenti devota porrigo vultus.
Talis ego mater vivos non genero natos,
Sed petenti vanas diffundo visu figuras.
Exiguos licet mentita profero fetus,
Sed de vero suas videnti dirigo formas.

10

30

Ee pisee

Nullo firma loco manens consistere possum
Et vagando vivens nullo conspiciere quemquam.
Vita mihi mors est, mortem pro vita requiro
Et volanti domo semper amica delector.
Numquam ego lecto volo iacere tepenti,
Sed vitalem mihi torum sub frigore condo.

5

De nmpha

Ore mihi nulla petenti pocula dantur,
Ebrius nec nullum reddo post inde fluorem.

CODICIS BERNENSIS 611.

[361]

Versa mihi datur vice bibendi facultas
Et vacuo ventri potus ab imo defertur.
Poplite depresso conceptas denego nymphas
Et sublato rursum diffuso confero nimbos.

10

3

De ponia

Dissimilem sibi dat mihi mater figuram.
Caro nulla mihi, sed viscera vacua latebris.
Sumere nihil possum, si non absorbuero matrem.
Et quae me concepit, hanc ego genero, postquam
Manu capta levis gravis sum manu demissa.
Et quae sumpsi libens, mox cogor reddere sumptum.

5

3

De viola

Parvula dum nascor, minor effecta senesco
Et cunctas praecedo maiori veste sorores.
Extremos ad brumae me primo confero mense
Et cunctis amoena verni iam tempora monstro.
Me reddit inlustrem parvo de corpore sumptus
Et viam quaerendi docet, qui nulli videtur.

5

34

De rosa

Pulchra in angusto me mater concipit alvo
Et hirsuta barbis quinque conplectitur ulnis.
Quae licet parentum parvo sim genere sumpta,
Honor quoque mihi concessus fertur ubique.

AENIGMATA

Htero cum nascor, matri rependo decorem
Et parturienti nullum infligo dolorem.

5

35

De lilio

Nos pater occultus commendat patulae matri
Et mater honesta confixos porrigit hasta.
Vivere nec unquam valemus tempore longo,
Et leviter tactos incurvat aegra senectus.
Oscula si nobis causa figantur amoris,
Reddimus candentes signa flaventia labris.

5

36

De croco

Parvulus aestivas latens abscondor in umbras
Et sepulto mihi membra sub tellure vivunt.
Frigidas autumnus libens adsuesco pruinas,
Et brumae propinqua miros sic profero flores.
Pulchra mihi domus manet, sed pulchrior infra
Modica in forma clausus aromata vinco.

5

7

De pipere

Pereger externas vinctus perambulo terras
Frigidus et tactu praesto sumenti calorem.
Nulla mihi virtus, sospes si mansero semper :
Vigeo nam caesus, confractus valeo multum.

CODICIS BERNENSIS 611.

[363]

Mordeo mordentem, morsu nec vulnero dentem.
Lapis mihi finis simul, defectio lignum.

5

38

De glacie

Corpore formata pleno de parvulo patre
Nec a matre feror, nisi feratur et ipsa.
Nasci vetor ego sine genito patre.
Et creata rursus ego concipio matrem.
Hieme conceptos pendens cum servo parentes,
Rursus in aestivo coquendos ignibus apto.

5

39

De hedera

Arbor mihi pater, nam et lapidea mater.
Corpore nam mollis duos disrumpe parentes.
Aestas me nulla nec ulla frigora vincunt.
Vnus bruma color vernoque simul et aestu.
Propriis erecta vetor consistere plantis,
Manibus sed alta peto cacumina tortis.

5

40

De museipula

Vinculis extensa multos comprehendo vagantes
Et soluta nullum queo comprehendere pastum.
Venter nullus mihi, quo possint capta reponi,
Sed multa pro membris formantur ora tenendi.
Opes mihi non sunt, sursum sed pendor ad auras.
Nam fortuna mihi remanet, si tensa dimittor.

5

AENIGMATA

[364]

De vento

Nascens curro velox grandi virtute sonorum.
Deprimo nam fortes, infirmos allevo sursum.
Os mihi est nullum, dente nec vulnero quemquam.
Mordeo sed cunctos silvis campisque morantes. 10
Cernere me quisquam, vinclis quoque neque tenere
Macedo nec Liber vincit nec Hercules umquam.

42

De laeie

Arte mea nulla valet durescere quisquam.
Efficior dura, multos quae facio molles.
Cuncti me solutam cara per oscula gaudent
Et nemo constrictam manu vel tangere cupit.
Speciem mihi pulchram dat rigor et fauctor, 5
Qui saevos abire iubet, torpescere pulchros.
Der vermieulis serieis formatis
Concepi innumeros, de nido amitto volatus,
Corpus et inmensum parvis adsumo de membris.
Mollibus de plumis vestem contexto nitentem 10
Et texturae sonum nec auribus concipit ullus.
Si quis forte meo videatur vellere tectus,
Excussam vestem statim reicere temptat.

4

De margaritae

Conspicuum corpus arte mirifica sumpsi.
Multis cava modis gemmarum ordine nector.

Publicis concepta locis in abdita nascor.
Confero sed lucrum vacua de luce referta.
Nullum mihi valet frigus nec bruma vigescit,
Sed calore semper molli sopita fatigor.

5

4

De terra

Os est mihi patens, crebro qui tunditur ictu.
Reddo libens omnes escas, quas sumpsero lambens.
Nulla mihi fames, sitim quoque sentio nullam,
Et ieiuna mihi semper praecordia restant.
Omnibus ad escam miros efficio saporis,
GCelidumque mihi durat per secula corpus.

5

46

De malleo

Vna mihi toto cervix pro corpore constat
Et duo libenter nascuntur capita collo.
Versa mihi pedum vice dum capita currunt,
Lenes reddo vias, quas calle tero requenti.
Nullus mihi comam tondet nec pectine versat.
Vertice nitenti plures per oscula gaudent.

5

7

De castanea

Aspera dum nascor, a matre cute productor
Et adulta vicens leni circumdor amictu.
In tactu sonitum de ventre profero magnum
Et corrupta tacens vocem non profero ullam.
Nullus in amore certo me diligit unquam,
Nudam nisi tangat vestemque tulerit omnem.

5

..

Quattuor en istas gerens ego clausa figuras,
Pandere quas paucis deposcit ratio brevis.
Humida sum sicca, subtili corpore crassa,
Dulcis et amara, duro gestamine mollis.
Dulcis esse nulli possum nec crescere iuste,
†Nisi amaro duroque carcere nascar.

10

49

De pluvia

Mirantibus cunctis nascens infligo querelas,
Statim deficio, qui maior a patre nascor.
Me gaudere potest nullus, si terrae coaequor ;
Me cuncti superas laetantur carpere vias.
Improbis amara diffundo pocula totis
Et videre volunt quanti tantique refutant.

5

50

De vino

Innumeris ego nascor de matribus unus,
Et genitus nullum viventem relinquo parentem.
Multa me nascente subportant vulnera matres,
Quarum mors mihi est potestas data per omnes.
Laedere non possum, me si quis oderit, umquam,
Et iniqua meo reddo quoque satis amanti.

5

5 .

Multiplici veste natus de matre producor,
Nec habere corpus possum, si vestem amitto.

CODICIS BERNENSIS 611.

[367]

Meo subito nascor in ventre, fero parentes.	10
Nam vivo sepultus, vitam et inde resumo.	
Deductus superis nec umquam crescere possum,	
Dum natura facit corpus succedere plantis.	
Item de rosa	
Mollis ego duros de corpore genero natos ;	15
In conceptu numquam amplexu viri delector.	
Sed dum infra meis concrescunt filii latebris,	
Nascens quisque meum dirumpit vulnere corpus.	
Postquam velantes decorato tegmine matrem	
†Saepe religati frangunt commune . fortes.	20
53 .	
Venter mihi nullus, infra praecordia nulla.	
Nam tenui feror semper in corpore sicco.	
Cibum nulli quaero, ciborum milia servans ;	
Loco currens uno lucrum ac confero damnum.	25
Membra mihi duo tantum in corpore pendent,	
Similemque gerunt caput et planta figuram.	
54 .	
Duo generant multos sub numero fratres	
Nomine sub uno, divisos quisque naturam.	30
Pauper ac dives pari labore premuntur.	
Pauperes semper habet, dives quos saepe requiret.	

AENIGMATA

[368]

Caput illis nullum, sed os cum corpore cingunt.
Nunc stantes et nunc iacentes plurima portant.

55

De sole

Semine nec ullo patris creata renascor,
Vbera nec matris suxi, quo crescere possem,
Vberibusque meis ego saepe reficio multos.
Vestigia nulla figens perambulo terras.
Non anima nec caro mihi sunt nec cetera membra,
Attamen aligeras reddo temporibus umbras.

5

56

De verbo

Vna mihi soror est, unus et ego sorori.
Coniux illa mihi, huius et ego maritus.
Nam numquam uno sed multorum coniungimurambo,
Sed de longe meam praegnantem reddo sororem.
Quotquot illa suo gignit ex utero partus,
Cunctos uno reddo tectos de peplo nepotes.

5

57

De igne

Prohibeor solus noctis videre tenebras
Et absconse ducor longa per avia fugiens.
Nulla mihi velox avis inventa volatu,
Cum videar nullas gestare corpore pinnas.
Vix auferre praedam me coram latro valebit.
Corpore defecta velox comprehendo senectam.

5

58

De rota

Assiduo multas vias itinere currens
Versa vice rerum compellor ire deorsum
Et ab ima redux trahor conscendere sursum.
Sed cum mei parvum cursus complevero tempus,
Publica per diem dum semper conpita curro,
Infantia †pars simul est et curva senectus.

5

59

De luna

Quo movear gressu, nullus cognoscere temptat,
Cernere nec vultus per diem signa valebit.
Quotidie currens vias perambulo multas
Et bis iterato cunctas recurro per annum.
Imber nix pruina glacies nec fulgura nocent,
Timeo nec ventum forti testudine tecta.

5

60

De caelo

Promiscuo per diem vultu dum reddor amictus,
Pulcher saepe, sed turpis qui saepe babetur,
Innumeras ego res cunctis fero mirandas,
Pondere sub magno rerum nec gravor onustus.
Nullus mihi dorsum, faciem sed cuncti mirantur,
Et meo cum bonis malos recipio tecto.

5

370 ANIGMATA CODICIS BERNENSI 61.

De stellis

Milia conclusae domo sub una sorores :
Minima non crescit, maior nec aevo senescit.
Et cum nulla parem conetur alloqui verbis,
Suos moderato servant in ordine cursus. 10
Pulchrior torpentem vultu non despicit ulla.
Odiuntque lucem ; noctis secreta mirantur.

62

De umbra

Humidis delector semper consistere locis
Et sine radice inmensos porrigo ramos.
Mecum iter agens nulla sub arte tenebit,
Comitem sed viae ego comprehendere possum.
Certum me videnti demonstro corpus a longe, 5
Positus et iuxta totum me numquam videbit.
6B De vino
Pulchrior me nullus versatur in poculis umquam,
Ast ego primatum in omnibus teneo solus.
Viribus atque meis possum decipere multos. 10
Leges atque iura per me virtutes amittunt.
Vario me si quis haurire voluerit usu,
Stupebit ingenti mea percussus virtute.

CARMINA

CODICVM QVORVNDAM

SAECVL.0 NON0 ANTIQVIOVM

Vide nunc fasc. I n. .

483

SISEVI

regls lothorum eplstul mlss ad Ildorum de llbro
r0tarum

B. V 6. M. 388.

B. V p. 357.

Tu forte in lucis lentus vaga carmina gignis

5

Argutosque inter latices et musica flabra

Pierio liquidam perfundis nectare mentem.

At nos congeries obnubit turbida rerum

Ferrataeque premunt milleno milite curae,

Legicrepae tundunt, latrant fora, classica turbant ;

10

Et trans Oceanum ferimur porro usque nivosus

Cum teneat Vasco nec parcat Cantaber horrens.

C. 488, 929

En quibus indicas, ut crinem frondea Foebi
 Succingant hederave comas augustius umbrent !
 En quos flammantem iubeas volitare per aethram ! 15
 Quin mage pernices aquilas vis pira elephantum
 Praecurret volucremque pigens testudo molossum,
 Quam nos rorilluam sectemur carmine lunam.
 His tamen. incurvus per pondera terrea nitens,
 Dicam, cur fesso liescat circulus orbe 20
 Purpureumque iubar nivei cur tabeat oris.
 Non illam (ut populi credunt) nigrantibus antris
 Infernas ululans mulier praedira sub umbras
 Detrahit altivago e speculo, nec carmine victa
 Vel rore Stygis aut herbis terrae aericrepantem 25
 Vincibilemque petit clangorem quippe per aethram,
 Qua citimus limes dispescit turbida puris,
 Inviolata meat) ; sed vasto corpore tellus
 (Quae medium tenet ima polum dum lumina fratris 2s
 Detinet umbriferis metis, tum sidere casso 30
 Pllescit, teres umbra rotae dum transeat himen
 ggerei velox cumuli speculoque rotanti
 Fraternas reparet per caelum libera lammas.

C. 43, 3055

Sed quia mira putas, cur, cum vis maxima solis	
30	35
Bis novies maior clueat quam terreus orbis,	
Non circumcingat terrestres lumine metas,	
Sume ratum rationis opus. Namque aspice Foebum,	
Quam sublimis eat convexa per aurea mundi	
Quamque lumilem terram conlustret cursibus altis :	40
Hic ingens, utcumque libet, cum desuper ignes	
Sparserit, obliquo vel cum radiaverit axe,	
In terram radii franguntur. cetera solis	
Lumina, qua maior iaculis radiantibus exit,	
0 Nil obstante lobo tendunt per inania vasta,	45
Donec pyramidis peragat victa umbra cacumen.	
Per quam cum oebe gelidos agit uda iugales,	
Infima vicinis nonnumquam decolor umbris	
Fratre caret vacuoque exsanguis delicit ore.	
Cur autem sola spoliatur lumine luna,	50
45	
Nil vero mirum est. quippe illam lucis egentem	
Lnx aliena foveat ; quam cum pars proxima metae	
Invidet, expectat radios male caerula fratris.	
At chorus astrorum reliquus non tangitur umbris,	55
Et proprium cunctis iubar est, nec sole rubescunt.	
Sed sudus radiis astralibus inpete celso	
Porro ultra solem rapitur cum vertice caeli.	
lamn cur semenstri non semper palleat orbe,	
Inflexi praestant elico tramite cursus.	60
Namque vagans errore rato cum devia tortos	

C. 4, 58 61 C. 484, 12

Conligit anfractus, metam sol eminus exit
Intorquetque peplum noctis radiatque sororem.
Haec eadem ratio est, subitis ubi frangitur umbris
Augusti solis rutilum iubar, indiga lucis
Quando inter terram et solem rota corporis almi
Luna meat, fratrem rectis obiectibus arcens.

65

484

B. V 14. M. 1056.

De ventis

B. V 383.

Quattuor a quadro consurgunt limite venti.
Hos circum gemini dextra laevaue iugantur

C. 484. 322

Atque ita bis seno circumdant flamine mundum.	5
Primus Aparctias Arctoo spirat ab axe :	
Huic nostra nomen lingua est Septentrio fictum.	
Circius hinc dextro gelidus circumtonat antro ;	
Thrascian Graeci propria dixere loquella.	
Huic laevus oreas glaciali turbine mugit ;	10
Frigidus hic Aquilo nostris vocitatur in oris.	
At Subsolanus medio flat rectus ab ortu ;	
Graecus Aphelioten apto quem nomine signat.	
Huic Vulturnus adest, dextra qui parte levatur ;	
Attica Caecian tGrais quem littera signat.	15
Nubifero flatu laevum latus inrigat Euris,	
Dorica quem simili designat nomine lingua.	
t Notus e medio solis dat flamina cursu :	
Austrum rite vocant, quia nubila flatibus haurit.	
Euronotus cui dexter adest, quem nomine mixto	20
Euroaustrum Latia dixerunt voce Latini.	
Libonotus laevam calidis attaminat auris ;	
Aestibs immensis ardens Austroafricanus hir est.	
Abscessum solis Eephyri tuba florea servat,	

C. 484, 2327. C. 484 . 18

Italia nomen cui fixum est voce Favoni. 25
Huic dextram tangit dictus Lips Atthide lingua ;
fricus hinc propria veniens regione vocatur.
At tu, Core, fremis Eephyri de parte sinistra ;
Argesten Grai vocitant cognomine prisco.

484a

Versus sei AVSII episcopi
rAurrr
Donatistarum crudeli caede peremptum
Infossum hic corpus pia est cum laude Nabori.
Ante aliquod tempus cum Donatista fuisset, 5
Conversus pavem, pro qua moreretur, amavit.
Optima purpure vestitur sanguine causa.
Non errore perit, non se ipse furore peremit,
Verum martyvrium vera est pietate probatum.
Suspice litterulas primas : ibi nomen honoris. 10

C. 484, 1. C. 485, 1—10

484b

Versus CPERI hetoris

rp

Quisque gravas lacrimis Iilarini flebile marmor,

Fleto aviam potins duram vivacibus annis.

Ille deo meruit, tenero praelectus in aevo

5

Vivere tiro brevis, sed iam snb milite Christi . .

185

B. 4.

B. III 272.

De figuris vel sehematibus

Collibitum est nobis, in lexi schemata quae sunt,

Trino ad te, Messi, perscribere singula versu,

Et prosa et versu pariter praeclare virorum !

5

op

Particulae membra efficiunt, haec circuitum omnem.

Particula est comma. ut versu tria commata in illo :

‘Arcadium petis, immensum petis, haud tribuam istnd.’

olo

10

Membra ea sunt, quae cola vocant ; ea circuitum explent.

Nam qui eadem vult ac non vult’, colon facit unum.

Inic adinng sequens : ‘ is demum est firmus amicus.

Ipooodo

Circuitus, periquam dicuntodos, orta duobus

15

C. 485, 1128

Membris, ut praedicta, venit tetracolon adusque.	
Nam si plura itidem iungas, oratio fiet.	
ilo	
Est reflexio, cum contra reflectimu' dicta.	
Non exspecto tuam mortem, pater', inquit. at ille	20
'Immo', ait, 'expectes oro neve interimas me.'	
fverol	
Permutatio fit, vice cum convertimu' verba.	
'Sumere iam cretos, non sumptos cernere amicos.'	
'Quom queo, tempus abest; [quom tempus adest]'nequeo'	25
inquit.	
loioc	
Dieritas fit, differre hoc ubi dicimus illi.	
'Excitat hunc cantus galli, te bucina torva.	
Te ciet armatus victus, huic otia cordi.'	30
risco	
Oppositum dico, contra cum opponimu quaedam.	
'Doctor tute, ego discipulus.' Tu scribe, ego censor.'	
'Histrio tu, spectator ego; adque ego sibilo, tu exis.'	35
froio	
Redditio causae porro est, cum, cur ita, dico.	
'Audi, etsi durum est; nam verum quod grave primo	
Consilium acciderit, fit iucundum utilitate.'	
roopo	
At si adversa mihi referam, relatio fiet.	40

C. 485, 29—46

“Sed moveas te, lucifugus, sis in medio audax!”
 ‘Landes inductus cui pes malus optige ambos?’
 Eipc
 Fit responsio ad haec, quae contra fingimu’ dici.
 ‘Irascetur : sperne. dabit damnum : reparabis. 45
 Caedet : ne tolere. at sum minor : emorere, inquam.’
 Eroop
 Est repetitio, cum verbo saepe incipio [uno].
 ‘pse epulans, ipse exposcens laeta omnia nuptae,
 Ipse patrem prolemque canens, idem ipse peremit.’ 50
 copo
 Desitio contra, cum verbo desino in uno.
 Vt possem, fecit fatum ; dedit haec mihi fatum :
 Si perdam, abstulerit fatum : regit omnia fatum.’
 oirc 55
 HHaec duo coniunctim faciunt, communio uti sit.
 Vis callere aliquid : discas. vis nobilitari
 Ingenio : discas. vis famam temnere : discas.’
 ELaolovg
 Fit replicatio, si gemines iteramine quaedam. 60
 ‘Ibo in eum, sit vel pollens ut fulmine dextra,
 Pollens fulmine dextra, fero bis praedita ferro.’
 Bpelo
 Est brevitatis, raptim paucis cum dicimu’ multa.

C. 48, 4763

[10]

‘Mentem contempla; nam consilio valuit : fors
Decepit.’ ‘Si peccat, homo est. concede; fatetur.

65

foop

Si verbum diverse iteres, distinctio fiet.

‘Cuius hoc homini dones : homo si modo, nolit.’

50

70

‘O mulier, vere mulier ! scelera omnia in hoc sunt.’

Ioovidsro

Multituum dico, articulis quod pluribu’ iungo.

‘ [Ille hunc fallit, at hic gaudet, nos vero timemus

Praesertim in peregrini ne fas abrumpere tentet.’

75

feso

Abiunctum contra est, si nullis singula necto.

55

Cognoscas, qui sis, cnres te, vir sapiens sis,

Et prius verbis time illum quaelibet unum.’

80

fgo

Disparsum reddo, quod passum non ordine reddo’

‘Ambo Iovis merito proles, verum ille equitando

Insignis Castor, catns hic pugilamine Pollux.’

60

85

foo :

Fit percursio, percurro cum singula raptim.

‘Vim maiorem haud inveniet, parilem similemve

Vincemus, non audebit certare minore.’

C. S, 64—s1

Ezloi	90
Fit conexio, posterius si necto priri.	
‘Cum sensi, dixi ; cum dixissem, inde suasi ;	
Cum suasissem, abii ; simul atque abii, indupetravi.’	
rlt :	
Illa resumptio lit, quaedam cum dicta resumo.	95
Cognitus est nobis, iam cognilus, ac bene novi.’	
Tu vero sapiens † cunctis, immo ipsa Minerva.’	
roa	
o Fit concessio, cum quidvis concedimus optet.	
Necivit vel non potuit vel noluit : ut vis,	100
Pone, tibi permitto ; tamen non debuit uti.’	
oooupeo	
Intersertio, cum inseritur sententia quaedam.	
‘Pollet enim forma, quod regnum aetatis habendum est,	
s Fortuna, quae sola potest quemcunque beare.’	105
Fit geminatio, vum sensus geminamus eosdem.	
Thebae autem, Thebae, vicina urbs inclytaque olim.’	
Mi nate, o mi nate, meae spes sola senectae.’	
Easooc	
Exclamatio ea est, quam ut motus reddo repente.	110
0 A, postquam victum video me, tu improba et amens,	
Fortuna, es, quos sublimas mox ipsa premendo.’	

Iioo	
Fit parimembre, ubi membra †aequa et circuitus sunt.	
‘Cui nec finis adest cupiendi nec modus extat	115
Vtendi, citus in dando est, celer in repetendo.’	
Mepooge	
Cum privis propria attribuas, fit distribuela.	
‘Huic furta in manibus, fuga plantis, ventre sagina.’	
‘Tu sumptu pauper, dando dis, ingenio rex.’	120
Mro	
At remeatio fit, cum rursus me redigo ad rem.	
‘Verum longius excessi nec tempore in ipso	
Fortasse indulgens animis : ergo redeo illuc.’	
fepoos	125
Fit variatio, cum simili re nomina muto.	
‘Regnavit Libyco generi, regnavit et Argis	
Inachiis, dominatus item est apud Oebaliam arcem.’	
fsriv	
Declinatio, cum verbo declino parumper.	130
‘A primo puerum rertum est condiscere recte.’	
‘Dinos digna manent, plerumque bonis bene vortit.’	
Opgi	
definioprome. Detinitio fit, cum rem	
‘Diligere, hoc prorsum est velle id, [quod prosiet illi	135
Nam qui ad se revocat quod vult, mihi sese amat ipse.’	

Oooeero

Confine est, simili fini cum claudimu' quaedam.

'Quom minus indignatur, ibi magis insidiatur,

Vt metuas noxam, si non ostenderit iram.'

140

Opoir ro

Aequeclinetum est, quod casu promimus uno.

'Auxilium, non consilium, rata, non cata verba,

Rem, non spem, factum, non dictum quaerit amicus.'

Iolaoro

145

Multiclinatum contra, variantibu quod fit.

Tu solus sapiens, tibi cuncti cedere debent,

A te consilium petere et tua dicta probare.'

Ipoof

Supparile est, alia aequisono si nomine dicas.

150

'Mobilitas, non nobilitas.' 'bona gens, mala mens est.'

'Dividia, non divitiae.' 'ibi villa favilla est.'

lpooarodoo

Est subnexio, propositis subnectere quaeque.

't nos non ut tu : nos simplicitate, tu arte.'

155

'Hoc das, hoc adimis nobis : das spes, adimis res.'

lpoadoro

Subdistinctio fit, cum rem distinguimus ab re.

'Dum fortem, quia sit vaecors, comemque vocat se,

Quod sit prodigus, et clarum, qui infamis habetur.'

160

C. 485. 11 —135

Ipose

Interiectio, cum quaedam medio ordine famur.

‘Iluc ut venimus, interea nam tempus erat ver,

Et sacrum lorae et Cereri nemus imus ad aras.’

Ipopoloi

165

Est suffessio, cum sensim pro parte fatemur.

Verum Academicus est.’ ‘Esto : tamen omnia nulli

In dubium revocant.’ ‘t quaedam ; at pleraque, si vis.’

Ipois

Anticipatio fit, contraria cum occupo verba.

170

‘Credo, ille et flebit multum et iurabit, amicos

125

Producet testes : sed vos rem quaerere par est.’

Hapipoo

dsimula, momento cum simile hoc facio illi

175

‘Nam plebeius homo, ut ferme tit libera in urbe,

eg [nat]ibi, et puncto reguat suffragioloque.’

Igpoo

Inreticentia, cum verum reticere negamus.

130

180

‘Dicere, quod res est, cogor ; vos ista, Quirites,

Vos facitis, dum non dignis donatis honores.’

Ipire

Propositum, cum proponas, quod deinde repellas.

‘Est ornanda domus spoliis : hic ornat amicam

185

Exuviis. leges discendum est : discit amores.’

135

C. 48, 136 15

1 4

Hr apc a	
Cuncta ad cuncta, ut : ‘Gens Graia, Afra, Hispanica servit ; Nam partim meritost ultus, partim insidiantes Praevenit, partim victor virtute subegit.’	190
eapooi	
Est conductio conquegregatio, cum adcumulo res. ‘Multa hortantur me : res, aetas, tempus, amici, Concilium tantae plebis, praenuntia vatum.’	195
oaefo	
Conciliatio, diversum si conciliamus. ‘Prodigus [est] et parcus idem : [nam] nescit uterque Vti opibus, peccant ambo ; res deterit ambos.	
po	200
Teriuga sunt, quae respondent secum ordine trino. ‘Si neque divitiis polles neque corpore praestas Nec corde exuperas, cur te dicam esse beatum ?’	
pvpsoic	
Fit depictio, cum verbis ut imagine pingo. ‘Pocula,serta tenens flexa cervice iacebat, Limodes, gravis optutu, madido ore renidens.’	205
Errc	
Est correctio, cum in quodam me corrigo dictu. ‘Nam tarde tandem tarde dico ? immo hodie, inquam’ Vel sic : ‘non amor est, verum ardor vel furor iste.’	210

C. 4, 154 16

Hpoapvc	
Fit praeoccursio, si reddas priu' posteriori.	
V : 'pluvias cernas nolle istos ac cupere illos :	
155	215
Lirantes cupiunt imbrem noluntque viantes.'	
Efrpoe	
Esse reversio et in prosa solet, ut fit in istis :	
'Pauxillam ob culpam' 'male quod vult.' 'praecipiti	
in re.'	220
Troianos facit ire ut divus lHomerus 'aves ut.'	
'eoari	
Transcensus porro est, cum intersita pendula claudo.	
'Atque ego, quod negat hic vivis, ius eripit ome,	
Fas abolet, laedit leges, haec omnia mitto.'	225
Mrsrfo	
Exadversio fit, minimis si maxima monstres.	
Non parva est res, qua de agitur' pro 'maxima res est,'	
V dictust Ajax uon infortissimu' Graium.'	
165	230
eep	
Nexum est, si varias res uno nectimu' verbo.	
'Oebalon ense ferit, Lycon hasta, Pedason arcu.'	
Nam mediiost 'ferit' et fini pote principioque.	

Msrdoi	235
Si verbum varie mutes, variatio fiet.	
‘Quis nos propter te dilexit? quando aliquem tu	
Iuvisti? quas res gessisti? cur ita abundas?’	
Elofov aut ‘rali	
Fit mutatio multimodis. eltto Africa flagrat,’	240
Afros cum dicas bellare. et tempora quando	
Et casus numerosque figurando variamus.	
Els	
Fit defectio, cum verbum, quod subtraho grate,	
Detfit. ‘Curat enim nemo nec corrigit hanc rem,	245
Sed culpat.’ quippe hic ‘quisquamV’ subtraximu’ grate.	
eoaope	
Exuperatio fit, cum causa appono decoris,	
Quod vacat, ut : ‘quarta vix demum exponimur hora;’	
Saucius ille leo’ quia ‘vix’ pote tollere et ‘ilte?’	250
Hpoiopoc	
Est autem circum illa locutio : ‘bucera saecla’	
‘Tae discas’ pro ‘disce’, et pro ‘di’ ‘dice loquendo.’	
lpovocoo	
Si plenum cumules, adsignificatio fiet.	255
Vt ‘mihi non placet hoc animo.’ quippe [‘hoc]animo’	
aufer,	
Et nihilo minus est plenum; verum auxerit illud.	

C. 48 , 1—1

485a

LACCANVEII

*A**B. M.*

De ave phoenioe

B. III 253.

Est locus in primo felix oriente remotus,	
Qua patet aeterni maxima porta poli,	5
Nec tamen aestivos hiemisve propinquus ad ortus,	
Sed qua sol verno fundit ab axe diem.	
Illic planities tractus diffundit apertos,	
Ne tumulus crescit nec cava vallis hiat ;	
Sed nostros montes, quorum iuga celsa putantur,	10
Per bis sex ulnas imminet ille locus.	
Hi Solis nemus est et consitus arbore multa	
Lucus, perpetuae frondis honore virens.	
Cum Phaethonteis flagrasset ab ignibus axis,	
Ille locus flammis inviolatus erat,	15
cum diluvium mersisset fluctibus orbem,	

E1

Dencalioneas exsuperavit aquas.

Non huc exsanguis morbi, non aegra senectus,
 Nec mors crudelis nec metus asper adest ;
 Nec scelus infandum nec opum vesana cupido
 Cernitur aut ardens caedis amore furor ; 5
 Luctus acerbus abest et egestas obsita pannis
 Et curae insomnes et violenta fames.
 Non ibi tempestas nec vis furit horrida venti
 Nec gelido terram rore pruina tegit,
 Nulla super campos tendit sua vellera nubes, 10
 Nec cadit ex alto turbidus umor aquae.
 Sed fons in medio [est], quem ‘vivum’ nomine dicunt,
 Perspicuus, lenis, dulcibus uber aquis,
 Qui semel erumpens per singula tempora mensum
 Duodecies undis inrigat omne nemus. 15
 Hic genus arboreum procero stipite surgens
 Non lapsura solo mitia poma gerit.
 Hoc nemus, hos lucos avis incolit upica Pboenix :
 Vnica sed vivit morte relecta sua.
 Paret et obsequitur Phoebo memoranda satellites : 20
 Hoe Natura parens munus habere dedit.
 Lutea cum primum surgens Aurora rubescit,
 Cum primum rosea sidera luce fugat,
 Ter quater illa pias inmergit corpus in undas,
 Ter quater e vivo gurgite libat aquam. 25
 Tollitur ac summo considit in arboris altae

Vertice, quae totum despicit una nemus,
conversa novos Phoebi nascentis ad ortus
Expectat radios et iubar exoriens.
Atque ubi Sol pepulit fulgentis limina portae 30
Et primi emicuit luminis aura levis,
Incipit illa sacri modulamina fundere cantus
Et mira lucem voce ciere novam,
Quam nec acdoniae voces nec tibia possit
Musica Cirrhaeis adsimulare modis, 35
Sed neque olor moriens imitari posse putatur
Nec Cylleneae tila canora lyrae.
Postquam Phoebus equos in aperta effudit lympi
Atque orbem totum protulit usque means,
Illa ter alarum repetito verbere plaudit 40
Igniferumque caput ter venerata silet.
Atque eadem celeres etiam discriminat horas
Innarrabilibus nocte dieque sonis,
Antistes luci nemorumque verenda sacerdos
Et sola arcanis conscia, Phoebe, tuis. 45
Quae postquam vitae iam mille peregerit annos
Ac si reddiderint tempora longa gravem,
Vt reparet lapsum spatiis vergentibus aevum,
Adsuetum nemoris dulce cubile fugit.
Cumque renascendi studio loca sancta reliquit, 50

C. 485, 685

Tunc petit lunc orbem, mors ubi regna tenet.
Dirigit in Syriam celeres longaeva volatus,
Phoenices nomen cui dedit ipsa vetus,
Secretosque petit deserta per avia lucos, 55
Sicubi per saltus silva remota latet.
Tum legit aërio sublimem vertice palmam,
Quae Graium phoenix ex ave nomen habet,
In quam nulla nocens animans prorepere possit,
Lubricus aut serpens aut avis ulla rapax.
Tum ventos claudit pendentibus Aeolus antris, 60
Ne violent flabris ara purpureum
Neu concreta noto nubes per inania caeli
Submoveat radios solis et obsit avi.
Construit inde sibi seu nidum sive sepulchrum ;
Nam perit,. ut vivat : se tamen ipsa creat. 65
Colligit hinc sucos et odores divite silva,
Quos legit Assyrius, quos opulentus Araps,
Quos aut Pygmaeae gentes aut India carpit
Aut molli generat terra Sabaea sinu.
Cinnamon hic auramque procul spirantis amomi 70
Congerit et mixto balsama cuncta folio :
Non casiae mites nec olentis vimen acanthi

Nec turis lacrimae guttaque pinguis abest.	
His addit teneras nardi pubentis aristas	
Et sociat myrrae vim, panacea, tuam.	75
Protinus instructo corpus mutabile nido	
Vitalique toro membra vieta locat.	
Ore dehinc sucos membris circumque supraque	
Inicit, exequiis inmoritura suis.	
Tunc inter varios animam commendat odores,	80
Depositi tanti nec timet illa fidem.	
Interea corpus genitali morte peremptum	
Aestuat, et flammam parturit ipse calor,	
Aetherioque procul de lumine concipit ignem :	
Flagrat, et ambustum solvitur in cineres.	85
Quos velut in massam, generans in morte, coactos	
Conflat, et effectum seminis instar habet.	
100	
Hinc animal primum sine membris fertur oriri,	
Sed fertur vermi lacteus esse color.	90

Crescit, et emenso sopitur tempore certo,
Seque ovi teretis colligit in speciem.
Ac velut agrestes, cum filo ad saxa tenentur,
Mutari tineae papilione solent,
Inde reformatur qualis fuit ante figura, 95
Et Phoenix ruptis pullulat exuviis.
Non illi cibus est nostro concessus in orbe,
Nec cuiquam inplumem pascere cura subest.
Ambrosios libat caelesti nectare rores,
Stellifero tenues qui cecidere polo. 100
Hos legit, his alitur mediis iu odoribus ales,
Donec maturam proferat effigiem.
Ast ubi primaeva coepit florere iuventa,
Evolat, ad patrias iam reditura domus.
Ante tamen, proprio quidquid de corpore restat, 105
Ossaue vel cineres exuviasque suas
Vngvine balsameo myrraque et ture Sabaeo
Condit et in formam conglobat ore pio.
Quam pedibus gestans contendit Solis ad ortus
Inque ara residens ponit iu aede sacra. 110
Mirandam sese praestat praebetque verendam :
Tantus avi decor est, tantus abundat honor.

C. 485, 125—145

Primo qui color est malis sub sidere Cancri,	
125	
Cortice quae croceo Punica grana tegunt ;	115
Qualis inest foliis, quae fert agreste papaver,	
Cum pandit vestes lora rubente solo :	
Hoc humeri pectusque decens velamine fulget ;	
Ioc caput, hoc cervix summaque terga nitent.	
Caudaque porrigitur fulvo distincta metallo,	120
In cuius maculis purpura mixta rubet.	
Alarum pennas insignit desuper iris,	
Pingere ceu nubem desuper aura solet.	
Albicat insignis mixto viridante zmaragdo	
135	125
Et puro cornu gemmea cuspis hiat.	
Ingentes oculi : credas geminos hyacinthos,	
Quorum de medio lucida flamma micat.	
Arquatur cuncto capiti radiata corona,	
Phoebei referens verticis alta decus.	130
140	
Crura tegunt squamae fulvo distincta metallo ;	
Ast unguis roseo tinguit honore color.	
<i>f r er.</i>	
Cernitur et pictam Phasidis inter avem.	135
Magnitiem terris Arabum quae gignitur ales	
145	

C. 48 , 146168

Vix aequare potest, seu fera seu sit avis.
Non tamen est tarda ut volucres, quae corpore magno
Incessus pigros per grave pondus habent, 140
Sed levis ac velox, regali plena decore :
Talis in aspectu se tenet usque hominum.
Huc venit Aegyptus tanti ad miracula visus
Et raram volucrem turba salutat ovans.
Protinus exculpant sacrato in marmore formam 145
Et titulo signant remque diemque novo.
Contrahit in coetum sese genus omne volantum,
Nec praedae memor est ulla nec ulla metus.
Alituum stipata choro volat illa per altum
Turbaque prosequitur unere laeta pio. 150
Sed postquam puri pervenit ad aetheris auras,
Mox redit : illa suis conditur inde locis.
O fortunatae sortis felixque volucrum,
Cui de se nasvi praestitit ipse deus !
Femina seu [sexu seu† masculus est seu neutrum 155
Felix, quae eneris foedera nulla colit !
Mor illi Venus est, sola est in morte voluptas :
Vt possit nasci, appetit ante mori.
Ipsa sibi proles, suus est pater et suus heres,
Nutrix ipsa sui, semper alumna sibi. 160

C. 48, 160—170. C. 485, 12.

psa quidem, sed non [eadem est], eademque nec ipsa est,
Aeternam vitam mortis adepta bono.

170

B. M.

485

B. III 169.

Iustius invidia nihil est, quae protinus ipsum
Auctorem rodit excruciatque animum.

C. 4857,. 1. C. 486. 1

[29]

485c

B. M. B.

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi.

486

REMI TAVINI

B. M.

De ponderibus

B. V 71.

veterummemoratalibellisPonderaPaeoniis

C. 480, 229

Nosse iuvat. pondus rebus natura locavit	
Corporeis : elementa suum regit omnia pondus.	5
Pondere terra manet : vacuus quoque ponderis aether	
Indefessa rapit volventis sidera mundi.	
Ordinar a minimis, post haec maiora sequentur.	
Nam maius nihil est aliud quam multa minora.	
Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo	10
Gramma vocant, scriplum nostri dixere priores.	
Semina sex alii siliquis latitantia curvis	
Attribuunt scriplo, lentis vel grana bis octo,	
Aut totidem speltas numerantur tristesve lupinos	
is duo ; sed si par generatim his pondus inesset,	15
Servarent eadem diversae pondera gentes.	
Nunc variant : etenim cuncta haec non foedere certo	
Naturae, sed lege valent hominumque repertis.	
Scripla tria dragmam vocitant, quo pondere doctis	
Argenti facilis signatur nummus Athenis ;	20
Olceque a dragma non re sed nomine differt.	
Dragmam si gemines, erit is quem dicier audis	
20	
Sicilicum : dragmae scriplum si adiecero, fiet	
Sextula quae fertur ; nam sex his uncia constat.	25
Sextula cum dupla est, veteres dixere duellam.	
Vncia fit dragmis bis quattuor ; unde putandum	
Grammata dicta, quod haec viginti et quattuor in se s	
Vncia habet tot enim foris vox nostra notatur,	
Horis quot mundus peragit noctemque diemque.	30
Vnciaque in libra pars est quae mensis in anno.	
HaecmagoLatiolibraestgentiquetoatae :	

C. 486, 30— 54

50 .

O Attica nam minor est : ter quinque hanc denique dragmis
 Et ter vicenis tradunt explevier unam.
 Accipe praeterea, parvo quam nomine Grai 35
 Minam vocitant nostrique minam dixere priores.
 Centum hae sunt dragmae ; quod si decerpseris illi
 Quattuor, efficies hanc nostram denique libram ;
 Attica quae fiet, si quartam dempseris unam.
 Cecropium superest post hae vocitare talentum 40
 Sexaginta minas, seu vis, sex milia dragmas,
 Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis ;
 O Nam nihil his obolove minus maiusve talento.
 Nunc dicam, solidae quae sit divisio librae
 Sive assis (nam sic legum dixere periti), 45
 Ex quo quod soli capimus perhibemur habere,
 Dicimur aut partis domini pro partibus huius.
 Vncia si librae desit, dixere deuncem,
 Ac si sextantem retrahas, erit ille decuncis.
 Sed nullum reliquo nomen semuncia certum 50
 Demptra dabit, neque [quae] est huius sescuncia triplex.
 Dodrantem reliquum vocitant quadrante retracto ;
 Cumque triens desit, bessem dixere priores.
 dem septuncem dempto quincunce vocarunt.
 Post haec semissis solidi pars maxima fertur ; 55
 Nam quae dimidium sperat, pars esse negatur,
 Vt docuit tenui scribens in pulvere Musa.

C. 46, 5578

Cetera dicta prius, quibus est semuncia maior.	
Haec de ponderibus : superest pars altera nobis	
Vmida metiri, seu frugum semina malis.	60
Cuius principio nobis pandetur origo.	
Pes longo in spatio latoque altoque notetur,	
Angulus ut par sit quem claudit linea triplex,	
Quattuor et medium quadris cingatur inane :	
Amphora fit cybus hic, quam ne violare liceret,	65
Sacravere lovi Tarpeio in monte Quirites.	
Huius dimidium fert urna, ut [et]ipsa medimni	
Amphora, terque capit modium ; sextarius istum	
Sedecies haurit, quot solvitur in digitos pes.	
At cotylas, quas si placeat dixisse licebit	70
Eminas, recipit geminas sextarius unus,	
Quis quater adsumptis tit Graio nomine choenix.	
Adde duos, chus tit, vulgo qui est congius idem,	
E quo sextari nomen fecisse priores	
Crediderim, quod eos recipit sex congius unus.	75
At cotyle cyathos bis ternos una receptat.	
Sed cyatho nobis pondus quoque saepe notatur.	
Bis quinae hunc faciunt dragmae, si adpendere malis : s	
Oxybaphon fiet, si quinque addantur ad istas.	
At mystrum cyathi quarta est ; sed tertia mystri	80
Quam vocitant cbemen, capit haec coclearia bina.	

C. 486, 79105

0i0

Quod si mensurae pondus componere fas est,
 s0 Sextari cyathus pars est quae est uncia librae ;
 Nec non oxybaphi similis sescuncia fiet,
 Sicilicumque tibi mystro simulare licebit. 85
 Coclear extremum est scripulique imitabitur instar.
 Attica praeterea discenda est amphora nobis
 Seu cadus : hanc facies, nostrae si adieceris urnam.
 Est et bis decies quem conficit amphora nostra
 Culleus : hac maior nulla est mensura liquoris. 90
 Est etiam terris quas aduena Nilus inundat
 rtaba, cui superest modii pars tertia post tres,
 Namque decem modiis explebitur artaba triplex.
 Illud praeterea veteres perbihere memento,
 Finitum pondus varios servare liquores. 95
 Nam librae, ut memorant, bessem sextarius addit,
 Seu puros pendas latices seu dona llyaei.
 Addunt semissem librae labentis olivae
 Selibramque ferunt mellis superesse bilibri.
 Illaec tamen adsensu facili sunt credita nobis : 100
 Namque nec errantes undis labentibus amnes
 Nec mersi puteis latices aut fonte perenni
 oo Manantes par pondus habent, non denique vina
 Quae campi et colles nuperve aut ante tulere.
 Quod tibi mechanica promptum est deprendere Musa. 105
 Ducitur argento tenuive ex aere cylindrus,
 Quantum inter nodos fragilis producit harundo,
 Cui cono interius modico pars ima gravatur,

C 486., 106—134

Ne totus sedeat totusve supernatet undis.	
Lineaque a summo tenuis descendit ad imam	110
Ducta superficiem, totidemque in frusta secatur,	
Quot scriplis gravis est argenti aerisque cylindrus.	
Hoc cuiusque potes pondus spectare liquoris.	
110	
Nam si tenuis erit, maior pars mergitur unda ;	115
Sin gravior, plures modulos superesse notabis.	
Quod si tantundem laticis sumatur utrimque,	
Pondere praestabit gravior ; si pondera secum	
Convenient, tum maior erit quae tenuior unda est ; 1	
Ac si ter septem uumeros texisse cylindri	120
Hos videas latices, illos cepisse ter octo,	
His dragma gravior fatearis pondus inesse.	
Sed refert aequi tantum conferre liquoris,	
Vt gravior superet dragma, quantum expulit undae	
Illius aut huius teretis pars mersa cylindri.	125
Haec de mensuris. quarum si signa requires,	
ipsis veterum poteris cognoscere chartis.	
Nunc aliud partum ingenio trademus eodem.	
Argentum fulvo si quis permisceat auro,	
125	130
Quantum id sit quove hoc possis deprendere pacto,	
Prima Syracosii mens prodidit alta magistri.	
Regem namque ferunt Siculum quam voverat olim	
Caelicolum regi ex auro statuuisse coronam,	
Conpertoque dehinc furto nam parte retenta	135
130	
Argenti tantundem opifex inmiscuit auro	
Orasse ingenium civis, qui mente sagaei,	
Quis modus argenti fulvo latitaret in auro,	
epperit inlaeso quod dis erat ante dicatum.	140

Quod te, quale siet, paucis (adverte) docebo.
 Lancibus aequatis quibus haec perpendere mos est
 Arenti atque auri quod edax purgaverit ignis
 Impones libras, neutra ut praeponderet, hasque
 Summittes in aquam : quas pura ut ceperit unda, 145
 Protinus inclinat pars haec, quae sustinet aurum ;
 Densius hoc namque est, simul aere crassior unda.
 At tu siste iugum mediiue a cardine centri
 Intervalla nota, quantum discesserit illinc
 Quotque notis distet suspenso pondere filum. 150
 Fac dragmis distare tribus. cognoscimus ergo
 Argenti atque auri discrimina ; denique libram
 Libra tribus dragmis sperat, cum mergitur unda.
 Sume dehinc aurum cui pars argentea mixta est
 Argentique meri par pondus, itemque sub unda 155
 O Lancibus impositum specta : propensior auri
 Materies sub aquis fiet furtumque docebit.
 Nam si ter senis superabitur altera dragmis,
 Sex solas auri libras dicemus inesse.
 Argenti reliquum, quia nil in pondere differ
 Arentum arento, liquidis cum mergitur undis. 160
 Itaque eadem puro deprendere possumus auro,
 Si par corrupti pondus pars altera gestet.
 Nam quotiens ternis pars inlibata gravavit
 Corruptam dragmis sub aqua, tot inesse notabis 165
 Arenti libras, quas fraus permiscuit auro.
 Pars etiam quaevis librae, si forte supersit,
 Haec quoque drammarum simili tibi parte notetur.
 Nec non et sine aquis eadem deprendere furtum

C. 486, 164 194

[36]

Ars docuit, quam tu mecum experiare licebit.	170
Ex auro finges librili pondere formam,	
165	
Parque ex argento moles siet ; ergo duobus	
Dispar erit pondus paribus, quod densius aurum est.	
Post haec ad lancem rediges pondusque requires	175
Argenti, nam iam notum est quod diximus auri,	
Idque fac argento gravius sextante repertum.	
170	
Tunc auro, cuius vitium furtumque requiris,	
Finge parem argenti formam podusque notato :	180
Altera quo praestat leviorque est altera moles,	
Sit semissis onus : potes ex hoc dicere, quantum	
Argenti fulvo mixtum celetur in auro.	
175	
Nam quia semissem triplum sextantis habemus,	185
Tres inerunt auri librae, quodque amplius hoc est,	
Quantumcumque siet, fraus id permiscuit auro.	
Causa [que] cur ita sit, prompta est, si discere verum	
Non pigeat veterumque animos intendere chartis.	
180	190
Nam si disparibus numeris accesserit idem,	
Servat inaequales itidem, tantumque manebit	
Discrimen quantum fuerat prius, idque notabis,	
Sive in temporibus quaeras, seu pondera rerum	
Sen moles spectare velis spatiumque locorum.	195
185	
Quare diversis argenti auriue metallis,	
Quis forma ac moles eadem est, par addito pondus :	
Argento solum id crescit, nihil additur auro.	
Sextantes igitur quot tum superesse videbis,	200
In totidem dices aurum consistere libris,	
190	
Parsque itidem librae sextantis parte notetur.	
Quod si forte parem corrupto fingere reformam	
Argento nequeas, at mollem sumito ceram.	205
Atque brevis facilisque tibi formetur imago	

Sive cybi seu semiglobi teretisve cylindri,
 Parque ex argento simuletur forma nitenti,
 Quarum pondus item nosces. fac denique dragmas
 Bis sex argenti, cerae tres esse repertas : 210
 Ergo in ponderibus cerae arentique liquebit,
 Si par forma siet, quadrupli discrimen inesse.
 Tum par effigies cera simuletur eadem
 Corruptae, cuius fraudem cognoscere curas.
 Sic iustum pondus, quod lance inveneris aequa, 215
 l quadruplum duces ; quadrupli nam ponderis esset,
 Si foret argenti moles quae cerea nunc sit.
 Cetera iam puto nota tibi nam diximus ante
 Quo pacto furtum sine aquis deprendere possis.
 Haec eadem in reliquis poteris spectare metallis. 220

487

B. M. B. fram.

BILARII ARELATENSIS

*I1**p. L. 420.*

Si vere exurunt ignes, cur vivitis, undae ?
 Si vere extinguunt undae, cur vivitis, ignes ? 5
 Lympharum in gremiis inimicos condidit ines :
 Communes ortus imperat alta manus.

487a

ium vs mii

B. III 245.

Quid tibi, Mors, faciam, quae nulli parcere nosti

Nescis laetitiam, nescis amare iocos.

His ego praevalui toto notissimus orbi,

5

Hinc mihi larga domus, hinc mihi census erat.

Gaudebam semper. quid enim, si gaudia desint,

Hic vagus ac fallax utile mundus habet ?

Me viso rabidi subito cecidere furores ;

Ridebat summus, me veniente, dolor.

10

Non licuit quemquam mordacibus urere curis

Nec rerum incerta mobilitate trahi.

Vincebat cunctos praesentia nostra timores

Et mecum felix quaelibet hora fuit.

Motibus ac dictis, tragica quoque voce placebam

15

Exhilarans variis tristia corda modis.

Fingebam vultus, habitus ac verba loquentum,

Vt plures uno crederes ore loqui.

Ipse etiam, quem nostra oculis gemuabat imago,
 Horruit iu vultus se †magis isse meos. 20
 O quotiens imitata meo se femina gestu
 Vidit et erubuit totaque mata fuit!
 Ergo quot in nostro videbantur corpore formae,
 Tot mecum raptas abstulit atra dies.
 Quo vos iam tristi turbatus deprecor ore, 25
 Qui titulum legis cum pietate meum :
 ‘O quam laetus eras, Vitalis’ dicite maesti,
 ‘Sint tibi, Vitalis, sint tibi laeta modo.’

487b

B. M.
 Credite victuras anima remeante favillas
 Rursus ad amissum posse redire diem.
 Nam vaga bis quinos iam luna resumpserat orbes,
 Nutabat dubia cum mihi morte salus. 5
 Hrrita letiferos auxit medicina dolores,
 Crevit et humana morbus ab arte meus.
 O quantum Petro donavit Christus honorem :
 Ille dedit vitam, reddidit iste mihi.

487c

*II 220.**M. 45*

Epitafium Terentii

V 385.

Natus in excelsis tectis Xarthaginis altae

5

Romanis ducibus bellica praeda fui.

Descripseri mores hominum, iuvenumque senumque.

(Qualiter et servi decipiant dominos,

Quid meretrix, quid leno dolis confingat avarus

Haec quicumque leget. hic puto cautus erit.

10

487d

*B. III 144.**M. 275. B.*

Versus in mensa sancti Augustini

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam,

Iac mensa indignam noverit esse suam.

5

CARMINA

CODICVM SAECVLI NONI

B. V 88.*M. 1054.*

omina feriarum

B. V 353.

Prima dies Phoebi sacrato nomine fulget.

Vindicat et lucens feriam sibi Luna secundam.

10

Inde dies rutilat iam tertia Martis honore.

Mercurius quartam splendentem possidet altus.

Iuppiter ecce sequens quiutam sibi iure dicavit.

Concordat Veneris magnae cum nomine sexta.

Emicat alma dies Saturno septima summo.

15

489**AVGVSTNI****De anima***B. M. B.*

Omnia sunt bona : sunt, quia tu, bonus, omnia condis.

Nil nostrum est in eis, nisi quod peccamus, amantes

C. 489, 3 25

Ordine neglecto pro te, quod conditur abs te.
Omnia nam, quae sunt, a te sunt, te sine nil [est]. 5
llis sine tu, simul es pro cunctis his et in illis.
His sine [tu], quod es, es ; non hi sunt te sine, quod sunt.
Ac nec id hi quod tu, nec tu quod hi, sed in illis
Totus ades : in te totus, totus et in ipsis.
linamne sibi necti bitoti, sed sibi sunt hoc 10
Quod sunt, in quantum sunt, in tantum sibi toti.
Vt natura docet ratio perceptaque monstrat,
Totus homo est anima (siquidem hic sibi totus habetur).
Quicquid abest, extra se nec in se sibi sentit.
Deficit in toto, cum totus ¶ se sibi constat. 15
Dum stat corporeus, homo semper et hic et ubique
Non habet in sese aeternos et tempus et actum ;
Sic habet hoc nec habet, est et non est etiamque
Tempus habet ; vivit, cum corporealis et ipse est ;
Tunc habet, est cum tempore et hoc ipso sine non est. 20
Cum non corporealis erit, ipsum neque tempus
Tunc habet et non est nec esse habet hoc, quod amisit :
En homo finit et est non iam homo ; sic quoque tempus.
Non ita, vis animae ut careat semper, sed ubique
Cum nova nempe novo descendit corpore tota. 25
Semper habet et ubique, eque est et habet ubicumque.

Ex quo constat ut est, naturam sumsit ut esset.
 Semper habet, quoniam esse quod est non desinet esse.
 Sunt eique modi, qui cuncta secuntur, adhaesi :
 Sensus et ingenium, ratio, mens, perspicua quae 30
 Et diffusa manet, cum sit in corpore toto ;
 Emigrat, ubicumque aciem porrexerit extra
 Subtilique oculo, quoquo se verterit, adstat
 Intuitu mentisque doletque cupit metuitque,
 Gaudet, et ista gerit gestu sine corporis ullo, 35
 Vt deus immortalis et intrectabile lumen.
 Permanet ipsa, deus minime, similis sed in istis,
 Nonque dei pars sed similis per talia vivit.
 Hoc vero esse quod est numquam desistit adesse.
 Illius igneus est vigor, ex quo corporealem 40
 O lspirando calet massam difusa per artus.
 Corporeis licet officia gestis varientur,
 Auditū visu olfactu tactu quoque motu,
 Illa tamen spirando calet animatque replendo
 Omnia nec † quidam † habet aut nec sumit ab ipsa. 45
 Namque loco non corporeo concluditur ullo :
 Est incorporea informis substantia quaedam.
 At deus 'esse' habet, et fuit, et est semper in illo,
 Dispar in hoc, quod cuncta tenet perlustrat et implet,
 Totus ubique manetque patetque et regnat ubique. 50
 lHaec aut lapsa chaos aut ad [caelum]alta volabit ;
 Haec loca sorte capit, sed dispar vivit in illis :
 Si felix fuerit, hic tunc felicior extat,
 Si infelix, etiam multo infelicior illic.

C. 490, 1—18

490

TIBERIANI

*B. M. B. III 267.*Versus Platonis de Graeco in atinum
translati

Omnipotens, annosa poli quem suspicit aetas,	
Quem sub millenis semper virtutibus unum	5
Ner numero quisquam poterit pensare nec aevo,	
Nunc esto affatus, si quo te nomine dignum est,	
Quo sacer ignoto gaudes, quo maxima tellus	
Intremit et sistunt rapidos vaga sidera cursus.	
Tu solus, tu multus item, tu primus et idem	10
Postremus mediusque simul mundique superstes.	
Nam sine fine tui labentia tempora †finis.	
Altus ab aeterno spectas fera turbine certo	
Rerum fata rapi vitasque involvier aevo	
Atque iterum reduces supera in convexa referri,	15
Scilicet ut mundo redeat, quod partibus †austrum	
Perdiderit refluumque iterum per tempora fiat.	
Tu, siquidem fas est in temet tendere sensum	
Et speciem temptare sacram, qua sidera cingis	
Inmensus longamque simul complecteris aethram,	20
Fulmineis forsan rapida sub imagine membris,	

C. 490, 19 32. C. 490a, 16

[47]

Flammifluum quoddam iubar es, quo cuncta coruscans
Ipse vides nostrumque premis solemque diemque.
Tu genus omne deum, tu rerum causa vigorque,
Tu natura omnis, deus innumerabilis unus, 25
Tu sexu plenus toto, tibi nascitur olim
lic deus, hic mundus, domus haec hominumque deumque,
Lucens, augusto stellatus flore iuventae.
Quem (precor, aspires), qua sit ratione creatus,
Quo genitus factusve modo, da nosse volenti. 30
Da, pater, augustas ut possim noscere causas,
Mundanas olim moles quo foedere rerum
O Sustuleris animamque levi quo maximus olim
Texueris numero, quo congrege dissimilique,
Quidque id sit vegetum, quod per cita corpora vivit. 35

49a

B. M.
Ofleila duodecim mensium
B. V 354.
Artatur niveus bruma Ianuarius ¶arva.
Piscibus exultare solet Februarius altis. 5
Martius in vites curas extendit amicas.
Dat sucum pecori gratanter Aprilis et escam.
Maius hinc gliscens herbis generat ¶nigra bella.
Iunius auratis foliis iam pascua miscet.

C. 490, 7 12. C. 491, 1—8

[48]

Iulius educit falces per grata virecta. 10
Augustus Cererem pronus secat agmine longo.
Maturas munit September ab hostibus uvas.
Elicit Dctober pedibus dulcissima vina.
Baccha November ovans condit sub clave fideli.
More sues proprio mactat December adultas. 15

491

B. M. B.
Sedulius ed.

TVRCII RVTI ASTERII

Huemer p. 307.
Sume, sacer meritis. veracis dicta poetae,
Quae sine ligmenti condita sunt vitio. 5
Quo caret alma fides, quo sancti gratia Christi,
Per quam iustus ait talia Sedulius.
Asteriique tui semper meminisse iubeto,
Cuius ope et cura edita sunt populis.
Quem quamvis summi celebrent per saecula fastus, 10
Plus tamen ad meritum est, si viget ore tuo.

492

B. M. B.

Vesus BELLESARIM seolastiei a
 Sedulius Christi miracula versibus edenS
 Emicat, invitans parvae ad solemnia mensaE
 Dignum convivam : non hunc, †qui carperet illu, 5
 Vix quod nobilium triplici fert aula para,
 Laetum quod ponit sub aurea tecta tribuna.,
 In quo gemmiferi (totque aurea vasa) canistrul
 Vivida pro modico portant sibi prandia victV,
 Sed quod holus vile producit pauperis hortuS. 10
 At post delicias properant qui sumere magn,
 Nituntur parvum miserorum spernere germeN,
 Tutum quod nihil est, dum nil cum ventre tumesci'
 Insidias membrisque movens animaeque ludent :
 Si tamen his dapibus vesci dignatur egeni, 15
 Temnat divitias animus paucisque quiesca',
 Exemplo adsumptus Domini, qui milia in quinque
 Semotis cunctis modicis saturavit ab esciS.

493

B. M. B.

Versus LIBERATI seolastiei
 Sedulius Domini per culta novalia pergenS
 En loca prospexit multo radiantia florE :

C. 49B, 316. C. 493 ,	5
Discurrit per prata libens, quo gramine Davi9	
Vidit divino modulantem carmina cant'.	
Laudabili psallente viro refluunt citharae meL.	
Ille ubi randisoni captus dulcedine plectrl	
Vritur et celeri graditur per lilia passV	10
Sacratosque iterum late conspexit amoeno,	
Aeterna Christi fluvius quos abluit und,	
Nec passus torpere diu doctoris acumeN	
Tunc sua Daviticus delectus plectra poposci'.	
Irrita polluti contemnens numina mundi	15
Signa crucis fronti ponit, breviterque triumphoS	
Tangit, Christe, tuos numerosaque praemia liba'.	
Ergo dum vario decorat sua rura color,	
Stabunt hi garrula dicti testudine versuS.	

493

<i>B. M. B.</i>	
Haec Augustini ex sacris epigrammata dictis	
Dulcisono rhetor componens carmine Prosper	
Versibus hexametris depinxit pentametrisque,	
Floribus ex variis cen fulget nexa corona.	5
Vnde ego te, lector, relegis qui haec sedulus, oro,	
Intentas adhibere sonis caelestibus aures.	
stic nam invenies, animum si cura subintrat,	

C. 493, 8 10. C. 493, 15. C. 494,. 1 . C. 494 , 1 2 5

Maxime quid doceant sacrae modulamina legis
Observare homines, vel quid sibi maxime vitent,
Siderenm caeli cnupiant qui scandere regnum. 10

49

B. M. B.
Augustine, tonans divino fulmine linguae
Impia daemonicae refutas ludibria sectae
Atque loquellosi confndens dogmata ritus
Pandis iter verum, quo cives tendere monstras 5
Erbis inocciduae, qua vita perennis habetur.
B M.

494

B V 363
Discipulis cunctis domini praelatus amore,
Dignus apostolico primus honore coli,
Sancte, tuis, Petre, meritis haec munera supplex
Chintila rex ofert. Pande salutis opem ! 5

494a

B. M. B.
CInudinnu
In Sirenas
e Birt p. 399.
Dulce malum pelago Siren volucresque puellae 5
Scyllaeos inter fremitus avidamque Charybdin

Musica saxa fretis habitabant, dulcia monstra,
 Blanda pericla maris, terror quoque gratus in undis.
 Delatis licet huc incumberet aura carinis
 Implessentque sinus venti de puppe ferentes, 10
 Figebat vox una ratem. nec tendere certum
 Delectabat iter reditus, otiumque iuvabat,
 Ne dolor ullus erat ; mortem dabat ipsa voluptas.

494

B. M. B.
 Laus Herculis
Bir p. 399.
 Pieridum columen, cuius Parnasia magno
 Numine templa sonant, Phoebe, precor, huc age, laeto, 5
 Tecum † cuncta choro ; penetralia sancta sororum
 Et nova Castalios latices per rura petentem
 Ippocrenaeon victorem sistere fontum
 Me fac. namque tuam non nunc novus advena turbam
 Ingredior, laurusque gerens et florea sertis 10
 Tempora vincta tuis, doctorum munera vatum,
 Testor adhuc veteres quamvis desuetus honores.
 Alcides mihi carmen erit, non vana Tonantis
 Progenies, dignus credi post viscera numen,
 Cuique per inmensos invicti roboris aestus 15
 Nec nasci potuisse vacat. nam lucis in ipsis,
 Inclite, primitiis tardo vix editus ortu
 Fecisti de patre fidem. sed cur mihi lentis
 Iludis adhuc, Cirrhaee, modis tenerumque resultans

C. 494 , 1747

Luxuriante leves impellis pollice chordas ?	20
Pone habitum, quo molle canis, et frondis amatae	
Linque nemus, mollique exutus tempora lauro	
0 Populea mecum carmen luctare sub umbra.	
Iam grave plus etiam, quam ventris tempora vellent,	
Alcmenam tendebat onus. sed regia lunc	25
Impedit et partus prohibet nascique vetabat,	
Vt metus ipse deum monstret. nec vivida caeli	
Semina mortales norunt sentire latebras,	
Nec possunt sufferre moras. datur inde novercae	
Materies, gravibusque odiis augmenta ministrat,	30
Quod vinci coepisse pudet. Mox improba binos	
In tua membra iubet, dum nasceris, ire dracones.	
0 Incumbunt celeres illi, squamosaque iussus	
Armat colla furor, nec, quamvis maxima tractu,	
Tardata spiris sequitur pars cetera pectus.	35
Tristis Tartarea vibratur sibilus aura.	
Morte rubent oculi trifidisque horrentia lingnis	
Ora sonant nigrumque fremens levat ira venenum.	
Quid nunc invictis fraudes innectere fatis,	
Caelicolum regina, iuvat ? cur obicis angues ?	40
Cur parvo geminos ? ane unum posse necari	
Iam strato Pythone times ? licet omnia mundi	
0 Monstra voces ipsamque armes serpentibus hydram,	
Defendet natura deum patremque probabit	
(Quod non vis constare) lovem. lamque inrita taetri	45
lussa parant implere angues, miseroque furore	
In sua fata tument. cernit tua membra petentes	
Horrescitque parens numenque inara creasse	
Mortali pietate timet. nil, sancta, superbae	
Paelicis insidias, caelo modo freta, tremescas	50

C. 494, 4872

Neve haec monstra tibi faciant, Alcmena, pavorem !
 Sic mater potes esse dei. iam tolle serenum
 Laeta animum tantoque libens haec aspice vultu,
 Vt deceat genuisse lovem. depone pavorem
 Indignum partu, natumque exemplar habeto. 55
 Cui metuis, nihil ipse timet. nam numine recto
 Ridebas tu, dive, truces, animosque superbos
 De genitore tenes, votisque aptissimus orbis
 Gaudebas tantum iam tum meruisse novercam.
 Corripis exiguis mox grandia guttura palmis, 60
 Et manibus teneris cogens in brachia pondus
 Constringis pressos, relevans tellure, dracones.
 Eferat aetherium, quantum volet, orbis in axem
 atoidas verosque probet sua fabula divos,
 Quod Delo iam stare licet : non aequa laborum 65
 Gloria, nec parili serpentes sorte necarunt :
 Illi unum ferro, geminos et inermis et unus !
 His coeptis non ulla parat cunabula partus,
 Dive, tibi ; sed cum totis iam bruma rigeret
 Imbribus et solidis haererent flumina lymphis, 70
 Nudum praegelidis durando firmat in undis.
 Vtque rudes primo temptasti robore gressus,
 Frondosae deserta vagus penetralia silvae
 Secura iam matre petis telisque tremendis
 Ludis et aerias adducto deicis arcu 75

Aut funda violentus aves noctemque sub astris
 Exigis et puram fractis bibis amnibus undam.
 Immanem interea Nemeae per lustra leonem
 Ipsa Chimaeraea cretum de gente noverca
 In tua depastis armabat vota iuvenis 80
 Augebatque fero vires rabiemque iuvabat,
 Naturam minus esse putans. [leu] quanta virorum
 Funera! quam multos stravit cum gentibus agros!
 Non illum magnae viduatis moenibus urbes
 Armorum fregere minis, Martique domando 85
 Adsuetas morsu fudit graviore catervas.
 Hunc gravis Euryvstheus nam te, quo cuncta levares,
 Imperium duri voluit suferre tyranni
 Sic mundo Fortuna favens hunc sternere leto
 Imperat. at nullum virtus reticenda per aevum 90
 Dignaque sidereos post membra intrare recessus
 Posse mori quam vile putat! namque impiger ultro
 Vadis [et] inmensae scrutatus devia silvae
 In nova sanguineos armantem vulnera rictus
 Admonita feritate † iubas visuque cruentus 95
 Excussis movet arma toris dubiumque residens
 Infremit. invadis trepidum solisque lacertis
 Grandia corripiens eluso guttura morsu
 Inbellem fractis prosternis faucibus hostem.

C. 49, 97 124

[56]

Quin et flavicomis radiantia tergora villis	100
Cen spolium fuso victor rapis. emicat omnis	
In laudes mox turba tuas longoque relictas	
Currit in arva metu. iuvat ire et libera rura	
100	
Defensosque videre locos silvamque iuvenis	105
Iam facilem et nullis resonantes fletibus agros.	
Maenaliū petis inde nemus fletamque colonis	
Arcadiam et raro steriles iam robore silvas.	
Namque hic immensa membrorum mole cruentus	
Indomitus regnabat aper soloque tremendus	110
Corpore lunatis fundebat dentibus ornos	
Sternebatque suis lugentia rura colonis.	
lorrebat rigidis nigrantia corpora saetis	
Duratosque armos scopulis totosque per artus	
110	115
Difficilis potuisse mori. non spicula in illum	
Nodosumve rapis gravato pondere robur :	
Armati viduatur honos; nec vulnera virtus	
Exemplo tibi facta timet. iamque arripis ultro	
Spumantem, cogisque diem sufferre tuendo,	120
115	
Atque supinando mirantem lumina vinci	
Argolici victor portas sub tecta tyranni.	
Fama celer toto victorem sparserat orbe,	
Auxiliumque dei poscebat Creta cruento	125
Victa malo. Taurus medio nam sidere lunae	
120	
Progenitus Dictaea Iovis possederat arva.	
Fulmen ab ore venit, flammisque furentibus ardet	
Spiritus; et terram non caeli flamma perurit,	130
Sed flatu monstri. dextro iam Siria cessent	

Sidere, solque licet, glaciali frigore victus,
 Abstrusum mundo claudat iubar, aurea condens
 Lumina, et igniflue stupefactus in orbe tepescat :
 Aestus habet Cretam, pereunt silvaeque lacusque 135
 Graminaque et fontes sacri, montesque perurit
 Flamma ferox ; Idam superis spectantibus ignis
 Dissipat et magno cunabula grata Tonanti
 Igne suo monstrum, si fas est dicere, vincit.
 Tandem fama celer Dictaea ad litora magnum 140
 Duxerat Alciden, cum taurum dira minantem
 Accipit et saevum cornu flammisque vomentem
 Corripit atque artus constringens fortibus ulnis
 Ignifluos flatus animamque in pectore clausit.

494

ANDREAE oratoris

B. M. B.

Virgo parens hac luce deumque virumque creavit
 Gnara puerperii, nescia coniugii.
 Obtulit haec inssis uterum docuitque futuros, 5
 Sola capax Christi quod queat esse fides.
 Credidit et tumuit : verbum pro semine sumsit.
 Clauserunt magnum parvula membra deum.

C. 494V, 72

Conditor extat opus, servi rex induit artus	
Mortalemque domum vivificator habet.	10
Ipse sator semenque sui matrisque creator,	
Filius ipse hominis, qui deus est hominum.	
Adfulsit partus, lucem lux nostra petivit,	
Hospitii linquens ostia clausa sui.	
Virginis et matris servatur gloria consors :	15
Mater das hominem noscere, virgo deum.	
Vnius colitur duplex substantia nati :	
Vir, deus, haec duo sunt ; unus utrumque tamen.	
Spiritus huic enitorque suus sine fine cohaerent,	
Triplicitas simplex simplicitasque triplex.	20
Bis geuitus, sine matre opifex, sine patre redemptor,	
Celsus utroque modo, celsior unde minor.	
Sic voluit nasci, domuit qui crimina mundi,	
Et mortem iussit mortuus ipse mori.	
Nostras ille suo tueatur numine vitas ;	25
Protegat ille tuum, usticiana, genus.	

C. 495

[59]

495 638

Carmina duodecim sapientum
I Monosticha de ratione tabulae
ni verbi et litteris

30

495

PALLADII

Sperne lucrum : versat mentes insana cupido.

496

ASCLEPIADII

Fraude carete graves, ignari ceditis doctis.

497

EVTIENII

Lusuri nummos animos quoque ponere debent.

498

POMPILIANI

Irasci victos minime placet, optime frater.

499

MAXIMMNI

Ludite securi, quibus aese est semper inarca!

500

VTALIS

Siquis habens nummos venies, exhibis inanis.

C 501 506

501

BASILII

Lusori cupido semper gravis exitus instat.

502

ASMENII

Sancta probis paxest : irasci desine victus.

503

VOMANII

Nullus ubique potest felici ludere dextra.

504

EVPMORBII

Inicio Furias : egosum tribus addita quarta.

505

IVLIANI

Flecte truces animos, utvere ludere possis.

IILASI1

Ponite mature bellum, precor, iraque cesset.

C. 507 510

I Epitaphia . Vergilii Maronis disticha
 Mantu me genuit, Calabri mpuere : tenet nunc
 Parthenope. Cecini pascu, rur, duces.

507

B. II 198.
M. 433 444.

ASCEPIADII

B. IV 120.
 Tityron ac segetes cecini Maro et 'arma virumque'
 Mantua me genuit, Parthenope sepelit.

5

508**EVMENII**

Verilius iacet hic, qui pascua versibus edit
 Et ruris cultus et Phrygis arma viri.

509**OMLIANI**

Qui pecudes, qui rura canit, qui proelia vates,
 In Calabris moriens hac requiescit humo.

510**MAXIMNI**

Carminibus pecudes et rus et bella canendo
 Nomen inextinctum Vergilius merui.

511

VEALIS

r r

Mantua mi patria est, nomen Maro, carmina silvae
Ruraque cum bellis, Partheuope tumulus.

512

BASILI

Qui silvas et agros et proelia versibus orat,
Mole sub hac situs est : ecce poeta Maro.

513

ASMENII

Pastorum vates ego sum, cui rura ducesque
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies.

514

VOMANII

A silvis ad agros, ab agris ad proelia venit
Musa Maroneo nobilis ingenio.

515

EVPRORBII

Bucolica expressi et ruris praecepta colendi,
Mox cecini pugnas. mortuus hinc habito.

IVILINI

Hic data Vergilio requies, qui carmine dulci
Et Pana et segetes et fera bella canit.

C. 517 521**517****ILASII**

Pastores cecini; docui, qui cultus in agris;
 Proelia descripsi. contegor hoc tumulo.

518**PALLADII**

Conditus hic ego sum, cuius modo rustica Musa
 Per silvas, per rus venit ad 'arma virum.'
 I II Disticha de unda et speculo

519

IB. V 10t 112.
M. 517528.

EVSTIENII

Redditur effigies liquida visentis in unda,
 Qualis in adverso speculorum cernitur orbe.

520**POMPLIANI**

Formas pura refert oculis spectantibus unda,
 Quales obiecto speculi fulgore videntur.

MAXIMINI

Fontis aquae reddunt simulacra imitantia verum,
Qualia leve refert speculi, cum cernimus, aequor.

522

VITALIS

Exprimit oppositas immobilis unda figuras,
Levati quales speculi nitor ipse remittit.

523

BASIII

Apparet mendax inlimi fonte figura,
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

524

ASMENII

Vnda quieta refert alto de grgite formas
Ac veluti speculum nitido splendore coruscat.

525

VOMANII

Spectantis faciem nitidissimus adsimulat fons,
Sicut in opposito speculi solet aequore cerni.

526

EPOR3II

Forma re percussus liquidarum fingit aquarum,
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

527

IVLIANI

Fontibus in liquidis simplex geminatur imago,
Vt solet a speculo facies splendente referri.

528

IILASII

Effigies liquido resplendet ab aequore fontis,
Qualis et a speculo simulatrix umbra resultat.

529

PALLADI

Effingit species purissimus umor aquarum,
Plana velut speculi vivas imitantia formas.

530

ASCLEPIADII

Fonte repulsatur depicta tuentis imago,
Ceui levi in speculo solet apparere figura.
V Distieha de laceiali aqu

31

. V 89 100.
M. 505 516.

POMPILIN1

B. IV 124.

Qua ratis egit iter, iuncto bove plaustra trahuntur,
Postquam tristis bhiems frigore iunxit aquas.

5

532

7VIVr

MAXIMINI

Sustinet unda rotam patulae modo pervia puppi
Et concreta gelu marmoris instar habet.

533

VTEALIS

Quas modo plaustra premunt undas, ratis ante secabat,
Postquam brumali deriguere gelu.

534

BASILIS

Unda rotam patitur celerem nunc passa carinam,
In glaciem solidam versus ut amnis abit.

535

ASMENIS

Quae solita est ferre unda rates, fit pervia plaustis,
Vt stetit in glaciem marmore versa novo.

536

VOMANIS

Semita fit plaustro, quae puppis adunca cucurrit,
Postquam frigoribus bruma coegit aquas.

537

EVPIOR3I

Orbita signat iter, modo qua cavus alveus ibat,
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.

538

IVLANI

Qua puppes ibant, hac ducunt plaustra iuveni,
Pigrior ut cano constitit unda gelu.

539

LASII

Amuis iter plaustro qui dat, dedit ante carinis.
Duru it ut ventis unda, fit apta rotis.

540

PALLADII

Plaustra boves ducunt, qua remis acta carina est,
Postquam deriguit crassus in amne liquor.

541

ASCLEPIADII

Vnda capax ratium plaustri iter algida praebet,
Frigoribus saevis ut stetit amnis iners.

C. 542 545**EVSTIENII**

Plaustra viam carpunt, qua puppes ire solebant,
Cum rigidus Boreas obstupecit aquas.

V Tlsticha de arcu caeli

B. V 17 28.

M. 469 480.

5

MAXIMINI

B. IV 12.

Thaumantis proles varianti veste refulgens
Multicolor picto per nubila devolat arcu
Iris et insigni decorat curvamine caelum.

VTALS

Cum sol ardentis radios in nubila iecit
Cumque colorifico nimbo fulgore replevit,
Apparet variis distincta coloribus Iris.

BASLII

Cdara sub aetheriis fulget Thaumantia proles
Nubibus, ut radii pluvium sol attigit imbrem,
Et picturato caelum velamine cingit.

C. 546 549**546****ASMENII**

Discolor aetheriis apparet nubibus Iris,
Postquam flammiferi rapuerunt lumina solis,
Et caelum variis miranda coloribus ornat.

547**VOMANII**

Imbriferas nubes radiis ubi contigerit sol,
Luce sub adversa varios iacit unda colores.
Dicitur hbaec Iris, picto spectabilis arcu.

548**EVPOR3II**

Cum tetigit nubes radiis fulgentibus atras
Phoebus et adverso lumen resplenduit imbri,
Tunc Iris vario circumdat nubila cinctu.

549**IVLIANI**

Mirifico nubes ambit Thaumante creata,
Quas cum ex adverso tetigit rota fulgida solis,
Tum iacit insinis per nubila densa colores.

550

ILASII

Nuntia lunonis vario decorata colore
Aethera nubiferum conplectitur orbe decoro,
Cum Phoebus radios in nubem iecit aquosam.

551

PALLADII

Nubila cum Phoebus perfudit lumine claro,
Tum fit ut umor aquae subfulgeat atque colores
Sub varia specie iaciat mirabilis arcus.

552

ASCLEPIADII

Cum radiis imbres et aquarum pendulus umor
Tangitur, existit, quam Graecia nominat, Iris,
Multorum insignis vario splendore colorum.

553

EVSTENII

Iris habet varios subiecta luce colores,
Quam sol imbrifera fulgens de nube creavit,
Cum pepulit radiis obstantia nubila claris.

554

POMPLIANI

Luce repentina cum sol implevit aquosas
Adversus nubes, effulget protinus Hris,
Piceta veste decens et multicoloribus alis.
VI retrastiha de Vergilio

555

B. II 197.
M. 421 432.

VTALIS

B. IV 128.
Prima mihi Musa est sub fagi Tityrus umbra.
Ad mea navus humum iussa colonus arat.
Proeliaque expertos ceciui Troiana Latinos,
Fertque meos cineres inclita Parthenope.

5

556

BASLII

Hoc iacet in tumulo vates imitator Homeri,
Qui canit Ausonio carmine primus oves,
Ad cultos hinc transit agros, Aeneidis autem
Non emendatum morte reliquit opus.

557

ASMENII

Bucolica Ausonio primus qui carmine feci,
Mox praecepta dedi versibus agricolae,
Idem cum Phrygibus Rutulorum bella peregi
Hunc mihi defuncto fata dedere locum.

558

VOMANII

Tityre, te Latio cecinit mea fistula versu
Praeceptisque meis rusticus arva colit.
At ne Musa carens vitiis Aeneidos esset,
Invida me celeri fata tulere nece.

559

EVOR3II

Romuleum Siculo qui fingit carmen avena
Ruricolaeque docet, qua ratione serant,
Quique Latinorum memorat fera bella Phrygiique,
Hic cubat, hic meruit perpetuam requiem.

560

IVLIANI

Qui pastoralis peragravit Maenala Musa
Ruraque et Aeneae concinit arma Maro,

lle decem lustris geminos postquam addidit annos,
Concessit fatis et situs hoc tumulo est.

561

IILASII

Haec tibi, Vergili, domus est aeterna sepulto,
Qui mortis tenebras effugis ingenio,
Maenaliū carmen qui profers ore Latino
Et cultus segetum bellaque saeva ducum.

562

PALLADII

Primus ego Ausonio pastorum carmina versu
Conposui et quo sint rura colenda modo ;
Post, quibus Aeneas lutlos superaverit armis :
Vatis reliquias hic pia terra fovet.

563

ASCLEPIADII

I o
Sicanius vates silvis, Ascræus in arvis,
Mæonius bellis ipse poeta fui.
Mantua se vita praeclari iactat alumni,
Parthenope famam morte Maronis habet.

5

564

EVSTNENII

Quisquis es, extremi titulum lege carminis, hospes.

lac ego Vergilius sum tumulatus humo,

Qui pecudum pastus, qui cultum fertilis agri,
Mox Anchisiadae bella ducis cecini.

565

POMPLIANI

Vergilius mihi nomen erat, quem Mantua felix
Edidit. hic cineres vatis et ossa iacent.
Cuius in aeternum pastoria fistula vivet,
Rustica mox, eadem Martia Calliope.

566

MAXIMINI

Carminē bucolico nitui, cultoribus agri
Iura dedi, cecini bella Latina simul.
Iamque ad lustra decem Titan accesserat alter,
Cum tibi me rapuit, Mantua, Parthenope.
I Tetrasticha de quattuor temporibus anni
B. V 52 63.
Ovidius :
M. 493 504.
B. IV 131.
Verque novum stabat cinctum florente corona,
Stabat nuda Aestas et spicea sarta gerebat,

5

10

V I, 34. C. 567 569

Stabat et Autumnus, calcatis sordidus uvis,
Et glacialis liems, canos hirsuta capillos'

567**BASILII**

Vere sinum tellus aperit loresque ministrat.
Tempore solis ager messes fert pinguis opimas.
Fecundos, autumnus, lacus de vitibus implet.
Vis hiemis glacie currentes alligat undas.

568**ASMENII**

Frigoribus pulsus nitidum ver aethera mulcet.
Scindit agros aestas Phoebus ignibus ardens.
Autumno dat hiems mixtum vicina teporem.
Labentes haec durat aquas et flumina nectit.

563**VOMANII**

Ver pingit vario gemmantia prata colore.
Ignea vestit agros culmis Cerealibus aestas.
Vitibus autumnus turgentes detrahit uvas.
Frigidus hiberno est gravibus nive nubibus aether.

C. 570 573

570

EVPOR3II

Vere Venus gaudet florentibus aurea sertis.
Flava Ceres aestatis habet sua tempore regna.
Evifero autumnno summa est tibi, Bacche, potestas :
Imperinm saevis hiberno frigore ventis.
D 41

5

IVLIANI

Vere gravis fundit tellus cum floribus herbas.
Frugiferas arvis fert aestas torrida messes.
Pomifer autumnus tenero dat palmite fructus.
Mox humus hibernis albescit operta pruinis.

572

LASII

Vere novis laeto decorantur floribus arva,
Et riget aestivis hirsutus campus aristis.
Labra per autumnnum musto spumantia fervent,
Et ponunt frondes hiemali frigore silvae.
4a0

5

PALLADII

Ver placidum vario nectit de flore coronas.
Spiceaserta ligat calidissima solibus aestas,
Temporaque autumnus cingit tua, Bacche, racemis.
Tristis hiems montes niveo velamine vestit.

574

ASCEPIADII

m

Ver agros nitidum gemmis stellantibus ornat
Et fervens aestas pinguissima frugibus arva.
Mox autumnali redolet vindemia fetu.
Fronde nemus male nudat hiems amnesque rigescunt.

5

575

EVSTIENII

Purpureos flores humus efert vere comanti,
Et Cereris donis horrescunt arva per aestum.
Bacche, tuo tempus fuit autumnale liquore.
Obtegitur tellus per frigora veste nivali.

576

POPLIANI

Vere tepet picto Eephyris spirantibus aer.
Decrescunt celeres aestivis ignibus amnes.
Temperies, autumnne, fuit tua nectare dulci,
Perque hiemem lentus caelo nivis advolat imber.

D 4

V 7

5

MAXIMINI

Veris honos tepidi lores, vere omnia rident.
Arva sub aestivis undant horrentia flabris.

C. 577, 3. C. 578 580

[79]

Vite coronatas autumnus degravat ulmos.
Decutit ipse rigor silvis hiemalis honorem.

10

578

VIEALIS

Flore solum vario depingit odoriferum ver,
Faleiferamque deam messes remorantur in aestu.
Dat musto ravidas autumnus pomifer uvas.
Sithonia lacialis hiems nive cana senescit.
VIII [Tetrastiehal de aurora et sole

5

579

IB, V 2t3.
M. 457 468.

ASMENII

B. IV 134.
Aurora oceanum croceo velamine fulens
Liquerat et biiugis vecta rubebat equis.
Luce polum nitida perfudit candidus orbis
Et clarum emicuit sole oriente iubar.

5

580

VOMANII

Roscida puniceo Pallantias exit amictu,
Astrigerum inficiens luce rubente polum.
Sol insigne caput radiorum ardente corona
Promit, ab aequoreis Tethyos ortus aquis.

C. 581 5e, 1—2

581

EVPOR3II

Extulit oceano caput aureus igniferum Sol :
 Fugerunt toto protinus astra polo.
 Concessere deo tenebrae, rebusque colores
 Lux iterum cunctis reddidit alma suos.

582

IVLIANI

V
 ithoni coniunx roseo sublime rubore
 Infecit caelum lutea sidereum,
 Cum Sol igniferos currus e gurgite magno
 Sustulit et claris astra fugavit equis.

5

583

IILASII

Nox abit astrifero velamine cincta micanti
 Et redigit stellas, exoriturque dies.
 Emicat oceano Phoebi rota clara relicto
 Inlustratque nitens lumine cuncta suo.

584

PALLADII

AuroracapillisLuteafulgebatroseis
 madebathumus.Etmatutinorore

Tethyos undivagae tum prosilit aequore Titan,
Flammiferos vultus ore micante gerens.

585

ASCLEPADII

IDI

Exoritur Phoebus perfundens luce nitente
Et maria et terras stelliferumque polum ;
Astraque cesserunt fulgentia crinibus aureis
Et nox sidereas occulit atra faces.

5

586

EVSTIENII

Sol oriens currusque suos e gurgite tollens
Oceanis claro reddidit orbe diem
Flammiferumque iubar terraeque poloque reduxit
Et pepulit radiis astra repente suis.

OMPILANI

Memnonis ut genetrix infecerat humida caelum
Et roseis manibus sidera dispulerat,
Phoebus Atlanteis e fluctibus aureus orbem
Sustulit igniferum, luxque diesque redit.

5

C. 583 590**588****MAXIMINI**

Praevia flammiferi currus Aurora rubebat
Extuleratque alto gurgite Phoebus equos
Noctivagosque simul radiis flagrantibus ignes
Depulerat caelo reddideratque diem.

589**VTAIIS**

Vix Aurora suo rubefecerat aethera curru
Summaque canebat roribus herba novis :
Prosilit e mediis candens rota Tethyos undis
Et vaga cesserunt sidera Solis equis.

590**BASILII**

Surgit ab oceano Tithoni fulgida coniunx
Et veste ab rosea subrubet ipse polus,
Cum Phoebus radiis rutilum cingentibus orbem
Depellit tenebras noxque peracta fugit.

C. 591 593

[83]

I Pentsstieha de duodecim lbrls Aeneidos
B. I 195.

5

591

M. 409 420.
B. IV 136.

VOMANII

Lier I
Aeolus inmittit ventum Iunone precante
Troianis, Libycasque vagos expellit in oras.
Solatur Venerem dictis pater ipse dolentem.
Aenean recipit pulchra Carthagine Dido,
Cui Venns Ascanii sub imagine mittit Amorem.

5

592

EVPIORBII

. 71

Cogitur Aeneas bellorum exponere casus
Graiorumque dolos et equum fraudemque Sinonis
Excisamque urbem Priamique miserrima fata,
Vtque patrem impositum forti cervice per igues
Extulerit caramque amiserit ipse Creusam.

5

593

IVLIANI

Li. III
Post casum Troiae fabricata classe superstes
Vela dat Aeneas urbemque in litore Thraces,

Mox aliam pulsus Cretaeis condidit oris.
Cedit et hinc lelenumque videt praeceptaque sumit
Et caecum Cyclopa fugit sepelitque parentem.

5

594

ILASII

L0. IIV

Ardet amore gravi Dido. soror Anna suadet
 Nubere. iunguntur nimbo cogente sub antro.
 Incusat precibus patrem contemptus larbas.
 Navigat Aeneas iussu Iovis; illa dolore
 Inpatiens et amore necem sibi protinus infert.

5

595

PALLADII

Li.
 In Siculas iterum terras fortuna reducit
 Aenean, tumuloque patris persolvit honorem.
 Tum cogit naves incendere Troadas Hris.
 Troes ibi relinquunt socios. Venus anxia placat
 Neptunum. somnus Palinurum mergit in undas.

5

596

ASCLEPIADII

Libo. 7I
 Sacratam Phoebo Cumarum fertur in urbem
 Rex Phrygius vatisque petit responsa Sibyllae.
 Misenum sepelit. post haec adit infera regna
 Congressusque patri discit genus omne suorum,
 Quoque modo casus valeat superare futuros.

5

EVSTENII

Li. VII

Tandem deveniunt Laurentia Troes in arva
Et pace accepta laeti nova moenia condnt.

C. 597, 35. C. 598 600

[85]

Nocte satam luno Furiam evocat : illa Latinos
Inter et Aeneadas bellum serit et ciet arma.
Protinus auxiliis terra instruit Itala Turnum.

5

598

POMPLIANI

L. III

Vidit ut Aeneas summa vi bella parari,
Arcadas Euandrumque senem sibi foedere iungit
Dardanioque duci sociatur Etruria tota.
Arma petit genetrix, dat Mulciber, in clipeoque
Res fingit Latias et fortia facta nepotum.

5

599

MAXIMINI

Lb. IX
Ad Turnum propere Iunoni mittitur Hris
Instigatque animos. aciem movet ille Phrygasque
Obsidet. in nymphas versa est Aeneia classis.
Euryalus Nisusque luunt nece proelia noctis.
V Turnus potitur castris, vi pellitur inde.

5

600

VEALIS

Li0. X
Placat et uxoris dictis et iuria natae
Iuppiter. auxiliis instructus Troius heros
Advenit. occurrunt Rutuli atque in litore pugnant.

Occidit a Turno Pallas victorque superbus
Aeneae eripitur. Meaentius interit acer.

5

601

BASLII

Li. XI

Occisis proprium pars utraque reddit honorem.
 Supplicibus Calydone satus negat arma Latinis.
 Cum Drance alterno iurgat certamine Turnus.
 Aeneas equitem praemittit, et obvia virgo
 Excipit. extincta Rutuli dant terga Camilla.

5

602

ASMENII

Lb0. XII

Troianis lutulisque placet coniungere foedus.
 Id Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur
 Dictamno lRutulique luunt periuria victi.
 Coitur Aeneae Dauni concurrere proles.
 Pallantea necem misero dant cingula Turno.
 X [Hexastich] de titulo Ciceroni

5

603

*B. II 158 169**M. 397 408.*

EVP MOR3II

B. IV 139.

Hic iacet Arpinas manibus tumultatus amici,
 Qui fuit orator summus et eximius,

5

Quem nece crudeli mactavit civis et hostis.
Nil agis, Antoni : scripta diserta manent.
Vulnere nempe uno Ciceronem conficis, at te
Tullius aeteruis vulneribus lacerat.

604

IVLIANI

Corpus in hoc tumulo magni Ciceronis humatum
Contegitur, claro qui fuit ingenio,
Quique malis gravis hostis erat tutorque bonorum,
Quo paene indigne consule oma perit.
Sed vigili cura deiectis hostibus urbe
Supplicioque datis, praestitit incolumem.

5

605

BILASII

Vnicus orator, lumenque decusque senatus,
Servator patriae, conditor eloquii,
Cuius ab ingenio laude inlustrata perenui
Lumine praeclaro lingua latina viget,
Occidit indigne manibus laceratus iniquis
Tullius ac tumulo subditus exiguo est.

5

606

ALLAD11

Quicumque in libris nomen Ciceronis adoras,
Aspice, quo iaceat conditus ille loco.
Ille vel orator vel civis maximus ; idem
Clarus erat factis, clarior eloquio ;
Ac, ne quid Fortuua viro nocuisse putetur,
Vivus in aeternum docta per ora volat.

5

607

ASCLEPIADII

Marcus eram Cicero toto notissimus orbe,
Cuius reliquias occulit urna brevis.
Dextera me patriae nuper civilis ademit,
Eripui patriam qui prius exitio.
Si quis in hoc saxo Tulli legis, advena, nomen,
Non dedigneris dicere : Marce, vale !

5

60

EVTENII

Tullius Arpinas ex ordine natus equestri,
Sed virtute sua consul in urbe fuit.
Quem Catilina malus coniuratique nocentes
Senserunt vigilem civibus esse suis.
Hunc tamen (o pietas !) tres occidere tyranni ;
At Lamia ille pio subposuit tumulo.

5

C. 609 611

609

POMPLIAN

Qui tenet eloquii fastigia summa Latini,
 Qui consul patriam caedibus eripuit,
 Quique trium saevo vitam dedit ense virorum,
 Tullius en hac est ipse sepultus humo.
 Sed vitae brevis pensatur laude perenni;
 Quod mors eripuit, gloria restituit.

5

610

MAXIMNI

VV 11V

Tullius hic situs est, venerabile nomen in aevum,
 Clarus honore simul, clarus et ingenio,
 Quem scelerata neci crudeliter arma dederunt,
 Quod patriae vindex ille fidelis erat.
 Sed nihil infanda profecit caede tyrannus :
 Ingenium vivit ; corpus inane perit.

5

611

VTALS

lomani princeps populi, decus ordinis ampli,
 Maximus orator, civis etPegregius,
 Coniuratorum vindex hostisque malorum
 Proscriptus periit a tribus ille viris.
 Qui caesus graviter, qui detruncatus acerbe
 Hoc Lamiae debet, quod iacet in tumulo.

5

612

BASILHI

Doctrinae antistes, rerum mirabilis auctor,
Tullius existens nobilis ex humili,
Cui dedit excellens ars oratoria nomen,
Virtute ingenii venit in astra sui.
Sed Fortuna nocens miserando funere raptum
Carpsit et hoc voluit membra iacere loco.

5

613

ASMENII

Eloquio princeps, magnis memorabilis actis,
Tullius indigna caede peremptus obit.
Sed terras omnes implevit nomine claro;
Ingenium caeso corpore morte caret.
Vivit et ingenti pollet cum laude per orbem,
Cuius in hoc tumulo membra sepulta iacent.

5

614

VOMANII

Inclitus hic Cicero est Lamiae pietate sepultus,
Quem Fortuna nevi adidit immeritae.
Maximus eloquio, civis bonus, urbis amator,
Perniciesque malis perfugiumque bonis.
Qui sexaginta completis ac tribus annis
Servitio pressam destituit patriam.

5

XI [extichl de duodecim sinis]

615

B. V 29 39.

M. 431 492.

IVLIAN1

B. IV 143.

Primus adest Aries Taurusque insignibus auro
Cornibus et fratres et Cancer, aquatile signum,
Tum Leo terribilis Nemeaeus et innuba Virgo,
Libra subit, caudaque animal quod dirigit ictum,
Armatusque arcu Chiron et corniger hircus,
Fusor aquae simul et fulgenti lumine Pisces.

5

616

LASII

Proditor est Illes et proditor Europaeus
Et Gemini invenes et pressus ab Iercole Cancer,
Horrendusque Leo sequitur cum Virgine sancta
Libraque lance pari et violentus acumine caudae,
Inde sagittiferi facies senis et Capricornus,
Et qui portat aquam puer urniger, et duo Pisces.

5

517

PALLADII

Signorum princeps Aries et Taurus et una
Tyndaridae iuvenes et fervida brachia Cancri

C. 617, 3. C. 618 619

[92]

Herculeusque Leo, Nemeae pavor, almaque Virgo,
Libra iugo aequali pendens et Scorpius acer
Centaurusque senex Chiron et cornua Capri
Et iuvenis estator aquae Piscesque supremi.

5

618

ASCLEPIADI

r m

Laniger astrorum ductor, Taurusque secundus,
Tum sidus geminum et Cancri fulgentis imago,
Truxque Leo et Virgo, quae spicea munera gestat,
Et Libram qui Caesar habet, chelaeque minaces
Atque arcu pollens et salsi gurgitis hircus
Vrnaque nimbiferi Piscesque, novissima forma.

5

619

EVSTENII

Dux Aries et frons Tauri metuenda minacis
Et Letae soboles et Cancri torridus ignis
Terribilisque Leo, species quoque Virginis almae,
Momentumque sequens, caudaque timendus obunca,
Hinc tendens arcum, liquidi Caper aequoris inde,
Troïadesque puer geminique sub aethere Pisces.

5

620

POMPLIAI

621

Vcr

MAXIMINI

Nubigenae iuvenis vector Taurique trucis frons
Et proles duplex Hovis et nepa torrida flammis,
Aestifer inde Leo iusta cum irgine fulgens,
Quam sequitur Libra et violenta cuspide saevus,
Semifer rcitenens subit et Capricornus aquosus
Et cui nomen aquae faciunt, iscesque gemelli.

5

4409

VEALIS

Corniger in primis Aries et corniger alter
Taurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,
Terribilisque ferae species et iusta puella,
ibra simul nigrumque gerens in acumine virus,
Centaurusque biformis adest pelagique capella
Atque amnem fundens et Pisces, sidus aquosum.

5

623

BASILII

Lanigeri ductor gregis, Europae quoque vector
Et duo Tvndaridae. tum Cancer sole nerustus

C. 623, 36. C. 624 626. 1

[94]

Herculeaque manu pressus Leo et optima Virg,
hinc trutinæ species venit armatusque veneno
Scorpius atque sagittifer aequoreique Capri frons,
Quique nurnam gerit et Pisces, duo signa sub uno.

5

624

III

ASMENII

Principium signis ovium pater, inde iuventus,
Progenies duplex. et aquarum Cancer alumnus,
Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaque Virgo.
libra subest, caudaque gerens letale venenum.
Tum geminus tChiron et corniger aequoris alti
Dilectusque lovi puer et (duo sidera) Pisces.

5

525

VOMANII

Dux gregis et placidum pandens subit aethera Taurus
Germanique pares et Cancro iam comes aestas
Atque Leo, primus labor Herculis. et pia Virgo.
libra comes sequitur minitans et Scorpius ictu
Et qui tela gerit Centaurus et aequoris hircus,
Deucalionis aquae et Pisces, postrema figura.

5

626

EVPIIORBII

Velleris aurati fulget pecus aureaque lo,

Eethus et Amphion Cancrique figura calentis.
 Insequitur Leo saevus et almae Virginis astra,
 Hinc aequale iuum caudaque venenifer unca,
 Centaurusque minax arcu et Neptunia capra
 Quique refundit aquas, et Pisces, ultimus ordo.
 XII Poystie]

5

627

B. IV 14q.
B. I 42.

ILASII

M. 598.
 Dodecastieha de Iereule
 Oppressit Nemeae primum virtute leonem.
 Extincta est anguis, quae pullulat, llydra secundo.
 Tertius enectus sus est Erymanthus ingens.
 Cornibus auratis cervum necat ordine quarto.
 Deicit horrisono quinto Stymphalidas arcu.
 Abstulit Ippolytae sexto sua cingula victae.
 Septimus Anei stabulum labor egerit undis.
 Octavo domuit magno luctamine taurum.
 Tum Diomedis equos nono cum rege peremit.
 Geryonem decimo triplici cum corpore vicit.

5

10

Vndecimo extractus vidit nova Cerberus astra.
Postremolesperidum victor tulit aurea mala.

15

628

B. I 136.

PALLAD

M. 263.

De Orpheo

Threicius quondam vates fide creditur canora
Movisse sensus acrium ferarum
Atque amnes tenuisse vagos, sed et alites volantes,
Et surda cantu concitasse saxa,
Suavisonaeque moduos testudinis arbores secutae
Vmbram feruntur praebuisse vati.
Scilicet haud potuit, quae sunt sine, permovere, sensu
(Finxere doctam fabulam poetae),
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigavit
Doctaque vitam voce temperavit ;
Iustitiam docuit, coetu quoque congregavit uno
Moresque arestes expolivit tOrpheus.

5

10

6293

B. III 104.

ASCLEPIADII

I
M. 540

De Fortuna

0 Fortuna potens et nimium levis,
Tantum iuris atrox quae tibi vindicas,

5

Evertisque bonos, erigis improbos,
 Nec servare potes muneribus fidem!
 Fortna immeritos auget honoribus,
 Fortuna innocuos cladibus afficit.
 Iustos illa viros pauperie gravat, 10
 Indignos eadem divitiis beat.
 Haec aufert iuvenes ac retinet senes,
 Iniusto arbitrio tempora dividens.
 Quod dignis adimit, transit ad impios.
 Nec discrimen habet rectaque iudicat, 15
 Inconstans fragilis perfida lubrica.
 Nec quos clarificat, perpetuo foveat,
 Nec quos deseruit, perpetuo premit.

630

EVSTENII

B. I 98.
M. 1614.

De Aehille

Pelides ego sum, Thetidis notissima proles,
 Cui virtus clarum nomen habere dedit,
 Qui stravi totiens armis victricibus hostes 5
 Inque fugam solus milia multa dedi.
 I Hectora sed magno summa est mihi gloria caeso,
 Qui saepe Argolicas debilitavit opes.
 Ille Menoetiadae solvit me vindice poenas;

C. 60, 8 10. C. 631 32. 1—2

Pergama tunc ferro procubuere meo.
 Laudibus immensis victor super astra ferebar,
 Cum pressi hostilem fraude peremptus humum.

10

63**POPLIANI**

B. I 102.
M. 241.

De Iectore

Defensor patriae, iuvenum fortissimus, lector,
 Qui murus miseris civibus alter erat,
 Occubuit telo violenti victus Achillis :
 Occubuerunt simul spesque salusque Phrygm
 Hunc ferus Aeacides circum sua moenia traxit,
 Quae iuvenis manibus texerat ante suis.
 O quantos Priamo lux attulit ista dolores !
 Quos fletus Hecubae, quos dedit Andromachae !
 Sed raptum pater infelix auroque repensum
 Condidit et maerens hac tumulavit humo.

5

10

632**MAXIMNI**

B. V 140.
M. 1076.

De V littera

Littera Pythagorae, discrimine secta bicorni,
 Humanae vitae speciem praeferre videtur.

Nam via virtutis dextrum petit ardua callem
 Difficilemque aditum primo spectantibus offert,
 Sed requiem praebet fessis in vertice summo.
 Molle ostentat iter via laeva, sed ultima meta
 Praecipitat captos volvitque per aspera saxa.
 Quisquis enim duros casus virtutis amore
 Vicerit, ille sibi laudemque decusque parabit.
 At qui desidiam luxumque sequetur inertem,
 Dum fugit oppositos incauta mente labores,
 Turpis inopsque simul miserabile transiget aevum.

5

10

633*B. III 85.***VTALIS***M. 535.***De libidine et vicio**

Ne Veneris nec tu vini tenearis amore ;
 Vno namque modo vina Venusque nocent.
 V Venus enervat vires, sic copia Bacchi
 Et temptat gressus debilitatque pedes.
 Multos caecus amor cogit secreta fateri :
 Arcanum demens detegit ebrietas.
 Bellum saepe ciet ferus exitiale Cupido :
 Saepe manus itidem Bacchus ad arma vocat.
 Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello :
 At Lapithas bello perdis, Iacche, gravi.

5

10

Denique cum mentes hominum furiavit uterque,
Et pudor et probitas et metus omnis abest.
Conpedibus Venerem, vinclis constringe Lyaeum,
Ne te muneribus laedat uterque suis.
Vina sitim sedent, natis Venus alma creandis
Serviat : hos fines transiluisse nocet.

15

634

B. II 190.

BASLII

M. 532.

De XII libris Aeneidos

Primus habet, Libycam veniant ut Troes in urbem.
Edocet excidium Troiae clademque secundus.
Tertius a Troia vectos canit aequore Teucros.
Quartus item miserae duo vulnera narrat Elissae.
Manibus Anchisae quinto celebrantur honores.
Aenean memorat visentem Tartara sextus.
In Phrygas Italiam bello iam septimus armat.
Dat simul Aeneae socios octavus et arma.
Daunins expugnat nono nova moenia Troiae.

5

10

Exponit decimus Tuscorum in litore pugnās.
 Vndecimo Rutuli superantur morte Camillae.
 Vltimus imponit bello Turni nece finem.

635

B. III 51.

ASMENII

M. 533

De laude horti

Adeste Musae, maximi proles Iovis,	
Laudes feracis praedicemus hortuli.	
Hortus salubres corpori praebet cibos	5
Variosque fructus saepe cultori refert :	
Holus suave, multiplex herbae genus,	
lvas nitentes atque fetus arborum.	
Non detit hortis et voluptas maxima	
Multisque mixta commodis iocunditas.	10
Aquae strepentis vitrens lambit liquor	
Sulcoque ductus irrigat rivus sata.	
Flores nitescent discolore ermine	
Pinguntque terram gemmeis honoribus.	
Apes susurro murmurant gratae levi,	15
Cum summa florum vel novos rores legunt.	
Fecunda vitis coniuges ulmos gravat	
Textasve inumbrat pampinis harundines.	
Opaca praebent arbores umbracula	
Prohibentque densis fervidum solem comis.	20
Aves canorae garrulos fundunt sonos	
Et semper aures cantibus mulcent suis.	

C. 63., 2125. C. 636, 1 16

Oblectat hortus, avocat pascit tenet
 Animoque maesto demit angores graves.
 Membris vigorem reddit et visus capit. 25
 Refert labori plenior gratiam,
 Tribuit colenti multiforme gaudium.

636

B. III 92

VOMANII

M. 534.

De interno livore

Livor, tabificum malis venenum,
 Intactis vorat ossibus medullas
 Et totum bibit artubus cruorem. 5
 Quo quisquis fuit invidetque sorti,
 Vt debet, sibi poena semper ipse est.
 Testatur gemitu graves dolores,
 Suspirat fremit incutitque dentes;
 Sudat frigidus, intuens quod odit. 10
 Efundit mala lingua virus atrum,
 Pallor terribilis genas colorat,
 Infelix macies renudat ossa.
 Non lux, non cibns est suavis illi;
 Non potus iuvat aut sapor Lyaei, 15
 Nec si pocula Iuppiter propinet
 Atque haec porrigat et ministret llebe
 Aut tradat Catamitus ipse nectar.

Non somnum capit aut quiescit umquam :
 Torquet viscera carnifex cruentus. 20
 Vesanos tacite movet furores
 Intentans animo faces Erinys ;
 Est ales Tityi usque vultur intus,
 Qui semper lacerat comestque mentem.
 Vivit pectore sub dolente vulnus, 25
 Quod Chironia nec manus levarit
 Nee Pboebus sobolesve clara Phoebi.

637

EVPOR3II

B. I 169. M. 277.
B. IV 154.
AMenun ed.

De Sirenis

Hoder p. 174.
 Sirenes varios cantus, Acbheloia proles, 5
 Et solitae miros ore ciere modos
 (llarum voces, illarum Musa movebat
 Omnia quae thymele carmina dulcis habet :
 Qod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur,
 Quodque foraminibus tibia mille sonat, 10
 Quod leves calami, quod suavis cantat aedon,
 Quod lyra, quod citharae, quod moribundus olor)
 Inlectos nautas dulci modulamine vocum

C. 637. 10—18. C. 638

Mergebant avidae fluctibus Honiis.
 Sanguine Sisypbio generatus venit Vlixes 15
 Et tutos solita praestitit arte suos.
 Inlevit cera sociorum callidus aures
 Atque suas vinclis praebuit ipse manus.
 Transiluit scopulos et inhospita litora classis :
 lae praecipites desiluere freto. 20
 Sic blandas voces nocituraque carmina vicit,
 Sic tandem exitio monstra canora dedit.

638**IVLIANI***B. V 132**M. 531***De die natali**

Clarus inoffenso procedat lumine Titan
 Laetificusque dies eat omnibus aethere pure,
 Vosque simul, iuvenes, animis ac voce faventes 5
 Concelebrate diem votis felicibus alnum,
 Prosperus ut semper redeat vatique quotannis
 Asmenidae referant alacres sua munera nati.

C. 639, 1—2

639

[AVSONII

B. V 88 M. 1052.

ed. Petper

Tol.3r.Monostiehademensbusd.Schenxp.10.

Primus Rlomanas ordiris, Iane, lxfalendas.

Februa vicino mense Numa instituit.

Martius antiqui primordia protulit anni.
 Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
 Maiorum dictus patrum de nomine Mains.
 Iunius aetatis proximus est titulo.
 Nomine Caesareo Quintilem Ilulius auget. 10
 Augustus nomen Caesareum sequitur.
 Autumnum, Pomona, tuum September opimat.
 Triticeo October fenore ditat agros.
 Sidera praecipitas pelago, intempeste November.
 Tu genialem hiemem, feste December, agis. 15

640

B. V 5. M. 1051.

B. P. p. 102.

[AvSONII

Sch. p. 13.

In quo mense quod signum sit ad
 eorum olis

5

E ol. 4 r.

Principium lani sancit tropicus Capricornus.
 Mense Numae (in medio solidi stat sidus quari.
 Procedunt duplices in Martia tempora Pisces.

C. 640, 12. C. 641, 1—2.

[107]

Respicias Apriles, Aries Phrixee, lxalendas.
Maius Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius aequatos caelo videt ire Laconas.
Solstitio ardentis Cancris fert Huius astrum.
Augustum mensem Leo fervidus ine perurit.
Sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat.
O Aequat et October sementis tempore ibram.
Scorpius hibernum praeceptis iubet ire Novembrem.
Terminat Arquitenens medio sua signa Decembri.

10

15

64

B. I 4B. M. 589.
B. Petper 106.

AVSONII)

. Schonxd
E fol. 4 . Monosticha de aerumnis Ierulis
Prima Cleonaei tolerata aerumna leonis.
Proxima Lernaean ferro et face contudit hydram.

5

Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.
 Aeripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
 Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.
 Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.
 Septima in Augei stabulis inpena laboris.
 Octava expulso numeratur adoria tauro.
 In Diomedeis victoria nona quadrigis.
 Geryone extincto decimam dat Hiberia palmam.
 Vndecimo mala Hesperidum dstricta triumpho.
 Cerberus extremi suprema est meta laboris.

10

15

642

B. V. 41. M. 66.
B. frm p. . 315.
P. . 107.

QVINTI CICERONIS

rr rum

Sh. p. 16.

5

Hi versu eo pertinent. ut. quod signum quo tempoe
 illustre sit, noverimus; quod superius quoque nostris
 versibus expeditur.

T ol. 4 c.

Flumina verna cient obscuro lumine Pisces
 Curriculumque Aries aequat noctisque dieique,
 Cornua quem condunt, florum praenuntia, Tauri.
 Aridaque aestatis Gemini primordia pandunt
 Longaque iam minuit praeclarus lumina Cancer
 Languifcosque Leo protlat ferus ore calores.
 Post modium quatiens Virgo fugat orta vaporem.
 Autumni reserat portas aequatque diurna
 Tempora nocturnis dispenso sidere ibra.

10

15

o Efetos ramos denudat flamma Nepai.
 Pigra Sagittipotens iaculatur frigora terris. 20
 Bruma gelu glacians iubar est spirans Capricorni,
 Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquari.
 Tanta supra circaque vigent cum lumina mundi,
 A dextra laevaue ciet rota fulgida Solis.
 Mobile curriculum, et Lunae simulacra feruntur. 25
 Squama sub aeterno conspectu torta Draconis
 Eminent ; hunc infra fulgentes Arcera septem
 Magna quatit stellas, quam servans serus in alta
 0 Conditur Oceani ripa cum luce Bootes.

643

B. M. B.
2. 108. eb. 17.
 Hie verus ine uetore e.
 Eol. , uo die quid demi de corpore oporteat
 Vngues Mercurio, barbam love, Cypride crines. 5

C. 644, 1—15

644

[AVSONII]

*B. V 141.**M. 111. B.*

De viro bono

. 0. Scb. 149.

ayopvi iavooc

E ol. 15 o.

5

Vir bonus et sapiens, qualem vix repperit unum

Milibus e cunctis hominum consultus Apollo,

Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem.

Quid procures vanique levis quid opinio volgi

Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus,

10

Externae ne quid labis per levia sidat.

Ille diem, quam longus erit sub sidere Cancri

Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,

Cogitat et iusto trutinae se examine pendit,

Ne quid hiet, ne quid protuberet, anulus aequis

15

Partibus ut coeat, nil ut deliret amussis;

Sit solidum quodcumque subest, nec inania subter

Indicet admotus digitis pellentibus ictus;

Non prius in dulcem declinans lumina somnum,

Omnia quam longi reputaverit acta diei :

20

‘Qua praetergressus, quid gestum in tempore, quid non?
 Cur isti facto decus afuit aut ratio illi?
 Quid mihi praeteritum? cur haec sententia sedit,
 Quam melius mutare fuit? miseratus egentem
 0 Cur aliquem fracta persensi mente dolorem? 25
 Quid volui quod nolle bonum foret? utile honesto
 Cur malus antetuli? num dicto aut denique voltu
 Perstrictus quisquam? cur me natura magis quam
 Disciplina trahit’ sic dicta et facta per omnia
 Ingrediens ortoque a vespere cuncta revolvens 30
 Ofensus pravis dat palmam et praemia rectis.

645

B. V 139.

[AVSONII)

*M. 285. B.**P. 9. SelM. 150.*

ot. 16r. Val al Oc. Heyopi.

Est et Non cuncti monosyllaba nota frequentant. 5
 His demptis nil est, hominum quod sermo volutet.
 Omnia in his et ab his sunt omnia, sive negoti
 Sive oti quicquam est, seu turbida sive quieta.
 Alterutro pariter non numqua, saepe seorsis

C. 64, 6 25

Obsistunt studiis, ut mores ingeniumque,	10
Et facilis vel difficilis contentio nata est.	
Si consentitur, mora nulla, intervenit 'Est, est';	
Sin controversum, dissensio subiciet 'Non'.	
Hinc fora dissultant clamoribus, hinc furiosi	
Iurgia sunt circi, cuneati hinc †laeta theatri	15
Seditio, et tales agitat quoque curia lites.	
Coniugia et nati cum patribus ista quietis	
Verba serunt studiis salva pietate loquentes.	
Hinc etiam placitis schola consona disciplinis	
Dogmaticas agitat †placido certamine lites.	20
Hinc omnis certat dialectica turba sophorum :	
'Si lux est, est ergo dies? non convenit istic.	
Nam facibus multis aut fulguribus quotiens lux	
Est nocturna homini, non est lux ista diei.'	
Est et Non igitur, quotiens lucem 'esse' flatendum est,	25
Sed 'non esse' diem. mille hinc certamina surgunt ;	
Hinc pauci, multi quoque, talia commeditantes	
Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.	
Qualis vita hominum, duo quam monosyllaba versant !	

646

*B. III 292.**M 102B. B.**. 19. Sebh. 243.*

De rosis nascentibus

Ver erat et blando mordentia frigora sensu	
Spirabat cruceo mane revecta dies.	5
Strictior Eoos praecesserat aura iugales,	
Aestiferum suadens anticipare diem.	
Errabam riguis per quadrua compita in hortis,	
Maturo cupiens me vegetare die.	
Vidi concretas per gramina lexa pruinas	10
Pendere aut olerum stare cacuminibus,	
Caulibus et patulis teretes concludere guttas	
Vidi Paestano gaudere rosaria cultu	
Exoriente novo roscida Lucifero.	
lara pruinosis canebat gemma fructectis	15
Ad primi radios interitura die.	
Ambigeres, raperetne rosis Aurora ruborem	
An daret et flores tingueret orta dies.	
Ros unus, color unus, et unum mane duorum :	
Sideris et floris nam domina una Venus.	20
Forsan et unus odor : sed celsior ille per auras	
Diflatur, spirat proximus iste magis.	

CommunisPaphiedeasiderisetdeafloris
 Praecipit, unius muricis esse habitum.
 Momentum intererat, quo se nascentia florum 25
 Germina comparibus dividerent spatiis.
 Haec viret angusto foliorum tecta galero,
 IHanc tenui folio purpura rubra notat,
 Haec aperit primi fastigia celsa obelisci,
 Mucronem absolvens purpurei capitis. 30
 Vertice collectos illa exsinuabat amictus,
 Iam meditans foliis se numerare suis.
 Nec mora : ridentis calathi patefecit honorem
 Prodens inclusi semina densa croci.
 Haec, modo quae toto rutilaverat igne comarum, 35
 Pallida conlapsis deseritur foliis.
 Mirabar celerem fugitiva aetate rapinam,
 Et, dum nascuntur, consenuisse rosas.
 Ecce et defluxit rutili coma punica loris,
 Dum loquor, et tellus tecta rubore micat. 40
 Tot species tantosque ortus variosque novatus
 Vna dies aperit, conficit una dies.
 Conquerimur, Natura, brevis quod gratia [tal]is] :
 Ostentata oculis ilico dona rapis.
 Quam longa una dies, aetas tam longa rosarum : 45
 Cum pubescenti iuncta senecta brevis.
 Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous,
 Hanc rediens sero vespere vidit anum.

C. 646, 1750. C. 647, 110

[115]

Sod bene quod, paucis licet interitura diebus,
Succedens aevum prorogat ipsa suum.
Collige, virgo, rosas, dum los novus et novapubes,
Et memor esto, aevum sic properare tuum.

50

64

B. V. 142. M. 1078.

[AVSONI]

V

B. P. p. 93.

8en. p. 152.

De aetatibus. Hesiodion.

E ol. 14 e.

5

Ter binos deciesque novem super exit in annos

....

Iusta senescentum quos implet vita virorum.
Hos novies superat vivendo garrula cornix
Et quater egreditur cornicis saecula cervus.
Alipedem cervum ter vincit corvus, et illum
Multiplicat novies Phoenix, reparabilis ales.
Quem nos perpetuo decies praevertimus aevo
Nymphae Hamadryades, quarum longissima vita est.
Haec cohibet finis vivacia fata animantum.
Cetera secreti novit deus arbiter aevi :

10

15

Tempora quae Stilbon volvat, quae saecula Phaenon,
 Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno
 Circuitus, quali properet Venus alma recursu,
 Qui Phoeben, quanti maneant Titana labores,
 Donec consumpto, magnus qui dicitur, anuo
 Rursus in anticum veniant vaga sidera cursum,
 Quali dispositi steterant ab origine mundi.
B. III 97. M. 532

20

648

B. IV 107.

SVLPICII LVPERCI SERVASII IVNIORIS

V I.IDII VI

r

I IIV

*II**E7o.37 c.*

Omne quod Natura parens creavit,
 Quamlibet firmum videas, labascit,
 Tempore ac longo fragile et caducum
 Slvitur usu.

5

Amnis insueta solet ire valle
 Mutat et rectos via certa cursus,
 Rupta cum cedit male pertinaci
 ipa fluento.

10

Decidens scabrum cavat unda tofum,
 Ferreus vomis tenuatur agris,
 Splendet adtrito digitos honoraus
 Anulus auro.

15

649

VmI7

AEL E31

B. III 7. M. 543.

De cupiditate

*E ol. 37 e.**B. IV 107.*

5

Heu misera in nimios hominum petulantia census !

Caecus inutilium quo ruit ardor opum,

Auri dira fames et non expleta libido,

Ferali pretio vendat ut omne nefas !

iclatebrasEriphylaviripatefecit,ubiaurum

10

Accepit, turpis materiam sceleris ;

SicquondamAcrisiaeingremiumperclaustrapuellae

Corruptore auro fluxit adulterium.

quam mendose votum insaturabile habendi

Inbuit infami pectora nostra malo !

15

Quamlibet inmenso dives vigil incubet auro,

Aestnat augendae dira cupido rei.

Henu mala paupertas nunquam locupletis avari :

Dum struere inmodice quod tenet optat, eget.

Quis metus hic legum quaeve est reverentia ver,

20

Crescenti nummo si mage cura subest ?

Cognatorum animas promptum est lratrumque cruorem

Fundier : affectus vincit avara fames.

Divitis est, semper fragiles male quaerere gazas :

Nulla huic in lucro cura pudoris erit.

25

stud templorum damno excidioque requirit ;

Hoc caelo iubeas ut petat : inde petet.

Mirum ni pulcras artes omana iuvenutus

C. 649, 24—42

Discat et egregio sudet in eloquio,

V1

post iurisonae famosa stipendia linguae
 Barbaricae ingeniis anteferantur opes ?
 qui sunt, quos propter honestum rumpere foedus

A1

Audeat inlicite pallida avaritia ?
 Bomani sermonis egent ridendaque verba
 Frangit ad horriticos turbida lingua sonos.
 Sed tamen ex cultu adpetitur spes grata nepotum ?
 Saltem istud nostri forsán honoris habent ? 5
 Ambusti torris species exesaque saeclo
 btantur priscis corpora de tumulis !
 Perplexi crines, frons improba, tempora pressa,
 Extantes malae deficiente gena,
 Simataeque iacent pando sinuamine nares, 10
 Territat os nudum caesaque labra tument.
 Defossum in ventrem propulso pondere tergum
 Frangitur et vacuo crure tument genua.
 Discolor in manibus species, ac turpius illud,
 Quod cutis obscure pallet in invidiam. 15

C. 650. C. 651, 18*B. III 131.***650***M. 180. B. IV 109.**Petron. od. Bu***ETRONII***E ol. 38 r.*

cheler f. 29.

Fallunt nos oculi vagique sensus

5

Oppressa ratione mentiuntur.

Nam turris, prope quae quadrata snrgit,

Detritis procul angulis rotatur.

Hyblaeum refugit satur liquorem

Et naris casiam frequenter odit.

10

Hoc illo magis aut minus placere

Non posset, nisi lite destinata

Pugnarent dubio tenore sensus.

651**EIVSDEM***B. VI 0**M. 170. B. IV 110***De somniis***E ol. 38 r.*

Petron.ed.l3.fg.3t

Somnia, quae mentes ludunt volitantibus umbris,

5

Non delubra deum nec ab aethere numina mittunt,

Sed sibi quisque facit. nam cum prostrata sopore

Vrguet membra quies et mens sine pondere ludit,

Quidquid luce fuit, tenebris agit. oppida bello

Qui quatit et flammis miserandas eruit urbes,
Tela videt versasque acies et funera regum
Atque exundantes profuso sanguine campos.

10

C. 651, 16. C. 652

[120]

Qui causas orare solent, legesque forumque
Et pavida cernunt inclusum chorte tribunal.
Condit avarus opes defossumque invenit aurum. 15
Venator saltus canibus quatit. eripit undis
Aut premit eversam periturus navita puppem.
Scribit amatori meretrix. dat adultera munus.
Et canis in somnis leporis vestigia lustrat.
In noctis spatium miserorum vulnera durant. 20
B. nd VI 90.
M. B. Clu

CLAVDIANI

V
dian. ed. ir.
234.

De eadem re

E olt. 3 .
Omnia quae sensu volvuntur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro cum membra reponit,
Mens tamen ad silvas et sua lustra redit. 5
Indicibus lites, aurigae somnia currus,
Vanaque nocturnis meta cavetur equis.
Furto gaudet amans, permutat navita merces,
Et vigil elapsas quaerit avarus opes.
Blandaue largitur frustra sitientibus aegris 10
Inriguns gelido pocula fonte sopor.

SVLPICII CATIAGNIENSIS E .39e.

Hexasticha in Aeneidis libris.

B. II 175. . 286.

Praefatio

B. IV 169.

Carmina Vergilius Phrygium prodentia Martem

5

Secum fatali iusserat igne mori.

Tucca negat, Varius prohibet, superaddite Caesar

Nomen in Aenea non sinis esse nefas.

O quam paene iterum geminasti funere funus,

10

Troia, bis interitus causa futura tui.

B. II 19. M. 223.

Arma virumque canlit vates lunonis ob iram

Et totum Aeoliis turbatum flatibus aequor,

Disiectas classes submersaque corpora ponto,

C. 653, 10—28

[122]

Hospitium Didus, casus cogentis et annos	15
Aenean Troiae fatumque et bella referre.	
Quorum pars terra, pelago pars addita fama est.	
Conticuere omnes intentique orŕe loquentis	
Ora tenent. ac tum dolus introducitur hostis	
Et fallacis equi damnosum munus, inermis	20
Perfidia notusque Sinon, amissaque coniunx,	
Per medios ignes ablatas saevaue tela	
Anchises umero facilis pietate ferentis.	
Postquam res Asiae]disiectaque moenia Troiae,	
Dant pelago classes. Polydori funera discut	25
Atque Heleni praecepta, tŕidem cui fecerat usus,	
Quae non accessu via sit temptanda : Cyclopes	
Et Scyllae rabies et iueluctabilis unda	
Erroresque maris ; labor in contraria versus.	
Iv	30
At regina gravi]pectus succensa dolore	
Ardet amore viri. clausum †‘veneratur amorem	
Dumque capit, capitur : sentit, quos praebuit, ignes.	
Aeneas altum sociis et classe petivit.	

C. 653, 2946

1 0

Exstructa regina pyra penetralibus instat 35
Morte fugam †praestare morae nec defuit hora.
Interea medium Aeneas]tendebat in aequor,
Moenia respiciens causa flagrantia amoris.
Mo Sicalae tenet arva domus manesque parentis
Ludorum exequiis celebrat. quibus additur Iris 40
Hn faciem Beroes classem flammare iubentis
Iunonis mutata dolo : namque illa monebat.

VI

Sic fatur lacrimans.]Cumarum adlahitur oris,
Descensusque parans adiit praecepta Sibyllae,
Qua duce non fastum mortali limen aditur.
0 Hic primum maestos videt inter cetera Troas.
Tum patrem agnoscit, discit reditura snb ortus 5
Corpora lomanosque duces seriemque nepotum.
vml
Tu quoque litoribus nostris,]Caieta, manebis.
Servat honos nomen pietas testatur honorem.
Causam opus insequitur ; bellum namque incipit esse, 10
Tyrrhidae iuvenum quod tunc conflaverat ira.

o Turnus adest, monet, arma sibi contraria sumat.
 r. Tum gentes socia arma ferunt, fremit arma iuventus.
 Vt belli signum]cecinit, sociosque vocavit
 Turnus et in varias turbatus pectora mentes 15
 Aeneas Euandron adit; facit hospitis usum
 Atque operum causas, urbis cognoscit honores.
 Arma virum Cytherea rogat, mox accipit heros.
 Tuque opere ars piget, facti labor efficit artem.
 Atque ea diversa penitus dum parte geruntur, 20
 Iri]s adest, monet, arma sibi contraria sumat.
 Caeduntur vigiles et mutua corpora fratrum.
 Nisus et Euryalus morte et pietate tideles.
 Dumque petunt laudem, vincunt contraria fata.
 Audacem Remulum leto dat pulcher Iulus. 25
 Panditur interea [caelum sedesque Tonantis;
 Alternos questus Venus ac Saturnia promunt.

Ila dolos, haec bella movet, sed vincitur ira.
 Mater at Aeneas bello non segnior instat.
 Vulnere Meaenti Lauso nam fecerat iram. 30
 Quem tetigit virtus, superat per fata periculum.
 Oceanum interea]Phoebus superaverat ortu.
 Extruit Aeneas dextra quaesita tropaea.
 Condit humi socios, fatum quos condidit ante.
 r0 Legati responsa ferunt, veniamque petitam 35
 Non negat. et contra pugnat securam Camilla,
 Femina caede potens, casu temeraria tanto.
 Turnus ut infractos]vidit cessisse Latinos,
 Instat atrox punaelque vices sibi percipit hostis.
 Pectore secreto violatur vulnere teli 40
 Aeneas. causa est illi lucturna; nec ante
 defuit obsequio, quam mors finiverat iram.
 Sed sua fata virum traxerunt quaerere mortem.

654

Tetrastieha in libris Vergilii n. I 3. 5 .
M. 86B. 5 .
 In Georgicis

7

B. IV 173.
 Sidera deinde canit, segetes et dona Lyaei
 Et pecorum cultus, lyblaei mella saporis.

Principio breviter ventura volumina dixit.	
Intercidit opus coepitque referre secunda.	5
In Aeneide.	
Arma virumque canlit mira virtute potentem,	
Iunonis [que]odio disiectas aequore puppes,	
lospitium Didus, classem sociosque receptos,	
Vtque epulas inter casus regina requirat.	10
Conticuere omnes. Inlfandos ille labores	
Deceptamque dolis Troiam patriaeque ruinas	
Et casus Priami docet et flagrantia regna,	
Ignibus e mediis raptum deque hoste parentem.	
Postquam res Asiae]deceptaque Pergama dixit,	15
Tum, Polydore, tuos tumulos, tum Gnosia regna,	
Andromachen lelenumque et vasta mole Cyclopas	
Amissumque patrem Siculis narravit in oris.	
At regina gravi Veneris iam carpitur igni]	
Venatusque petit. capitur venatibus ipsa	20
Et taedas, lymenaeae, tuas ad funera vertit,	
Postquam Anchisiades fatorum est iussa secutus.	

C. 654, 2138

[127]

Interea Aeneas pelagus iam classe tenebat]
Ludorumque patris tumulum celebrabat honore.
Puppibus ambustis fundavit moenia Acestae
Destititque ratem media Palinurus in unda.
Sic lacrimans tandem Cumarum adlabitur oris]
ol.

25

Descenditque domus Ditis comitante Sibylla.
40 .

30

Agnoscit Troas caesos, agnoscit Achivos,
Et docet Anchises venturam ad sidera prolem.

VI

Tu quoque litoribus famam, Caieta, dedisti.
o Impetrat Aeneas Latium regnumque Latini,
Foedus agens. saevit luno bellumque laccessit
Finitimosque viros Turnumque in proelia mittit.

VIII

Vt belli signum Turnus]Meentiaque arma
Concivitque duces, tum moenia Pallantea
s5 Aeneas adit Euandri socia agmina quaerens.
Arma Venus portat proprio Vulcania nato.

vIII

Atque ea diversa dum parte.]hic diva Cybebe
Puppes esse suas Nympharum numina iussit.

5

C. 654, 39 52. C. 655

[128]

Euryali et Nisi caedes et fata canuntur,
Fecerit inclusus castris quae funera Turnus.
Panditur interea]caelum coetusque deorum.
Iam redit Aeneas et Pallas sternitur acer. 10
Eripuit luno Turnum, Lausoque parentem
Adiecit comitem mortis Cythereia proles.
Oceano interea surgens Aurora]videbat
Meenti ducis exuvias caesosque sodales
Et Ilatium proceres Diomedis dicta referre, 15
Tum qualis pugnae succedat Etrusca Camilla.
Turnus ut infractos][hos]vidit et undique caesos,
Vltro Anchisiaden bello per foedera poscit ;
Quae lucturna parat convellere ; set tamen armis
Occidit et pactum liquit cum coniuge regnum. 20

655

piramma
B. II 185.
M. 289.

AVGVTI CAESARIS

ct. B. IV 179.
Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis sqq. 5

Aenigmata.
B. M. B.

656

Si me retro legis, potui quae vivere numquam,
Continuo vivam, sumens de nomine vitam.

657

me retro legis, faciam de nomine verbum.
Femina cum fuerim, imperativus ero.
e
me retro legis, dicam tibi semper id ipsum ;
Vna mihi facies ante retroque manet.

5

6572

Mollior in tactu, sed durior omnibus actu
Ille ego qui rabiem possum superare ferinam.

657

me retro legis, facere qui vulnera novi,
Ex me confestim nosis adesse deum.

658

*B. V 149. M. 39.**B. V 36. Me*

Anct. nntiquis.

De iloel

XIV 253.

Distichon filomelaicum

5

Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica :

Nomen ab ambiguo sic filomela gero.

Item

Insomnem filomela trahit dum carmine noctem,

Nos dormire facit, se vigilare docet.

10

tem dialogon tetrastichon

Dic, filomela, velis cur noctem vincere cantu ?

Ve noceat ovis vis inimica meis.'

Dic age, num cantu poteris depellere pestem ?

'Aut possim aut nequeam, me vigilare iuvat.'

15

Item carmen filomelaicum

Vox, filomela, tua cantus edicere cogit,

Inde tui laudem rustica lingua canit.

Vox, filomela, tua citharas in carmine vincit

Et superat miris musica flabra modis.

20

C. 6, 1328

[1]

Vo, filomela, tua curarum semina pellit,
Recreat et blandis anxia corda sonis'
lorea rura colis, herboso cespite gaudes,
Frondebis arboreis pignora parva foves.
Cantibus ecce tuis recrepant arbusta canoris, 25
Consonat ipsa suis frondea silva comis.
777.
2 Cedat et inlustri psittacus ore tibi,
Nulla tuos umquam cantus imitabitur ales,
Murmure namque tuo dulcia mella fluunt. 30
Dic ergo tremulos lingua vibrante susnrros
Et suavi liquidum gutture pange melos.
Porrige dulcisonas adtentis auribus escas ;
Nolo tacere velis, nolo tacere velis !
Gloria summa tibi, laus et benedictio, Christe, 35
Qui praestas famulis haec bona grata tuis.

659

V de nunc c.

660

B IM 118. M. 209 3.

AL epir. 427.

In memoria cuiusdam militi

Ile ego Pannoniis quondam notissimus oris,

Inter mille viros primus fortisque Batavos,

5

Hadriano potui qui iudice vasta profundi

Aequora Danuvii cunctis transnare sub armis,

Emissumque arcu dum pendet in aere telum

Ac redit, ex alia tixi fregique sagitta;

Quem neque lomanus potuit nec barbarus umquam,

10

Non iaculo miles, non arcu vincere Parthus,

lic situs hoc memori saxo mea facta sacravi.

Viderit, anne aliquis post me mea gesta sequatur!

Exemplo mihi sum, primus qui talia gessi.

661

B. M.

Iugduni in memoria eminorum

Hic gemini fratres iuncti dant membra sepulchris,

Quos iunxit meritum, consociavit humus.

Germine barbarico nati, sed fonte renati

5

Dant animas caelo, dant sua membra solo.

C. 66t, 8. C. 662 663

Advenit Sagilae patri cum coniuge luctus,
 Defungi haud dubie qui voluere prius.
 Sed dolor est nimius Christo moderante ferendus.
 Orbati non sunt : dona dedere deo.

10

662

B . M.
 In tumulo cuiusdam medici
 Praeteriens hominum sortem miserere, viator,
 Deque meis, restent quae tibi fata, vide.
 En mihi terra domum praebet cinisque sepulchrum,
 Vermis et exiguus membra caduca vorat.
 Conditor omnipotens paradysi cum esse colonum
 Iusserat, hanc tribuit culpa nefanda vicem.
 Nomine Felicem me olim dixere parentes,
 Vita dicata mihi hic, ars medicina fuit.
 Aegros multorum poti relevare dolores,
 Morbum non potui vincere ab arte menum.
B. II 265. M. 853.

5

10

663

B. IV 161.
 Littera rem gestam loquitur ; res ipsa medullam
 Verbi, quam vivax mens videt, intus habet.

664

(B. I 74)

CATONIS

*M. 618 (617. 619.**B III 4B. Auon.*

Molina Musrum

ed. Peiporp. 4t2.

5

[Clio historias, Euterpe tibias, Thalia comoedias, Melpomene tragoedias, Terpsichore psalterium, Erato geometricam, Polymnia rhetoricam, Vrania astrologiam, Calliope litteras.]

Clio gesta canens transactis tempora reddit.

10

Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.

Comica lascivo gaudet sermone Thalia.

Melpomene traico proclamat maesta boatu.

Terpsichore affectus citharis movet imperat auget.

Plectra gerens Erato saltat pede carmine vultu.

15

Signat cuncta manu loquiturque Polymnia gestu.

Erania poli motus scrutatur et astra.

Carmina Calliope libris heroica mandat.

Mentis Apollineae is has movet undique Musas.

In medio residens complectitur omnia Phoebus.

20

664a

IB. M. B.

Ineipiunt versus earundem usarum
 Historias primo rerum canit ordine Clio.
 Dulce melos calamis Euterpe datqne secunda.
 Tertia Melpomene traicos fert flendo boatus.
 Quartaque comedis dat lusum fando Thalia. 5
 Rhetoricos profert at quinta Polimnia sensus.
 Sexta canens Erato geometras carmine pangit.
 Organa Terpsicore . dat septima cunctis.
 Drania polos octavo limine scandit.
 Poemate Calliope perlustrat nona libellos. 10

66

B. M.
B. I 210.
 Monostieha de mensius
 Primus, lane, tibi sacratur nomine mensis,
 Vndique cui semper cuncta videre licet. 5
 Vmbrarum est alter, quo mense putatur honore
 Pervia terra dato Manibus esse vagis.
 Condita Mavortis magno sub numine I Roma
 Non habet errorem : lomulus auctor erit.
 Caesareae est Veneris mensis, quo floribus arva
 Compta virent, avibus quo sonat omne nemus. 10

C. 665, 92

Hos sequitur laetus toto iam corpore Maius,
 Mercurio et Maiaie quem tribuisse iuvat.
 Iunius ipse sui causam tibi nominis edit,
 Praegravida attollens fertilitate sata. 15
 Quam bene, Quintilis, mutasti nomen : honori
 Caesareo, Iuli, te pia causa dedit.
 Tu quoque, Sextilis, venerabilis omnibus annis
 Numinis Augusti nomine notus eris.
 Tempora maturis, September, vineta racemis 20
 Vela tegant : numero nosceris ipse tuo.
 Octobri laetus portat vindemitor uvas :
 Omnis ager Bacchi munera voce sonat.
 Frondibus amissis repetunt sua frigora mensem,
 Cum iuga Centaurus celsa retorquet eques. 25
 Argumenta tuis festis concludo, December,
 Quis quemvis annum claudere [iure potes.

Rescriptum IONORI scholstiei	
Contra epistolas Senecae	
<i>B. M. B.</i>	30
Ad Iordanem episcopum	
fontis brevis unda latens demersa tenetur,	
Ignotae et viles esse putantur aquae.	
Quas cum docta manus produxerit arte magistra,	
Pura fit exiliens lympa vocata manu :	35
Tunc praegnantis humi laxantur viscera partu	
Et subito sterilis flumina terra creat.	
Non aliter validum genuino robore lignum	
Imbutis digitis dextra domare solet,	
Arboris et speciem humanis non usibus aptam	40
Cogit in externum crescere factor opus.	
Sed cum te potior, Seneca meliore magistro	
Quique monens lucem cordis habere facis,	
Non dubitare queam, Lucillo clarius illo	
Aeternas Christi sumere dantis opes.	45
Cedat opus priscum vera nec luce coruscans	
Nec de catholici dogmatis ore fluens.	
Ille mihi commenta dedit te vera docente ;	
Nec dedit infida quae sibi niente tulit.	

C. 666, 198. C. 667

Nam cum de pretio mortis regnante perenni
 uellum inbueret, hac sine morte perit. 50
 At tu cum doceas homines superesse beatos
 Ex obitu Christum morte sequendo pia,
 Erigis et Senecam dominus verusque magister
 Ingeniis fidei me superare facis. 55
 Vnde precor : Lucillum alium nec pectore talem,
 Quae me nosse cupis, scire precando iube ;
 Discipulumque tuum, prius isto nomine ditans,
 Conforta, revoca, corripe, duce, mone !

667

B. II 22s. M. 38.

B. V 386.

Epitaphium Senecae

Cura labor, meritum, sumpti pro munere honores,

Ite, alias posthac sollicitate animas ! 5

Me procul a vobis deus evocat. ilicet actis

Rebus terrenis, hospita terra, vale.

Corpus, avara, tamen sollemnibus accipe saxis :

Namque animam caelo reddimus, ossa tibi.

668

B. II 229. M. 839

B. V 386.

ucnu ed. H

Epitaphium Lucani

in p. 338.

5

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi,

Quaegesserepareshincsocer, indegener.

Continuonumquamdirexicarminaductu,

Quaeractimserpant :plusmihicommaplacet.

Fulminisinmorem,quaesintmiranda,citentur :

10

Haec vere sapiet dictio, quae feriet !

669

B. M B .

MGh Auct. anti

DOMNI EVANTII

uis. XIV 253.

Nobilis et magno virtutum culmine cels,

Ingens consiliis et dextrae belliger actV,

5

Care mihi genitor et vita carior ips !

Hoc nati pietas offert post funera carmeN,

Oferre incolumi quod mors infanda vetaviT.

Lux tibi summa Dei nec non et gratia Christl

Adsit perpetuo nec desit temporis usV,

10

Omnipotensque tuis non reddat debita culpiS.

C. 670

670

BASSI

In tumulo Monicae

. *M. 3.*

Hic posuit cineres genetrix castissima prolis,

Augustine, tui altera lux meriti,

Qui servans pacis caelestia iura sacerdos

Conmissos populos moribus instituis.

Gloria vos maior gestorum laude coronat

Virtutum mater felicior subolis.

5

671

PM0CAE

grammatici urbis omae Vca Vergilii. <i>B. II 186. M. 288.</i> Praefatio <i>B. V 85</i>	5
vetustatis memoranda custos, Regios actus simul et fugaces Temporum cursus docilis referre, Aurea Clio, Tu nihil magnum sinis interire, Nil mori clarum pateris, reservans Posteris prisci monumenta saeculi Condita libris. Sola fucatis variare dictis Paginas nescis, set aperta quicquid Veritas prodit, recinis per aevum Simplice lingua. Tu senescentes titulos avorum Flore durantis reparas iuventae. Militat virtus tibi ; te notante Crimina pallent.	10
Tu fori turbas strepitusque litis Efugis dulci moderata cantu, Nec retardari pateris loquellas Compede metri.	15
His fave dictis ! retegenda vita est Vatis Etrusci modo, qui perenne Romulae voci decus adrogavit Carmine sacro :	20
	25

V 7t V ergilii	30
Maeonii specimen vatis veneranda laronem Mantua, omuleae generavit flumina linguae. Quis, facunda, tuos toleraret, Graecia, fastus, Quis tantum eloquii potuisset ferre tumorem, Aemula Vergilinm tellus nisi Tusca dedisset?	35
Huic genitor figulus Maro nomine, cultor agelli, Vt referunt alii, tenui mercede locatus, Sed plures figulum. quis non miracula rerum Haec stupeat? dives partus de paupere vena Enituit, figuli suboles nova carmina finxit!	40
Mater Polla fuit, Magii non infuma proles, Quem socerum probitas fecit laudata Maroni. Iaec cum maturo premeretur pondere ventris, Vt solet in somnis animus ventura repingens Anxius e vigili praesumere audia cura,	45
Phoebei nemoris ramum fudisse putavit. O sopor indicium veri! nil certius umquam Cornea porta tulit. facta est interprete lauro Certa parens onerisque sui cognoverat artem. Consule Pompeio vitalibus editus auris	50
Et Crasso tetigit terras, quo tempore Chelas Iam mitis Phaethon post Virginis ora receptat. Infantem vagisse negant; nam fronte serena Conspexit mundum, cui commoda tanta ferebat. Ipse puerperiis adrisit laetior orbis;	55
Terra ministravit flores et munere verno Ierbida supposuit puero fulmenta virescens. Praeterea si vera fides (set vera probatur), Lata cohors apium subito per rura iacentis Labra favis textit dulces fusura loquellas.	60

loc quondam in sacro tantum mirata Platone
 Indicium linguae memorat famosa vetustas.
 Set Natura parens properans extollere lomam
 Et Latio dedit hoc, ne quid concederet uni.
 Iusuper his genitor, nati dum fata requirit, 65
 o Populeam sterili virgam mandavit harenae,
 Tempore quae nutrita brevi, dum crescit in omen,
 Altior emicuit cunctis, quas auxerat aetas.
 Hlaec propter placuit puerum committere Musis
 Et monstrare viam victurae in saecula famae. 70
 cs Tum Ballista rudem lingua titubante receptum
 Instituit primus, quem nox armabat in umbris
 Grassari solitum. crimen doctrina tegebat ;
 Mox patefacta viri pressa est audacia saxis.
 Incidit titulum iuvenis, quo pignera vatis 75
 o Edidit. auspiciis suffecit poena magistri.
 [‘Monte sub boc lapidum tegitur Ballista sepultus ;
 Nocte die tutum carpe viator iter’]
 Nos tamen hoc brevius, si fas simulare Maronem :
 ‘Bllistam sua poena tegit ; via tuta per oras.’ 80
 [‘Ilice Ballista iacet : certo pede perge viator.’]
 [‘Carcere montoso clausus Ballista tenetur :
 Securi fraudis pergite nocte, viri.’]
 [‘Quid trepidas tandem gressu pavitante, viator ?
 Nocturnum furem saxeus imber habet.’] 85
 [‘Ballistae vitam rapuit lapis, †ipse sepulcrum
 Intulit ; umbra nocens pendula saxa tremit.’]
 ‘Crimina latronis dignissima poena coercet :
 Duritiam mentis damnat ubique lapis.’]
 IHinc Culicis tenui praelusit funera versu. 90

C. 671, 85—113

‘Parve culex, pecudum custos tibi tale merenti Funeris officium vitae pro munere reddit.’ Tum tibi Siroem, Maro, contulit ipsa magistrum Roma potens proceresque suos tibi iunxit amicos. Pollio Maecenas Varus Cornelius ardent ;	95
Te sibi quisque rapit, per te victurus in aevum. Musa refer : quae causa fuit componere libros Sumpserat Augustus rerum moderamina princeps. Iam necis ultor erat patriae, iam caede priorum Perfusus acies legitur visura Phbilibpos.	100
Cassius hic Magni vindex et Brutus in armis Intereunt. victor nondum contentus, opimis Emeritas belli spoliis ditasse cohortes, Proscripsit miserae florentia rura Cremonae, Totaque militibus pretium concessa laborum	105
Praeda fuit. violenta manus bacchata per agros. Non flatus, non tela Iovis, non spumeus amnis, Non imbres rapidi, quantum manus impia, vastant. Mantua, tu coniuncta loco, sociata periclis ; Non tamen ob meritum misera [es : vicinia fecit.	110
Iam Maro pulsus erat, set viribus obviu ibat 105 Fretus amicorum clipeo, cum paene nefando Ense perit. quid, dextra, furis quid viscera Romae Sacrilego mucrone petis ? tua bella tacebit	115
Posteritas ipsumque ducem, nisi Mantua dicat ! Non tulit hanc rabiem doctissima turba potentum. Itur ad auctorem rerum : quid Martius horror Egerit, ostendunt. qui tam miseranda tulisset, Caesaris huic placido nutu repetuntur agelli.	120

Iis auctus meritis cum digna rependere vellet,
 Invenit carmen, quo munera vincere posset.
 Praedia dat Caesar, quorum brevis usus habendi :
 Obtulit hic laudes, quas saecula nulla silebunt.
 Pastores cecinit primos. hoc carmine consul 125
 Pollio laudatur ter se revocantibus aunis
 Conposito. post haec ruris praecepta colendi
 Quattuor exposuit libris et commoda terrae
 Edocuit geminis anno minus omnia lustris.
 Inde cothurnato Teucrorum praelia versu 130
 Et Rutulum tonuit. bis sena volumina sacro
 s ormavit donanda duci trieteride quarta.
 Sed loca, quae vulgi memoravit tradita fama,
 Aequoris et terrae statuit percurrere vates,
 Certius ut libris oculo dictante notaret. 135
 Pergitur. ut Calabros tetigit, livore nocenti
 Parcarum vebhemens laxavit corpora morbus.
 Hic ubi languores et fata minacia sensit,

672

B. II 18

M. 858.

esari usto brbutm

B. IV 179.

Ergone supremis potuit vox improba verbis 5
 Tam dirum mandare nefas ? ergo ibit in ignes

C. 672, 317

Magnaque doctiloqui morietur Musa Maronis ?
 A scelus indignum ! solvetur littera dives
 Et poterunt spectare oculi, nec parcere honori
 Flamma suo ? †ductumque operi servabit amorem ? 10
 Pulcher Apollo, veta ! Musae prohibete Latinae !
 iber et alma Ceres, succurrite ! vester in armis
 Miles erat, vester docilis per rura colonus.
 Nam docuit, quid ver ageret, quid cogeret aestas,
 Quid pater autumnus, quid bruma novissima ferret. 15
 Munera telluris larga ratione notavit,
 Arbuta formavit, sociavit vitibus ulmos,
 Curavit pecudes, apibus sua castra dicavit.
 Illum, illum Aenean nesciret fama perennis,
 Docta Maroneo caneret nisi pagina versu ! 20
 Haec dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est !
 lcceso 5 Nec . . parcet hiatu 6 pio 6 honore
 1 novavit 15 Illum ipsum Aenean nescisset lom p.

C. 672, 18—30

[147]

‘Sed legum est servanda fides ; suprema voluntas
Quod mandat fierique iubet, parere necesse est.’ 25
Frangatur potius legum reverenda potestas,
Quam tot congestos noctesque diesque labores
Auferat una dies, supremaque verba parentis
Amittant vigilasse suum. si forte supremum
Erravit iam morte piger, si lingua locuta est 30
Nescio quid titubante animo, non sponte sed altis
Expugnata malis odio languoris iniqui,
Si mens caeca fuit : iterum sentire ruinas
Troia suas, iterum cogetur reddere †voces ?
Ardebit miserae (narratrix fama Creusae ? 35
Sentiet appositos Cumana Sibylla vapores ?

C. 672, 314

[148]

Vretur Tyriae post funera vulnus Elissae
(Et iurata mori, ne cingula reddat, Amaon?
Tam sacrum solvetur opus? tot bella, tot enses
In cineres dabit hora nocens et perfidus error?
Huc huc, Pierides, date flumina cuncta, sorores;
Exspirent ignes, vivat Maro ductus ubique
ngratusque sui studiorumque invidus orbi
Et factus post fata nocens. quod iusserat ille
S7vetuisse me umsatis est post temporavitae,
Immo sit aeternum tota resonante Camena
Carmen, et in populo divi sub numine nomen
Laudetur vigeat placeat relegatur ametur!

40

45

672

Ocio ributm
B. M.

De XI libris Aeneidarum

B. IV 178.

Primus habet pelagi [que]minas, terraeque secundus,
 Tertius errores, et amores quartus Elissae.
 Quintus habet ludos, sextus deducit ad umbras.
 Septimus Ausonios, Aenean proximus armat.
 Nonus Iyrtaciden, decimus Pallanta peremit.
 Vndecimus Drancem damnat, pars ultima Turnum.

5

673

rilio fibut
B. M.
B. IV 11.

De uodam cum eruribus obliuis nato

En dat aperturam crurum flexura recurvam
 Et patet oblicus inter utrumque locus,
 Quo praegnantis equae calcaribus urgeat alvum
 Curvato et tutum crure sit intus onus.

5

674

eryilio e Ooilio ribt
B. M.

De imagine et somno

B. IV 118.

Pulchra comis annisque decens et candida vultu

C. 674, 2. C. 67a

Dulce quiescenti basia blanda dabas.
 te iam vigilans non unquam cernere possum,
 Somne, precor, iugiter lumina nostra tene!

5

674

B.II 17. M. 254.

Vigilius

B. IV 18.

Maeonium quisquis Romanus nescit Homerum,
 Me legat, et lectum credat utrumque sibi.
 llius immensos miratur Graecia campos;
 At minor est nobis, sed bene cultus ager.
 Hic tibi nec pastor nec curvus deerit arator.
 Haec Graeis constant singula, trina mihi.

5

67

*B. M. 239.**B. III 169.*

Nereides freta sic verrentes caerula tranant,
 Flamine confidens ut notus Icarium.

Icarium notus ut confidens flamine tranant
 Caerula verrentes sic frata Nereides.

5

675

Hic adee ibet eyics ab Aldlelo e eris
 (cf p. 284) Gil. Vgilio adsriptos :

VIRLII

*B. M.**B. IV 161.*

Virgilius item libro, quem Paedagogum praetitulavit,
 cuius principium est

5

Carmina si fuerint te iudice digna favore,
 Reddatur titulus purpureusque nitor.

Sin minus, aestivas poteris convolvere sardas
 Aut piper aut calvas hinc operire nuces,
 syllabam elisit dicens :

10

Durum iter et vitae magnns labor.'

676

*B. V 4B. M. 1030.**B. V 349.*

Me legat, annales cupiat qui noscere menses
 Tempora dinumerans aevi vitaeque caducae.

C. 676, 310

Omnia tempus agit, cum tempore cuncta trahuntur.	5
Alternant elementa vices et tempora mutant.	
Accipiunt augmenta dies noctesque vicissim.	
Tempora sunt florum, retinet sua tempora messis,	
Sic iterum spisso vestitur gramine campus.	
Tempora gaudendi, sunt tempora certa dolendi.	10
Tempora sunt vitae, sunt tristia tempora mortis.	
Tempus et hora volat. momentis labitur aetas.	

Omnia dat tollit minuitque volatile tempus. Ver aestas autumnus hiems : redit annus in annum. Omnia cum redeant, homini sua non redit aetas. <i>B. V 44. M. 1031</i> 4 4 <i>B. V 350.</i>	15
Exsurgens Chelas Aries demergit in ima. Scorpion aurati submergunt cornua Tauri. Tum snbit Arcitenens, Geminis surgentibus, aequor. Dum surgit Cancer, Capricornus mergitur undis. Portitor urceoli formidat signa Leonis. Virgo fugat Pisces. redit et victoria viectis. <i>B. V 45. M. 1032.</i>	20 25

678

<i>B. V 350.</i> Bis sex signiferae numerantur sidera sphaerae, Per quae planetae dicuntur currere septem. Pollucis proles ter denis volvitur annis. Fulmina dispergens duodenis lustrat aristis. Bellipotens genitor . . mensum pensare bilibri. In medio mundi fertur Phaethontia flamma	5
---	---

C. 678.,. 7 1B. C. 679. 1—4

[154]

Ter centum soles, sex denos, quinque, quadrantem.
Ter senas partes his [tu]Cytherea retorques 10
Lustrando totum praeclaro lumine mundum.
Terque dies ternos puro de vespere tollens
Semonis divi completur circulus anni.
Ioras octo, dies ternos servato novenos,
Proxima telluri dum curris, candida Phoebe. 15

679

A r

PRISCIANI GRAMMATICI

B. V 7. M. 284.

De sideribu

B. V 351.
Ad Boreae partes Arctoi vertuntur et Anguis,
Post has Arctophylax pariterque Corona, genuque 5
Prolapsus, Lyra, Avis Cepheus et Cassiopea,
Auriga et Perseus, Deltoton et Andromedae astrum,

C. 679. 52. C. 680, 1—7

[155]

Pegasus et Delphin Telumque, Aquila Anguitenensque.
Signifer inde subest, bis sex et sidera complent
Hunc : Aries Taurus Gemini Cancer Leo Virgo
Libra Scorpius Arcitenens Capricornus et urnam
Qui tenet, et Pisces. post sunt in partibus Austri
0 Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,
Hydrus, Chiron, Turibulum quoque, Piscis et ingens.
hinc sequitur Pistrix simul Eridanique fluenta.
B. V 68. M. 390.

10

15

680

B. V 352.
Bis sena mensum vertigine volvitur annus,
Septimanis decies quinis simul atque duabus,
Ter centenis bisque tricenis quinque diebus,
Quos ternis gaudet divisos stare columnis,
Scilicet Idibus et Nonis simul atque alendis.
Nam quadris constat Nonis concurrere menses
Omnes excepto Marte et Maio, sequitur quos

5

C. 680, 817. C. 680, 12

Iulius et October : senis soli hi moderauntur.	
Septenis patet hos denis quadrare alendis.	10
Octonisque pares menses sunt Idibus omnes.	
Ianus et Angustus tantum mensisque December	
Volvuntur denis semper nonisque Xalendis ;	
At contra currunt bis nonis rite quaterni	
Iunius Aprilis September et ipse November.	15
Sedenis Februus cito solus ab omnibus errat.	
Bis senis sic namque rotatur mensibus annus	
Pe Nonas Idusque decurrens atque alendas.	

680a

<i>B. M.</i>	
<i>B. V 354.</i>	
Versus de diebus Aegptiacis	
Bis deni binique dies scribuntur in anno,	
In quibus una solet mortalibus hora timeri.	5

C. 680a, 322

[157]

Mensis quisque duos captivos possidet horum
Nec simul hos iunctos, homines ne peste trucident.
Si tenebrae Aegyptus Graeco sermone vocantur,
Inde dies mortis tenebrosos iure vocamus.
I Ianuaria prima dies et septima fine timetur.

10

VI

III Idus Februarii quarta est; praecedunt tertia finem.
I Martis prima nequit, cuius sub cuspide quarta est.
X Aprilis decima est, undeno et fine minatur.

XI

[I Tertius in Maio lupus est et septimus anguis.

VI

X Iunius in decimo quindenarium a fine salutatur.

XV

X Tredecimus Iulii decimo inuenit ante kalendas.
I Augusti nepa prima fugat de fine secundam.
[I Tertia Septembris vulpis ferit a pede denam.
I Tertius Octobris pullus decimum ordine nectit.
V Quinta Novembris acus, vix tertiam insiturna. 11t
VI Dat duodena cohors septem inde decemque Decembris.

5

His caveas, ne quid proprio de sanguine demas.
Nullum opus incipias, nisi forte ad gaudia tendat. o
Et caput et finem mensis in corde teneto,
Ne in media ima ruas, sed clara per aethera vivas.

10

C. 681 682

B. .

681

B. IV 441.

Basia coniugibus, sed et oscula dantur amicis ;
Savia lascivis miscentur grata labellis.

682

B. M.

Ooio Vasoni briufm

B. II 170.

Rustice lustrivage capripes cornute bimembris
Cinyphie hirpigena pernix caudite petulce
Saetiger indocilis agrestis barbata dure
Semicaper villose fugax periure biformis
Audax brute ferox pellite incondite mute
Silvicola instabilis saltator perdite mendax
Lubrice ventisonax inflator stridule anhele
Hirte hirsute biceps fallax niger hispide sime
Scrans aridus iolae spurce bruciole Fatucle !

5

10

683

ide nunc c.
B.IV 88. M. 1225.

684

B. V 385.
 Luciola, effigies illorum iudice quovis,
 Quos peperit quondam morum fecunda vetustas,
 Hic tegitur, laudis monumento exstante superstes.
 Nobilitas patriae Treveri praeclara, patrumque
 Arvernum hospitium civem se adscisse superbit. 5
 Pignorat haec tellus terrae felicitis alumnam.
 Fundorum spatiis cinerum est possessio maior.
 Coniuge fortunata equitum peditumque magistro
 Omni humilem officio dum se gerit, auxit honorem : 10
 Altior invidia, qui non subcumbit honori, est.
 . *M.*

685

B. III 170.
 Collis sum collisque fi collisque manebo ;
 Tertia si pereat littera, sexta manet.
B. M.

686

B. IV 442
 Vrbs, quae tantum alias inter caput extulit urbes,
 Quantum lenta solent inter viburna cupressi,

C. 686, 325

Mantua nostra aliis tantum concedit honoris,	
Puniceis humilis quantum saliunca rosetis	5
Aut oleae spinus caris aut vitibus alnus,	
Elleborus nardo, piperi faba, tofus et auro.	
Qua nullus princeps, nullus quoque verna moratur,	
Aequales totum retinent vel cuncta tyranni.	
Pax abiit tristis, civilia bella geruntur,	10
Friget amoris honos, odiorum semina pollent,	
Frumentum premitur, lolium sine nomine surgit ;	
Moerorum lapides et propugnacula vendunt,	
Excubias qui sorte gerunt. cultura deorum	
Virtutumque cadit ; fingit sibi quisque colendum,	15
Mens vaga quod suadet. magnae vicina ruinae	
Mantua vae miserae, quam barbarus incola replet,	
Quam sermone secant, venter quos protulit unus,	
Frater et ad fratrem verbis non haeret eisdem !	
Tityrus admouit cives quam saepe cavere,	20
Ne lupo in stabulis ovium misceret acervos !	
Dissona sed cunctam vetuit discordia plebem,	
Ne saltim excubiis vel saepe ambronibus obstet.	
Stertit enim upilio. casus heu cerno propinquos :	
Ei mihi iamque nefas heu, pro dolor ! ei mihi	25
tandem,	
Si qua tuae nunc matris habet te cura, faveto !	

687

B. V 70. M. 39.

Conveniunt subito cuncti de montibus altis sqq.

B. M.

688

B. III 171.

Fonte lavat genitor, quem crimine polluet uxor,

Et puerum refovet, quem iuvenem perimat.

Ante suum gremium portat portatus alumnum ;

Vnum gestat equus, sed duo terga premunt.

Mergitur Hippolytus mersurus amore novercam,

Quem quia fata iuvant, flumina nulla nocent.

causa Ippolyti versa est natura parentum :

Saeva noverca fovet, quem pater ipse necat.

5

689

B. M. B.

Conlatum vitae destruxit femina culmen,

Femina sed vitae gaudia longa dedit.

689a

Versus SLVII

B. M. B.

De cognomentis Salvatoris

(Omnipotens, vis trina, deus, pater, optima rerum, Quo generante satus sine tempore semine matre, Ortus †sine loco vel membris, post caro natus, Permittens cerni, multo quoque nomine dictus :	5
Spes, ratio, via, vita, salus, sapientia, mens, mons, Iudex, porta, gigas, rex, gemma, propheta, sacerdos, Messias, Sabaoth, rabbi, sponsus, mediator, Virga, columba, manus, petra, filius, Emmanuel, lux, Vinea, pastor, ovis, pax, radix, vitis, oliva, Fons, haedus, panis, agnus, vitulus, leo, Iesus, Verbum, homo, rete, lapis, dominus, deus : omnia Christus.	10

689a

VERSVS CYPRIANI

B. M. B.

Ad uendam asenatorem ex christiana religione
ad idolorum servitutem eonversum

Cum te diversis iterum vanisque viderem.

Inservire sacris priscoque errore teneri,

5

Obstipui motus. Quia carmina semper amasti,

Carmine respondens properavi scribere versus,

Vt te corripere tenebras praeponere luci.

Quis patiatum enim te Matrem credere magnam

10

Posse deam dici rursusque putare colendam,

Cuius cultores infamia turpis inurit ?

Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem

Interius vitium cultu exteriore fatentur,

Idque licere putant, quod non licet ; unde per urbem

15

Leniter incedunt mollita voce loquentes,

Laxatosque tenent extenso pollice lumbos,

Et proprium mutant vulgato crimine sexum.

Cumque suos celebrant ritus, his esse diebus

Se castos memorant : ut, si tantummodo tunc sunt,

20

Vt perhibent, casti, reliquo iam tempore quid sunt ?

Sed quia coguntur saltem semel esse pudici,

Mente fremunt, lacerant corpus funduntque cruorem.

Quale sacrum est, vero quod fertur nomine sanguis ?

Nunc etiam didici, quod te non fecerit aetas,

C. 689, 248

Sed tua religio calvum, caligaeque remota	25
Callica sit pedibus molli redimita papyro :	
Res miranda satis deiectaque culmine summo.	
Si quis ab siaco consul, procedat in orbem,	
Risus orbis erit ; quis te non rideat autem,	
Qui fueris consul, nunc sidis esse ministrum ?	30
Quodque pudet primo, te non pudet esse secundo,	
Ingeniumque tuum turpes damnare per hymos	
Respondente tibi vulgo et ꝑlacerante senatu,	
Teque domo propria pictum cum fascibus ante,	
Nunc quoque cum sistro faciem portare caninam ?	35
Haec tua humilitas et humilitatis imago est !	
Aedibus illa tuis semper monumenta manehunt.	
Rumor et ad nostros pervenit publicus aures,	
Te dixisse : ‘Dea, erravi ; ignosce ! redivi.’	
Dic mihi, si valeas : cum talia saepe rogares	40
Et veniam peteres, quae tecum verba locuta est ?	
Vera mente cares, sequeris qui mente carentes.	
Iaec iterum repetis nec te delinquere sentis ?	
Quid mereare, vide. minus esses forte notandus,	
Si tantum hoc scires et in hoc errore maneres ;	45
At cum vericolae penetraveris ostia legis,	
Et tibi nosse Deum paucis provenerit annis,	
Cur linquenda tenes aut cur retinenda relinquis ?	
Nilque colis, dum cuncta colis, nec corde retractas,	
Vera quid a falsis, quid ab umbris lumina distent.	50
Philosophum fingis, cum te sententia mutet :	

C. 68, 79

Nam tibi si stomachum popularis moverit ira,
 Et Iudaeus eris totusque incertus ageris.
 Indulge dictis : sapientia non placet alta.
 Omne quod est nimium, contra cadit. Vnum operantur 55
 Et calor et frigus ; sic hoc, sic illud adurit.
 Sic tenebrae visum, sic sol contrarius aufert,
 Et pariter laedunt † tepidum fervensque lavacrum.
 Esca alitur corpus, corpus consumitur esca,
 Vimque suam minuit, si quid protenditur ultra. 60
 Denique si sedeas, requies est magna laboris ;
 Si multum sedeas, labor est. Maro namque poeta
 Pro poena posuit : 'sedet aeternumque sedebit
 Infelix Theseus.' semper nocet utile longum :
 Prandia longa nocent, ieiunia longa fatigant. 65
 Sic nimium sapere stultum facit. 'Improba secta,'
 Me dea sic docuit ; 'moderamen amabile' dixit.
 Sed tu nec sectam modo nec moderamina curas.
 Mens antem stabilis nullo pervertitur aestu,
 psaque simplicitas numquam mala cogitat ulla. 70
 Hinc sincera fides aeterna sede fruatur
 Et dolus e contra longo cruciabitur igni.
 Elige quid velis, ut digna piacula vites.
 Sic tamen hanc veniam mereatur † creditor inquam.
 Vt leve crimen erit, si nolis noscere vera, 75
 Non leve crimen erit, si cognita vera relinquo.
 Sed te correctum forsán matura senectus
 In melius revocat satiatum erroribus istis ;
 Tempus enim mutat, mala digerit omnia tempus.
 Tunc igitur, cum te consulta reduxerit aetas, 80
 Disce Deo servare fidem, ne forte bis unum
 Incurras lapsum. quia vere dicitur illud :

C. 689, 80 s5. C. 689

Qui pedis offensi lapidem vitare secundo
 Nescit et incautus iterum vexaverit artus,
 Imputet ipse sibi nec casibus imputet ullis.
 Corrige delictum fidamine, corrige mentem :
 Sufecit peccare semel. desiste vereri :
 Non erit in culpa, quem paenitet ante fuisse.

85

689

B. M. B.

AMdere libet er farci onac Casinesis de ?
 endicto carmnne uemad ntiquitate specania
 Caeca profanatas coleret dum turba figuras,
 Et manibus factos crederet esse deos,
 Templa ruinosis haec olim struxerat aris,
 Quis dabat obsceno sacra cruenta Iovi.
 Sed iussus veniens eremoque vocatus ab alta
 Purgavit sanctus hanc Benedictus humum
 Sculptaque confractis deiecit marmora signis
 Et templum vivo praebuit esse Deo . . .
 Iunc plebs stulta locum quondam vocitaverat Arcem,
 Marmoreisque sacrum fecerat esse deis . . .
 Ad quem caecatis errantes mentibus ibant
 Improbata mortifero reddere vota Iovi . . .
 Ast huc perducto scopuli cessere rubique,
 Siccaque mirandas terra retexit aquas . . .

5

10

15

690

B. . Prou.

I r e. Buee. . 26.

PETRONII ARBTRI

B. IV 95.

Sic contra rerum naturae munera nota

Corvus maturis frugibus ova refert.

5

Sic format lingua fetum cum protulit ursa

Et piscis nullo iunctus amore parit.

Sic Phoebea chelys vinclo resoluta parentis

Lucinae tepidis naribus ova foveat.

Sic sine concubitu textis apis excita ceris

10

Fervet et audaci milite castra replet.

Non uno contenta valet natura tenore,

Sed permutatas gaudet habere vices.

691

*B.V.148. M.1084.**Buech. .*

PETRONII

B. IV 95.

Indica purpureo genuit me litore tellus,

Candidus accenso qua redit orbe dies.

5

Hic ego divinos inter generatus honores

Mutavi Latio barbara verba sono.
 Iam dimitte tuos, Paeon o Delphice, cyncnos :
 Dignior haec vox est, quae tua templa colat.

692

B. M.
B. IV 6.

PETRONII

Buech. 42.
 Naufragus eiecta nudus rate quaerit eodem
 Percussum telo, cui sua fata fleat ; 5
 Grandine qui segetes et totum perdidit annum,
 In simili deflet tristia fata sinu.
 Funera conciliant miseros, orbique parentes
 Coniungunt gemitus, et facit hora pares.
 Nos quoque confusis feriemus sidera verbis, 10
 Et fama est, iunctas fortius ire preces.

693

B.III 21B. M. 983.
B. IV 97.

PETRONII

Buech. 44.
 Si Phoebi soror es, mando tibi, Delia, causam,
 Scilicet ut fratri quae peto verba feras : 5
 ‘Marmore Sicanio struxi tibi, Delphice, templum
 Et levibus calamis candida verba dedi.
 Nunc si nos audis atque es divinus Apollo,
 Dic mihi, qui nummos non habet, unde petat’

C. 694 696, 1

694

*B. M.**B. IV 97.*

PERONII

Buecb. 35.

Omnia quae miseras possunt finire querellas,
In promptu voluit candidus esse deus.

5

Vile olus et duris haerentia mora rubetis
Pungentis stomachi composuere famem.

Flumine vicino, stultus sitit. †effugit Euro,
Cum calidus tepido consonat igne focus.

Lex armata sedet circum fera limina nuptae;
Nil metuit licito fusa puella toro.

10

Quod satiare potest, dives natura ministrat;
Quod docet infrenis gloria, fine caret.

695

*B. III 238.**. 1001. B. IV97.*

TRONII

Buecl. 36.

Mlitis in galea nidum fecere columbae :
Adparet, Marti quam sit amica Venus.

5

636

*B. M.**B. IV 93.*

TRONII

uecb. 3.

Iudaeus licet et porcinum numen adoret
Et caeli summas advocet auriculas,
Ni tamen et ferro succiderit inguinis oram
Et nisi nodatum solverit arte caput,

5

C. 696, 5. C. 697 699, 1—3

Exemptus populo Graia migrabit ab urbe
Et non ieiuna sabbata lege premet.

697

B. M.

B. IV 98.

PRoI

Buech. ad 37.

Vna est nobilitas argumentumque coloris
Ingenui, timidas non habuisse manus.

5

698

B. III 205.

M. 977. B. IV 98.

PTRONII

Buch. 38.

Lecto compositus vix prima silentia noctis

Carpebam et somno lumina victa dabam :

5

Cum me saevus Amor prensat sursumque capillis

Excitat et lacerum pervigilare iubet.

‘Tu famulus meus,’ inquit, ‘ames cum mille puellas,

Solus, io, solus, dure, iacere potes’

Exsilio et pedibus nudis tunicaque soluta

10

Omne iter impedio, nullum iter expedio.

Nunc propero, nunc ire piget, rursumque redire

Poenitet, et pudor est stare via media.

Ecce tacent voces hominum strepitusque viarum

Et volucrum cantus turbaque fida canum :

15

Solus ego ex cunctis paveo somnumque torumque

Et sequor imperium, magne Cupido, tuum.

699

B. III 203.

. 975. B. IV 99.

PETRONII

Buech. 39.

Sit nox illa diu nobis dilecta, Nealce,
Quae te prima meo pectore composuit ;

5

Sit torus et lecti genius secretaque †longa,
 Queis tenera in nostrum veneris arbitrium.
 Ergo age duremus, quamvis adoleverit aetas,
 Vtaturque annis, quos mora parva tenet.
 Fas et intra sinunt veteres extendere amores :
 Fac, cito quod coeptum est, non cito desinere.

10

700

B.III220. M.992.

[Item]

B. IV 99.

Foeda est in coitu et brevis voluptas
 Et taedet Veneris statim peractae.
 Non ergo ut pecudes libidinosae
 Caeci protinus irruamus illuc :
 Nam languescit amor peritque flamma.
 Sed sic sic sine fine feriat
 Et tecum iaceamus osculantes.
 Hic nullus labor est ruborque nullus :
 Hoc iuvat, iuvat et diu iuvabit.
 Hoc non deficit incipitque semper.

5

10

701

B.III221. M.993.

Iem

B. IV 99.

Accusare et amare tempore uno
 Ipsi vix fuit Herculi ferendum.

5

702

B.I 206. M.978.

Item

. *IV 100.*

Te vigilans oculis, animo te nocte require,

Victa iacent solo cum mea membra toro.

5

Vidi ego me tecum falsa sub imagine somni.

Somnia tu vinces, si mihi vera venis.

703

B.II214. M. 984.

B. IV 100.

Hoc sibi lusit opus de stamine floricolore

Hesperie, teneras officiosa manus.

Et pulcbro pulchras strophio producta papillas

5

Gaudet utrumque sui pectoris esse decus.

704

B. III215. .986.

[Item]

B. IV 100.

Hesperie lateri redimicula nectit eburno

Facta suis manibus, pectore digna suo.

5

Iam veteres iras Venus et Tritonia ponit :

Pectora nam Veneris Palladis ambit opus.

705

B.I216. M. 986.

[Item]

B. IV 100.

Intertexta rosa Tyrii subtemine fuci

Involvet quoties mobile zona latus,

5

Ambrosium gemino potabit ab ubere rorem
Et vere roseo fiet odore rosa.

706

B.III213. M.988.

Item

B. IV 101.

Me nive candenti petiit modo Iulia. rebar

Ignem carere nivem : nix tamen ignis erat.

5

Quid nive frigidius ? nostrum tamen urere pectus

Nix potuit manibus, Iulia, missa tuis.

Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,

Frigore concreta si latet ignis aqua ?

Ilia sola potes nostras extinguere flammis :

10

Non nive, non glacie, sed potes igne pari.

707

B. III 7. . 175.

De Delo

B. IV 101.

Delos iam stabili revincta terra

Olim purpureo mari natabat

Et moto levis hinc et inde vento

5

bat fluctibus inquieta summis.

Mox illam geminis deus catenis

Hac alta Gyaro ligavit, illac

Constanti Mycono dedit tenendam.

C. 708 709, 12

708

ERMANICI CAESARIS

B. I 103. M. 117.

Ad Iectoris tumultum

B. IV 102.

Martia progenies, lector, tellure sub ima

(Fas audire tamen si mea verba tibi)

lespira, quoniam vindex tibi contigit heres,

Qui patriae famam proferat usque tuae.

Ios en surgit rursum inclita, gens colit illam

Te Marte inferior, Martis amica tamen.

Myrmidonas periisse omnes dic Hector Acbilli,

Thessaliam et magnis esse sub Aeneadis.

5

10

709

EIVSDEM GERMANICI

B. IV 2. M. 69.

De puero glacie perempto

B. IV 103.

Thrax puer adstricto glacie cum luderet lebro,

Frigore frenatas pondere rupit aquas,

Anth. Pal X 3s7 toros Mivov oi I epoo

Eropo. foio olp, v orb ro oie

ape l prsoo ob ?p pido.

o oirog. s ic, gopoco

om p ioeooo, ' ' onoiyoy

Meopopoies 0' ooro avoivrgvo ' plei,

Osoaip sivo vo ' Ltisida.

. prefert corr. Phoeus proferet olim scrpsi.

Sequitur 'Caesaris de libris Lucani' (3), defnde

5

10

. Eiusdem Germanici de sqgq. . Et autem Paul Piacont a quo in comemoratone nstitutionis linguae Graecae puer usns erat aertur (oetae aeei Carolini ed. Duemmler . sc :	15
Sed omnino ne linugarum dicar(am) esse nescius, Pauca, mihi quae fuerunt trdita puerulo, Dicam ; cetera fugerunt iam gravante senio : De puero sq. C Atmn. phitol. 189, 764. D Paulus. Parisius 2s s. X . M Musei	20

C. 709, 38. C. 710

[175]

Cumque imae partes fundo raperentur ab imo,
Abscidit a iugulo lubrica testa caput.
Quod mox inventum mater dum conderet igni,
'Hoc peperit flammis, cetera' dixit 'aquis.
Me miseram! plus amnis habet solumque reliquit,
Quo nati mater nosceret interitum.'
B.I 23. M. 194.

25

710

B. IV 13.

C. CAECILII PLINII SECVN0I

I I

Huc mihi vos, largo spumantia pocula vino,
Vt calefactus Amor pervigilare velit.
Ardenti Baccho succenditur ignis Amoris,
Nam sunt unanimi Bacchus Amorque dei.

5

C. 711 712. 1—12

B.III25. M.232.

GALLIEN

B. IV 104.

Ite agite, o iuvenes, et desudate medullis
 Omnibus inter vos! non murmura vestra columbae,
 Brachia non hederæ, non vincant oscula conchæ.
 Ludite : sed vigiles nolite extinguere lychnos.
 Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernæ.

5

712

. APVLEI

*B.III231. M. 230.**B. IV 104.*

Mepeo. Ex Menandro

Amare liceat, si potiri non licet.

Fruantur alii : non moror, non sum invidus ;

5

Nam sese excruciat, qui beatis invidet.

Quos Venus amavit, facit amoris compotes :

Nobis Cupido velle dat, posse abnegat.

Odli purpurea delibantes oscula

Clemente morsu rosea labia vellicent,

10

Candentes dentes effligient suavio,

Malas odorent ore et ingenuas genas

Et pupularum nitidas geminas gemmulas.

Quin et cum tenera membra molli lectulo

Compactiora adhaerent Veneris glutino,

15

ibido cum lascivo instinctu suscitet
 Sinuare ad veneris usum femina feminae
 Inter gannitus et subantis vocolas,
 Carpant papillas atque amplexus intiment
 Thrysumque pangant hortulo Cupidinis
 1 Arentque sulcos molles arvo Venerio,
 Dent crebros ictus †conhibente †lmine
 Trepidante cursu venae et anima fessula
 Eiaculent tepidum rorem niveis laticibus.
 Haec illi faciant, queis Venus non invidet ;
 At nobis casso saltem delectamine
 Amare liceat, si potiri non licet !

1.0

ACIMI

*B. I 177. M. 255.**B. IV 105.*

de Vergilio et Homero

Maeonio vati qui par aut proximus esset,
 Consultus Paeon risit et haec cecinit :
 Si potuit nasci, quem tu sequereris, lHomere,
 Nascetur, qui te possit, lomere. sequi.

714

B.III212. M.258.

EIVSDEM

B. IV 105.

O blandos oculos et †infacetos
 Et quadam propria nota loquaces !

<i>C. 714. 3. C. 715</i>	5
Illic et Venus et leves Amores	
Atque ipsa in medio sedet Voluptas.	
<i>B.III211. . 257.</i>	

EIVSDEM

<i>B. IV 105.</i>	
Lux mea puniceum misit mihi Lesbia malum :	10
Iam sordent animo cetera poma meo.	
Sordent velleribus vestita cydonia canis,	
Sordent hirsutae munera castaneae ;	
Nolo nuces, Amarylli, tuas nec cerea pruna :	
Rusticus haec Corydon munera magna putet.	15
Horreo sanguineo male mora rubentia suco :	
Heu grave funesti crimen amoris habent !	
Misi dente levi paulo libata placenta	
Nectare de labris dulcia †membra suis.	
Nescio quid plus melle sapit, quod contigit ipsa,	20
Spirans Cecropium dulcis odorethymum.	

C. 716, 1—19

B. III110. M.938.

716

B. III 23q.

Vtilibus monitis prudens adcommodet aurem.	
Non laeta extollant animum, non tristia frangant.	
Dispar vivendi ratio est, mors omnibus una.	
Grande aliquid caveas timido committere cordi.	5
Numquam sanantur deformis vulnera famae.	
Naufragium rerum est mulier male fida marito.	
Tu si animo regeris, rex es; si corpore, servus.	
Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.	
Nullus tam parcus, quin prodigus ex alieno.	10
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.	
Non placet ille mihi, quisquis placuit sibi multum.	
Iuri servitium defer, si liber haberis.	
Vel bona contemni docet usus, vel mala ferri.	
Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.	15
Paulisper laxatus amor decedere ꝑ̄potest.	
Splendor opum sordes vitae non abluit umquam.	
Inprobis officium scit poscere, reddere nescit.	
Inridens miserum dubium sciat omne futurum.	
Mortis imago invat somnus, mors ipsa timetur.	20

C. 716, 20—45

Quanto maior eris, tanto moderatior esto.
 Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.
 Criminis indultu secura audacia crescit.
 Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
 Divitiae trepidant, paupertas, libera res est. 25
 Iaud homo culpandus, quando est in crimine casus.
 Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.
 Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas.
 Ipsum se cruciat, te vindicat invidus in se.
 Semper pauperies quaestum praedivitis auget. 30
 Magno conficitur discrimine res memoranda.
 Terra omnis patria est, qua nascimur et tumulamur.
 Aspera perpcssu fiunt iucunda relatu.
 Acrius adpetimus nova, quam iam parta tenemus.
 Labitur ex animo benefactum, iniuria durat. 35
 Tolle mali testes : levius mala nostra feremus.
 Vir constans quicquid coepit complere laborat.
 Saepe labor siccat lacrimas et gaudia fundit.
 Iniustus, qui sola putat proba, quae facit ipse.
 Tristibus adficiar gravius, si laeta recordor. 40
 Omne manu factum consumit longa vetustas.
 Quid cautus cavea, aliena exempla docebunt.
 Hud ullum tempus vanitas simulata manebit.
 Ne crede amissum, quicquid reparare licebit.
 Condit fercla fames ; plenis insuavia cuncta. 45
 Doctrina est fructus dulcis radicis amarae.

4 716, 46—70

Vti ut divitiis bonitas, sic luxus abuti.
 Non pecces tum, cum peccare impune licebit.
 Spes facit inlecebram visuque libido movetur.
 Ver libens dices, quamquam sint aspera dictu. 50
 Tristis adest maeror, si cesset laeta voluntas.
 Non facit ipse aeger, quod sanus suaserit aegro.
 Absentum causas contra maledicta tuere.
 psos absentes inimicos laedere noli.
 Vlcus proserpit, quod stulta silentia celant. 55
 Qui vinci sese patitur pro tempore, vincit.
 Nemo ita despectus, quin possit laedere laesus.
 Cum accusas alium, propriam prius inspice vitam.
 Nemo reum faciet, qui vult dici sibi verum.
 A deo expectemus longevam ducere vitam. 60
 Votis concessam scelus est odisse senectam,
 Quicquid inoptatum cadit, hoc homo corrigat arte.
 Consilii regimen virtuti corporis adde.
 Vincere velle tuos perquam victoria turpis.
 Cum vitia alterius satis acri lumine cernas 65
 Nec tua prospicias, fis verus crimine caecus.
 Nonnumquam vultu tegitur mens taetra sereno.
 Durum etiam facilem facit adsuetudo laborem.
 Quisque miser casu alterius solatia sumat.
 Si piget admissi, committere parce pigenda. 70
 Robur confirmat labor, at longa otia solvunt.

C. 716, 71 81

Vt niteat virtus, absit rubigo quietis.	
Mitte arcana deo caelumque requirere quid sit.	
Quod nocet, interdum si prodest, ferre memento ;	
Dulcis enim labor est, cum fructu ferre laborem.	75
Laetandum est vita, nullius morte dolendum est : 7	
Cur etenim doleas, a quo dolor ipse recessit ?	
Dum speras, servis ; cum sint data praemia, †saevius.	
Ille nocet gravius, quem tu contemnere possis.	
Quod metuis, cumulas, si velas crimine crimen.	80
Suffragium laudis quod fert malus, hoc bonus odit. 0	
Magni magna parant, modici breviora laborant.	
Haec uq̄c sut n E, utc HiEfdeberti sut in	
Paris.	
Formula vivendi praesto est tibi : pauca loquaris,	85
Plurima fac. sit utrisque comes modus, utile, pulchrum ;	
Obsequiis instes : ea pro te munera poscent.	
Sobrius a mensis, a lecto surge pudicus.	
Stans casum metuas, speres prostratus ; et illum,	
Quem colis in titulis, miserum abiectumque tuere.	90
Vt decet et prodest, et amabis et oderis idem.	

C. 717 718, 18

B. .

717

B. IV 178.

Doctiloqui carmen ructatum fonte Maronis
 Bis senis numero florens se milibus explet
 Et super hos octingentis septem quadraginta
 Versibus adiunctis concluditur omne volumen, 5
 Quod cecinit quondam variato fulmine linguae :
 Pastores Cererem Blacchum pecus et bona mellis,
 Naufragium flammam errores vulnera ludos,
 Tartara, post Latium, sic Teucros bella frementes,
 Hostibus Ascanium lutulis in castra relictum, 10
 o Proelia post reditum, devictam Marte Camillam,
 Et sua cedentem profugo conubia Turnum.

718

B. V 11. . 1055.

Ad Oceanum

B. III 165.

Vndarum rector, genitor maris, arbiter orbis,
 Oceane o placido conplectens omnia [gyro], 5
 Tu legem terris moderato limite signas,
 Tu pelagus quodcumque facis fontesque lacusque.
 Flumina quin etiam te norunt omnia patrem ;
 Te potant nubes, ut reddant frugibus imbres.
 Cyaneoque sinu caeli tu diceris oras 10
 Prtibus ex cunctis immenso cingere nexu.

Tu fessos Phoebi reficis si gurgite currus
 Exhaustisque die radiis alimenta ministras,
 Gentibus ut clarum referat lux aurea solem,
 Si mare, si terras caelum mundumque gubernas, 15
 Me quoque cunctorum partem, venerabilis, audi.
 Alme parens rerum, supplex precor. ergo carinam
 Conserves, ubicumque tuo committere ponto
 Hanc animam, transire fretum, discurrere cursus
 Aequoris horrisoni Sortis fera iussa iubebunt ; 20
 Tende favens glaucum per levia dorsa profundum,
 Ac tantum tremulo crispentur caerula motu,
 Quantum vela ferant, quantum sinat otia remis.
 Sint fluctus, celerem valeant qui pellere puppem,
 Quos numerare libens possim, quos cernere laetus : 25
 Servet inoffensam laterum par linea libram,
 Et sulcante viam rostro submurmuret unda.
 Da pater, ut tute liceat transmittere cursum,
 Perfer ad optatos securo in litore portus
 Me comitesque meos. quod cum permiseris esse, 30
 Reddam quas potero pleno pro mu [nere]grates.
B. M. B.
C. Scr. eccl. V.

7193

X 310. XVI 315.

Omnipotens genitor tandem miseratus ab alto,
 Postquam cuncta dedit caelo constare sereno,

C. 719, 325

[185]

Omnibus in terris divinum aspirat amorem,
Semper honore pio nomen Natique Patrisque 5
Ornare et canere paribusque in regna vocari
Auspiciis; huic progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum quae legibus occupet orbem.
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet
Ignotum numen, Deus aethere missus ab alto 10
O Mortalis visus potuit quantusque videri.
Virgo matura fuit iam plenis nubilis annis,
Cui genus a proavis ingens nomenque decusque.
Intemerata toris talem se laeta ferebat
Casta pudicitiam miro servabat amore. 15
Huius se forma dei (caelo demissus ab alto
Spiritus intus alit) et casto se corpore miscet.
Ante tamen dubiam dictis solatur amicis :
'Alma parens, mundi dominum paritura potentem
(Nam te digna manent generis cunabula sancti), 20
Vade' ait 'o felix nati pietate, quocumque vocaris
Auspiciis manifesta novis hic vertitur ordo
Iuius in adventu : fides et fama perennis.'
Dixerat : illa pavens, oculos suffusa nitentis,
Suspirans imoque trahens a pectore vocem 25
Virgo refert : 'haud equidem tali me dignor honore ;

C. 719, 26 55

Non opis est nostrae nec fas, nec coniugis umquam
 Praetendi taedas aut haec in foedera veni.
 Sed post iussa Deum nihil est, quod dicta recusem.
 Accipio agnoscoque libens : sequor omina tanta 30
 Promissisque Patris exsequar caelestia dona,
 Admiranda Dei tantarum munera laudum.
 Panditur interea domus omnipotentis Olympi
 Sideream in sedem, terras unde arduus omnis
 Aspicit et natum verbis conpellat amicis : 35
 ‘Nate, meae vires, mea magna potentia solus,
 Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum
 Dissimilem arguerit, comitem complector in omnis.
 Te sine nil altum mens inchoat : omnia mecum
 Aeternis regis imperiis ; et quidquid ubique est, 40
 Nulla meis sine te quaeretur gloria rebus :
 Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recurrens
 Aspicit oceanum, vertique regique videbmnt.
 Quae tibi polliceor (neque est te fallere quicquam),
 Haec tibi semper erunt vatum praedicta priorum, 45
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
 Nascere praeque diem veniens age, lucifer, alium ;
 Nascere, quo toto surgat gens aurea mndo.
 Vnde etiam magnus caelorum nascitur ordo.
 Nascere, ut incipiant magni procedere menses, 50
 Ne maneant terris priscae vestigia fraudis,
 Prospera venturo laetentur ut omnia saeclo.
 Adgredero o magnos (aderit iam tempus) honores :
 Aspera tum positae mitescent saecula bellis,
 Pacatumque reges patriis virtutibus orbem.’ 55
 Haut mora : continuo Patris praecepta facessit,

Aethere se mittit figitque in virgine vultus,
 Nec mortale tuens, afflata est lumine quando
 Iam propiore Dei . . nam tempore eodem
 Matri longa decem tulerunt fastidia menses, 60
 Et nova progenies mox clara in luce refulsit.
 Mox etiam magni processit numinis astrum,
 Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.
 'Ile dies primus lei primisque salutis
 Monstrat iter vobis ad eum ; quem semper acerbum, 65
 6s Semper honoratum cuncti celebrate faventes.
 Annua vota tamen noctem non amplius unam
 Haut segnes vigilate, viri, dapibusque futuris
 Luce palam cumulate piis altaria donis.
 Hac vestri maneant in religione nepotes. 70
 O Iamque egomet Patris sedes arcemque reviso.
 Accipite ergo animis atque haec mea figite dicta,
 Ore favete omnes et huc advertite mentem.
 [Hanc]e diverso sedem quotiens venietis in unam,
 Vndique collecti pacem laudate frequentes. 75
 Cogite concilium, coeant in foedera dextrae,
 Qua datur pacis solum inviolabile pignus.
 Discite iustitiam, aeterna in pace futurae
 Concordes animae, si non inrita dicta putatis.
 Nulla dies usquam memori vos eximet aevo : 80
 o Mortalem eripiam formam, et praemia reddam
 Fortunatorum nemorum sedesque beatas.
 Non eritis regno indecores, nec vestra feretur
 Fama levis, mecum pariter considerare regnis.

, 719, 4 —111

Vrbem quam statuo, vestra est : intrare licebit.	85
Nusquam abero, et tutos patrio vos limine sistam : s	
Idem venturos tollemus in astra nepotes.	
Quae vero nunc quoque vobis, dum vita manebit,	
Praemia digna feram ? non vobis numine nostro	
Divitis uber agri rerumque opulentia deerit.	90
Fundit humo facilem victum iustissima tellus	
Proventuque onerat sulcos atque horrea vincit,	
Floret ager, spumat plenis vindemia labris,	
Exuberant fets ramos frondentis olivae,	
Quotque in flore novo pomis se fertilis arbor	95
Induerit, totidem autumnno matura tenebit.	
Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt,	
Et quantum longis carpent armenta diebus,	
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.	
Iaec sunt, quae nostra deceat vos voce moneri.	100
Vivite felices et condita mente tenete.’	
100	
laec ubi dicta dedit, mox sese attollit in auras.	
Suspiciens caelum caput inter nubila condit.	
Atque ita discedens terris animisque suorum	105
Concretam exemit labem purumque relinquit	
Aetherium sensum atque aurai simplicis ignem.	
105	
Ex illo celebratus houos, laetique minores	
Servavere diem, atque haec pia sacra quotannis	110
Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae	
Carminibus celebrant paterisque altaria libant.	
Ast ego qui cecini magnum et mirabile numen,	
Haec eadem gentique meae generique manebunt.	

ta
B. M. B.
C cr. eel. V.

115

POMONII

XVI 609.

Versus ad gratiam domini

Inducit duas personas, Meliboeum

et Tityrum.

Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi,

5

Nescio qua praeter solitum dulcedine laetus,

Fortunate senex! hic inter flumina nota

Et fontis sacros deductos dicere versus

Et cantare paras divino carmine, pastor,

Formonsi pecoris custos, formonsior ipse.

10

rr, Non incerta cano vatum praedicta priorum.

An quicquam nobis tali sit munere maius?

O Meliboe, deus haec nobis otia fecit.

o Namque erit ille mihi semper deus atque hominum rex,

Omnipotens genitor, rerum cui summa potestas;

15

Quem qui scire velit, divinum aspiret amorem.

Haut ignota loquor, totum quae sparsa per orbem.

Ipsi laetitia voces ad sidera iactant

Intonsi montes, ipsae iam carmina rupes,

Ipsa sonant arbusta : deum namque ire per omnes

20

Terrasque tractusque maris caelumque profundum

Ne dubita nam vera vides qui foedere certo

Aeternis regit imperiis et temperat iras.

Ni faciat, maria ac terras nox incubat atra.

MEL. Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.

25

Namque fatebor enim genus a quo principe
 nostrum,
 Audierat Stimicon ; laudavit carmina nobis.
 Sis felix ! nam te maioribus ire per altum
 Auspiciis manifesta fides pro landibus istis. 30
 TT. Accipe daque fidem : neque est ignobile carmen.
 Maior agit deus atque opera ad maiora remittit.
 Vnus qui nobis cunctando restituit rem,
 Ille operum custos, hominum rerumque repertor,
 Quo sine nil altum mens inchoat, ipse volutat 35
 Quae sint, quae fuerint, quae mox ventura trahantur.
 His etenim signis atque haec exempla secuti
 Esse animas partem divinae mentis et haustus
 Aetherios dixere, quia sit divinitus illis
 Ingenium. Quamvis angusti terminus aevi 40
 Terrenique hebetant artus moribundaque membra,
 At genus immortale manet : ne quaere doceri.
 Igneus est ollis vigor et caelestis origo,
 Et cum frigida mors anima seduxerit artus,
 Has omnis, ubi mille rotam volvere per annos, 45
 Tempora dinumerans deus evocat agmine magno.
 Reddunt se totidem facies terraeque dehiscunt ;
 Sed revocare gradum superasque evadere ad auras,
 Hoc virtutis opus, terras temptare repostas
 Sideream in sedem atque alto succedere caelo. 50
 ME. Tityre, tamne aliquas ad caelum hincire putandum est
 Sublimis animas iterumque ad tarda reverti
 Corpora ? nos alia ex aliis in fata vocamur ?
 Immortalis ego ? pertemptant gaudia pectus,
 Si modo quod memoras factum contingere possit. 55
 . Ne dubita, nulla fati quod lege tenetur :
 Crede deo nam vera vides ; sine posse parentem,

C. 719a, 5383

Quod minime reris! fato prudentia maior.	
MEL. Credo equidem, nec vana fides. Quis talia demens	
Abnuat? et me victusque volensque remitto.	60
Stultus ego parvis componere magna solebam;	
Nec mea iam mutata loco sententia cedit.	
Vnum oro : doceas iter et sacra ostia pandas,	
Quidve sequens tantos possim superare labores.	
[TT Dicam equidem nec te suspensum, nate, tenebo,	65
Et quo quemque modo fugiasque ferasque laborem.	
Aude, hospes, contemnere opes : via prima salutis.	
Intemerata fides et mens sibi conscia recti	
Praemia digna ferunt; freti pietate per ignem	
s Invenere viam : requies ea certa laborum.	70
Invitant croceis halantes floribus horti	
Fortunatorum nemorum sedesque beatae	
Semper erunt, quorum melior sententia menti :	
His locus urbis erit, divini gloria ruris.	
o Nam qui divitiis soli incubuere repertis,	75
Distulit in seram commissa piacula mortem.	
Ausi omnes immane nefas ausoque potiti	
Vrgentur poenis. Quam vellent aethere in alto	
Omnia et superas caeli venisse sub auras!	
MEL. Quae tibi, quae tali reddam pro carmine dona?	80
c Non opis est nostrae; nomen tollemus ad astra,	
Tityre. Discussae umbrae et lux reddita menti.	
[TT Non haec humanis opibus, non arte magistra	
Proveniunt : quae sit poteris cognoscere virtus.	
Ni refugis, prima repetens ab origine pergam.	85
MEL. Immo age et a prima dic, hospes, origine nobis :	
Accipio agnoscoque libens ut verba parentis.	
r Accipe : prisca fides facto, sed fama perennis.	

C. 719a, 84—116

Nunc canere incipiam, quoniam convenimus ambo	
Montibus in nostris : referunt ad sidera valles.	90
Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.	
Maius opus moveo : laudes et facta parentis.	
Nam neque erant astrorum ignes nec lucidus aethra	
Siderea polus, et nox obscura tenebat.	
Tum pater omnipotens, rebus iam luce relectis,	95
Aera dimovit tenebrosum et dispulit umbras.	
Principio caelum et terras solemque cadentem	
Lucentemque globum lunae camposque liquentes,	
Noctis iter, stellis numeros et nomina fecit,	
Vnde hominum pecudumque genus vitaeque volantum s	100
Et quae marmoreo fert monstra sub aequore pontus.	
Et medium luci atque umbris iam dividit orbem	
Temporibusque parem diversis quattuor annum.	
Nec torpere gravi passus sua regna veterno	
Movit agros, curis acuens mortalia corda,	105
100	
Vt varias usus meditando extunderet artes.	
Hic genus indocile ac dispersum montibus altis	
Composuit legemque dedit. ditione tenebat.	
Hinc populum late regem aevoque superbum	110
Venturum excidio docuit post exitus ingens	
105	
Victor ab Aurorae populis et litore rubro.	
Tunc victu revocant vires, caelestia dona,	
Deterior donec paulatim ac decolor aetas	115
Et belli rabies et amor successit habendi.	
Regnorum inmemores turpique cupidine capti!	
110	
Tunc variae inludunt pestes : malus abstulit error	
Aegyptum viresque Orientis : miranda videntur	120
Omnigenumque deum monstra et latrator Anubis.	
Quid delubra iuvant simulacraque luce carentum?	
Non tali auxilio nec defensoribus istis	
115	
Tempus eet cum vestra dies volventibus annis	125

Verba redarguerit, poena commissa luetis.
 Quin potius pacem aeternam †et tanti muneris
 Cuncti obtestemur? Haec ara tuebitur omnis.
 o His actis aliud genitor secum ipse volutat.
 Quo vitam dedit aeternam, quo mortis adempta est 130
 Condicio, et caelo tandem miseratus ab alto est.
 Respicit humanos pietas antiqua labores
 Exitiis positura modum, responsa dabantur
 Is Fida satis : manifesta fides secreta parentis.
 pse haec ferre iubet celeris mandata per auras 135
 Interpres divum ; spirantemque adfore verbis
 Seraque terrifici cecinerunt omina vates ;
 Namque fore inlustrem dictis factisque caneant.
 O quam te memorem, virgo cui mentem animumque
 Semine ab aetherio superis concessit ab oris 140
 Omnipotens.'

719

B. M.

rBERIANI]

B. III 265.

Incipit versus Soeratis philosophi.
 Aurum quod nigri manes, quod turbida versant
 Flumina, quod duris extorsit poena metallis, 5

Aurum, quo pretio reserantur limina Ditis,
 Quo Stygii regina poli Proserpina gaudet,
 Aurum, quod penetrat thalamos rumpitque pudorem, s
 Qua ductus saepe inlecebra micat impius ensis . . .
 In gremium Danaes non auro fluxit adulter 10
 Mentitus pretio faciem fulvoque veneno?
 Non Polydorum hospes saevo necat incitus auro?
 Altrix infelix, sub quo custode pericli
 Commendas natum cui regia pignora credis?
 Fit tutor pueri, fit custos sanguinis aurum! 15
 Inmitis nidos coluber custodiet ante
 Et catulos fetae poterunt servare leaenae.
 Sic etiam ut Troiam popularet Dorica pubes,
 Aurum causa fuit, pretium dignissim merces.
 Infami probro palmam convendit adulter. 20
 Denique cernamus, quos aurum servit in usus.
 Auro emitur facinus, pudor almus venditur auro,
 Tum patria [atque parens, leges pietasque fidesque : o
 Omne nefas auro tegitur, fas proditur auro.
 Porro hinc Pactolus, porro fluat et niger Hermus! 25
 Aurum, res gladii, furor amens, ardor avarus,
 Te celent semper vada turbida, te vada nigra,
 Te tellus mersum premat infera, te sibi nasci
 Tartareus cupiat Phlegethon Styvgiaeque paludes.

C. 71, 272s. C. 719c, 1—16

Inter liventes pereat tibi fulgor arenas, Ne post ad superos redeat famis aurea puros ! <i>tc</i> <i>B. M.</i> SIDONI ubdiconi [Lucani Belli eivilis]	30
Arumentum libri seeundi Anxiam [at]interea plebem luctusque dolorque Inpellunt maestas in caelum fundere voces. Consilium capiunt una Irutusque Catoque, Caesaris an partes an Magni signa sequantur.	35 40
Sed Caesar veniens adversos proterit armis. Interea Magnus Campanam tendit ad urbem Iortaturque suos veneranda voce cobhortes, Destinat et natum, reges ut cogat in arma. Brundusii portum Caesar munimine claudit, O Pompeiusque fgit perruptis nocte catenis.	45
Argumentum libri <i>B. M.</i> Lentulus affatur maerentem voce senatum. Consultur dubio Foebi de Marte sacerdos. nterea multo fessus iam membra labore Miles deposcit modicae sibi tempora vitae, Quem solita spernit mentis constantia Caesar. Inde petit tutus desertae moenia lomae	50

Brundusiumque celer tenuitque Ceraunia velis.
 Hinc fatis fretus parvam conscendere puppem
 Ausus per noctem solo comitatus Amicla.
 Corneliam Magno tutatur insula Lesbos.
B. M. B.

55

719

C. E. V. XVI568.

Romulidum ductor, clari lux altera solis,
 Eoa qui regna regis moderamine iusto,
 Spes orbis fratrisque decus : dignare Maronem
 Mutatum in melius divino agnoscere sensu,
 Scribendum famulo qui iusseras. hic tibi mundi
 Principium formamque poli hominemque creatum
 Expediet limo, hic Christi proferet ortum,
 Insidias regis, magorum praemia, doctos
 Discipulos pelagique minas gressumque per aequor :
 Hic fractum famulare iuum vitamque reductam
 Vninus crucis auxilio, reditumque sepultae
 Mortis et ascensum pariter sua regna petentis.
 laec relegas servesque diu tradasque minori
 Arcadio, haec ille suo eneri ; haec tua semper
 Accipiat doceatque suos augusta propago.

5

10

15

C 719, 122

719

B. M. B.

Quod natum Phoebus docuit, quod Chiron Achillem,
 Quod didicere olim Podalirius atque Machaon
 A genitore suo, qui quondam versus in anguem
 Templi Palatinae subiit sublimia Romae :
 Quod Cous docuit senior quodque Abdera suasit,
 Quod logos aut methodos simplexque empirica pangit
 Hc liber iste tenet diverso e dogmate sumptum.
 Namque salutiferas disponit pagina curas.
 Istic repperies per nomina perque medellas
 o Descriptas species et pondera mensurarum
 Congrua, quae sapiens sumes moderamine certo.
 Ne fallare, vide, neu quae sunt parta saluti
 Vertat in exitium non sollers cura medentis.
 Sume igitur medicos pro tempore proque labore
 Aetatisque habitu summa ratione paratos,
 Gramine seu malis aegro praestare medellam
 Carmine seu potius namque est res certa saluti
 Carmen ab occultis tribuens miracula verbis.
 Quae curis hominmm physicorum inventa pararunt,
 o Quaeque suis natura bonis terraque marique
 Edidit, illa suis altrix simul atque creatrix
 Fetibus omnigenis, quos parturit, ergo salubres

5

10

15

20

Suggestit inpenas ponto et tellure creatas,	
Angue, fera, pecude et fruge, alite, murice, pisce,	25
Lacte, mero, pomis, lymphis, sale, melle et olivo,	
Sucis, unguinibns, taedis, pice, sulfure, cera,	
Polline, farre, fabis, lino, scobe, vellere, cornu,	
Bacis et balanis, lignis, carbone, favilla,	
Floribus et variis herbis, holere atque metallis,	30
Sandyce et creta, spimitho, pumice, gpso,	
Cadmia, chalciti, chalcautho, calce, camino,	
Cassitero † molli, lepide, cypro atque atramento.	
Prome etiam (seu tunde prius seu contere gyro).	
Quod viride hortus habet, vel quod carnaria siccum,	35
Alia serpyllumque, herbas thymbramque salubrem	
Brassicaque et raphanos ac longis intiba fibris	
Et mentam et sinapi coriandrum prototomumque,	
Erucam atque apium, malvam betamque salubrem	
Rutamque et nasturcum et amara absinthia misce,	40
Puleiumque potens nec non et lene cuminum.	
Palmula nec desint Idumes nec pruna Damasci,	
Quae cum multiplici contriveris orbe terendo,	
I patinis excocta dabis aut grandibus ollis	
(Verum adoperta coques, ne fumida iura saporem	45
Corruptum reddant, quae mox fastidiat aeger.	
Adde et aromaticas species, quas mittit Eous,	

C. 719, 789

Vel quae Iudaicis fragrant bene condita capsis,
 Tus, costum, folium, myrram, styracem, crocomagma,
 Aspalathum, gallam, elleborum nigrumque bitumen 50
 Et nardum et casias et amoma et cinnama rara,
 Balsama, peucedanum, spicam, crocum atque bidellam,
 Irim, castoreum, scillam, opium, pnaceam,
 Resinam, lepidum, euforbium, git atque pyretrum
 Eingiber et calidum, mordax piper, et laser algens, 55
 Agaricum, asarumque potens, aloen, aconitum,
 Galbana, sandaracam, samsucum, sporon, alumen,
 Acaciam, propolen, adarchen, cnicon, acanthum,
 Andrachnen, acoron, opopanaca, pompholygemque,
 Cyperum, ladanum, sagapenon et tragacanthon, 60
 o Scammoniam, †cypen, malabathron, ammoniacon.
 Denique repperies istic, quod lucis in ortu
 Indus Arabs Serus Perses divesque Sabaeus
 Vicino sub sole legunt, quod praebet Orontes,
 Eximium inoto mittit quod Nilus ab ortu, 65
 6s Decerptum foliis, ramo, cute, cortice, virga,
 Quodque ab Idumaeis vectum seplasia vendunt
 Ft quidquid confert medicis Lagea catapulus.
 Iaec quicumque leges, poteris discernere tecum
 Agnoscenda magis sive exercenda rearis. 70

C. 719, 7078

Quisque tame nostrum hoc studium dignabere, quaeso o
Praestes inudicium purum mentemque benignam.
Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore
Et peragas placidam per multa decennia vitam.
Sic non incuses validam placidamque senectam
Nec tibi sit medicis opus umquam nec tibi casus
Aut morbus pariant ullum quandoque dolorem,
Sed procul a curis et sano corpore vivas,
Quotque hic sunt versus, tot agant tua tempora Ilanos.

75

CARMINA

CODICVM SAECVLI X

B. M.

OCTAVANI AVGVSTI

B. IV 111.

Convivae, tetricas hodie secludite curas :

Ne maculent niveum nubila corda diem.

Omnia sollicitae vertantur murmura mentis,

Vt vacet indomitum pectus amicitiae.

5

Non semper gaudere licet : fugit hora : iocemur.

Difficile est fatis subripuisse diem.

720

B. V. 111B. M. 234.

Pontieon

B. III 172.

Tethya marmoreo fecundam pandere ponto

Et salis aequoreas spirantis mole catervas,

5

Quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris,

Coeptantem, Venus alma, fove, quae semine caeli

C. 720. 522. C. 720a,
 Parturiente salo divini germinis aestu,
 Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis, 10
 Nascaris e pelago, placido dea prosata mundo!
 Nam cum prima foret rebus natura creandis
 In foedus conexa suum, ne staret inert
 Machina mole vacans, tibi primum candidus aether o
 Astrigeram faciem nitido gemmavit Olympo. 15
 Te fecunda sinu Tellus amplexa resedit
 Ponderibus fundata suis, elementaque iussa
 Aeternas servare vices. tu fetibus auges
 Cuncta suis, totus pariter tibi parturit orbis.
 Quare, diva, precor, quoniam tua munera parvo 20
 Ausus calle sequor, vitreo de gurgite vultus
 Dexterâ prome pios et numine laeta sereno
 Pierias age pande vias. da Nerea molli
 Pacatum gaudere freto votisque litata
 Fac saltem primas pelai libemus harenas. 25
 Vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu
B. II 1. M. 859

720a

B. IV 177
 Pastorum Musam vario certamine promit.
 Ruris item docili culturam carmine monstrat.

C. 720a. 3—17. C. 720b, 1—2

Arboribus vites, prolem et iungit olivae
 Pastorumque Palen et curam tradit equorum ; 5
 Tunc apium seriem, mellis et doua recenset.
 Aeneas profugus intrat Carthagini oras.
 Continno series narratur Troica belli.
 Tertius et complet narrantis †ordine gesta.
 Ardet amans Dido fatum sortita supremum. 10
 Quintus habet tumuli varia spectacula patris.
 Infernos Manes et Ditis regna pererrat.
 Aeneas Latium, Italas simul intrat in oras.
 Intonat hic bellum tecti de culmine Turnus.
 Euryalum et Nisum deflet cum matre iuventus. 15
 Plantis exitium et Turni deluditur orsus
 Euanderque simul multorum funera deflet.
 Turni vita fugit infernas maesta sub umbras.

720b

Versu DAMASI papae
 . B M. B.
 Ad quendam fratrem corriptendum
 Tityre, tu fido recubans sub tegmine Christi
 Divinos apices sacro modularis in ore, 5

C. 720, 30o. C. 721 722, 18

Non falsas fabulas studio meditaris inani.

Illis nam capitur felicitis gloria vitae,

Istis succedent poenae sine fine perennes.

Vnde cave, frater, vanis te subdere curis,

Inferni rapiant miserum ne tartara taetri.

10

Quin potius sacras animo spirare memento

Scripturas, dapibus satiant quae pectora castis.

Te Domini salvum conservet gratia semper !

B. IV206.M.1163.

1.

15

B. III 270.

Vivere post obitum vatem vis nosse, viator ?

Quod legis, ecce loquor : vox tua nempe mea est.

B.IV206.M.131.

00

B. III 270.

Nymphius aeterno devinctus membra sopore

Hic situs est, caelo mens pia perfruitur.

Mens videt astra, quies tñuli complectitur artus,

Calcavit tristes sancta fides tenebras.

5

Te tua pro meritis virtutis ad astra vehebat

Intuleratque alto debita fama polo.

Immortalis eris, nam multa laude vigebit
 Vivax venturos gloria per populos.
 Te coluit proprium provincia cuncta parentem, 10
 Iō Optabant vitam publica vota tuam.
 Exerere tuo quondam data munera sumptu
 Plaudentis populi gaudia per cuneos.
 Concilium procerum per te patria alma vocavit
 Seque tuo duxit sanctius ore loqui. 15
 1 Publicus orbatus modo luctus conficit urbes
 Confusique sedent, anxia turba, patres,
 Vt capite erepto torpentia membra rigescunt,
 Vt grex amisso principe maeret iners.
 Parva tibi, coniux, magni solacia luctus 20
 Hunc tumuli titulum maesta Serena dicat.
 Haec individui semper comes addita fulcri
 Vnanimam tibi se lustra per octo dedit.
 Dulcis vita fuit tecum : comes anxia lucem
 Aeternam sperans hanc cupit esse brevem. 25

723

CLAVDII

De luna

*B. V 15. M. 554.**B. III 163.*

Luna decus mundi, magni pars maxima caeli,
 Luna iugum Solis, splendor vagus, ignis et humor,
 Luna parens mensum numerosa prole renascens ! 5

C. 723, 16. C. 72a, 15.

Tu biiugos stellante polo sub Sole gubernas,
 Te redeunte dies fraternas colligit boras,
 Te pater Oceanus renovato respicit axe,
 Te spirant terrae, tu vinclis Tartara cingis,
 Tu sistro renovas brumam, tu cymbala quassas, 10
 Isis, Luna, Choris, Caelestis Iuno, Cybebe !
 Alternis tu nomen agis sub mense diebus
 Et rursum renovas alterni lumina mensis.
 Tunc minor es, cum plena venis ; tunc plena resurgens,
 Cum minor es : crescis semper, cum deficis orbe. 15
 Iuc ades et nostris precibus dea blandior esto
 Luciferisque iugis concordēs siste iuventas,
 Vt volvat ortuna rotam, qua prospera currant.
B. M. B.
 Dalmatiane, iugi, Caesar, quem terra triumpho 20
 Excolit imperium cuncta tremendo tuum,
 Auribus hunc audi sacris oculisque beatis
 Aspice gestantem pessima facta librum.
 Hoe tibi sit votum : laus perpes, sacra potestas,

C. 72a, 6— 34

Ecclesiae sanctae iura tenendo sacra.	25
Ipsius Augusto sulcando vomere sulcos	
Constantinus eris maior in imperio.	
Ast ubi vel quando syuodos complectere sacras	
Malebant, proprio hoc erat in libitu.	
Tempora praeteritis retro defluxa diebus	30
Testantur, divos has peregissee solos.	
Ad quas papa †suos currebat et ipse Romanus,	
Transmiserat quorum iussa tenendo sacra.	
Hoc Nicena canit quoque Constantinus in ipsa,	
Efulsit divus papa simul Iulius.	35
Arrius hac cecidit tanto librante magistro,	
A qua sancta caput traxit amore fides.	
Calcedona sequens hanc Marcianus et auctor	
Testatur feriens Eutychiana labra.	
Non tacet hoc divo fulgens Ephesena tropheo,	40
Theodosii calcans dogmata Nestorii.	
. . mnana † deinde hoc pandunt iura per orbem	
Legibus extensa prorsus ntrisqee sacra.	
[Quod]si cuncta canunt synodi per dogmata sacrae,	
Condecet illarum vos retinere ritum.	45
Non minor Augustus, minor est tibi neqee potestas,	
Nec ibi dissimilis imperialis apex.	
Bissona nec absunt vobis librata talenta,	
Velle sit aut posse alterius proprium.	
Sentiat inde dei gaudens plebs incrementum,	50
Polleat et vestro tempore sancta fides.	
His valitura bonis vestro libramine, Caesar,	
Saecula perpetuum dent tibi cuncta melos.	

C. 724 725. 1—3

B V I15. M. 274.

724

IB. V 84

Hoc opus egregium, quo mundi summa tenetur,
 Aequora quo, montes, fluvii, portus, freta et urbes
 Signantur, cunctis ut sit cognoscere promptum,
 Quicquid ubique latet, clemens genus, inclita proles,
 Ac per saecula pius, totus quem vix capit orbis,
 Theodosius princeps venerando iussit ab ore
 Confici, ter quinis aperit cum fascibus annum.
 Supplices hoc famuli, dum scribit, pingit et alter,
 Mensibus exiguis, veterum monimenta secuti,
 In melius reparamus opus culpamque priorem
 Tollimus ac totum breviter comprehendimus orbem :
 Sed tamen hoc tua nos docuit sapientia, princeps.

5

10

40

B M. B.III 60. TMAMIRA. LADA8. MIDA.

15

Te, formose Mida, iamdudum nostra requirunt

II.

Iurgia : da vacuam pueris certantibus aurem.

MM.

IHaud moror, et casti nemoris secreta voluptas

C. 725, 426

0 1 1

Invitat calamos : imponite lusibus artem.

TI.

Praemia si cessant, artis fiducia muta est.
Sed nostram durare fidem duo pignora cogent :

L.

Vel caper ille, nota frontem qui pingitur abba,
Vel levis haec et mobilibus circumdata bullis
Fistula, silvicolae munus memorabile Fauni.
Sive caprum mavis vel Fauni ponere munus, 5o TII.
Elige utrum perdas ; et erit, puto, certius omen
Fistula : damnato iam nunc pro pignore certas.
Quid iuvat insanis lucem consumere verbis ?
Iudicis e gremio victoris gloria surgat.
Praeda mea est, quia Caesareas me dicere laudes
5TM.
Mens iubet : huic semper debetur palma labori.
Et me sidereo ꝑ corrumpit Cynthus ore

5

10

LA.

Laudatamque chelyn iussit variare canendo,
Carmine ceu virgo furit et canit ore coacto.

1 MM.

Pergite io, pueri, promissum reddere carmen.
Sic vos cantantes deus adiuvet ! Incipe, Lada,
Tu prior, alternus Thamyras imponet honorem.

1.

Maxime divorum caelique aeterna potestas,
Seu tibi, Phoebe, placet temptare loquentia fila
Et citharae modulis primordia iungere mundi ...
(Fas mihi sit vidisse deos, fas prodere † mundum) :

C. 725, 27 48

Seu caeli mens illa fuit sen solis imago,	5
Digus utroque stetit [deus] oestro clarus et auro	
Intonuitque manu. Talis divina potestas,	
Quae genuit mundum septemque intexuit orbis	
rtificis onas et totum miscet amore :	
Tlis Phoebus erat, cum laetus caede draconis	10
Docta repercusso generavit carmina plectro.	
Caelestes ulli si sunt, hac voce locuntur !	
Venerat ad modulos doctarum turba sororum	
Huc huc Pierides volucris concedite saltu :	
<i>rl.</i>	15
Hic Heliconis opes florent, hic vester Apollo est !	
Tu quoque, Troia, sacros cineres ad sidera tolle	
Atque gamemnoniis opus hoc ostende Mycenis.	
Iam tanti cecidisse fuit ! gaudete ruinae	
Et laudate rogos : vester vos tollit alumnus.	20
. plurima barba	
Albaque caesaries plenior ad bathonore.	
Ergo ut divinis implevit vocibus auras,	
Candida faveti distinxit tempora vitta	
Caesaremque caput merito velavit amictu.	25
Haud procul liaco quondam non segnior ore	
Stabat et ipsa suas debebat Mantua cartas. . . .	

C. 726,. 12

0 1 2

726

B. M.

LCE2ANVSB. M7SrEs.

B. III 63.

Quid tacitusMystes t. Curae mea gaudia turbant,
61.

5

Cura dapes sequitur, magis inter pocula surgit
Et gravis anxietas laetis incumbere gaudet.

.

M. Nec me iuvat omnia fari.

Forsitan imposuit pecori lupo? Mi. Haud timet
5 Gl..

10

hostes

Turba canum vigilans. C . Vigiles quoque somnus
obumbrat.

*M. Altius est, Glycerane, aliquid, non hoc, pater ;
erras.*

15

C. Atquin turbari sine ventis non solet aequor.

M. Quod minime reris, satias mea gaudia vexat.

G. Deliciae somnusque solent adamare querellas.

[, Ergo si causas curarum scire laboras

1.

Quae spargit ramos, tremula nos vestiet umbra
Vlmus, et in tenero corpus submittere prato
lerba iubet : tu dic, quae sit tibi causa tacendi.

M.

Cernis ut adtrito difusus caespite pagus
Annua vota ferat sollemnisque imbuat aras?
Spirant templa mero, resonant cava tympana palmis,
Maenalides teneras ducunt per sacra choreas,
Tibia laeta canit, pendet sacer hircus ab ulmo
Et iam nudatis cervicibus exuit exta.
Ergo non dubio pugnant discrimine nati :

5

C. 726. 22s. C. 727

Et negat huic aevo stolidum pecus aurea regna?
 Saturni rediere dies Astraeaque virgo,
 Totaque in antiquos redierunt saecula mores. 10
 Condit securus tuta spe messor aristas,
 Languescit senio Bacchus, pecus errat in herba.
 Nec gladio metimus nec clausis oppida muris
 Bella tacenda parant, nullo iam noxia partu
 Femina quaecumque est hostem parit. arva iuventus 15
 Nuda fodit tardoque puer domifactus aratro
 Miratur patriis pendentem sedibus ensem.
 Sed procul a nobis infelix gloria Sullae
 Trinaque tempestas, moriens cum Roma supremas
 Desperavit [opes] et Martia vendidit arma. 20
 Nunc tellus inculta novos parit ubere fetus,
 Nunc ratibus tutis fera non irascitur unda,
 Mordent frena tigres, subeunt iuga saeva leones.
 Casta fave Lucina, tuus iam regnat Apollo!
 B. V 21. M.1061. 25

72

B. V 370.
 [Quadam nocte Niger dux nomine, Candidus alter
 Forte subintrarunt unica tecta simul sq]

728

B III272.M. 1009

Versus ad puellam

B 1V 443

Candida iam nostris aptentur colla lacertis,

Suspenso maneat poplite noster amor,

Lusibus optatis noctis luctemur in umbris,

Pervigiles laudes, o rubicunda dies.

Fulgidus ardenti iungatur saphirus auro,

loribus in thalamis cincta cupressus eat,

Exultent nostro magnae certamine nymphae,

Tactibus exultes tuque puella meis!

5

10

729

B . III273 M. 1010

Responsum puellae

B. 1V 444

Conspicua primum specie quam fata bearunt,

. Desine pompifero tu violare toro.

Absit ut albiplumem valeat calcare columbam

Inter tot niveas rustica milvus avis,

Nec rubeis cardus succrescat iure rosetis,

Lilia nec campis vana cicuta premat,

Nec miser eximiae cervae iungatur asellus,

Quem stimulis crebris sarcina saeva domat.

5

10

*B. M.***730***B. V 368.**Mb Auct. nti*

GFV S De voee hominis absona

Dissona vox hominis rugitum signat aselli

Grunnitumque suis et rancae murmura mulae.

5

Quod bos mugitu fingit blateratque camelus,

Quodque lupus ululat vel quod vulpecula gannit,

Quod pardus felit, quod raccat pessima tigris,

Quod glatit catulus, quod miccit setiger hircus,

Absona cuncta sonat et dulcia nulla repingit

10

Estque feris socia, non nostrae vocis amica !

Desine iam talis incassum pandere labra,

Desine iam frustra pulmonum rumpere fibras,

Desine postremo miserum discerpere guttur !

Non deus hoc recipit, quod homuncio sanus abhorret !

15

0

ITde unc c.

*40**. III 232.M. 997*

Pasiphaes fabula

20

B. V 108.

ila [Solis]

Aestuat igne novo]

C. 733,. 322

0 1

Et per [prata iu vencum]	
Mentem [perdita l quaeritat.]	25
Non il [lam thalami pudor]arcet,	
Non re galis ho†nor, non † magni [cura mariti.	
Optat in [formam [bovis	
Convertier vultus]suos]	
Et Proetidas [dicit beatas]	30
Ioque laudat, non [quod Hsis alta est,	
10'	
Sed quod [iuven cae cornibus [frontem † levat.]	
Si quan [do miserae copia † suppetit,	
Brachi is ambit fera [colla [tauri	35
Floresque vernos]cornibus illigat]	
Oraque iungere quaerit ori.]	
Auda ces animos efficiunt tela Cupi [dinis,	
Inlicitisque gaudent.]	
Corpus inclu†dit tabulis efficiens iuvenecam,]	40
Et amoris]pudibundi malesuadis	
Obsequitur votis et [procreat † (heu ne fas) bi mem	
brem,]	
Cecropi†des iuvenis quem perculit † fractum [manu,	
Filo [resol†vens Gnosiae tristia tecta domus.]	45

C. 733, 117

4Da
B V 143. . 1079.

De eantibus avium

B. V 367.

Quis volucrum species numeret, quis nomina discat ?

Mille avium cantus, vocum discrimina mille.

Nec nostrum (fateor) tantas discernere voces.

Hinc titiare cupit diversa per avia passer,

5

,Garrula versifico tignis mihi trissat hirundo,

[Accipitres pipant, longo [que]ciconia collo

Glottorat et ranas grandi rapit improba rostro.

Haec inter merulae dulei modulamine cantus

Einzilat et laetis parrus nunc tinnipat arvis.

10

Faccilat hinc volitans turdus, gallina cacillat.

Dum miluus iugilat, trinnit tunc improbus anser.

Interea perdix cacabat nidumque revisit.

Nunc cuculus cantans †scottos iter ire perurget.

Nec minus interea pecudum genus omne ferarum

15

Musitat, et proprias norunt animalia voces.

Sic ululare lupos certum est hircareque lynces.

Blatterat ut aries, nunc raccat ut Indica tigris,

Hinc latrare canes, timidos vagitare lepores,
Et miccire caprum, murem mintrire videbis.
Nec non mustelae dindrant ranaeque coaxent.

20

734

ide nunc c.
Vide nunc c.

736

ide nunc c.
B. M. B.
40 4
Me legat, antiquas qui vult proferre loquelas ;
Me qui non sequitur, vult sine lege loqui.

5

738

B. M. B.
Qui modica pelagus transcurris lintre Maronis,
Bis senos Scyllae vulgo cave scopulos.

C. 738, 3s. C. 73a .738

Sed si more cupis nautae contingere portum,
 Carbasus ut ephyris †desine detr ovans.
 Tumque salis lustra reliquos ope remigis ames :
 Sic demum cymbam portus habebit opis.

5

73a

M. B.
 Prima sonat quartae, respondet quinta secundae,
 Tertia cum sexta : nomen habebit avis.

73

B. M. B
 Quod cernis, dicor. tollatur littera prima :
 Scando polum calidum, curro solum gelidum.

CARMINA

CODICVM SAECVLI XI

B M.

739

B. IV 438.

'Rauca sonora	
Languida voce	
Tibia nostra	
Est, pater' inquam,	5
'Ast gerit ora	
Fusca colore,	
Tristis habunde,	
lens modo certa	
Forte dirempta.	10
Nam rosa mollis,	
Fragmina lanae,	
Lilia clara	
(Singula quaeque	
Quid memorem nunc?),	15
Nectara mixta	
Plurima sunt hic.	
Perfice, belle	
Vt queat illud	
Pallere voto'!	20

C. 739, 172. C. 740

‘Sed mihi’ Bacchus

Inquit ‘abest, heu !

Confiatur

Vnde phonascus,

Quo medicata

Vivida passim

Carmina fingam,

Larga potestas.. . .

25

740

ALCIMI

B. II 17. M. 256

de Vergilio

B. IV 187.

De numero vatium si quis seponat lomerum,

Proximus a primo tunc Maro primus erit.

Si post primum Maro seponatur Homerum,

Longe erit a primo, quisque secundus erit.

5

741

B. V 125 128.

M. 106p

B .

[Libra vel as ex unciolis constat duodenis s

B. VI 87. M. 1144.

5

742

B. III 293.

CInudinu ed.

Epithalamium Laurenti

Ieep. II 183.

ed. Birt. Auct.

5

. ntiquins. 404.

In primis te, sponse, precor : patiare canentem,

Teque, puella, magis : tacito mihi crimine parcas.

Scimus enim, scimus vobis nunc carmina nostra

Doctiloquique etiam linguam sordere Maronis.

10

Sed breviter strictimque duos dicemus amantes,

Materiesque licet plus quaerat, pauca loquemur.

Principio generis simili vos stirpe creatos

C. 742, 83

Florenti Florique patris sat nomina produunt.	
Matribus et pariter respondet fetus uterque.	15
Nam decuit Mariam sapientem fundere [natam]	
Calliopenque simul iuvenem proferre to [gatum].	
O similes multumque pares! te prima iuventus	
Insignem vegetumque tenet. nam nuper [inumbrans]	
Flore genas plenaque decens lanugine malas	20
Mollia votifero dempsisti vellera ferro.	
Egregio fulges cultu totusque decorus,	
Ex facie mores patriamque ex nomine pandens.	
Nam quae primates quondam genuere Latinos	
Antiquaeque urbi proprium tribuere vocamen,	25
Dant tibi, Laurenti, Laurentes nomina nymphae.	
Quid memorem mores iuvenili in corde seniles	
Atque Italum ingenium lomana fervere lingua?	
Tu fora, tu leges celebras sanctumque tribunal,	
Promptaque impavidus tu suetus dicere dextra [es].	30
Te palmam insontes semper tenuere patrono,	
Te contra stantem semper timuere nocentes :	
Prorsus habes iuvenis totum, quod Tullius auctor	
Causidicos retinere iubet. nam fultus utroque	
Vir bonus es nimium, fandi pariterque peritus.	35
Ad te nunc breviter (nam sic te velle putamus), so	
Verba, puella, feram. pulchro formosa colore	

C. 742, 3255

ilia ceu niteant rutilis commixta rosetis,
 Sic rubor et candor pingunt tibi, Florida, vultus.
 Denique miramur, quod colla monilia gestant : 40
 Ex umeris frustra phaleras inponis eburnis.
 Nam tibi non gemmae, sed tu das lumina gemmis,
 Atque alias comit, per te quod comitur, aurum.
 [Doct]a loqui scriptique tenax veloxque legendi [es],
 [Et tamquam talis fueris praesaga mariti, 45
 o [Sic)]Musea tuis insedit cura medullis.
 Nec minus in propriis studium : nam vellera lanae
 Textilibus calathis semper tractare perita
 Inque globos teretes coeuntia volvere pensa
 Compositas tenui suspendis stamine telas ; 50
 Quas cum multiplici frenarint licia gressu
 Traxeris et diitis cum mollia fila gemellis,
 Serica Arachneo densentur pectine texta
 Subtilisque seges radio stridente resultat.
 Sed iam sufficiat de magnis pauca locutum, 55
 Nec sinit hoc tempus totas nunc pandere laudes.
 Quin magis, o pueri, vosque exaudite, puellae,
 Quas optare pares thalamos taedasque iugales
 Sensibus ex imis suspiria ducta fatentur !
 Consertas prensate manus magnumque per orbem 60
 Dextra liget laevam ; festos celebrate hymenaeos

C. 742, 56 76

Ac modulate melos pariter, quassoque pavito
 Cum pede vox resonet ! persultent atria longa,
 Quae virides cingunt hederæ laurique coronant
 Votigerique ignes stellanti lumine complent ! 65
 Tympana, chorda simul, symphonia, tibia, buxus.
 Cymbala, bambilium, cornus et fistula, sistrum,
 Quaeque per aeratas inspirant carmina fauces,
 Humida folligenis exclament organa votis !
 Surge age iam, iuvenis, dextram complectere sponsae, 70
 Tuque puella, caput niveo velamine tecta,
 Non cunctante gradu gressum comitare mariti.
 Teque etiam paucis moneamus, pronuba, verbis :
 Cum fuerit ventum ad thalamos primumque cubile,
 Sit tibi cura vigens innoxia reddere membra 75
 Virginis, ut totum, quod possit laedere, demas.
 Nullum sit capiti, quo crinis comitur, aurum,
 Nec collo maneant nisi quae sunt laevia fila,
 digitistollatur mollibus asper Anulus et
 Ac niveos auro propera spoliare lacertos, 80
 Ne, dum proludunt atque oscula dulcia iactant
 Exercentque toris veneris luctamen anhelum,

luncta per amplexus foedentur membra mariti
 Atque invita viri maculet, quae diligit, ora.
 Ite pares tandemque toro recubate potito. 85
 O Mellea tunc roseis haerescant basia labris
 Et compressa suis insudent pectora membris
 Per]niveosque umeros collumque, per os . . .
 Dextera cervicem roseam subiecta retentet,
 Turentesque simul constringat laeva papillas. 90
 Vivite felices quam longaue carpite saecula ;
 Vivite concordēs, donec premat una senectus,
 Donec]vestra habeant natorum vota nepotes.
 40
B.M . B. III300. 95
cIL. I 412

De Isidis navigio

3irt p. 402.
 si, o fruge nova quae nunc dignata videri
 Plena nec ad Cereris munera poscis opem
 (Nam tu nostra dea es nec te dens ipse tacendi
 Abnegat, expertus quis tua vela ferat : 5
 Namque tibi ephyrus favet ac Cyllenins ales),
 Ne nostra referas de regione pedem.

744

B. III 50. M. 927.
B. III 300.

De lavacro

B1rt p. 410.
 Qui splendere cupis claro tenuique lavacro,
 Pontica succedas in balnea nobilis undae, 5

C. 474, 32. C. 745

Quam nec Alexandri mater sub sole cadenti
 Emeruit ; non si varia se aspergine Gai
 Effundat per aperta latex e sedibus inis
 Cum Syrio unguento, cui semper roscidus humor.
 Ilic femora et suras et brachia molliter ambit 10
 Et rigat in pluviam, sensimque ad colla resultans
 Tangit odore levi et grato spiramine nares
 Lenis et externas admittere nescius artes.
 Iuc ades, o Florens, et festa luce relaxa
 Mentis onus nebulasque fuga, quae frontis honorem 15

745

B. I 25. M. 576.
B. III 301.

De vinalibus

B1rt 410.
 Non tibi vina placent, o insanabilis bospes,
 Nec mens est Thebana tibi, licet aggere celso 5
 Dircaeae rupis dicas fluxisse parentes
 Vertice de Nysae per rura et nostra Lyaeus
 Transiit implevitque vias nigrantibus uvis.
 Musta sibi posuit pater, et non tempore ab ill
 Desierant haec sacra coli, vatumque sonoro 10
 Carmine fincius et strepuit circumscita ripa
 luminis Etrusci, quem non aequabit Orontes.

746

*B.III276 . 926.**B. III 301.*

De Cythera

irt 4tt0.

Forte erat Aurorae tempus Solisque quadriga
 Fecerat et ventum et sonitum per nobile marmor 5
 Adstantis pueri, cum te, mea bella Cythere,
 Aspicio venientem et tu mea limina grato
 Introitu dignata rosas et lenis amomi
 Delicias miras tecum allicis, unde secutae
 Palladis et frondes nulliusque inscia laurus. — 10
 Atria nostra virent et agunt in limine primo
 Radicem platani, ad portam venit arbutus ipsam.
 Felix multa arbos, imitans miracula Pindi,
 Quam non delebit livor nec sera vetustas!
 O iucunda nimis, tenui quae visa poetae, 15
 Dum credis vitium non auscultare Camenis.

*4 t**V 190 M. 1120.**B. III 302.*

De eereo

B5rt 411

Flora venit. quae Flora? dea an de gente Latina?
 Non reor; at Chloris dicta per arva fuit.
 Iuius in adventum radiant de nocte lucernae;
 Nam nitet atque hilarat lumine cuncta suo. 5
 Cerea materies apibus debetur amicis,
 Floribus atque horti sit precor aequa mei,
 Non ut mel rapiam, cuius non tangor amore,
 Sed cera in talem fiat ut alba diem.

C. 748 749

B. V 17. M. 1083. 10
B. III 303.

748

Birt 409.
 De aquila, uae in mensa de sardonyche
 lapide erat
 Mensa coloratis aquilae sinuatur in alis,
 Quam floris distinguit honos, similisque tigura 5
 Textitur : inplumem mentitur gemma volatum.

749

B. I 26. M. 585
B. III 303.
 I Laus Martis
Birt 40.
 Mars, pater armorum, fortissime belligerator : 5
 Esto volens, mitis, facilis deus, esto benignus.
 Sic tibi post pugnas et pastos sanguine campos
 Amplexus tribuat vincli securo Cythere.
 Tu crista galeaeque rubes, tu pulcher in aere
 Incutis e vultu radiantia lumina ferro. 10
 Te thorax galeaeque tegunt, non quo tibi terror
 Hostilis subeat, sed quod decor exit ab armis.
 Tu cum pulsatum clipei concusseris orbem,
 Inmugit mundus, tellus tremit, aequora cedunt.
 Da nobis reditum, patriam repetamus ovantes. 15
 Sic tibi lascivae celebrentur in urbe lxxalendae.

C. 760 752

750

B. M.
B. III 304.

De Innonalibus

B1r 49.
[Sancta]poli domina, cui viucla iugalia curae,
[Suprlemi caeli regis coniunxque sororque,
[Da re]ditum nobis. sic regnum transeat orbis

5

751

B. I 21. M. 574.
B. III 304.

De Liberalibus

Birt 408.
Lenaee vitisator Rromie Semeleie lacche
Thyrsitenens bimater trieterice Nysie iber,
Flos Ariadnaee †coriatice, laete Thyoneu,
Da reditum nobis. sic totis dulcia rivis
Musta fluant, spumetque cavis vindemia labris.

5

752

I. V 146. M.102.
B. III 305.

De hippopotamo [et cerocodilo]BiB 09.

Vtraque fecundo nutritur belua Nilo :
Quaeque vorat morsu quaeque sub ore fremit.

C. 753 759, 13

753

B. V 192. M. 112.
B. III 305.

De duleio

Btrt 404.
iectareo muro dulces cinguntur harenae.

753

Bit 44 adnot.
Suave tibi nomen ; sed si te talia tangunt,
Moribus atque animo post ea dulcis eris.
Panevrieus Aniciorum

755

De hirundine

e e mero

756

De vitulis marinis

De paupere singnlari

De ape

B.M B.III305.

759

Birt 404.

De ona missa ab eadem Arcadio Auusto
Stamine resplendens et mira textilis arte
Balteus alipedis regia terga liget,
Quem decus Eoo fratri pignusque propinqui

5

0.

C. 759, —6. C.

760 760a, 1—2

Sanguinis Hesperio misit ab orbe soror.
Hoc latus adstringi velox optaret Arion,
Ioc proprium vellet cingere Castor equum.
B.III 23B. M. 998.

760

B. III 306.

Bir 413.

Marcus amans puerum natum mentitur amare
Vultque pater dici nescius esse pater
Et pietate nefas et amorem velat amore :
Se pietas umbram criminis esse dolet.
'Nate' dies andit, nox et torus audit 'amice',
Et pro temporibus nomina mutat ei.
Stulte quid ignaro non dicit Cyntbia fratri ?
Ne credas nocti digna latere diem !
Qui 'puer' est, hic 'filius' est : a lumine primo
'Filius', a thalamis incipit esse 'puer'.

5

10

760a

B. II 119. M. 109.

Maeceena

B. I 125.

Defferam iuvenis tristi modo carmine fata :
Sunt etiam merito carmina danda seni.

5

C. 760a, 32

[236]

[0]

Vt iuvenis deffendus enim tam candidus et tam
Longius annoso vivere dignus avo . . .
Inreligata ratis numquam defessa carina
It rexit in vastos semper onusta lacus.
Illa rapit iuvenes prima florente iuventa,
Non oblita tamen sera petitque senes.
Nec mihi, Maecenas, tecum fuit usus amici :
Lollius hoc aegro conciliavit opus.
Foedus erat vobis nam propter Caesaris arma
Caesaris et similem propter in arma fidem.
Regis eras, Etrusce, genus ; tu Caesaris almi
Dextera, Iomanae tu vigil urbis eras.
Omnia cum posses tanto tam carus amico,
Te sensit nemo posse nocere tamen.
Pallade cum docta Phoebus donaverat artes :
Tu decus et laudes huius et buius eras,
Sicut vulgares vincit beryllus harenas,
Litore in extremo quas simul unda movet.
Quod discinctus eras nimio (quod carpitur unum),
Diluis hoc animi simplicitate tui.

10

15

20

25

C. 760, 2346

Sie illi vixere, quibus fuit aurea virgo,
 Quae bene praecinctos postmodo pulsa fugit.
 ivide, quid tandem tunicae nocuere solutae,
 Aut tibi ventosi quid nocuere sinus?
 Num minus urbis erat custos et Caesaris obses? 30
 Num tibi non tutas fecit in urbe vias?
 Nocte sub obscura quis te spoliavit amantem?
 Quis tetigit ferro, durior ipse, latus
 Maius erat potuisse tamen nec velle triumphos;
 Maior res magnis abstinuisse fuit. 35
 Mluit umbrosam quercum nymphasque cadentes
 Paucaque pomosi iugera certa soli.
 Pieridas Phoebumque colens in mollibus hortis
 Sederat argutas garrulus inter aves.
 Marmora temnentur, vincent monimenta libelli : 40
 Vivitur ingenio, cetera mortis erunt.
 Quid facerett discinctus erat comes integer idem
 O Miles et Augusti fortiter usque pius!
 Illum piscosi viderunt saxa Pelori
 Ignibus hostilis reddere lina ratis; 45
 Pulvere in Emathio forem videre Philippi :
 Tam tunc ille tener tam gravis hostis erat.
 Cum freta Niliacae texerunt laeta carinae,
 Fortis erat circa, fortis et ante ducem,

C. 760a, 769

Miliis Eoi fugientis terga secutus,	50
Territus ad Nili dum fugit ille caput.	
Pax erat : haec illos laxarunt otia cultus.	
Somnia victores Marte sedente decent.	
Actius ipse lyram plectro percussit eburno,	
Postquam victrices conticuere tubae.	55
Hic modo miles erat, ne posset femina lomam	
Dotalem stupri turpis habere sui.	
hic tela in profugos (tantum curvaverat arcum)	
Misit ad extremos exorientis equos.	
Bacche, coloratos postquam devicimus Indos,	60
Potasti galea dulce iuvante merum.	
Et tibi securo tunicae fluxere solutae :	
Te puto purpureas tunc habuisse duas.	
Sum memor et certe memini sic ducere thyrsos	
Brachia vel pura candidiora nive.	65
tibi thyrsus erat gemmis ornatus et auro :	
Serpentes hederæ vix habuere locum.	
Argentata tuos etiam talaria talos	
Vinxerunt certe ; nec puto, Bacche, negas.	
Mollius es solito mecum tum multa locutus	70
Et tibi consulto verba fuere nova.	
Inpiger Alcide, multo defuucte labore,	

o Sic memorant curas te posuisse tuas ;
 Sic te cum tenera multum luisse puella
 Oblitum Nemeae iamque, Erymanthe, tui. 75
 Ultra numquid erat torsisti pollice fusos,
 Lenisti morsu levia tiia parum.
 Percussit crebros te propter Lydia nodos,
 Te propter dura stamina rupta manu.
 Lydia te tunicas iussit lasciva fluentes 80
 Inter lanificas ducere saepe suas.
 Clava torosa tua pariter cum pelle iacebat,
 O Quam pede suspenso percutiebat Amor.
 Quis fore credebat, cum rumperet impiger infans 85
 Hydros ingentes vix capiente manu,
 Cumve renascentem †terret velociter hydram,
 Frangeret inmanes vel Diomedis equos,
 Vel tribus adversis communem fratribus alvum
 Et sex adversas solus in arma manus ?
 Fudit Aloidas postquam dominator Olympi, 90
 Dicitur in nitidum percubuisse diem
 Atque aquilam misisse snam, quae quaereret, ecquid
 Posset amaturo digna referre Iovi.
 Valle sub Idaeae tum te, formose sacerdos,
 Invenit et presso molliter ungue rapit. 95
 Sic est : victor amet, victor potiatur in umbra,
 Victor odorata dormiat inque rosa.
 Victus aret victusque metat, metus imperet illi,

Membra nec in strata sternere discat humo.	
Tempora dispensant usus et tempora cultus :	100
laec homines, pecudes, haec moderantur aves.	
Lnx est, taurus arat ; nox est, requiescit arator	
Liberat et merito fervida colla bovi.	
100	
Conglaciatur aquae, scopulis se condit hirundo :	105
Verberat egelidos garrula vere lacus.	
Caesar amicus erat : poterat vixisse solute,	
Cum iam Caesar idem quod cupiebat erat.	
Indulsit merito. non est temerarins ille.	
105	110
Vicinus : Augusto iudice dignus erat.	
Argo saxa pavens postquam Scyllacea legit	
Cyaneosque metus iam religanda ratis,	
Viscera dissecti mutaverat arietis agno	
Aetis sucis omni perita suis.	115
110	
His te, Maecenas, iuvenescere posse decebat.	
Haec utinam nobis Colchidos herba foret !	
Redditur arboribus florens revirentibus aetas :	
Aegro non homini, quod fuit ante, redit ?	120
Vivacesque magis cervos decet esse paventes,	
115	
Si quorum in torva cornua fronte rigent ?	
Vivere cornices multos dicuntur in annos :	
Cur nos angusta condicione sumus ?	125
Pascitur Aurorae Tithonus nectare coniunx,	
nullas enectanocet. Atque ita iam tremulo	
120	

C. 760a, 121—12

	[04]
Vt tibi vita foret semper medicamine sacro,	[241]
Te vellem Aurorae conplacuisse virum.	130
Illius aptus eras croceo recubare cubili	
Et modo poeniceum rore lavante torum ;	
s Illius aptus eras roseas adiungere higas	
Et dare purpurea lora regenda manu,	
Tum mulcere iubam, cum iam torsisset habenas	135
Procedente die respicientis ecqui. —	
Quaesivere chori iuvenem sic Hesperon illum,	
Quem nexum medio solvit in igne Venus :	
Quem unc infuscis placida sub nocte nitentem	
Luciferum contra currere cernis equis.	140
Hie tibi Corycium, casias bic donat olentis,	
lic c palmiferis balsama missa iugis.	
s unc pretium candoris habes, nunc, redditus umbris :	
Te sumus obliti decubuisse senem.	
Et Pylum flevare sui ter Nestora canum :	145
Dicebant tamen, hunc non satis esse senem.	
Nestoris annosi vicisses saecula, si me	
Dispensata tibi stamina nente forent.	
Nunc ego quid possum ? tellus, levis ossa teneto,	
Pendula librato pondus et ipsa tuum !	150

Semper certa tibi dabimus, tibi semper honores :
 Non umquam sitiens, florida semper eris.
B. II 120. M. 110.

760

B. I 134.

Sie est Maecenas fato veniente locutus,	
Frigidus et iamiam cum moriturus erat.	
‘Mene’ inquit ‘iuvenis primaevi, Iuppiter, ante	
Angustum Drnsi non cecidisse diem !	5
Pectore maturo fuerat puer, integer aevo,	
Et magnum magni Caesaris illud opus.	
Discidio vellemque prius’ non omnia dixit,	
Inciditque pudor, quae prope dixit amor.	
Set manifestus erat : moriens quaerebat amatae	10
Coniugis amplexus oscula verba manus.	
‘Set tamen hoc satis est : vixi te, Caesar, amico	
Et morior’ dixit ; ‘dum moriorque, sat est.	
Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor,	
Cum dicar subito voce ‘fuisse’ tibi.	15
Hoc mihi contingat : iaceam tellure sub aequa.	
Nec tamen hoc ultra te doluisse velim.	
Set meminisse velim. vivam sermonibus illic :	
Semper ero, semper si meminisse voles.	
Hoc decet : et certe vivam tibi semper amicus,	20
Nec tibi qui moritur desinit esse tuus.	

Ipse ego, quicquid ero cineres interque favillas,
 Tunc quoque non potero non memor esse tui.
 Exemplum vixi te propter molle beati,
 Vinctus Maecenas teque ego propter eram. 25
 2s Arbiter ipse fui ; volui quod, contigit esse :
 Pectus eram vere pectoris ipse tui.
 Vive diu, mi care, senex pete sidera sero!
 Est opus hoc terris : te quoque velle decet.
 Sit segura tibi quam primum Livia coniunx, 30
 3 Expleat amissi munera rupta gener ;
 e Et tibi succrescant iuvenes bis Caesare digni
 Et tradant porro Caesaris usque genus.
 Tum deus intersis divis insignis avitis :
 Te Venus in proprio collocet ipsa sinu.' 35
 B. .

761

B. V 380.

De sphaera caeli

laec pictura docet quicquid recitavit lyginus
 In septem quinis describens sidera signis
 Ad caeli terraeque globos in mole rotundos.
 Mallem prorsus opus solidis insigne figuris, 5
 Quas nequit in plano similes expendere quivis,
 Cum lateant intus quaedam curvisque profundis.

C. 761, 735

Nam borealis apex arctos complexus et anguem
 Arctophylaca tegit nec non simulacra coronae,
 Engonasinque, lyram, cygnum seu Cassiepiam, 10
 Cuius adest pedibus coniunx et filia dextris.
 Perseus inde gener, tunc est caprarius, inde
 Deltoton, equus ac delphin, aquila atque sagitta,
 Anguitenens, aries, taurus, cum Castore Pollux
 Et cancer, leo, virgo, suis cum scorpio chelis, 15
 Arcitenens taudem, capricornus et urnifer inde;
 Piscibus extremus locus est quem signifer explet.
 Primus in austrinis Orion partibus exit,
 Tum lepus est et utrique canes Argoque triremis,
 Hydrus, Centaurus, sed et ara et piscis enormis, 20
 Pistrix, Hleridanus : sic sphaerae finis habetur,
 Quam gemini findunt aequa sub sorte coluri,
 Se tangendo polis dum onas quinque pererant.
 Has hinc inde sibi diversa a parte coaequat
 Linea quae scindit medios utrosque coluros. 25
 Torrida ona duas circa se a frigore servat;
 Nam zonas similes aequales dicimus esse
 In caeli terraeque modo Cicerone magistro.
 Vertex alteruter terdenis partibus a se
 Semper abest circumque facit sex undique sumptis; 30
 Tum quinas utrimque feret habitabilis ora.
 Aequidies capit octonas hinc, inde quaternas.
 Corpora signorum circis resecantur eisdem.
 Iiis super esse ferunt caelo cuicumque notandos,
 Quorum primus is est. qui candidus extat in astris 35
 Obliquo caeli portas discrimine tangens;

OL4

Alter ubique vagus graece vocitatur horion.
 Solus eget terrae spatiis ut limes in astris
 Dimidium sphaerae momentis omnibus abdens.
 Ergo decem circis totus variatur Olympus, 40
 0 Ex quibus ille latet semper qui dicitur austri,
 Cum nobis numquam lateat qui continet arctos.
 Inter utrosque tamen quod hinc levat, occidit illic.
 Arcticus his signis finitur circulus : extra
 Laeva Bootis inest dextro cum poplite flexo 45
 llerculis innixi pedibus, umeris quoque Cephei ;
 Tum siliquastrensis tangit confinia basis.
 Solstitialis et hoc signorum limite constat :
 Arcturus lapsusque genu, Cepheia coniunx,
 Anguiger oblongus, curvi quoque sinciput anguis 50
 0 A superis tanguntur eo cum coniuge Persei
 [Cui tamen arctophylax est in contraria versus
 Pegaseo iunctae medio) pedibusque marito
 Qui sectus laevo cubito cum crure sinistro
 IHeniocbi caput ut currens ex pulvere foedat ; 55
 Ille tamen quasi lora tenens pede cornua tauri
 Deprimit ac geminis traiectis denique collis
 Inter aselliferi consurgit lumina cancri,
 Cnurrens per pectus, ventrem lumbosque leonis
 Perque caput dextramque alam volitantis oloris. 60
 Qui lucis noctisque pares dat circulus horas
 Arietis ima pedum recipit vestigia primum
 Semibovisque genu praecidit et inguinis eius,
 Vltima quem fudit putens urina deorum ;
 Sustinet et geminos flexus ex ore draconis, 65
 6 Exit et a genibus longo serpente ligati,

C. 761, 68 76. C. 761a 762. 12

[246]

Postquam chelarum longissima brachia pressit ;
Tum Ganymedeae raptricis transilit alam
Pegaseamque iubam dirimens ex ordine pisces.
Quid hiemalis agat signorum corpora scindens
Decollatus eo novit qui spicula mittit
Piscinusque caper, nec non lymphaticus auspex
Et pistris, fluvius, lepus et leporarius adsunt,
Finditur et puppis, Centauro terminat orbis.
Ultimus, aversus boreae, †sua dindima solis
Manibus ostendit fluvio finitus et Argo,
Centaurique pedes postremos tangit et aram.
B. V 87. M. 1053.

70

75

761a

B V 356.
Si novus a lani sacris numerabitur annus,
Quintilis falso nomine dictus erit.
Si facis, ut fuerant, primas a Marte Nalendas,
Tempora constabunt ordine ducta suo.

5

762

[2ss. De volucribus et iumentis.
B. V 363.
Do flomela
Dulcis amica veni, noctis solatia praestans ;
Inter aves etenim nulla tui similis.

5

C. 762, 3—19

[4]

Tu, filomela, potes vocum discrimina mille,
Mille vales varios rite referre modos.
Nam quamvis aliae volucres modulamina temptent,
Nulla potest modulos aequiperare tuos.
Insuper est avium, spatiis garrire diurnis : 10
Tu cantare simul nocte dieque sole,
Parrus enim quamquam per noctem tinnipet omnem,
Sed sua vox nulli iure placere potest.
Dulce pelora sonat, dicunt quam nomine droscam,
Sed fugiente die illa quieta silet. 15
Et merulus modulans tam pulchris initat odis,
Nocte ruente tamen cantica nulla canit.
Vere calente novos componit acredula cantus
Matutinali tempore rurirulans,
Dum turdus trucilat, sturnus tunc pusitat ore : 20
Sed quod mane canunt, vespere non recolunt.
Caccabat hinc perdix et graccitat improbus anser,

Et castus turtur atque columba gemunt.
 Pausitat arborea clamans de fronde palumbes
 In fluviisque natans forte tetrinnit anas. 25
 Grus gruit in gronnis, cygni prope flumina drensant,
 Accipitres pipant milvus hiansque lupit.
 Cucurrere solet gallus, gallina cacillat,
 Pulpulat et pavo, trissat hirundo vaga.
 Dum clangunt aquilae, vultur pulpare probatur, 30
 Et crocitat corvus, fringulit et graculus.
 c c c
 Pessimus et passer sons titiare solet.
 Pittacus humanas depromit voce loquelas
 Atque suo domino 'chaere' sonat vel 'ave'. 35
 Pica loquax varias concinnat gutture voces,
 Scurrili strepitu omne quod audit ait.
 Et cuculi cuculant et rauca cicada fritinit.
 Bombilat ore legens munera mellis apis.
 Rubilat horrendum ferali murmure bubo 40
 Iumano generi tristia fata ferens.
 Strix nocturna sonans et vespertilio stridunt,
 Noctua lucifuga cucubit in tenebris.
 Ast ululant ululae lugubri voce canentes

C. 762, 264

[249]

Inque paludiferis butio butit aquis. 45
legulus atque merops et rubro pectore progne
Consimili modulo zinizulare sciunt.
Scribere me voces avium filomela coegit,
Quae cantu cunctas exsuperat volucres.
Sed iam quadrupedum fari discrimina vocum 50
Nemine cogente nunc ego sponte sequar.
Tigrides indomitae rancant rugiuntque leones,
Panther caurit amans, pardus hiando felit.
Dum lynces urcando fremunt, ursus ferus uncat,
Atque lupus ululat, frendit agrestis aper. 55
Et barrus barrit, cervi crocitant, mugilant et onagri;
Ac taurus mugit, et celer hinnit equus.
Quirritat et verres setosus et oncat asellus,
Bratterat hinc aries et pia balat ovis.
Sordida sus subiens ruris per gramina grunnit, 60
At miccire caprae, hirce petulce, soles.
Rite canes latrant, fallax vulpecula gannit,
Glaucitat et catulus ac lepores vagiunt.
Mus avidus mintrit, velox mustelaque drindat,
Et grillus grillat, desticat inde sorex. 65
Ecce venenosus serpendo sibilat anguis,
Garrula limosis rana coaxat aquis.

Has volucrum voces describens quadrupedumque
 Paucas, discrimen cuique suum dederam.
 Sed cunctas species animantum nemo notavit,
 Atque ideo sonitus dicere quis poterit ?
 Cuncta tamen domino depromunt munera laudis,
 Seu semper sileant sive sonare queant.

70

763

Vfle nunc c. 490e

763

B. M.
 EL . e PATENII preorter
 . . . tempore quo medio peragunt suum sidera cursum
 Noctis et obscuris densantur cuncta tenebris,
 Cum refugit somnus fallaxque recedit imago,
 Teque tenax lolum nostris memoria reddit
 Sensibus, intuemur cordisque amplexu tenemus
 Et fruimur mutuis tacito sic ore loquellis.
 Ast ego cernere sic te absentem gratulor absens :
 Credo equidem, quod docta talem nec Graecia misit
 Neque Larissa potens similem procreavit Achillem,
 Nostris qualem [te]armipotens tam fertilis Africa o
 frugum

5

10

C. 76a, I11. C. 764 764a, 13

[01]

Vexit ad astra virum. Quem claro lumine fulgens
Sol ictu placido nostro de pectore tollit.
Te clipeo loricaque et galea caelitus armet
Omnipotens, et sit vita beata tibi
B. M. B.
Boethlu C. p.

15

764

ed. Peper
. xxXVIII.
Invictus constans Anicius, ortus ab urbe,
Torquati genus, exconsul famosus et exul
Patriciusque bonus mage civibus atque oprbog
Vsque caput iugulis genero comitante servavit.
Graviter exaegit furiis monimenta vetustis
Flebilibus scribendo modis tot carmina felix
Et, quod libertas multo sermone bilingui
Artificale tulit, dum post interprete lingua
Quicquid Aristoteles docuit transferre sategit :
Pandens conditionis opes hinc inde coactas,
Quas ab Atheneis rapuit bibliopola gais,
Ne Romana fames epulas nesciret Achivas . . .

5

10

76a

B. M. B.
Versibus egregiis decnrsum clarus Arator
Carmen apostolicis cecinit insigne coronis,
Historiamque nrins raeonens cautus ubiue

Substituit typice sensatim verba figurae.
Lingua canora bonum testatur iure poetam,
Mysticus ingenium sic indicat ordo profundum.

5

765

ide nnc c.

766

Tle ne c. 494.

767

B. M. B
IlAus domnae Eunomiae saerae virginis
Plena deo, moderata animo, miranda decore,
Larga manu Eunomia provida virgo pia.
Alta sapis, praeclsa petis, profunda rimaris,
Angelicos motus pectore sancto geris.
Vive, caput vivum, generis veneranda propago,
Et meritis caeli culmina celsa pete!
Vnici iam desunt solacia congrua fratris :
Sola deo vivis, vivis et imperio.
Largior extensa sit dextera, longior aetas,
Nestoreos superes annos et imperium.

5

10

768

Item laus Eunomiae
Fulens Ennomia decensque virgo,
Pollens nobilis et fecunda libris

Et totum venerabilis per orbem	
Atque in culmine constituta celso,	5
Subter cuncta videns, beata clemens	
Mitis blanda gravis quieta vivis.	
Sic es Christo parens talisque, priscis	
Qualis rustica Veritas capillis.	
Augustum caput atque consecratum	10
Constans erigis et promittis omnes	
Castam vivere te deo per annos.	
Adsit cuncta regens pater volenti;	
Dextram filius ille Nazarenus	
Succurrens tibi tradat imploranti;	15
Sanctus spiritus influens medullis	
Sensus inriget et fomenta donet,	
Gressus dirigat et viam procuret,	
Confirmet pedes et fidem propaget,	20
Enses proterat et dolos latentes	
Prodat magnificus protector, et te	
Annis praegravem et corona laetam	
Sanctam collocet angelus in urbem.	
Hic te perpetua quiete donet.	
Tunc quaeso meminisse te clientis,	25
Cum Christum fide videris serena.	

769

Sde nunec c. 48e

0. 4

de nunc c.

C. 772,. 128

*B. M.**4 47**B. IV 189.*

5

Cum sua cornua Luna
 Condit in aere prima,
 Signat abunde, sequentes
 Imbre madescere soles.

10

Si dabit ore ruborem
 Virgineo aurea Phoebe,
 Monstrat in orbe futuros
 Flamina fundere ventos.

Puraque si sit in ortu
 Cynthia vespere quarto,
 Totius haec erit index
 Mensis arescere soles.

15

Iam maculis ubi mane
 Sol variaverit ortum,
 Fit notus imbre ruenti
 Arboribusque sinister.

20

Ast ubi pallidus ipse est,
 Crastina vel rubet hora,
 Hinc fluit horrida tectis
 Et ferit omnia grando

25

Igneus hic notat euros,
 Caeruleus docet imbres,
 Et rutilans maculosus
 Fundere dat mare ventos.

Denique si occidet auro
 ucidus aut micet ortu,
 Permanet aether amoenus :
 Cede pavescere nimbos.

30

C. 772, 29—57

Etsi aquilone moveri	
Cernis in arbore frondes,	35
Te levis aura docebit,	
Tempora credere clara.	
Dumque polum astra relinquunt	
Flammea terga sinentes,	
Iam male flamina curvis	40
Temperat unda carinis .	
Hinc super ardea nubes	
Mergus et aequora scandit,	
Iinc fulicaeque marinae	
Litore ludere perg,	45
Si tonat en domus euri,	
Si ephyrique resultant,	
Si boreasque coruscat	
(Maxima turbinis arma haec) :	
Vallibus effugit binc grus	50
Et lacus ambit birundo,	
Corvus et agmina confert,	
Garrit et improba cornix,	
ucula hinc bibit auras	
Naribus ardua spectans,	55
Hinc canit horrida rana,	
Vermis et efferit ova.	
Ast †potus imbre notaret, ’	
Aethera quando serenamt,	
Cum bene sidera splendent	60
Et micat ore Selena.	
Haec tibi signa manebunt	

C. 772, 58 60. C. 772. 72a

Omnia tempore tuta ;
 Ast tua cura valebit
 Noscere iura polorum.

65

772

B. M. B.

IN. Campanianus. PA. Oybrio

Maiorum similis, nostrorum maior, Olybri,
 Stemma poetarum, regula dogmatibus,
 Trade notas, quis quaeque nitent bene dicta priorum ;
 Dux bonus audentes prisca tropaea doce.

5

Clarius auctorum pateant quae pollice laudes
 Scis bene cunctorum, conscius ipse tuis.

P Olybrius. N. Campanino

Stigmata cur spectas maiorum infigere dictis,
 Cuius iudicium sufficit ad titulos ?

10

Censuram spernunt, quae per te lauta patescunt ;
 Sit satis ad laudem complacuisse tibi,
 Omnia doctorum quem sic cinxere tropaea,
 Vt cedat titulis lingua diserta tuis.

15

4

rVLLI

B. M. B.

Fontibus in liquidis parvum requiesce viator
 Atque tuum rursus carpe refectus iter.

CARMINA

CODICVM SAECVLI IXIV

B. VI 8. . 1697.

[40]

B. II 158.

Vere rosa, pomis autumnno, aestate frequentor
Spicis : una mihi est horrida pestis hiems.
Nam frigus metuo et vereor, ne ligneus ignem
lic deus ignavis praebeat agricolis.

B. VI 85. M. 6981.

5

4 t

B. II 158.

Ego haec, ego arte fabricata rustica,
Ego arida, o viator, ecce populus
Agellulum bunc, sinistra et ante quem vides,
Erique villulam hortulumque pauperis
Tueor malaque furis arceo manu.

10

Mihi corolla picta vere ponitur,
Mihi rubens arista sole fervido,
Mbivirentedulcisinvapampino,
Mihi glauca duro oliva cocta frigore.

15

Meis capella delicata pascuis
In urbem adulta lacte portat ubera,
Meisque pinuis agnus ex ovilibus
Gravem domum remittit aere dexteram,

20

Teneraque matre mugiente vaccula
 Deum profundit ante templa sanguinem.
 Proin, viator, hunc deum vereberis
 Manumque sursum habebis : hoc tibi expedit.
 Parata namque trux stat [†ecce]mentula. 25
 rVelim pol' inquis? at pol ecce vilicus
 Venit, valente cui revulsa brachio
 Fit ista mentula apta clava dexteræ.
B. VI 86. M. 1699.

40

B. I 160
 Hunc ego, [o]iuvenes, locum villulamque palustrem
 Tectam vimine iunceo caricisque manipulis
 Quercus arida rustica fabricata securi
 Nutrior : magis et magis sit beata quotannis! 5
 Huius nam domini colunt me deumque salutant
 Pauperis tuguri pater filiusque adulescens,
 Alter assidua cavens diligentia, ut herbae
 Asper aut rubus a meo sint remota sacello,
 Alter parva manu ferens saepe munera larga. 10
 Florido mihi ponitur picta vere corolla,
 Primitus tenera virens spica mollis arista,
 Luteae violae mihi lacteumque papaver
 Pallentesque cucurbitae et suave olentia mala,
 I va pampinea rubens educata sub umbra . . . 15

Sanguine [haec]etiam mihi (sed tacebitis) arma
 Barbatus linit hirculus cornupesque capella.
 Pro quis omnia honoribus huc necesse Priapo est
 Praestare et domini hortulum vineamque tueri.
 Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas :
 o Vicinus prope dives est neglegensque Priapus.
 Inde sumite : semita haec deinde vos feret ipsa.
B. M.

20

40

B. II 172.

25

Pallida mole sub hac celavit membra Secu [ndus,
 Antiquis sospes non minor ingeniis,

E1

quo Roma viro doctis certaret Athenis.
 Ferrea sed nulli vincere fata datur.
B. II 182. M. 834.

4 t

B. II 177.

5

Vate Syracosio qui dulcior lesiodoque
 Maior, lomereo non minor ore fuit,
 llius haec quoque sunt divini elementa poetae
 Et rudis in vario carmine Calliope.

C. 778 78B, 18*B. II 202. M. 865*

10

778*B. IV 187.*

Tristia fata tui dum fes in Daphnide Flacci,
Docte Maro, fratrem dis immortalibus aequas.

779. 780

Vde nunc c.

5

781. 782

ide nunc c. 812.

783*B. M.***pPR00***B. V 83.*

Vade, liber, nostri fato meliore memento ;
Cum leget haec dominus, te sciat esse meum.

Nec metuas fulvo strictos diademate crines,
Ridentes blandum vel pietate oculos.

5

Communis cunctis, hominem se regna tenere
Si meminit, vincit hinc magis ille homines.

Ornentur steriles fragili tectura libelli

Theudiosio et doctis carmina nuda placent.

10

Si rogat auctorem, paulatim detege nostrum
 Tunc domino nomen : me sciat esse Probum.
 Corpore in hoc manus est genitoris avique meaque :
 Felices, dominum quae meruere, manus !

784

B. M. B.
 Tllius lesperios cpiens componere ores
 Eldit os libros ppellans iciorm.
 Quo solo fers ecticfs fror est Cactiliae.
 Coslio sper custos directus a aurbem,
 ALuc orbs prieue sls, ens totc seatsr
 Hic pls sole mct, crcius propter honestm.

5

785

ustio ribut
B. M. B.
 Ercedt cncos li libros pilosopor
 Lbri quos feecit tres Tllius Oficiorm.

C. 785e 785a

785

Augustino tributum
B. M. B.
 Duleia non meri, qui non ustaeit amar.
 EE i no sfuduit, sunt illi gaudic rar.

785b

Auustino trutm
1B. M. B.
 Precigim ci sola fit diei colntas,
 Actas non fmit emoliturue cetustas.
 Dissoleit teps uigpui producit acdesse,
 Si on prcsens, constt unoue necesse.
 rg sper tali ui let conditione,
 Aut niil acut minim claret rtionis hber.

5

785

2VSIcI

IB. M. .
 Ter quinos animo suadente per ardua libros,
 Augustine, trahens nobile condis opus,
 Et quamvis dederis numerosa volumina mundo,
 Hlaec tamen ingenii est maxima palma tui.
 Ena trium virtus deus est, quem divite verbo
 Auribus infestum credula verba bibunt.
 lle pium tinxit calamum quem lingua locuta est,
 Descripsitque tua se deus ipse manu.

5

86 786, 1

786

B.III17. M.1538.

ferphoditu

B. IV 114.

Cm me me macter reida gestret in alro,

Quid parerct, fertur cosluisse deos.

5

Ploebus act 'per est', Mars 'emin', Io 'netrm' :

cm, gquc sum nfus, lermaproditus erm.

Quereti let de sic ait 'ocitct arms,'

Mars'crce', Pboebs'agua'. sorsrtaqueiit.

Arbor obumbrat aqus conscedo, labitur ensis

10

Quem tulerm, csu, labor ect pse super.

Pes aesit rcnis, cgp iucidit ame, fuge

ir ulier neurum flutic telac cucem.

Vesco quem sem ii sors ecrem religui !;

lir, si sciero, cr trisue fii ?

15

786

DYNAMII

De Lerine insula

B. M. B.

Inter praecipuas quas cingunt aequora terras

Nil simile in mundo est, sancte Lerine, tibi.

Optima quae vivo fundata est insula saxo
 Et super ornato tegmine plana viret. 5
 Dives multiplici laetatur silva colore;
 Arboribus mixtis fert coronata comas.
 Per nemus umbrosum ventorum flamina vitat
 Et portum sanctis praeparat illa viris.
 Vt caret haec nunquam foliis nec tempora mutat, 10
 Sic meritis semper pectora [viva] tenet
 Prisca redivivo quo constat regula cultu,
 Quo grex agnorum non timet ora lpi.
 Culmine lHonoratus meritis et nomine dictus
 Floruit hic primus incola, Christe, tuus. 15
 Postquam sancta viri perrexit fama per orbem,
 Vix [alium] meruit dives habere patrem.
 Hic novus antiquum iecit ad leta draconem,
 Nec post hic rabidus horrida fauce nocet.
 Quod si vel casu veniat in litore serpens, 20
 Vivere non ultra noxius ore potest.
 Iustorum hoc opus est, ut nostri funeris auctor
 Pellatur victus, vita iubente mori.
 Sic electa deo praecellit insula saeclo,
 Quae tot perfectis gaudet amoena viris. 25
 Temnere mundauas optat qui mente procellas,
 Invenit hic valvas iam, paradise, tuas.

786b

ALEXANDRI

1

*B. V 42. M. 1029.**B. Pram. p. l.*

De ordine planetarum

p. 409.

Sortitos celsis replicant amfractibus orbes. 5
 Vicinum terris circumvolat aurea Luna,

[267]

10

15

20

688

788

Vde nunc c. 674a.

789

EVCLERHM comi

B. M. B.

O pater omnipotens, celsi dominator Olympi,

O terrae pelagique sator, qui sedibus olim

Missus ab aethereis, humano corpore nasci

Non indignatus, caedis cruciatibus atrae

5

Mortales avidi rapuisti e faucibus Orci,

Dirige vela precor ; curvo diducere rectum

Densaque Romulei dignoscere iura senatus

Ingenio permitte meo. qua luce reperta

Fas mihi sit populis reserata resolvere iura

10

Atque inter nebulas legum dignoscere causas.

B. III 145.

790

M 939. B.

Lingua brecriis, breritate lcris, lertate moetr,

[obltate og, arrulitate occs.

791

PATRICII

B. M. B.

Plurima mira malum signantia signa futurum
 Sive bonum dederat clemens deus, arbiter orbis,
 Vt terreret eos, quos illa videre volebat.
 Omnia paene loca, quibus haec iam facta fuerunt, 5
 , Tempora cuncta simul brevitatis intacta reliquit.
 Tres simul in caelo visi sunt currere soles;
 Terribilem quaedam tellus efuderat inem;
 Maxima pars noctis fulgebat luce diei;
 Ecce lapis cecidit de caelo magnus in amnem; 10
 Circulus et solem circumdedit aureus altum.
 Agnus in Aegypto mirum fuit ore locutus;
 Bos loquitur Romae simulanti voce prophetam :
 ‘Copia farris erit nobis hominesque peribunt.’
 Spicas turba hominum iam vidit in arbore natas; 15
 Panibus abscisis sanguis quoque fluxit habunde
 Coram convivis, quos signum terruit illud;
 Bos peperit dudum in † lectis conventibus agnum;
 Armatas multis acies equitesque diebus
 Aere pugnantes crudeliter arma movere 20
 o Ante quidem cives viderunt tempora belli;
 Natus equus fuerat totus homo tempore nostro
 Aque homine hinnitum faciens quoque moris equini,

C. 791. 2381. C. 792 793

[270]

Tam comedens fenum, quam panem et cetera edebat ;
Natus erat duplex homo vivens tempore longo, 25
Quadrimanus, bipes atque biceps et pectore bino,
Atque duas animas unum ventremque gerebat.
Quorundam pars posterior nova verba sonabat.
Tunc mirabiliter cantans modulamina quaedam
Vox avis audita est dicentis talia verba : 30
‘Mane novo surgens dominum laudabo potentem.’
His ita prodigiis signisque per omnia dictis
B. M.

792

B. V 388.
rs sutc fatacles quae lucunt ila sorors :
Clotho colm bailt, Laccsis trlit, Ltropos occat.

793

B. I B. M. 561.
B. V 88.
Neptuno et Plutone

De ove et

Iuppiter astra, fretum Neptunus, Tartara Pluto
Regna paterna tenent, tres tria, quisque suum. 5

*B. M.***794***B. V 388.*

Conquerar an sileam? monstrabo crimen amicae

An quasi iam sanus vulnera nostra tegam?

Non queror ant molles oculos aut aspera crura

Nec vitio quovis exteriora premo :

5

Quod queror, est animi! laudaret cetera livor :

Verba fide, vitiis lubrica forma caret.

Illa decem menses mecum feliciter egit

Gratis in amplexus docta venire meos :

Aemulus ecce meus gemmis male fisus et auro

10

Illum petit, ingeminat munera, flectit eam.

Muneribus vicit, quoniam natura vel usus

Praeter flagitium nulla dedere sibi.

Thersiten gerit in facie, gerit intus Oresten :

Pulcror iste tamen, mitior ille fuit.

15

Non prins incurrit leviores ille reatus

Nec gradibus certis destitit esse bonus,

Set simul omne nefas auso puerilibus annis

Iam praeter facinus nulla licere putat.

Thurpis atrox exlex, naturae crimen et hostis

20

In luctu ridet, flet nisi flenda videt.

Sufficit exemplis totum corrumpere mundum,

Sufficiunt sceleri nomina nulla suo,

Quippe tot illicitis famam lacerare laborat,

Vt nulla redimi laude vel arte queat.

25

Cur igitur placuit? quid honesti vidit in illo,

C. 794, 26 54

Quem iam nulla sequi praeter honesta pudet ?
Cur, inquam, placuit ? dignusne placere puellis,
Qui non exilio sed cruce dignus erat,
Lapsus in excessus tantos, ut nulla putaret 30
Deteriora fide vel potiora dolis ?
Cur placuit letale nefas, cur dedecus orbis,
Cur tam terribilis larva pudorque patris,
Qui non tam locuples rebus quam pauper honesto
Et minus infamis quam vitiosus erat ? 35
Crimen opes redimunt, reus est crucis omnis egenus, s
Et laudes hominum pensat acervus opum.
Hic quoque nec vita nec nobilitate parentum
Nec specie placuit, sed quia dives erat.
Divitiis animm tenerae turbavit amicae 40
Divitiisque patent oscula crura sinus.
Iam nec pura fides nec largi gloria sensus
Nec probitas morum nec bona fama invat :
Aurum sinceras solitum praevertere mentes
Mortales animos in scelus omne vocat. 45
Aurum dum speret, nil iam negat Iectoris uxor,
Iam populo iungi sustinet asse dato.
Dona truces animos et verba severa relaxant :
Penelope donis altera Thais erit.
Sed iam Thais erit lunone severior ipsa, 50
Si nullas habeat pulcher amator opes.
Vos igitur iuvenes, quos nondum fervor amoris
Attigit, illarum laudo cavere dolos.
Nam licet uratur, tamen in complexibus ipsis
Quaeque salictores quaerit habere novos. 55

Protea multiplicem solet ars retinere, sed illas
 Quin elabantur, nil retinere nequit.
B. M.

795

B. V 390.
 Lumina, colla, genae, flavi fexura capilli
 In Ganymede suo flamma fuere Iovi.
 Iuppiter in puerum quaerens sibi pauca licere
 In puero statuit cuncta licere deus. 5
 Oblitusque poli curas et murmura divum
 Et linguam laesae coniugis atque lovem
 Iliacum tulit ad superos, ad sidera sidus,
 Et se tunc tandem credidit esse deum.
 Vtque puer pelex visu tactuque liceret, 10
 Oscula nocte Iovi, pocula luce dabat.
B. M.

796

B. V 390.
 Ad cenam Varus me nuper forte vocavit :
 Ornatus dives, parvula cena fuit.
 Auro, non dapibus decoratur mensa ; ministri
 Apponunt oculis plurima, pauca gulae. 5
 Tunc ego 'non oculos sed ventrem pascere veni :
 Vel tu pone dapes, Vare, vel aufer opes.'
B. M.
 49
B. V 390. 10
 Graecinum virgo, puerum Graecinus amabat
 Et puer in sola virgine captus erat.

Tradidit hanc puero Graecinus, se puer illi,
Et fruitur voto virque puerque suo.
B. M.

15

798

B. V 382.
Signifer aethereus, mundus quo cingitur omnis,
Astra tenet tantum se sede moventia septem ;
Caetera nam proprio stant semper in ordine fixa.
Saturni sidus summa concurrit in arce
Ter denoque suus completur tempore cursus.
Inde Iovis cursus bis senis volvitur annis ;
Sic Mars quingentis †rubeus quadraginta diebus.
Ast uno Solis completur circulus anno,
Trecentis Venus octo et quadraginta diebus,
Mercurius centum triginta novemque diebus.
Bis denis septemque diebus Luna peragrans
Octo horisque simul proprium sic conticit orbem.
B. V 117.

5

10

798a

M. 1057. B.
Est ubi non imber nec ros dilabitur umquam,
Est ubi nec nix est nec glacialis hiems,
Est sine vite solum, quaedam [est]sine matre propago.
Est sine rege tribus, est sine nave fretum.
Non sine mors gemitu, non partus absque dolore,
Non nix absque gelu, non notus absque sono.

5

Quid levius fama ? fulmen. quid fulmine ventus.
Quid vento ? mulier. quid muliere ? nihil.

800

e sithium suer verum
Pastor arator eques pavi colui superavi
Capras rus hostes fronde ligone manu.
caprispastis,deruresato,hostesubactoDe
Nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli.

5

801

B. M. B.

De adventu cuiusdam novi maistri

Lucifer exoritur, emittunt sidera lumen ;
Quom latuere diu lumina, stella nitet.

C. 801, 30. C. 802 804, 12

[277]

Nube prius latuit lux non extincta sed absens :
Non sibi sed mundo perdita stella nitet. 5
Nube carens, depulsa die, dans lumen Olympo
Mundus ovat, fugiunt nubila, stella nitet.
Quam gallus totiens cantu praedixerat, ecce
Lnx oritur, mundo reddita stella nitet.
Per gallum formam, per lucem signo magistrum ; 10
lic canit, illa refert ; haec nitet, ille docet.

802

B. M. B.
Fupe saclitr oris, dum densis eceprbs haeret :
ac Lgres genitos fabla stire reert.
pliciti sunt sc etiisr a cepribs um,
A eoerrcce do, ceterac cnpis abet. 5
Gcs c ceprc ten, oc spper, cellere mollis,
Gens e pfre so caua, olos, pens.
B III275. M.262.

803

B. V 391
arcc, prccor, cirgo, toties ii elt rileri sgp

804

B. M.

De quieta vita

B. IV 57.
Phoebe, fave coeptis nil grande petentibus aut quod
A te transferri turba maligna velit.

C. 804, 314. C. 805 806. 1

[278]

Divitias averte ; alios praetura sequatur 5
Optantes, alios gratia magna iuvet.
Hic praefectus agat classes alienaque castra
Laetus sollicita †sollicitate roget,
Bis senos huius metuat provincia fasces ;
Audiat hic plausus ter geminante manu. 10
Pauperis arva soli securaque]carmina curem,
Nec sine fratre mihi transeat una dies.
Otia contingant pigrae non sordida vitae,
Nec timeat quidquam mens mea nec cupiat ;
Ignotumque diu solvat non aegra senectus 15
Ossaue compositi frater uterque legat.
B. M.

805

B. IV 189
Aeneas et Amor, pariter Iocus atque Cupido
Sunt nati Veneris diversis patribus orti.
Anchises primum genuit Mavorsque secundum,
Vulcanus quartum ; love natus tertius astat. 5
Eloquio primus dulcis, dat amara secundus,
Tertius illecebras, fervorem denique quartus.

806

B. M.
Argumenta ucani
B. V 413.
Proponit primus liber, invehit, invocat atque

C. 806, 2 22

Exponit causas, cursus properantis ad urbem	5
Caesaris et nimios hic narrat in urbe timores.	
Quadruplices questus libri pars prima secundi	
Continet ; eiusdem pars proxima verba Catonis	
Et Bruti. dicit, quo foedere Martia nupsit.	
Hostis in occursum ducit pars tertia ; Magnnm	10
Opposuisse manus notat et quod Caesaris ira	
Cuncta ruunt. arcesque capit, cedentibus instat.	
Ast uni vitam tribuit qui nuntius hosti,	
Exemplumque fuit ; quo viso Magnus ad omnes	15
Turmas ipse suas hortandas magna minatur.	
Hinc pars quarta notat Pompeium tunc properasse	
Brundisium ; tandemque videns maris ostia claudi	
lesperiam ptpesque duas in parte reliquit.	

III

Tertius exponit primo quid Hulia dixit,	
Quid Magnus fecit, audax quo Curio missus.	
Alter pars libri dicit, quod Caesar in urbem	
Ivit opesque dedit Romae nolente Metello	
Militibus, lagnique notat qui signa sequuntur.	5
Vltima quod tendens lispanas Caesar ad oras	
Massiliae stetit : hanc sed vicit in aequore Brutus.	

IV

At quarti libri narrat pars prima, quod ivit
Caesar in lllspanos ad iussa ducesque reversos.
Mortem Vultei cum multis altera pars dat.
Vltima, quod Varum pepulit campoque fugavit
Curio, fraude Iubae cecidit qui strage suorum. 5
In prima quinti Pompeio Roma regenda
Est data. multa timens pro se responsa recepit
Appius; exponit pars proxima seditionem
Sedatam poena. mare transiit urbe relictā
Caesar, qui queslus, quod non Antonius ultra 10
Iverat, expertus fuit ipse pericula ponti.
Vltima, quod posita mansit Cornelia Lesbo.

VI

‘Postquam castra’ notat, quod Caesar victus ab hoste s
Fugit in Emathiam, quamvis clausisset is ipsum.
Hinc et Tbessaliam quae sit gentemque profanam
Describit. damnat Sextum non dina petentem.

VII

‘Segnior Oceano’ casu quo bella geruntur
Ostendit primo, sic et quae dixit uterque.
Proxima pars bellum describit, et ultima, Magnum
Devictum cepisse fugam. Sed Caesar habendas
Militibus monstravit opes castrisque recedit. 5

VIII

‘Iam super IHerculeas’ quo fugit, denotat atque
 Quid dixit [Magnus . . quando quaerere Parthos
 Consuluit : sed cassa fuit sententia Magni.
 Parsque secunda notat Pompeium morte peremptum
 Indigna ; Phariis pars ultima datque sepulcrum. 5
 ‘At non in Pharia’ dicit, quod bella Catoni
 Libertate placent, qui Sextum multa minantem
 Corripuit, postquam scivit de funere Magni.
 Altera pars multos correptos voce Catonis
 Dicit per Syrtes fore multa pericula passos. 10
 Tertia quod Caesar simulavit ferre dolorem
 Nec doluit saevus generi cervice recisa.
 ‘Vt primumi primo notat ut perrexit ad urbem
 Aegypti Caesar et ut est Cleopatra locuta.
 Et dapibus sumptis Nili disquiritur ortus. 15
 Parsque secunda refert famulos qui fata parabant
 o Prava duci caesos adversa nefandaque passos.

807

B. M. B.
 Ad fora pictoris dum numina lignea gestans
 Venalesque deos tendit asellus iners,
 Vertice detecto vel flexo poplite turba
 Obvia cum precibus numina sancta colit. 5

C. 807, 516

Gaudet iners tanto secum sublimis honore,
 Virtutes. mores, gesta, genus numerans.
 Sors vaga cuncta rotat : olitorem nactus asellus
 Allia cum porris fertque refertque forum.
 Horret turba procul et olenti cedit asello. 10
 Hic stupet ignarus et gemebundus ait :
 'Cur sic contempnor ? cur tanti cessit honoris
 Cloria ? quae coluit me modo, turba fugit.
 Haec est lex mundi : genitum consistere quicquam
 Non valet. Hic factus †portheor alter ego.' 15
 Seputatindignemutatumfunctushonore,
 Post positos fasces vilis ad ima cadens.

CARMINA

CODICVM RECETIVM

Tile anot. crit.

808

B M.

Aegritudo Perdicae

V 112.

ie mihi, parve puer, numquam tua tela quiescant ?

Non sat erant frondes, non nndae nec fera nec fons ?

5

Non Satyrus, non taurus amans, uon ales et imber ?

Non tristes epulae, post quas petit aera Tereus ?

Hloc tibi restabat postremum, saeve Cupido :

Ad dirum matris iuvenem compellis amorem !

Mutai, precor, flammis alioque intende sagittas :

10

Quid possit nosti pietas. ah, perlida mater,

C. 808, 931

Et Paphiae quam triste decus †arcere furorem'
 Claudite nunc animos miserandaque pectora, matres,
 Ne scelus hoc vestras iteratum polluat aures
 Neu vos sollicitas temptet dolor iste nefandus 15
 Viderit ac simili poena commissa recuset.
 Namque omnes superos et cetera templa deorum
 Ture pio sacroque mero votisque colebat,
 Oblitus Veneris puerique oblitus Amoris.
 Hinc offensa dea est, haec diri causa furoris, 20
 Hinc quoque partus amor redeunti ad tecta parentum,
 Infelix Perdica, tibi nam nuper Athenas
 Venerat et studiis animos praebebat et aures;
 Hinc quoque regreditur matris periturus amore.
 Infelix qui Cecropias nunc deserit arces : 25
 Iam praeda est Veneris ; iam flammis atque sagittis
 Armatus tenuit servans iter omne Cupido.
 Lucus erat variis in frondibus, undique saeptus,
 Quem Pboebi Dapbne foliis diffusa tenebat
 Et myrtus Paphies, speciosi testis Adonis, 30
 Egrediturque solo fundens sua brachia pinus
 Iae Phrygius pastor spernens in amore Cybeben
 Desertusque viro per tympana plangitur Attis
 Fonsque regit medio nota per gramina lapsum :
 Illic dispersi flores mixtique colores 35
 Ostendunt, Veneris quid amor ; nam candidus illic
 Flos Narcissus amat veteris vestigia fontis

C. 808, 3561

Et rosa purpureum spargens per prata ruborem ;
 Seu Veneris cruor est seu flamma Cupidinis ista
 Nescio, sed gratus memini, quia servit amori. 40
 lunc lucum Filomela tenet : circumvolat alis
 Et dulcis queritur fetus sesaque rmo,.
 o Lucus Amoris : erat delapsus ab aethere pinnis.
 Namque illi conquesta Venus mandaverat ignis.
 Paruit imperio matris pharetramque sagittis 45
 Plenam fundit humi tollitque e pluribus unam
 'Hoc telum est' dicens 'olim quo Iuppiter auro
 A Decidit et Danaen fulvo compressit amore.
 Est' (aliud tolli) I Ledam hoc quo cygnus amavit,
 Antiopam Satyrn stenuit. iam fessas agittast. 50
 Quo, Perdica, tibi calamo firmemus amorem ?
 Vulnera iam nostrae veteres fecere sagittae,
 Nunc nova visenda est. dixit rivumque secutus
 Quaerit arundineas scrutatus limite silvas.
 Nec mora nata deo est. namque obvia venit arundo, 55
 Quam puer excissam totis radicibus aufert.
 Et primo mollis eradit pumice libros,
 Post volucris cupiens missu librare sagittam,
 Pinnam de propriis ardentibus abscidit alis
 Et religat cera, possit quo certa tenere 60
 Quod temptabat opus. et Amoris pluma tenebat.
 Iam sol emenso radios libraverat ortu
 Atque diem sexta magnum discreverat hora :
 Omnia per terras animalia fessa calore

C. 808, 62—83

Sideris aestiferi frondis sub tecta subibant.	65
Ad lucum Perdica venit fessusque labore	
Inlimes respexit aquas lymphasque recentes	
Vmbriferumque nemus, mixtos per gramina flores. s	
Ingressus postquam est lucos Perdica rigentes,	
Talibus est verbis socios ac voce secutus :	70
‘O socii, vestro iustum si corde videtur,	
Defessos artus ac membra calore gravata	
Hic poterit relevare locus. nam frigida fontis	
Vena fluit, flores sunt hic, [hic]dulcia prata’	
(Heu, Perdica, gravis aestus radiosque micantes	75
Solis te fugisse putas lucosque petisse	
Ignoras : intus gravior tibi flamma paratur!)	
Sic postquam fatus, fusi per gramina terrae	
Accipiunt epulas et dulcia dona Lyaei,	
Post somno reparant vires. tunc aliger ille	80
Paruit officio mutatusque ore Cupido	
Perdicae reddit Castaliam nomine matrem,	
Complexusque dedit per somnia tristis image	
Et saevo iuvenem confodit pectora telo.	
Matris enim miserae caros dinoscere vultus	85
Non poterat, quam parvus adhuc dimiserat olim,	
Cum peteret divae doctissima templa Minervae.	
Qui postquam somno miser est deceptus acerbo,	
Ardet in incestum, verum simulante ligura :	

8 Ingrediturque suae regalia limina matris.	90
Continuo natum famulae venisse parenti	
Castaliae dixere suum : pietatis honore	
o lla memor nati venienti est obvia facta	
Osculaque aequa dedit materni plena decoris.	
Quam miser ut vidit, suscepit vulnere curas ;	95
o Et quotiens iuvenis mutata est mente figura	
Vel quotiens pulsante deo nova forma secuta est,	
s Haesit et insano obstipuit deceptus amore.	
‘Heu, eo quam vidi per somnia tristia demens,	
Mater eras ? aut ista tibi par fertur imago ?	100
Est sed caeca .	
Nam fari scelus est, [est]admissi quoque crimen.’	
Talia constanter secum Perdica locutus.	
Sed nox umbriferis per caelum roscida pinnis	
Presserat arios fugientis solis bonores	105
Cunctaque per terras animalia pressa sopore :	
Solus ibi dulci numquam Perdica quieti	
s Tradidit assiduis ardentia lumina flammis.	
Nox ipsi maesta [est] : vigilat metuitque tepetque,	
Suspirat numquam requiem daturus amori.	110
Omnia fessa domat caelestia sidera somnus	
Fluminaque [ille tenet nec non maris imperat undis ;	
Ilo Corpora vel modicam compellit adire quietem.	
Pro dolor ! hoc scelus est soli vigilantis amori.	
Tunc quoque Perdicam [saevo]premit igne Cupido,	115

Vt possit vix ferre vicem. nam fulmine tactus Ardebat miser ; [et]ducens suspiria cordis, Quae puer edocuit mortales cire Cupido, 115	
Tales †triste feras reddit de pectore voces : ‘Nox sceleris secreta mei, nox conscia cladis, Soli me commendo tibi nostrumque furorem. Tu nosti quid possit amor, sine te nihil ille, Seu Veneris pars es tu seu Venus aut Venus in te est : Des requiem miserando precor, et posse fateri. 125	120
‘t matri narrabo nefas’ Tamen ibo coactus ? ‘Credamus !’ Quibus hoc poteris componere verbis Aut vox qualis erit ? adgressus namque parentem 125	125
‘Mater, ave’ dicturus ero. quid deinde ? tacebo ! 123	130
Oedipodem thalamos matris vult fama subisse 126	
Incestosque toros : satis est quod nescius iste Commisit, culpamque tulit liecet ille nefandam, Exegit, sese privat dum lumine, poenam.’ Talis Perdicam per noctem cura premebat 130	135
Et proprium miserando nefas fit causa laboris. Iamque dies ortus † clarior nudaverat orbem Et radiis Titan noctis disperserat umbras : Deficiunt iuveni paulatim fortia membra Decoquiturque umor, cunctos qui continet artus. 135	140
Namque undas cereremque negat victumque ciborum. Tunc quoque sollicitam monuit maestamque parentem	145

Maternae pietatis honos, famulosque vocavit
 Ad sese iussitque artis medicae [venerandos]
 Primores qui forte forent, adducere secum.
 Iussa citi peragunt : vitae venere magistri 150
 Ingressique fores atque abdita tecta cubantis
 Inveniunt iuvenem postrema clade gravatum.
 Et primum quaerunt, quae causa laboris inesset,
 1s Post vena [est]temptata : sed haec pulsusque quietus.
 Esse negant causas vitiati corporis illic, 155
 Sed iecur et splenis temptanda cubilia et atri
 Fellis : quae metuenda † domus, sunt omnia sana
 Per proprium digesta larem, sunt cuncta quieta
 so Et vitae devota suae ; sed dira procella
 Mente latens caecos urgebat pectore coeptus. 160
 Hippocrates illic fuerat qui forte vetustus
 Ac vitae spatio lonum qui ceperat usum,
 Restitit ac secum docto sermone locutus
 ‘Quid, medicina, tacest rationem redde petenti!
 Non isti calor est pulsus nec vena minatur ; 165
 Non sacrae partes, quibus omnis vita tenetur,
 Discordare parant, †cum mox elementa resolvant,
 Quae faciunt hominem, dum quattuor ista ligantur.
 Stridenti gremio vivaces inpedit auras.
 Non omenta suas per mollia viscera sedes 170
 [Deficiunt], non corda vagi pulmonis anhelant

C. 808, 163188

Intersaepta sero, non ilia concita coxis Incutiunt saevos †iaculata saepe dolores : Displicet os solum, quod sunt suspiria longa. 165	175
Sic fatus fessae scrutatur conscia venae. Ingreditur mater. tum, quae fuit ante tenenti Mitis et in lentos motus aequaliter acta, Inprobiter digitos quatiens pulsatibus urguet, Sc mentis confessa nefas. magnusque virorum 10	180
Invenit Ippocrates, quae pectore clausa fuere. Et tali sequitur miserandam voce parentem : ‘Causas mater habes : medicinae munera cessent. Hic animi labor est : abeo ; iam cetera di dant.’ Talia fatus abit. matrem nova cura premebat 175	185
Per varios divisa metus, natumque cubantem Adgreditur redditque pio de pectore voces : ‘Nate, precor, miserere mei, miserere tuorum ! Lumina tu partus, tu me facis esse parentem. Inclita si virgo est, hymenaeos iungere possum, 180	190
Sive suo matrona fovet viduata marito. Ne dubites. [haec]cura mea est, hoc maesta verebar, Inlicitos ne forte toros temptare mariti Cogeret acer amor matrisque gravaret honorem.’ Ile silet solumque trahit suspiria longa 185	195
Avertens faciem, nec matrem cernere rectis Luminibus poterat sacro prohibente pudore. ‘Mater’ ait, ‘discede, precor : plus uris amantem.’	200

Roscida post radios aeternaque lumina solis
 o Nox tenebris diffusa suis conpresserat omnes.
 At iam te, Perdica, puer numquam ille Cupido 205
 Vel partem minimam patitur decerpere [somni] :
 Sed solus tenet et tenebrosa tectus in umbra
 Continuus tollit pharetras ac tela furoris
 s Et tecum vigilat per noctis tempora longa,
 Intorquens dira assiduis incendia flammis. 210
 Et Pudor buc aderat, proprio comitante vigore.
 Stant duo diversis pugnancia numina telis
 Ante toros, Perdica, tuos : Amor hinc, Pudor inde.
 Inde Cupido monet secreta referre furoris,
 Inde Pudor probibet vocisque]exordia rumpit 215
 Famamque surgentem revocit.† negat alter, at alter
 Ire iubet propriumque nefas exponere mentis,
 Verbaque multa docet ; quae vix e pectore lapsa
 os Perdicae miseri moriuntur in ore pudico.
 Sed postquam calor immensus per pectora currens 220
 Vsserat exesas ardenti corde medullas,
 Talia dimittit reserato pectore verba :
 ‘Saeve puer, semper lacrimis et funere gaudes !
 O scelerate, tuas si tu paterere sagittas !
 Sique tuos ignes in te convertere discas, 225
 Et credas, quid possit Amor ! sed parce, Cupido
 Inprobe ! quae mandas, non possum dicere matri.
 Tormentis adfige tuis, constringe catenis :

C. 808, 21522

[294]

Non fatear. totas in me consume sagittas,
215 230
Quotquot amoris habes, et si tibi tela furoris
Defuerint, etiam tibi de Hove fulmina sumas :
Vincere non poteris sanctum, scelerate, pudorem !'
Talia per noctem iuvenis miserandus agebat.
Interea matrem nati nova cura premebat, 235
220
Multaque quaerenti placuit sententia talis,
Matronas omnes totis e moenibus urbis
Ad propriam concire domum, si quis vigor illis
Aut species inlustris erat vel forma superba, 240
Quae proprio iuvenem statuisset amore †gravare.
225
Hoc visum placitum matri. Non distulit ultra.
Iam [que]dies ortus †clarior nudaverat orbem :
Matronae veniunt forma cultuque micantes. 245
li erat Andromeda, hic altera Laudamia,
Ditior haec Danae, fulgentior altera Glauce,
230
Candidior Chione venit [altera et altera Dirce.
Iuc etiam tenerae sanctae venere puellae, 250
Virgineum florem servantes lege maritis.
Has tristic Perdica videns et lumina lectens
In matrem traxit dura suspiria corde
235
Et tali secum miser est sermone locutus. 255
'Pro dolor, o superi defecerat altera forma :
Mater amanda fuit. sed vincere certo furorem
Quaerendo vultus, liceat quos iure tenere.
Hoc etiam voluisse nefas. sed respice, quales
240 260
Vituperas ! cernis, niteat quae gratia formae ?
Sunt niveae, sunt hic procero corpore pulchrae,

Virgineo [que]nitent gratae de flore puellae.
 Nulla tamen matri similis! fatusque coercens
 Detorsit fessos artus et languida membra. 265
 Nunc, o Calliope, nostro succurre labori :
 Non possum tantam maciem describere solus,
 Tu nisi das animos viresque in carmina fundis.
 [At quod]mandasti, iam possum expromere, Musa.
 Tristis languentes pallor perfuderat artus, 270
 Tempora demersis intus cecidere latebris
 Et gracili cecidere modo per acumina nares,
 Concava luminibus macies circumdata sedit
 Longaque testantur ieiunia viscera fame,
 Arida nudati distendunt brachia nervi, 275
 Ordine digestae consumpto tegmine costae
 Produnt, quidquid homo est vel quod celare sepulcbris
 Mors secreta solet. satis id tibi, saeve Cupido ?
 Materia est iam nulla, atrox ubi flamma moretur :
 co Denique defessos artus ac membra calore 280
 Mlitur estare . . victusque virorum'
 Solvitur infelix per tota cubilia fusus
 Miratusque suos artus haec verba remisit :
 'Quid dicis, Paphie? retulisti nempe triumphum :
 Ad tantam maciem deducimur. haec tibi virtus, 285
 Si dea mortalem propriis superaveris armis ?
 Cerne, precor, quid agas : flammis absumis et ossa,
 Quae semper servata rogis. miserere rogantis,

Alma Venus! nosti, quae sint tormenta calor
Et quid possit amor : nam mater Amoris amasti. 290

270

Nunc finem, Perdica, vides : nam spes puto nulla est.
Quod superest, moriamur' [ait.] 'letumne bibamus?
Cur, miserande, petis frustra potare venena?
Iam fauces clausere viam dirosque recusant 295
In mortem latices. ferro reseremus amorem?

275

O demens! gladio quibus armis quove vigore
Haec manus ecce valet librare in vulnera mortem?
Praecipitem iactare libet? fors poena placebit, 300
Sed vereor ne forte leve et sine pondere corpus
Vento gestatum rursum servetur Amori.

280

Stringamus laqueum? sic finis detur amanti.
Quid turbaris, Amor? puto, vicimus! omnia leti 305
Praedixi tormenta mei, nec te pavor ullus
Terruit. et laqueum metuis mihi redde tenebris!
Iam scio quid fugias : ne te mea vincula prodant!

Da laqueum collo : vel sic cum corpore nostro
Inclusus morieris, Amor. solatia fati 310
Haec tantum, Fortuna, mihi concede precanti,
Vt tumulo scriptum per saecula longa legatur :
Ihie Perdica iacet secumque Cupido peremptus.'

290

809

B. M .
mm X

TBERIANI

B. III 264.
Amnis ibat inter herbas, valle fusus frigida,
Luce ridens calculorum, flore pictus herbido. 5

Caerulas superne laurus et virecta myrtea
 Leniter motabat aura blandiente sibilo.
 Subtus autem molle gramen flore pulcro creverat ;
 Et croco solum rubebat et lucebat liliis.
 Tum nemus fraglabat omne violarum spiritu. 10
 Inter ista dona veris gemmeasque gratias
 Omnium regina odorum vel colorum lucifer
 o Auriflora praeminebat forma dionis, rosa.
 Roscidum nemus rigebat inter uda ramina :
 Fonte crebro mnrmurabant hinc et inde rivuli, 15
 1 Quae fluenta labibunda guttis ibant lucidis.
 Antra muscus et virentes intus [hederae]vinxerant.
 s Ilas per umbras omnis ales plus canora quam putes
 Cantibus vernis strepebat et susurris dulcibus :
 Hic loquentis murmur amnis concinebat frondibus, 20
 Quis melos vocalis aurae musa zephyri moverat.
 Sic euntem per virecta pulchra odora et musica
 Ales amnis aura lucus flos et umbra iuverat.
 Eiustem berii
 Aureos subducit ignes sudus ora Lucifer 25
 Pegasus hinniens transvolat aethram

C. 809, 35. C. 810

Tiberianus in Prometheo ait, deos singula sua homini
tribuisse

APlatonis hereditatemDiogenes cynicus invadens nihil ibi
plus aurea lingua invenit, ut Tiberianus in libro
de Socrate memorat.

30

Tiberianus inducit epistolam vento allatam ab anti s
podibus, quae habet : Superi inferis salutem.

810

B. M.

De avicula

B. III 266.

Ales dum madidis gravata pennis

Vdos tardius explicat volatus,

Defecta in medio repente nisu

5

Capta est pondere deprimente plumae :

Cassato solito vigore pennae,

Quae vitam dederant, dedere letum.

Sic, quis ardua nunc tenebat alis,

Isdem protinus incidit ruinae.

10

Quid sublimia circuisse prodest ?

Qui celsi steterant, iacent sub imis !

Exemplum capiant nimis tenendum,

Qui ventis tumidi volant secundis.

C. 811 812, 19

811

B. M. B.

Hymnus et laus Bacechi

Salve magne pater, divum suavissime, salve,

Liber, et o nostris saepe colende modis.

Numine nostra tuo dignaris tecta subire.

5

Te colimus laeta fronte : benignus ades.

Qui modo sollicitis fueramus mentibus, eece

Adventu exhilaras nos, pater alme, tuo.

lactashominummentemetconvivialaetaTu

Efficis, ac sine te gaudia cuucta silent.

10

12

ergilio tribut

B. M.

Ad puerum

B. IV 160.

Parce puer, si forte tuas sonus improbus aures

5

Advenit infandum [que]audens exposcere munus.

Nam meminisse potes, servata lege pudicos

Esse aliquos longumque diu tenuisse pudorem,

Sed postquam aurata delegit cuspide telum

Caecus amor tenuique ofendit vulnere pectus,

10

Tum pudor et sacri reverentia pectoris omnem

Labitur in noxam : dolet heu sic velle, stupetque

lammigeros motus, et tandem cogitur ipsi

C. 812. 10—15. C. 81B. C. 831, 12

Snccubuisse deo et genua inclinasse tyranno.
 Quare age, care puer, cuius modo forma decorque
 Ingeniumque ferax omni probitate sacroque
 Pieridum cultu renitens et Palladis arte
 Vexant pervigili semper mea pectora flamma :
 Da precor auxilium atque ignem lenito furem !

15

813

B. II 6. M. 757.

VERGILIUS

B. IV 160.

De Caesare

Iuppiter in caelis, Caesar regit omnia terris.
31 s54 B.
B. V 396.

5

831

831 M. 878
 Quisquis ad ista moves fulgentia limina gressus,
 Priscorum hic poteris venerandos cernere vultus,

Hic pacis bellicue viros, quos aurea quondam
Roma tulit caeloque pares dedit inclyta virtus.
Grandia si placeant tantorum gesta virorum,
Pasce tuos inspectu oculos et singula lustra.

5

832

Romulus
B. M. 711.
Hic nova qui celsae fundavit moenia Troiae,
Vrbem lomanam proprio de nomine dixit.
Infantem gelidi proiectum ad Thybridis undas
Vberibus fecunda piis Larentia pavit.
Ausus finitimas praedari fraude Sabinas,
Fortem fortis humi postravit Acrona duello.

5

833

B. M. 717.
Cui dedit hirsutus nomen venerabile cirrus,
Quintius hic ille est, rigidis animosus in armis.
Is quoque dum curvo sudans penderet aratro,
Ante boves meritum meruit dictator honorem.
Consulis obsessi partes defendit inertis,
Inde triumphalem conscendit agricola currum.

5

834

M. urius Camillus

M. 713.

Qui fuit en patriae quondam spes ampla ruentis,
Hic Senonum propria domuit virtute furores ;
Vicit et opposito quos clausit Marte aliscos,
Brachia fallaci religato in terga magistro.
Quicquid ubique truces bello valere decenni,
Inclita, Veientes, accessit pompa triumpho.

5

835

T. Manlius Torquatus

B. . 714

Inclita Torquatae dedit hic cognomina genti.
Vir ferus ante acies prostrati guttura Galli
Perfodiens gladio poscentis voce duellum
Abstulit aurati pretiosa monilia torquis.
Consulis et Decii hello collega Latino
Victoris nati maculavit caede secures.

5

836

. Decius

M. 715

Hic est qui vitam patriae devovit amatae.
Dum furor oppositos agitaret ad arma Latinos
Saevaue crudelem cecinissent classica pugnam,
Inter tela aciesque virum cuneosque pedestres
Candida sacrata religatus tempora vitta
Ante aciem moriens hostilibus occidit armis.

5

C. 837 839, 1—4

837

*B. M. 716.**M. Curius Denatus*

Quid iuvat imperio populos rexisse potenti
 Fulvaeque Mygdoniis ornasse palatia gemmis?
 Quamquam civis inops, toto notissimus orbe
 Hic fuit, egregio domuit qui Marte Sabinos.
 Fregerit ipse licet fulgentis robora Pyrrhi,
 Pauperiem lato Samnitum praetulit auro.

5

838

*B. M. 718.**C. abricius*

Contentus modico tectique habitator egeni
 Illic erat et renuit devicti munera Pyrrhi,
 Sprevit et oblatos, Samnitum munera, servos,
 Respuit immensi locupletia ponderis aera,
 lorrui infamem scelerata fraude magistrum
 Pocula pollicitum regi miscere veneno.

5

839

*B. M. 719.**. Pabius Maximus.*

Vir fuit iste ferox, qui torvus fronte verenda
 Vir fuit egregius et bello clarus et armis.
 Captivos modici quamquam pauperrimus agri
 Exemit pretio Poenorum in vincula missos.

5

C. 839, 5 . C. 840 842,. 1—2

Is qui cunctando nisi Punica fregerit arma,
Nulla foret Latiis lomana potentia terris.

840

B. M. 720.

Claudius Nero

Armorum virtute potens Nero Claudius hic est.

Coniunctus Livio Picentis ad arva Metauri

Prostravit Libycas memorando Marte cohortes.

5

Fortnate tui, iuvenis metuende, furoris!

Ausus es ignari iacere ad tentoria fratris

Cervicem Libyci media inter tela tyranni.

841

B. M. 721.

. Marcellus

Tu primus Libycum Nolae sub moenibus hostem

Insidiis periture tuis, Marcelle, fugasti.

Cumque Syracosii quondam †negaretur hbonoris

5

Pompa tibi, Albano gessisti in monte triumphum.

Praedonum deprensa manu venerandaque multis

Luctibus heu patrio caruerunt ossa sepulcro.

842

B. II 4. M. 722.

Scipio

Ille ego sum, patriam Poeno qui Marte cadentem

Sustinui rapuique feris ex hostibus urbes

Hispanas, †lannonisque acies magnumque Syphacem
 Perdomui et fractum totiens armisque repulsum
 s Hannibalem, victorque ferox mihi regna subegi
 Punica et excelsas altae Carthaginis arces.

5

843

B. M. 727.

C. Marius

Et genus et nomen merui virtute feroci

Rusticus Arpinas, bellorum maximus auctor.

Effera post Numidae quam fregimus arma Iugurthae,

Cimbrica praeclaros geminavit pompa triumphos.

Exegi civile nefas servilibus armis,

Et mea Sullanos fregerunt arma furores.

5

844

B. M. 729.

M. Caesius Seaena

Ignem calens belli mediaque in caede cruentus,

Pompeiana phalanx patulis exire ruinis

Dum furit et properat claustrorum frangere turres,

Scaeva ego Caesarei defendi culmina valli.

Dum timet Oceanus praeclari Caesaris arma,

Textum pampineae gessi sublime coronae.

5

845

B. M. 730.

n. Pompeius

Arma tuli quondam toto victricia mundo,
 Qui pelago Cilicas et Pontica regna subegi.
 Vis mea, quos profugus commoverat exul ad arma,
 Bellorum virtute truces prostravit Hiberos.
 At me post soceri civilia bella cruenti
 Dextera Septimii Phariis laceravit in undis.

5

846

B. II 52. M. 747.

. Porcius Cato

Cerne hic ora sacri semper veneranda Catonis!
 ibertate potens animoque invictus et armis
 Avius incerto peragravit tramite Syrtes.
 Libertatis enim dulcedine captus amatae,
 Ne sua servitio premerentur colla tyranni,
 Fortia crudeli penetravit pectora ferro.

5

847

B. II 6B. . 750.

Iulius Caesar

Ille hic magnanimus, qui claris arduus actis
 Non timuit generum nec inertia signa senatus,
 Ne sibi Gallorum raperetur pompa triumphi,
 Intulit invitus per civica viscera ferrum.
 Vis invicta viri reparata classe Britannos
 Vicit et hostiles Rheni conpescuit undas.

5

848

B. M. 751.

[Iulius Caesar

Caesar, ad imperium civili sanguine partum

Venisti, famulasque manus Fortuna tetendit.

Ipsa tibi cessit tellus et iussibus aequor

5

Paruit omne tuis. verum invidiosa potestas

Et suspectus honos : adimunt civilibus armis

Imperium vitamque tibi formidine regni.

849

B. M. 752.

Iulius Caesar

Germanos domui Caesar Gallosque potentes,

Cesserunt signis omnia regna meis.

Et generum vici natosque ferumque Catonem

5

Imperioque fuit subdita Roma meo.

In tantis opibus me fors inimica peremit,

Omnis et immiti gloria sorte ruit.

850

B. M. 753.

Epitaphium Iulii Caesaris

En adsum Caesar. quis me praestantior armis?

Quis prior eloquio? quis me clementior alter

Egregia pietate fuit? quoscumque subegi,

5

Hos vici pietate magis quam fortibus armis.

Plus mecum Fortuna fuit, plus obtulit uni

Quam sibi di dederunt. gestis belloque refulsi,

Germanos domui populos Gallosque potentes

Atque tripartitum tenui sub fascibus orbem.
 Deleri haud potuit virtus, non inclyta fama;
 Haud patricida meum potuit restringere nomen.
 Qua rapitur Titan curru, qua vergitur axis,
 Hac Eephyrus nostros referet per saecula triumphos.

10

851

B. M. 755.

Caesar Augustus

Quae mihi, sancte, dabit grandes expromere laudes
 Musa tuas? iam pauca canam. tu Caesaris alti
 Vltus es indignam memorando nomine mortem,
 Actiaco et Pharias superasti in gurgite classes,
 Tranquillumque tuis faciens virtutibus orbem
 Clausisti reserata diu sua limina Iano.

5

852

B. M. 756.

Augustus

Solus habes aquila corvos laniante triumvir
 Imperium, victusque tuis Antonius armis
 Leucadio et regina freto; lanumque bifrontem
 Clausisti. at toto cum feceris otia mundo
 Teque audes conferre deo, te Livia sortis
 Dicitur humanae [tandem] monuisse veneno.

5

853

B. M. 759.

erius

Claudius egregie vixit privatus et insons
 Imperiis, Auguste, tuis; simulataque virtus

C. 854 855

854

B. M. 771.

Traianus

Caesareos toto referens hic orbe triumphos

Notus erat mundo quondam pietate gementi.

Inclytus extremos penetravit victor ad Indos,

5

Belligerosque Arabas et Colchos sub iuga misit,

Armenia Parthos pepulit Babylone subacta,

Et dedit Albanis regem, quos vicerat armis.

B. II 64. M. 754.

855

B. V 403.

Octavianu Augutu

In Macetum campis ultus iam Caesaris umbras

Sum patris, Augustus belloque armisque superbus,

Atque meos sensit fugiens Antonius enses.

5

Quantum ingens mundus, quantum Iovis alta potestas,

Tantus in orbe fui. terras pontumque subegi :

Vix caelum superis et sidera summa reliqui.

C. 855 855, 1 3

B. M.

855

B. V 404.

Epiramma yrrhi

Demetrium Antigoni, Poenos, elapsus Epiro

Concussi bellis, Siculos, Lacedaemona Pyrrhus.

Romanos studui Tarento avertere et ardor

5

Fervidus assidui belli mihi semper inhaesit.

8552

*B. M.**B. V 404.*

Epitaphium Alexandri

Magnus Alexander sum, qui victricibus omnem

Munificus bellis incussi et stragibus orbem.

5

Ante meos nullus potuit tam fortiter annos

Tam late imperium et regnorum extendere tines.

855a

*B. M.**B. V 404.*

Spigramma Iulii Caesaris

Magni animi Caesar populos virtute subegi

Iulius Arctos, potui qui solus bonores

5

Flectere Pompeii et solus Romana tenere

Imperia atque unum mundo praeponere regem.

8559

B. M. B.

Epitaphium Caesaris

Volve tuos oculos : metuendum hunc aspice, lector,

Armorum bellique ducem bellatrix in omnes

Terrarum pelagique plagas victricia quondam

5

Victor sina tulit, nullo superatus ab hoste.
 Gallia bellatrix, opibus superba virisque
 Passa sub hoc dudum Romanas principe leges,
 Pontica quo cecidit victore potentia; quartum
 Caesareis titulis dedit Africa terra triumphum.
B. II B. M. 696.

10

856

B. V 402.

De Nino

Ninus ab Assyriis sum primus regibus ausus
 Non modo finitimos populos regesque potentes
 Imperio pressisse meo, sed viribus omnem
 Paene Asiam domui terraeque marique timendus.
B. II 4. . 700.

5

857

B. V 02.

De Semiramide

Te stola ne dubium teneat cultusque venusti
 Corporis ambiguus : sum clara Semiramis, alto
 Non minor ipsa viro, belli pacisque probatis
 Artibus insignis, nato miserabilis uno.
B. II 5. M. 698.

5

858

B. V 402.

De Cyvro

Quantum fata valent atque inmutabilis ordo
 Astrorum, docui Cyrus : quem nulla domare

C. 858, 34. C. 859 860

Vis potuit, non Astyages Babylonve superba,
 Massagetis eadem me fata dedere tremendis.
B. II . M. 699.

5

859

B. V 403.

De Tamyri

Quantum ego claruerim Mavortis in agmine, Cyrus
 Ipse ferus novit, qui dum mea regna profanus
 Spargapise insidiis rapto popularier audet,
 Quam Tamyris turbata valet, cognovit in utre.
B. II 8. M. 704.

5

860

B. V 403.

De Myrina]

Inter Amaonidas, quas insula celsa Tritonis
 Hespera progenuit, qui me nescire Myrinam
 Dixerit, ignarum sese fateatur oportet
 Eximiae laudis : Libyamque Asiamque subegi.

5

861

*B. II 10. M. 705.**B. V 403.*

De Penthesilea

Graiugenas acies superans passimque fugatas
 Penthesilea premens ulcisci nobilis umbram
 Hectoris ipsa mei potui, ni dirus Achillis
 Ille Neoptolemus me clam misisset ad Orcum.

5

862

*B. II 7. M. 701.**B. V 03.*

De Aexandro Magno

Magnus Alexander bellisque horrendus et armis,
 Qui terrore mei trepidantem nominis orbem
 Vsque sub Eoum parvo cum milite Gange
 Vndique concussi, nulli sum laude secundus.

5

863

*B. II 9. M. 749.**B. V 403.*

De Iulio Caesare

Sum genus Aeneadum Gaius cognomine Caesar
 Iulius, Assyrios, Cyrum, Macetumque ferocem
 Qui iuvenem probitate animi, qui corporis acer
 Viribus exsuperans fueram pater urbis et orbis.
M. .

5

863a

B. V 394.

[Iudicium Paridis]

‘res deae ad Paridem

Tres sumus [ecce]deae : forma se quaelibet effert.

Hoc in discidio volumus, Paris, arbiter esto :

Cui pomum dederis, titulum simul ipse referto.

5

Venus ad Paridem

Plectra sonora, ioci, lusus, lasciva voluptas,	
Haec mea. si reliquis me praefers, ipsa puellam	
Pro mercede dabo, qua non formosior ulla.	10
Iuno eidem	
Sceptrorum sublimis honor fascesque tremendi	
Divitiaeque mei imris. te iudice palmam	
Si tulerim, regno per me donabere summo.	
Pallas eidem	15
Quae caelum, quae terra tenet, quae pontus et orcus, o	
Legibus astringo certs : nil me sine rectum ;	
Et, si me sequeris, non abstrahet inuius error.	
Iudicium Paridis	
Grata mihi tua forma, Venus, tua munera grata.	20
Plus aliis mihi mente sedes : certaminis ecce	
Pignus habe victrix auri spectabile malum.	
Poeta	
Hac in lite triplex hominum mellita poesis	
Depinxit studium, quorum datur optio cunctis.	25
Falluntur tamen optando plerique : sequaces	
Luxus habet multos, honor et sapientia paucos.	

B. V 67. .1036.

864

B. V 379.

[De quatuor anni tempestatibus]

Aestatis Mlarius Tauro primordia prodit.
 Iunius aestivo Geminorum cardine surgit.
 Iulius aestivas Cancro secatur aristas.
 Autumnus caput Augustus parat ore Leonis. 5
 Autumnus uvas September Virgine curat.
 Libra sub autumnus Octobri dat semina sulco.
 Scorpium innectit tempus brumale Novembris.
 Arcitenens hiemis .
 . Capricorni sidere frigus. 10
 Inducit Februo verus udus aquarius arvo.
 Mars flores vernis nemori sub Piscibus edit.
 Aprili vernante novans Aries micat annum.
B. V 194. M. I123.

865

B. V 405.

Porcius octophoro fertur resnupinus ad aedem
 Iunonis Triviae priscaeque templa deae
 Et circum Phoebi. merito stupet inscia turba
 Atque ait : an horum victima porcus erit ? 5

B. V 212. M.1141.

866

B. V 216.

Quis deus hoc medium flammavit crinibus aurum,
Iussit et in dumis sentibus esse rosam ?

Aspicias ut magni coeant in foedus amantes :

Martem spina refert, flos Veneris pretium est.

5

est,lascve,sagittis?Quidtibicummagnis,puer,

Hoc melius telo pungere corda potes !

Nec flammās quaeras neque †alti pectoris ignis :

Si tibi ver tantum praebeat ista, sat est.

Pllens herba viret : color est hic semper amantum.

10

Tam fugitiva rosa est quam fugitivus amor.

Nam quod floricomis gaudet lasciva metallis,

Aurum significat vilius esse rosa.

B. M.

867

B. V 217.

Fabula constituit toto notissima mundo

Gorgoneos vultus saxificumque nefas.

Hoc monstrum natura potens novitate veneni

Ex oculis nostris iusserat esse malum.

5

Ianc auro genitus lovis ales praesule diva

Mactans aerato conspicit ingenio.
Deriguit mirata necem fatumque veneni
Vertit et in mortem decidit ipsa lapis.
Sic praesens absensque simul caecumque videndo
Ludit et ignaro raptor ab hoste redit.

10

868

de nunc c.

869

B. M. B.
Pulcinus milvo dum portaretur hoc' inquit

. 2

'Iam cado, ne timeas; non tenet .

870

B. M. 276.
B .
Augustinus
Roma labore vigil fregit Carthaginis arces :
Desidia interiit Roma subinde cito.

5

871

M. 880.

Appianus

Postquam militia et belli sudore vacabant
Romani et nusquam bella vel hostis erat,
Desidia et luxu robur Romana iuventus
Perdidit. hoc cecidit inclita Roma modo.

5

872

le nunc c.

B. V 174. M. 1104.

873

B. V 405.

In equum mirae pernicittis
Te cuperet Phoebus roseis aptare quadrigis,
Sed fieret brevior te properante dies.

873a

E. M. B. V 405.

rVLLII

de civitate TParenti

Ambitur gemini sinuosa fauce profundi
Trbs, quae de parvo flumine nomen habet ;
Quam mare, quam tellus ditant, set dispare fato :
Pisce fretum, terra germine grata placent.
Vitis oliva seges surgunt tellure feraci
Et mare purpureo murice dite rubet.

5

B. M.

8732

B. IV 438.

Baiarum dum forte capit sub mollibus umbris
Fessus Amor somnum murmure captus aquae,
Ipsa facem accurrens gelida celavit in unda,
Vt veteres flammās vindicet, alma Venus.
Quum primum liquor ille aeternos concipit ignes;
Igne novo (quisnam crederet?) arsit aqua.
Flammivomis igitur fumant haec balnea lymphis,
Quodfacnula una omnes vincit Amoris aquas.

5

873

B. M.

B. IV 40.

Dicite, cum melius cadere ante Lucretia posset,
Cnūr potius post vim maluit illa mori
Crimine se absolvit manus illa habitura coactae
Vltorem et patriae depositura iugum.
Quam bene contempto lacerat sua pectora ferro,
Dum pariter famae consulit et patriae!

5

8739

B. M. B.

Dum non laeta fuit, defensa est Hlios armis :
Militibus gravidum laeta recepit equum.

8732

*B.III 146.M. 1564.**B. V 408.*

nOris,praesentibusexpleCumtemortalem

Deliciis animum. Post mortem nulla voluptas.

Namque ego sum pulvis, qui nuper tanta tenebam.

5

‘Iaec habeo quae edi, quaeque exsaturata libido

Hausit ; at illa iacent multa et praeclara relictæ.’

Iloc sapiens vitae mortalibus est documentum.

CARMINA

OAE LBRI EATVM TVPIS

DESCRITI EXIIBE7

ilenunc.c.20e

871a

B. M B. V 214.
Auct. ntlquls.

DRACONTII

XIV 227.
Ad Trasimundum eomitem CGapuae

De mensibus

Ianuarius	5
Purpura iuridicis sacros largitur honores	
Et nova fastorum permutat nomina libris.	
Februauius	
Sol hiemis glacies solvit iam vere nivesque ;	
Cortice turgidulo rumpunt in palmite gemmae.	10
Matius	
Martia iura movet, signis fera bella minatur,	
Excitet ut turmas, et truncat falce novellas.	
prilis	
Post Chaos expulsum rident primordia mundi.	15
Tempora pensantur noctis cum luce diei.	

tenunc.ec.70e

871a

B. M B.V 214.
Auct. nntlqui.

DRACONTII

XIV 227.
 Ad Trasimundum comitem CGapuae

De mensibus

Ianuarius	5
Purpura iuridicis sacros largitur honores	
Et nova fastorum permutat nomina libris.	
Februarius	
Sol hiemis glacies solvit iam vere nivesque ;	
Cortice turgidulo rumpunt in palmite gemmae.	10
Martius	
Martia iura movet, signis fera bella minatur,	
Excitet ut turmas, et truncat falce novellas.	
Aprilis	
Post Chaos expulsum rident primordia mundi.	15
Tempora pensantur noctis cum luce diei.	

TVle nunc. c. 72oe

871a

B. M B. V 214.
Auct. ntlquls.

DRAOTII

XIV 227.
 Prasimundum eomitem CGapuae

A0

De mensibus

Ianuarius	5
Purpura iuridicis sacros largitur honores	
Et nova fastorum permutat nomina libris.	
Februarius	
Sol hiemis glacies solvit iam vere nivesque ;	
Cortice turgidulo rumpunt in palmite gemmae.	10
Martius	
Martia iura movet, signis fera bella minatur,	
Excitet ut turmas, et truncat falce novellas.	
Aprilis	
Post Chaos expulsum rident primordia mundi.	15
Tempora pensantur noctis cum luce diei.	

Maius	
Prata per innumeros vernant gemmata colores; loribus ambrosiis caespes stellatur odor.	
Iunius	20
Messibus armatis crispae flavantur aristae : Rusticus expensas et fluctus nauta reposit.	
Iulius	
Humida dant siccas messes domicilia Lunae : Fontanas exhaurit aquas, ut Nilus inundet.	25
Augustus	
Atria solis habet, sed nomen Caesaris adfert. Mitia poma dabit, siccas terit area fruges.	
September	
Aestuat autumnus partim variantibus uvis, Agricolis spondens mercedem vina laborum.	30
October	
Promitur agricolis saltantibus ebrius imber ; Rusticitasque †decet gaudens plus sordida musto. 2	
November	35
Pigra redux torpescit hiems ; mitescit oliva, Et frumenta capit quae fenore terra refundat.	
December	
Algida bruma nivans onerat iuga celsa pruinis Et glaciale gelu nutrit sub matribus agnos.	40

87

B. M. B.V. 215.
Auct. nntiqui.

De origine rosarum dieitur :

xIV 228.

Alma Venus [quondam]dum Martis vitat amores	
Et pedibus nudis florea prata premit,	5
Sacrilega placidas irrepsit spina per herbas	
Et tenero plantas vulnere mox lacerat.	
Funditur inde cruor ; vestitur spina rubore ;	
Quae scelus admisit, munus odoris habet.	
Sanguine cuncta rubent croceos dumeta per agros	10
Et sancit vepres astra imitata rosa.	
Quid prodest, Cypris, Martem fuisse cruentum,	
Cum tibi puniceo sanguine planta madet ?	
Sanguineis Cytherea genis, sic crimina punis,	
Mordacem ut spinam flammea gemma tegat ?	15
Sic decuit doluisse deam, sic numen amorum,	
Vindicet ut blandis vulnera muneribus.	

875

B. II 262. M. 1006.

B.

Coitat Vrsidius sibi dote iugare puellam ;	
Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.	
Cogitat Vrsidius heredem tollere parvum ;	5
Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.	
Cogitat Vrsidius domino quacunque placere	
Virgine vel puero. quam sapit Vrsidius !	

876

*B. III 58. M. 279.**Avienus ed.***. RVTI TETI AVIENI**

Qua venit Ausonias austro duce Poenus ad oras,
 Si iam forte tuus Libyca rate misit agellus
 Punica mala tibi Tyrrhenum vecta per aequor, 5
 Quaeso aliquid nostris gustatibus inde relaxes.
 Sic tua cuncta ratis plenis secet aequora velis,
 Spumanti cum longa trahit vestigia sulco,
 Romuleique Phari fauces illaesa relinquat :
 Sit licet illa ratis, quam miserit alta Corinthos, 10
 Adriacos surgente noto qua prospicit aestus,.
 Quamve suis opibus cumularit Hiberia dives,
 Solverit aut Libyco quam laetus navita portu.
 Sed forsán, quae sint, quae poscam, mala, requiras.
 Illa precor mittas, spisso quibus arta cohaeret 15
 Granorum fetura situ, castrisque sedentes
 Vt quaedam turmae socio latus agmine quadrant
 Multiplicemque trahunt per mutua vellera pallam,
 Vnde ligant teneros examina flammea casses.
 Tunc ne pressa gravi sub pondere grana liquescant, 20
 Divisere domos et pondera partibus aequant.
 laec ut, amice, petam, cogunt fastidia longis
 Nata malis et quod penitus fellitus, amarans
 Ora, sapor nil dulce meo sinit esse palato.
 Horum igitur suco forsán fastidia solvens 25
 Ad solitas revocer mensis redeuntibus escas.
 Nec tantum miseri videar possessor agelli,

Vt genus hoc arbos nullo mihi floreat horto :
Nascitur ex multis onerans sua brachia pomis,
Sed gravis austerum fert sucus ad ora saporem.
Illa autem, Libycas quae se sustollit ad oras,
o Mitescit meliore solo caelique tepentis
Nutrimenta trahens suco se nectaris implet.
B. V 134. M. 1072.

30

877

B.
Caesaris ad valvas sedeo, sto nocte dieque,
Nec datur ingressus, quo mea fata loquar.
Ite, deae faciles, et nostro nomine saltem
Dicite divini praesidis ante pedes :
Si nequeo placidas affari Caesaris auras,
Saltem aliquis veniat, qui mihi dicat 'abi'.
B. M. B.

5

878

Claudianus ed.

MEROBAVDIS v CLAVDIANI E

Ibi. XIV p.19.
Eaus Christi
Proles vera Dei cunctisque antiquior amnis,
Nunc genitus, qui semper eras, lucisque repertor
Ante tuae matrisque parens, quem misit ab astris

5

C. 878, 4—30

Aequaevus genitor verhumque in semina fusum
 Virgineos habitare sinus et corporis arti
 Iussit inire vias parvaque in sede morari,
 Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo 10
 Vidisti quicquid mundo nascente crearas,
 Ipse opifex, opus ipse tui, dignatus iniquas
 Aetatis sentire vices et corporis huius
 Dissimiles perferre modos hominemque subire,
 Vt possis monstrare deum, ne lubricus error 15
 Et decepta diu vani sollertia mundi
 Pectora tam multis sineret mortalia saeculis
 Auctorem nescire suum : te conscia partus
 Mater et attoniti pecudum sensere timores.
 Te nova sollicito lustrantes sidera visu 20
 In caelo videre prius, lumenque secuti
 Invenere magi. tu noxia pectora solvis
 Elapsasque animas in corpora functa reducis
 Et vitam remeare iubes. tu lege recepti
 Muneris ad Manes penetras mortisque latebras 25
 Immortalis adis. nasci tibi non fuit uni
 Principium finisque mori ; sed nocte refusa
 In caelum patremque redis rursusque perenni
 Ordine purgatis adimis contagia terris.
 Tu solus patrisque comes, tu spiritus insons 30
 Et toties unus triplicique in nomine simplex.
 Quid, nisi pro cunctis, aliud quis credere possit
 Te potuisse mori, poteris qui reddere vitam ?

C. 879

879

*B. M. B.**Claudin od.*

Miracula Christi

Birt . 412.

Angelus alloquitur Mariam, quo praescia verbo

5

Concipiat salva virginitate deum.

Dant tibi Chaldaei praenuntia munera reges :

Myrrham homo, rex aurum, suscipe tura deus.

Permutat lymphas in vina liquentia Christus,

. Quo primum facto se probat esse deum.

10

Quinque explent panes, pisces duo milia quinque,

Et deus ex parvo plus superesse iubet.

Editus ex utero caecus nova lumina sentit

Et stupet ignotum se meruisse diem.

Laarus e tumulo Christo inclamante resurgit

15

Et durae mortis lex resoluta perit.

Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto

Et dextra gressus firmat et ore tidem.

Exsanguis Christi contingit femina vestem.

Stat cruor in venis. fit medicina fides.

20

Iussus post multos graditur paralyticus annos,

(Mirandum) lecti portitor ipse sui.

880. 881
Tide nuc c. 49te
B. III 109.

25

882

97. *B*
'Optimus est' Cleobulus ait 'modus' incola Lindi.
Ex Ephyra Periandre, doces cuncta emeditanda.
Tempus uosce' inquit Miylenis Pittacus ortus.
Plures esse malos Bias autumat ille Prieneus,
Milesiusque Thales sponsori damna minatur.
'Nosce' inquit 'tete' Chilon lLacedaemone cretus ;
Cecropiusque Solon 'ne quid nimis' induperavit.
B. M.

5

883

B. III 203.
Et tetracem, lomae quem nunc vocitare taracem
Coeperunt. avium est multo stultissima. namque
Cum pedicas necti sibi contemplaverit adstans,
Immemor ipse sui tamen in dispendia currit.
Tu vero adductos laquei cum senseris orbes,

5

C. 88B, 6 18. C. 884

Appropera et praedam pennis crepitantibus aufer.
Nam celer oppressi fallacia vincula colli
Excutit et rauca subsannat voce magistri
Consilium et laeta fruitur iam pace solutus. 10
o Hic prope Peltvinnm radicibus Apennini
Nidificat, patulis qua se sol obicit agris,
Persimilis cineri dorsum, maculosaque terga
Inticiunt pullae cacabantis imagine notae
Tarpeiae est custos arcis non corpore maior 15
Nec qui te volucres docuit, Palamede, figuras.
Saepe ego nutantem sub iniquo pondere vidi
Maonomi puerum, portat cum prandia, circo
Quae consul praetorve novus construxit ovanti.
B. M. 20

884

B. III 204.
Cum nemus omne suo viridi spoliatur honore,
Fultus equi niveis silvas pete protinus altas
Exuviis : praeda est facilis et amoena scolopax.
Corpore non Paphiis avibus maiore videbis. 5
q
Illa sub aggeribus primis, qua proluit humor,
Pascitur, exiguos sectans obsonia vermes.
At non illa oculis, quibus est obtusior, etsi
Sint nuimium grandes, sed acutis naribus instat : 10
Impresso in terram rostri mucrone sequaces
o Vermiculos trahit et vili dat praemia gulae

B. III 26.M. 1701.

885

B V 06.

Hortis IHesperidum, Sabelle, cultis

Nostrae cultior hortus est puellae.

Mirari, o bone, desinas, Sabelle.

Hortorum deus ipse nam Priapus

5

Cunctis hunc fodit et rigat diebus.

B. I 14. M. 247.

886

B. V 404.

Acidis tumultus

Acidos haec cernis montana cacumina busti

Aequor et ex imis fluminis ire iugis ?

Ista Cyclopei durant monumenta furoris :

5

Hic amor, hic dolor est, candida nympha, tuus.

Sed bene, si periit, iacet hac sub mole sepultus,

Nomen et exultans unda perenne vehit.

Sic manet ille quidem neque mortuus esse feretur

Vitaque per liquidas caerula manat aquas.

10

887

B. I 3B. M. 590.

B. V 401.

Pani et Apollini

Pan tibi, Pboebe tibi, lenimen dulce laborum,

Otia dum terimus, carmina mille damus.

5

C. 888 890

888

Vile nunc AMnthol. lt. prphica 871 CIL. X III 581.
B. III 10. M. 70.

889

B. V 405.

De urbe eltria

Feltria perpetuo nivium damnata rigore
 Terra vale posthac non adeunda mihi.
B.II 235. M.1544.

890

B. V 006.

IVLII

Petroni carmen divino pondere currit,
 Quo iuvenum mores arguit atque senum.
 Quare illepraesa gaudet lasciva puella,
 At quoque delicias frigida sentit anus.
 Nam rbter diri scripsitque Neronis †amictu,
 Arbiter arbitrio dictus et ipse suo.

5

C. 891 893, 12

B. I 22. M. 1545.

891

B. V 406.

Infantem Nymphae Bacchum, quo tempore ab igne
Prodiit, inventum sub cinere abluerant.
Ex illo Nymphis cum Baccho gratia multa est,
Seiunctus quod sit ignis et urat adhuc.
B.III217. M.987.

5

892

B. V 406.

Formosissima Lai feminarum,
Dum noctis pretium tibi requiro,
Magnum continuo petis talentum :
Tanti non emo, Lai, paenitere !

5

893

B. M. B.

SEVERI SANCrI IDESr ENOELECM

rhetoris De mortibus boum
Aeon. Bucolus. Tityrus.
Quidnamsolivagus,Bucole,tristiaAeg
Demissis graviter luminibus gemis ?

5

Cur manant lacrimis largifluis genae?
 Fac, ut norit amans tui!
 Aegon, quaeso, sinas alta silentia
5 Buc.
 Aegris me penitus condere sensibus. 10
 Nam vulnus reserat, qui mala publicat,
 Claudit, qui tacitum premit.
 Contra est quam loqueris, recta nec autumas.
Aeg.
 Nam divisa minus sarcina fit gravis, 15
 Et quicquid tegitur, saevius incoquit.
 Prodest sermo doloribus.
 Scis, Aegon, gregibusquamfuerimpotens, [*3uc.*]
 Vt totis pecudes fluminibus vagae
 Complerent etiam concava vallium, 20
 Campos et iuga montium :
 Nunc lapsae penitus spes et opes meae,
 Et longus peperit quae labor omnibus
 Vitae temporibus, perdita biduo.
 Cursus tam citus est malis! 25
 Iaec iam dira lues serpere dicitur.
Aeg.
 Pridem Pannonios, Hllyrios quoque
 Et Belgas graviter stravit et impio
 Cursu nos quoque nunc petit. 30
 Sed tu, qui solitus nosse salubribus
 Sucis perniciem pellere noxiam,
 Cur non anticipans, quae metuenda sunt,
 Admosti medicas manus?
 Tanti nulla metus praevia signa sunt, 35
uc.
 Sed quod corript, id morbus et opprimit :

C. 89, 3163

Nec languere sinit nec patitur moras.	
Sic mors ante luem venit.	
Plaustis subdideram fortia corpora	40
Lectorum studio, quo potui, boum,	
Queis mentes geminae, consona tinnulo	
Concentu crepitacula,	
Aetas consimilis saetaque concolor,	
Mansuetudo eadem, robur idem fuit	45
Et fatum : medio nam ruit aggere	
Par victum parili nece.	
Mllito penitus farra dabam solo :	
Largis putris erat glaeba liquoribus,	
Sulcos perfacilis stiva tetenderat,	50
Nusquam vomer inbaeserat :	
Laevus bos subito labitur impetu,	
Aestas quem domitum uiderat altera	
Tristem continuo disiugo coniugem,	
Nil iam plus metuens mali ;	55
Dicto sed citius consequitur necem,	
Semper qui fuerat [sanus]et integer ;	
Tunc longis quatiens ilia pulsibus	
Victum deposuit caput.	
Angor, discrucior, maereo, lugeo.	60
<i>Aeg.</i>	
Damnis quippe tuis non secus ac meis	
Pectus conficitur. sed tamen arbitror	
Salvos esse greges tibi ?	
Iluc tendo miser, quo gravor acrius.	65
<i>Buc.</i>	
Nam solamen erat vel minimum mali,	
Si fetura daret posterior mihi,	
Quod praesens rapuit lues.	
Sed quis vera putet, progeniem quoque	70
Extinctam pariter ? vidi ego cernuam	
Iuicem gravidam, vidi auimas duas	

Vno in corpore perditas !	
IHic fontis renuens, gramiuis immemor	
Errat succiduo bucula poplite ;	75
Nec longum refugit, sed graviter ruit	
Leti compede claudicans.	
At parte ex alia, qui vitulus modo	
Lascivas saliens texuerat vias,	
Vt matrem subiit, mox sibi morbido	80
Pestem traxit ab ubere.	
Mater tristifico vulnere saucia,	
Vt vidit vituli condita lumina,	
Mugitus iterans ac misere gemens	
Lapsa est et voluit mori.	85
Tunc tanquam metuens, ne sitis aridas	
Fauces opprimeret, sic quoque dum iacet,	
Admovit [moriens]ubera mortuo.	
Post mortem pietas viget.	
Hinc taurus solidi vir gregis et pater,	90
Cervicis validae frontis et arduae,	
Laetus dum sibimet plus nimio placet,	
Prato concidit herbido.	
Quam multis foliis silva cadentibus	
Nudatur gelidis tacta aquilonibus,	95
Quam densis fluitant velleribus nives,	
Tam crebrae pecudum neces.	
Nunc totum tegitur funeribus solum ;	
Inflantur tumidis corpora ventribus,	
Albent lividulis lumina nubibus,	100
Tenso crura rigent pede.	
Iam circum volitant agmina tristium	
Dirarumque avium, iamque canum greges p	
Insistunt laceris visceribus frui,	
Ieu cur non etiam meis ?	105
Aeg. Quidnam, quaeso, quid est, quod vario modo	

C. 893, 98—128

Fatum triste necis transilit alteros	
Affigitque alios? en uibi Tityrus	
Salvo laetus agit grege!	
100	110
Ipsum contueor. dic age, Tityre :	
<i>Buc.</i>	
Quis te subripuit cladibus his deus,	
Vt pestis pecudum, quae populata sit	
Vicinos, tibi nulla sit?	115
Signum, quod perhibent esse crucis dei,	
<i>T7.</i>	
105	
Magnis qui colitur solus in urbibus,	
Christus, perpetui gloria numinis,	120
Cuius filius unicus.	
I Hoc signum mediis frontibus additum	
Cunctarum pecudum certa salus fuit.	
110	
Sic vero deus hoc nomine praepotens	125
Salvator vocitatus est.	
Fugit continuo saeva lues greges,	
Morbis nil licuit. si tamen hunc deum	
Exorare velis, credere sufficit :	
Votum sola fides iuvat.	130
Non ullis madida est ara cruoribus	
Nec morbus pecudum caede repellitur,	
Sed simplex animi purificatio	
Optatis fruitur bonis.	
laec si certa probas, Tityre, nil moror,	135
<i>Buc.</i>	
Quin veris famuler religionibus.	
Errorem veterem defugiam libens,	
Nam fallax et inanis est.	
<i>T71.</i>	140
Atqui iam properat mens meavisere	
Summi templa dei. quin, age, ucole,	
Non longam pariter congregimur viam,	
Christi et numina noscimus?	

Et me consiliis iungite prosperis.

145

Aeg.

Nam cur addubitem, quin homini quoque

130

Signum prosit idem perpete saeculo,

Quo vis morbida vincitur?

150

B.III 234. M.999.

894

.

Praxitelis Venerem lapidosa per oscula multi sqq

B.III235.M.1000.

895

B .

Mitte, aquila, hanc praedam. mitte, inquam, si sapis,

inquam, sqq

95

bHdem

Quicquid formosum est, penetrat, trahit, arripit ad se sqq.

B. I 6. M. 1552.

896

B .

‘Quaenamhaecforma’dei.‘curversaest?’fulgura

lucis sqq

B.III275. M.262

897

B. V 391.

Vde nune c. 803.

C. 898 901

898

Ede nune c. 79.
B. II 252 M. 849.

899

B. V 407.

CORNELII CESI

r
 Dictantes Medici quandoque et Apollinis artes
 Musas Iomano iussimus ore loqui.
 Nec minus est nobis per pauca volumina fama,
 Quam quos nulla satis bibliotheca capit.
B. II 171. M. 557

5

900

B. V 07.

MODESTI

De Lucretia

Roma, tibi ambiguum mea mors sine teste dedisset,
 Esset utrum ut corpus sic scelerata anima.
 Proin animam testor scelus haud tetigisse, sed ecce,
 Vt solum foedum est corpus, et id fodio,
 Qua cruor inflictam labem lavet et per aperta
 Pectora ab invisa sit fuga sede animae.
B. III 166. M. 945.

5

901

B. V 407.
rr

TVLLII MARCI

Callidus Afer eris semper, Iomane disertus,
Semper Galle piger, semper Ihibere celer.

C. 902 904

B III 160.M.923

5

902

.
 Cor non laudo hominis : nam perfidum et exitiale.
 Non laudo os : namque est vaniloquum et fatuum.
 Non oculos : etenim sunt lусi oculi atque patrantes.
 Non barbam : rufa est. non cilia : haud cilia.
 Non mihi laudanturque manus : hae namque rapaces.
 Et non laudatur mentula : merdacea est.
 Non nates : patulae. genua et non laudo : maligna.
 Et non laudo pedes : pes geminusque fugax.
 Non frontem : effrons est. non ventrem gurgulionis.
 O Lumbos : elumbos. renem : ubicumque malus.
 Non nomen Calvitoris : nam est omine nome
 Tetrum, ut cor multis exitiale bonis.
 Ecquid laudo igitur de hoc corpore? laudo capillos,
 Tam foeda a calva qui modo profugerint.

5

10

15

903

Vite uoe Lnt. lat. cpir. 1522 C. II 1122.
B. 1I 236. M. 544.

904

B V 407.

C. AVRELII ROMVLI

Cecropias noctes, doctorum exempla virorum,
 Donat habere mihi nobilis Eustochius.
 Vivat et aeternum laetus bona tempora ducat,
 Qui sic dilecto tanta docenda dedit.

5

C. 905 913*B. M. 875.***905***B. V. 363.*

Dente perit Lycabas, serpens pede, Nigra veneno,
 Flumine avis, calamo †quoredimite lepus.

906 908

de nuc e. 7

5

909

epir.885CI.BI1330aidenuncLthol.lat.

910

ide nunc c.

911

Vde nunc c.

*B.III271. M. 1007.***912***B. V 408.*

Virginis insano lulianus captus amore

Femina fit cultu dissimulatque virum

Et sic indutus muliebriter intrat ad illam.

Res patet, abscindit membra pudenda pater.

5

Femina virque prius nec vir nec femina nunc est :

Fit neutrum, credi femina dum voluit.

913

Me nmunc c.

914

B. M. B.

Non fuit Arsacidum tanti expugnare Seleucen
Italaque Vltori signa referre Hovi,
Vt desiderio nostri curaque Lycoris
Heu iaceat menses paene sepulta novem
Pingit et Euphratis currentes mollius undas
Victricesque aquilas sub duce Ventidio,
Qui nunc Crassorum manes direptaque signa
Vindicat Augusti Caesaris auspiciis sqq

5

915

B. M. B.

Occurris cum mane mihi, ni purior ipsa sqq
B. III 172.

916

M. 1565. B.

deliciumquemeumsqq.matrisamor
B. III 238.

917

M. 1003. B.

Subrides si, virgo, faces iocularis ocellis sqq

918 921

VESTRICII SPVRNNAE

De contemptu saeculi

<i>B. M.</i>	
I 91s)	5
<i>B. V 408.</i>	
Dulces Vestricii iocos,	
Seras Socmaticae reliquias domus,	
Ne laudes nimium, Mari.	
Contemnit placits [nobilibus viris,	10
Soli qui spientiae	
Post florem tepidum nec stabilem grdum	
Aetatis senium dicat	
Mentis compositae, qulis nb ardui	
Ad se versa laboribus.	15
Quos non dat patriae. seposuit eibi	

C. 91, 1126. C. 919, 110

Annos, oba lucro gravi.	
[Iam nulla]ambitio tegmine candida	
Illudat gravidæ spei !	
Nos sero pelagus vicimus invium :	20
Quicquid viximus. interit.	
Aestas quem decies septima dividit,	
An leves memoret iocos	
Atque aptos cithare conciliet modos,	
Surdis aurieulis strepen ?	25
Quisquis decrepiti corporis es reus.	
Sat sese eloquii probat	
Si ser [vat]plaecidi iur silentii	
Et patocinium otii.	
HIoc cani grvitas verticis abstitit.	30
Non ut sponte su fugax.	
Sed multi numeris carminis . .	
II 919)	
<i>B. V 109.</i>	
Fave, sanct deum sata,	35
Nullis, Pauperies. numinibus minor,	
Tecum ei spins tibi	
Vitæ mgnificis hospes honoribus,	
Absolvens numerum tue	
In te letitiæ, sordida, cum quies	40
Raucis nuda umultibus	
Ambit te patria rforcilis in domo.	
Nulli tvendibilis plausibus,	
Contemptrix queruli mgnnimis fori ;	

C. 919,. 1121. C. 920

Nl non sola potens, ubi	45
Furtivis procerum suppliciis procul	
Regns in proprio sinu.	
Pelix, quem teneris mater ab unguibus	
Et regin rps simul!	
Non illum [tumidi] fascibus arduum	50
Versat nobilitas mala	
Curram facilem fluctibus, ut sis	
Orbem sideribus otet.	
Illum splendida nox et deco improbe	
Caecus precipiant . .	55
III 920)	
B. V 410.	
Postquam fixa solo semel	
Spernit fluctivagos nora navitas	
In saevum pelagus eequi,.	60
Quam vitat rabido perniciem mai.	
In suo eperit sinu.	
Herentem tumidis . . . dentibus	
Aerugo propria exedit.	
Ni te desidia sancta quies levet,	65
Turbas dum populi fugis.	
Privatis quatuor fata tumultibus,	
In te ludere pervicax.	
Nos somnus vigilans. [quo plaeide] fruor.	
Tortis libent anguibus	70
At presso gmcilis Cura manet pede.	

C. 921 923, 1—3

IV 92

B. V. 410.

Ingiti nebulae t desidie caput
Circumstant trepidum ; sos nimia in pobos
Incestis facilis annuit ausibus ;
Sta contm assiduo pede.
Multum turba tenax . . . fidei
Vltma fata fuit non docili fugae
.premio.desider.

5

922

B. III 99. M. 225.

AP2VLEI

B. V 411.

Principium vitae . . obitus meditatio est.
on vult emendari peccare nesciens.
Immoderata ira fructus est insniae.
Eiusdem
Pecuninm amico credens fert damnum duplex :
Agentum [que]et sodalem perdidit simul.
B. I 157. M. 678

5

923

B V 411.

Cerne Arbem Myham temerati a crimine lecti
Patria praecipiti linquere regn fug
Pone sequens genito vi vindicis imminet ensis

C. 923, 4 6. C. 924 925. 1 3

Et premit incestae iam pede Poea pedem, 5
 Donec mutata in tfontem proiecta figur est
 Sie quoque non certo lymphn liquore fugit.
B. I 10. M. 642.

924

B. V 412.
 Cum patrem e patrios ferret cervice penates
 Atque adeo ingentis fata noverca Asiae
 Romanosque deos Europaeosque triumphos
 Totiu et mundi t exsuviis spolia. 5
 Tos Anchisindes potert peiisse per ignes.
 Iaemonia ut virtus ract era ante rota.
 At cum flamma furen tetigit senis or parentis,
 Diesiliit nullis noxia turbinibus.
 FTata opei restant, pietas si ola favebit 10
 Invictum in mediis ignibus obsequium est.

925

B . I p. 738.

LAETI AVIANI

M. 55. B. V 425.
 Versu in praesens opus de Mereurii nuptii
 Qui dubias nrtes per mystica dict subibis,
 Mercurii doctos volvere disce toros. 5
 Ille brevi ductu scandet sublime catbedram,

Qui ychnos discet, docte Cnpella, tuos.
 Canitiem auctoris uge avitasque magistri :
 Qui dicet libris, hinc cito proficiet.
B. III 98. M. 919.

10

926

IB. V 412.
 Desidiam nolis. sed nec labor impobus omni
 Arridet. dulce est inter utrumque nihil.
 Ignavum scabies, luctantem iniuria pedit.
 lle sui, alteius perdidit iste decus.

5

927

B. M. B. V 412.
 Hinc est quod populus aurum quasi numen adomrans
 Audet in ignoum sponte venire nefas,
 Speque lucri totiens excedere ius et honestum
 Sustinet, ut gtis nunc iuvet esse eum.,
 Ius ruit. odo pei, sceeri placet ora manusque
 Vendere, qumque inopem, tam pudet esse probum.
B. M. B
C 8 Eece. Vint.

5

928

XXX 348.
 Lux festa sacis vult litari pginis.
 Remove profanos codices.
 Iymno saeranda luminis primordia,

C. 928,. — 36

Quae Chistus impemt coli.	5
In ore Cbristus nectar, in lingua favus,	
Ambrosia viva in gutture,	
Lotcus beata in pectore, qua nescias	
Abire gustata semel ;	
Mel in medullis, lux seena populis,	10
In auribus vitae sonus.	
Elin vel plectrum suavis eloquentiae	
Hoc nomine audito redit.	
Cusu vagante, lubrico infortunio,	
Tentationibus Mali,	15
Siti et fame, calore et algu mortuis	
Malgm pmebetur potens.	
Penetrle mentis dira desperatio	
Peccaminum ob molem quatit,.	
Saevit paterna in viscere imo pruias,	20
Libido succendit faces.	
Anri cupido molle pectus incitat	
Per fas nefasque cogier,	
Taetentis animus haurit ingluviem gulae	
Venere atque Baccho perditam,	25
Cmuentus ultor raptat iracundiam	
Mucrone pompto stinguere.	
Inferre mandat terror infortunium	
Cavere quod possis male,	
Vis impotens sui eicit patientiam	30
Et arm quaerit perdita,	
Fidem sinistra quassat obstinatio	
Felix errorum non diu :	
Hoe ad slutem nomen auditum venit	
Ioc omne tollit pharmacum.	35
Obsessa membra spiritusque daemone	
Vexatus impurissimo	

Hoc, hoc medelam sotiuntur nomine
 Redeunique sursum ab inferis
 Cantata diro carmine, et bustis sono 40
 Devota go corpor
 Vim colligantis peridam excutiunt luis
 Et sana vertuntur domum.
 Compago quem soluta membratim iubet
 Lecto edere debilem. 45
 Quem caecitas, crux omnium miserrima,
 Addixit alieno pedi,
 Vtroque claudum quem venire poplite
 Videt universa civitas,
 Suis redire gressibus domum queunt 50
 Nomen celebrantes dei.
 Salve, o Apollo vere, Paeon inclite.
 Pulsor draconis inferi !
 Duleis tui pharera testimonii.
 Quod quattuor constat viris. 55
 Sngitta melle tinctilis prophetico,.
 Pinnata patrum oraculis ;
 Acus patemnae forte virtutis sonans,
 Miraculis nervus potens,
 Strvere veterem morte serpentem sua. 60
 Io triumphae nobilis !
 Salve beat saeculi victoria,
 Parens beati temporis !
 Salve, quod omnes caelici, medii, inferi
 Nomen genu flexo audiunt. 65
 Salve unu unus unus in trino deus,
 Slve una in uno trinitas.
 Haec lux Eoo cum levata cardine
 Iter diurnum suscipit,
 Iec, cum occidente sol subit curru fretum, 70
 Benedictio me consecrat,
 Crucifixe victor, expitor criminum
 In morte vita prepotens,
 Fac cum supremo sevocabor tempore,.
 Ab obruto malis chao 75
 Traducat ista me tibi benedictio,

Quod utile, interim dato :
 Neu se inquieta mentis excruciet mora
 Fetente vincta circere.

929

B.III 274.M. 1011.

In senectutem.

.
 Vili es nulli, cunctis ingrata, senectus :
 Te Stygio peperit cana Megera deo. 5
 Nil deo firmum est. quod non tua robora frangant :
 Arma stilos cartas saxa metalli deos.
 Carmina vivaci membranis illita succo
 Annorum serie debilitata cadunt.
 Ipsa mihi pugnas que nectere mille solebat, 10
 Aequantur inter maxima dicta suas,
 Numquam sueta nisi iugulato cedere ab hoste
 Inque imis mortis quaerere visceribus,
 Virgineis ambita choris, damna puellis.
 Quamque hostes etiam caram habuere sui, 15
 Illi caput roseum lori cincto,
 Languida caeruleo mentis victa situ est.

930

ide nnc c. 806.

B. III 106. M. 920.

931

IB V 14.

Tempore qui leto sortem ridemus mram,
 Certa velut stabiles non dea veret equos.

Cur iidem adverso laetam venamur in aesu?
 Ah mea tam bene quod cognita causa mihi est! 5
 O qui carorum cnpus, o carissime quondm,
 An potes et miseri nunc meminisse tui?
 Et equidem in laetis nemo non promptus amicus,
 psn homini advesis umbr inimica sua est.
 Tantalus infelix, dieunt,. eonviva deorm 10
 Nunc quoque apud Manes vietima scr Iovi est.
 Vsque adeo poenns non delent ultima fata :
 Qui ceeidit divis, sugere nemo valet.
 Scilicet et nobis,. qui functo copoe nuper
 Dur per antiqui busta fugamur avi,. 15
 Pefida felices ostendit regula divos
 Et voluit sanctis partem aliquam esse locis,
 Non alio exemplo nisi ut eruta turbine diro
 Desereret media nos rota fracta via.
 Ah mihi preterito referant si numina vultus 20
 (Non etenim veterem te, nova plag, quero),
 V t facili amisos adblandiar ore favores,.
 Tura ferens dignis crmina laeta diie
 Vt ravis hibemno torens de monte volutus
 Obvia non mgna arbuta verit ope,. 25
 2 Saepe domos etiam. snepe addita moenin aptat,
 Curxens precipiti per iug long via :
 Sic semel atque uno nos abstulit improbus ictu.
 Mentem etiam et Musis pector vota, furor.
 Altus emam certe Sortis furor omia vincit; 30
 Obvius ut quisque est, 'tu mihi' clmo 'veni'.
 Improbus est, quiquis non hee pectacul cemnens

C. 931, 3265

Fortuna insiabili se quoque stae putat.
 En ego nec caros habeo miserandus amicos,
 A quibus auxilio verbave remve petam. 35
 Vnicus est, qui me non plane spernit egentem
 Cetera contemto supplice turba fugit.
 Quid faciam infelix que non nisi in omnibus uni est,
 Sollicitem longo carine saepe fidem ?
 Fracta fides cebro est precibus lugentis amici. 40
 Hac tamen amissa num mge tristis ero ?
 Vos superi et, quorum es merito mihi numinis instar,
 Quem numquam poshac spero videre, parens,
 Vnius in gemio spes nost abiecta sodalis
 Tabet et absentis perdita veba sonnt. 45
 Ille iuvet forsán, sed veboa immensa locutis
 Facta brevi constan non repetenda modo.
 Scilicet in somnis quae poscunt pluima divos
 In frtrum auxiliis experietur inops.
 Nos ubi praeteritis componimus orsa secuti 50
 Tempois, his etiam credere fata vetant.
 Interea rpit hor nee est reparabilis horm :
 Nos lenta placuit tabe perire deo,
 Vt pereunt miseri, quos vitae fructus ademtus
 Deseruit, nulla post eparndus ope. 55
 Tempoe non illo Priamum periisse putabis,
 Quo iacuit Teucro littore truncus ines ;
 Verum ut Thessalicis circum su moenia funus
 Hectoreum apuit fortior hostis equis.
 Non ea post ductos victo ex Oriente triumphos 60
 Exstiuxit Magnum. quae tulit, hora, caput :
 Illa illum exstinxit, campis conressa Phbilippis
 Caesarea populum quae ruit hor manu.
 Scilieet hic vitae finis, qui finis honorum est.
 Cumque sua pereunt prosperitate viri. 65
 Sic quod heri vixi, qui iam nox altem pmesto est,

C. 931, 66—99

Non illud tempus. quod modo duco, vocem.	
Quaeque dies ibi vita sua est ; cum transiit illa, Heternae non est lux hodiemna memor.	
Quare, quem fructus vivendi, vita relinquit	70
Nempe quid hoc demto. mors nisi maesta, venit	
Vndique quae laetis si se tistissima monstrat, Quid miseris censes nolle parare mali?	
Saepe ferunt venti, saepe est firmissima navis ; Mutarunt venti flamina : navis obit.	75
7 Dum cavet hos scopulos, alios incurree nauta Sentit et est damno serior rite suo.	
Structa quid in magno sunt propugnacula saxo ? Humano maius sepe labore ruum :	
Callidus internis se spiritus ingerit antris ;	80
Cum posit rupes sic gravis arce iacet.	
Tuta nec in solido rerum Fortuna favore est ; Cum minime credas, impulit illa rotam.	
Tum quoque, cum nitido ridet placidissima vultu, Tupis in adveso pectore fucus inest.	85
Elevat incautum, sperantem maxima nutu Proiecit, ascendit cetema turba tamen.	
Haec ego qui possum miseris miser ipse referre, Non poteram dietis olim adbibere fidem,	
Stulta quia et votis tam credula turba beta es,	90
0 Rideat ut miseri magna monenti opem.	
Saepe mihi dixit Paeligni Musa poete. Nunc ego mutta quod vix dieo tibi.	
Credite, qui fidum Fortunae videtur asylum :	
Non erit haec vobis. non fuit illa mihi.	95
Pendet ab axe suo vitae variabilis ordo, Nulla sui certa est hora nee ulla fuit,	
Cumque nihil possit longi fug mobilis aevi, Se amen hac semper mobilitate fugit.	
Sed vitam incertam sequitur miserabile letum.	100

931, 100—135

Humanas inter sola ea certa via est.

100

Stultus et indoctus qui, cum non nesciat, illo

Eximi ab innumeris tempom lassa mlis,.

Hoc tamen extremo timet et fugit undique nisu,

105

Quod sequitur fortem quod timidumque pemit.

Vitca tamen dulcis.' quid si magis altem restat

105

Mors gmvis.' an scimus non graviore pemi?

Altior at miseris cura est, dolor ossibus haeret.

110

Verba cadunt pulcx. pectora maeror edit.

Sic ego qui medicas aliis dare molio herbas,

Nullinus credam vulner nosr manu.

110

Vna sed in cunctis data sunt soltia curis.

115

Sustineant lpso quae mihi membm pede.

Nulla, licet tenuis linquat pimmina vitae,

Absque intervallo sors truculenta fuit,

Nempe quia est miseris aliquod quoque numen amicum

Qui patitur, nullis spernitur ille deis.

120

Venit ubi ad summum,. non pogressura ruina es.

Sed stetit et retro est viribus act suis.

ps quoque e bustis extollier ossa videmus.

Cum patia coluit relligione nepos.

10

125

Dirunta muali tormento saxa feruntu :

Erigit his alio moenia Marte labor.

Infelix quisquis nocet infelieibus umquam.

Hie meruit nullo tristia fine pati.

Omne quod hic cemnis, tenuis modo corpois umbr est ;

130

Vix macie exesis artubus ossa traho.

Rarus aperta movet procul internodia poples.

Cousedit genubus tractus abo ore tremor.

Sodibu et multo similis squalore sepulti

Vix inter vivos larva videnda vagor.

135

130

Non tamen hoc hostes, non hoc mala numina posint,

Vtc valeat ponum nox pepulisse caput.

Biseis ut rpta est, amo aegrum inclusit Achillem,

135

140

C. 931, 136—14. C. 932 933

[357]

Son metus Hectoree Memnoniaeve facis.
Ile sed extincto rediit vigor acer amico,
Reddidit ut iustus deposit arma dolor.
Me quoque Fors mihi estitue, moribundaque membra
O Viibus ie suis splendida Fata dabunt.
Tum trucis invidiae furiis ulticibus horens
Involvam positis arma virumque malis.
Intere, ut libitum est, absentibus utee divis,
Livor, et in nosro gaudi quaere rogo!
B. V 16. M. 1027.

145

150

932

B. V 419.
Sera dedit Pboebo fugiente ecrepuscula Vesper.
Conticuit mediam rerum confectio noctem.
Exoriens tenebri dilucula restituit sol.
Tempora sol revehit, nox cedit tempor delens.
Nox accensetu soli ceu luna diei.

5

933

SYMMACIVS

B. II 137. M. 2565.
de Boethio
B. V 419.
Fortunae et virtutis opus, Severine Boethi,
E patria pulsus non tua pe scelera.
Tandem ignotus habes qui te colat, ut tua virtus,
Vt tua fortuna promeruitque sophos.
Post obitum dant fata locum, post fat supestes
Voris propriae te quoque fama colit.

5

B. II 17. M. 697.

10

934*B. V 419.*

Mille pos annos quater que centum
 Graeciae vindex capit arma mndi
 Et superborum gavis arma egum
 Diripit audax.

5

Ile non mgno genitore magnus
 Indiae reges Mediaeque, Partbos.
 Bactr cum Poro Ecbatanosque parvo
 Militce vicit

Vincere ingenes animis et ausis,
 Non docens genles numeo et metllo,
 Vi cele, virtute valens, pofundo
 Peetore doclus.

10

Hoc magister te docuit ministrum,
 Nam volens parere, egit deinde.
 Poenitet tempus abiisse tanum
 Asque Cmena.

15

Scibit in pectus bona dicta rector,
 Praecipit doctor pietate tota.
 Sic Alexnder simul et magister
 Omnia vincunt.

20

Ast ubi totum tenuit sub uno
 Obem hbens ceptro, sibi victus ipsi
 Corruit. vicit Bbylon triumpho
 Te muliebri.

25

Sie Clitum ad Baechi neecat [udus]aram,.
 Sie deum temnit iuvenis protervus,
 Sic duos et iam decem hbens reliquit
 Sceptra per annos.

Ter decem vixit iuvenis per annos
 Additi tantum tibus aut duobus.

30

Vivus exarsi, moriens flagravat
 Obis in illo.
 Non satis mundus fuit unus illi,
 Nec satis quiquam fuit unus illi.
 Maximus pinceps sine fine Baccho
 inis in ipso est.
B. V I 9. M. 1142.

35

935

B. V 420.
 Vt plaecidus noetu tibi Morpheus adsit oportet
 V faciat laetum sobria vit diem.
 Qui laesere diem, laesere tyvrannida somni.
 Hic furias. quo se vindicet, ultor habet.
 Casta placent somno ; mala sunt insomnia prgso,
 Ebia lux foedis cum fuit acta iocis.
B. I 137. M. 664.

5

936

B. V 420.
 Quos paribus nutrix edem pavissee papillis,
 Pectore quos uno genitrix gestasse probatu,
 Diseidiis indiscissis in muua saepe
 Vulnera non una perituri clade ruerunt.
 Quos post longaevos discordia deserit nnnos,.
 Vt post commissas iunxerunt foedera dextrase,
 Constantis dederunt documenta frequenler amoris.
 Thebanum nullo linquit discrimine Tydeus ;
 Tydea nullo umquam Polynices Marte elinquit.

5

10

C. 937 939*B. I 2. M. 560.***937***B. V 21.*

Mars gvis amorum, Pluto moderato Avermni estv,
 Neptunus mais imperio dominatur, in astris
 Imperium Iovis est ; regnat vacuo aere Iuno.
 At Venu in teis et ubique, Cupidine cinct.

5

*B. II 26B. M. 852.***938***B. V 421.*

V Venus in teis, in aquis dat iura Cupido,.
 Sc Musae memores servant per saecula libros ;
 Sic comes axmorum crescit pe carmina Fama
 Nec sinit aeterni occumbere scripta coronis.
 Pallas anmat Musas atque ornat laude Camenas.
 Belloum vivit placatis gloria Musis.
 Et Veneri constant iunctaa cum Pallade Muse
 Impeio. sic cunct egit divina Volupts.

5

B. I 52. M. 603.

10

939*B. V 421.*

Matronam magni vehit ardens pavo Tonantis.
 Ad Veneris curmum iuncta columb cvgno est. .
 Plinda bubo vehit, sed eam rota nulla figurat.
 Anguibus alma Ceres Persephoneque venit.
 Delia cum Luna esi geminn propecta iuvenca.
 Venatrix cervas virgo Diana tenet.

5

B. I 126. . 655.

940

B. V 422.

Thessalici poceres iunetis virtutibus Ago
 Magnificm aedificant fatiloquamque mratem.
 Hac. ope ventorum,. Iunone et Pallade faustis,
 Auratum referunt trans freta longa pecu. 5
 Omnis in hac picta est virtutis imagine forma.
 Innc labor acer opue grnde parare inbet ;
 Cumque opus effectum est, ventis piger indiget usus :
 li tibi FPortunae dant rapiuntque rotm.
 Iuno notat nummos, spientia Pallade constat 10
 Hi ducibus tandem gloria parta venit.
 Niteris incassum nec te aurea pmeda sequetur,
 Hic nisi te ternus dux supe nstra vehat.
 Quid facias iitur Fortunae gloria servit,
 Divitiis servit, servit et illa libris. 15
 Ora igitur divos. ut sis felixque bonusque ;
 Vtc doctus, Musas irequietus am.
. VI 89. M. 283.

941

B. V 422.

Patrcio cel Patrito nescio ci lscript
 Vere novo forebat humus, saus aethere sudo
 Imbre maritatum vegetabat spiritus orbem.
 Ips quoque aetherea deducta propgine lamma 5
 Viseeribus sufusn cavis nova gemina largo
 Vrgebat gremio reparans elementa calore.

Latonae geminum numen, Cythereins ignis.
 Iuppiter ipse parens et Maiæ mobile pignus
 Temperie unanimi, secluso figure tristi 10
 Saturni veteris, mundi per apert nitebnt
 Cum Venus Idaliis comitata sororibus exit,
 Thessalicos visum Lares, ubi florid Tempe
 Perpetuis faciles conservant cultibu hortos.
 It Natura comes lactenti feta papilla,. 15
 Vnde venit vitale decus ; prope Gratia blando
 Intuitu invegit florem naseentibus hebis.
 Ante deam tenui deest veste Voluptas,
 Otentans revocansque nitentia membra tegendo,
 Purpureas croceo suras evincta cothurno, 20
 Speque sua mior nullaque imitanda figura.
 Innda mnu implexam tenet hanc ducitque canendo
 Aethereas Siren iterabile carmen ad auras.
 Ad iuga blanda sodet niveas moderata columbas,.
 Non satiant bonis, divae soror alma. Cupido 25
 Aliger obsequio stipat puer agmen Amorum
 Claudat agens choreas pictis exercitus armis.
 Arrident late oto revolantia mundo
 Sidera, blanditu dominam venerata sereno.
 Ipsa levi residens curru, mitissima divum, 30
 Ventilat afflatu caelum Eephyrisque remissis
 Mulcet ngros lenique astris adremigt nura.
 Protinus ut liquidum Phoebi iubar oe recussit
 Progressamque deam docuere elementa favendo,
 Lydia qui cedente reliquert arv sorore, 35
 Obvi pampineis Lber rapit agmina thyrsis.
 Diti Paetoli supemat Peneius amnis
 Munera, clnrus aquis nitidum stagnantibus aurum.
 Exsultant Dryadum facilee deliria Fuuni
 Ec Satyri,. sub utroque deo promptissima pubes. 40
 Comiger hos stimulis implet pue, aethem clangor
 Verberat et erotalis responsant tyvmpa pulsu.

Ecce pater pando ecubans Silenus asello,
 Cui lacer a summo pendebat cantharus armo
 (Vina per os hitaeque fluunt compendia barbae). 45
 E numero comitum Veneis vestiat et olim
 Captus umore petit festino Chloida voto.
 Nympha etro cedens dum spes alit inque furentem
 Blanda micans oculis refugit pede, libemr lusu
 Tuba favet totoque fremit petulantia coetu. 50
 Hic ubito volitans spasas rumore per umbrs
 Fama movet mentes incertaque murmur portat.
 Orta dehinc lago narratur fabula mou :
 Non videt auctoem,. sed sentit quisque refertque
 Aque audisse puta, nec primus in gmine toto est : 55
 Mane sub Eoo, dum divae cstr moventu,
 Elapsum pennis et inobservata ferentem
 Per liquidas Iymenaeum auras vestigia lomae
 Advertisse pedem subitoque redire tumultu.
 Ipse ademrt pompamque tarahens victosque iugali 60
 Quos inconsulta eoniunxerat arte Diona,
 Auspiciu iuvenem atque aequaevae pectus Aelle.
 llos prima patrum generosae stirpis alumnos
 Nobilita tota pridem celebraverat urbe
 Et species morumque opulentia compta nitore ; 65
 Nee semel Acitenens tentara spicula castis
 Indere pectoribus, matris molimine magno.
 Oi florebant studii Helicone potito,.
 Nee chorus Aonidum nec sanctae Palladis ardo
 Nec pater ipse ingi cuiquam maiore favebat 70
 Ingenio. par cura animo, labor otia nescit
 Improbis atque altis urit praecordia flammis.
 Gloria, ab excelsa Laus intemerabilis arce
 Monstrat iter, quo celsa petunt fstigi rerum
 Semideae mentes, puro stirps prosata caelo. 75
 At teneros aevi nec adhuc puerile sonantes

A primis fausto ociarnt omine cunis
 Solleiti longa de posteritate paentes.
 Hinc puer elus iuga Calliopeius illis
 Nexuerat domina laetamque ferebat ad aulam 80
 Luctantes piens iuvenes, immane tropaeum.
 Indignata tamen risit dea ; nec tibi tantum
 Saepe licere velis, nimium studiose pudoris,.
 Maternos nimium. puer, mplexate rigores.
 Protinus instaurnt pompe genialis honorem 85
 Deflectunque viam pelgoque advertere certant.
 Ales at e medio revolans Concordia coetu
 Iungere nune dextras, nunc oscula pangere mandat
 Primaque perpetuis mysteria tmdere curis.
 Ipsa phaetratos urget dea Pronuba fntres. 90
 Sancta Fides, flectant choreas ad moenia Rome
 Et patrios laeto repetant rumore Penates,
 Vnde ante ora suorum et avitae in sedibus ulae
 Testentur fixum foedus thalamumque coronent,
 B.III 117. .922. 95

942

B. V 425.
 Quod cernunt oculi, deus est : fons nempe deorum est.
 Maiests caeli vertitur orbe suo.
 Terra geri gremio sese caelique euoque
 Et finem ingentis monstrat uterque globi. 5
 quaesepelgotraditnaturavidendam,.At
 Luminibus dicit 'non ego finem habeo.
 Omnia me circum, super, omnia fundit aquae lex :

C. 925, 8 14. C. 943 944, 19

Sic nusquam immensi terminus Oceani est.
 Hic oculos igitur rerum in primordia mittis, 10
 Exspice omnes hic numeri atque noiae :
 Nascitur hinc quicquid moitur retroque recedit ;
 Huc redit, aeterno quicquid in obae perit.
 Hoc perimit flammam elementum, alit evoca auge,
 Omnis bestis sapiens quae Thalete potul.' 15

943

B. M. B.
 Collisi silicis chaybem vigor urget in ignem
 E flammam inter se quaeque metalla vomunt.
 Durities vitae fortunaeque improba virtus
 Vitam emendante sci generare preces. 5
 incriminiviscintillasemicatignis.
 Et sua fert miti damna levanda deo,
 Sequitur aeterna genemante contraria luceem,
 Factoris pateant ut monumenta dei.
 Sic Ratio sese peccantem cernit in usu, 10
 Admonet et superi lux peritura poli.

944

B. M. B.
 Portiter in vita mortem contemnere iactant,
 Quos Fortuna suis pulveruleniatur equis.
 At quibus abas dies procedit tramite laeto,
 Dulcius aetherea nil sibi luce ferunt. 5
 Omnia sed passae nunc hoc, nunc tempore in illo,
 Communi superos mens prece cuncta petit.
 Quicquid in hospitio succedat corporis isto,
 Sidere vel retro vota ferente cadat.
 Vnius ambitio non est expleta senectae, 10

C. 944, 10—20

Centum annos etiam prima iuventa cupit.
 A cui canities sparsit iam sera capillos,
 Deficiunt toto quem sua membra grdu,
 Sena licet vitae vicennia compleat, optat
 Sperat et aestates addere posse decem. 15
 Has quoque si addiderit, semper sitit insnper unam ;
 Vnu in immensos, si quea, annus et.
 Nemo satur vitae mensa discedit ab ista,
 Incusant omnes fata retroque vident.
 At quia nulla dies ars virtus prorogat istos, 20
 Ioe patitur meriti nescia Vita sui.

APPEDIX.

945

Epitaphium annibalis
Primus in Ausonios scissis ex Alpibus agros
Iannibal inrupi, bellorum qui artibus omnes
Excessi et diris attrivi cladibus ubem.
Poenorum potui solus tardare ruins. 5
Epitaphium Scipionis
Iannibalem et longos fregi Carthaginis ausus
Scipio, Eomano medium qui circiter orbem
Adieci imperio libertatemque labentem
Seuitur : 10
Quae peto, Laurenti. sis memor ergo mei. .

946

AVSPICII

episcopi ecclesiae Tullensis ad Arbogastem comitem
Treverorum.
Praeclso exspectabili his Arbogasti comiti
Auspicius qui dilio salutem dico plurimam.

APPENDIX

[368]

Magnas caelesti domino rependo corde grtias, 5
Quod te Tullensi proxime magnum in urbe vidimus.
Clarus etenim genere, clarus et vitae moribus,
Iustus, pudicus, sobrius, totus inlustris redderis.
Pater in cunctis nobilis fuit tibi Arigiusa
Cuius tu famam nobilem aut renovas aut superas. 10
Congratulandum tibi est, o Trevirorum civitas,
Quae tali viro regeris antiquis comparabilem.
De magno origo semine descendit tui nominis :
Certe virtutis eius est, ut Arbogstis legitur
Fuit in armis alacer ille antiquus : verum est : 15
Sed infidelis moritur et morte ecuncta perdidit.
Hiec autem noster strenuus, belligerosus, inclitus,
Et quod his cunctis maius est, eultor divini nominis.
Vnum repelle vitium, ne corda pura inquinet,
Quod esse sacris seribitur radix malorum omnium : 20
Cupiditatem scilicet, que in alumnos desaevit s.

947

RVRICII

Saneto Ruricius cliens patrono,
Sedato, monitis parens paternis
Grates concinit et refert salutem.
Quem blandis precibus rogt timendo
Ne fors displiceat levis camena 5
Tanti iudicio minor magistri.

APPENDIX

[369]

los tu luminibus libens recurre,
Hos sanctis manibus frequens revolve,
los tu dum relegis, mei memento.
Me semper recolat canatque lingua 10
Et mens me teneat, sopor retentet,
Me semper recinat tuum labellum.
Hos tu visceribus piis reconde,
Hos tecto residens viamque carpens,
Hos inter caliees toro recumbens 15
Et parcas epulas cibosque dulces
Antro pectoris et medull cordis
Inclusos recita canente mente.
Sie nos et mutuos videre vultus
Et vivis tribuat referre verbis, 20
Quae nunc intima pectoris fatignt,
Laritor deus omnium bonorum,
Christus cum patre sempiterno regnans,
Sancto spiritui dignantes hymnos.

948

A Esticio commeoratum
Virgilium vatem melius sua carmina laudant,
In freta dum fluvii current, dum montibus umbrae
Lustrabunt convexa, polus dum sidera pnsct.
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt. 5

919

AVDACIS

Cur mihi fons orbis parvo sermone meavit ?
An minus apta suis speravit ceorda fluentis,

APPENDIX

[370]

Cum pteat mens omnis aquis spectetque loquacem
Religionis opem gratos dat sensibus imbres,
Epectt quos plena fides Christi de stipite pendens.

5

950

Possidoniū
Hie specular renitens fert et crystallina mira
Quidam poeta
Et raucos timuit discernere dammn molossos
Virgilius
Sole recens orto numerus ruit omnis in urbem
Pstorum. reboant saltus silvaeque cicadis
uidam
Terramque inpresso syrate verrat
Pauli uaestoris
Tartaream in sedem sequiur nova nupt maritum . . .
Arbiter aurarum qui fluctibus imperat atris . . .
Oceanum rapidis linquens repetensque quadrigis . .
Ambrosii
Dumque ecolorti rutilat pluga caerula mundi
Quicquid IRomani valuerunt perdere mores.

5

10

15

De diverso usu hominum tres versu

Mille hominum species et mille discolor usus ; Vlle suum cuique est nee voto vivitur uno. Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas. e Spicula curvato pelluntur ferrea cornu. Gramineo, formose, iaces sine coniuge lecto.	5
1 Omne quidem nimium semper vitare memento. Brnti ad Dianam Diva potens nemorum, terror slvestribus apris sq. Ad eum cum quo eenabat	
Boletos solus sumens atque ostrea voras : Boletum qualem Claudius edit, edas. iyllae poetridis Tune ille aeterni species pulcherrima regmi . . . Denumerat tacitis tot crimina conscius ultor . . Vivat ut aeterno bonus ac malus ardent ine . .	10 15